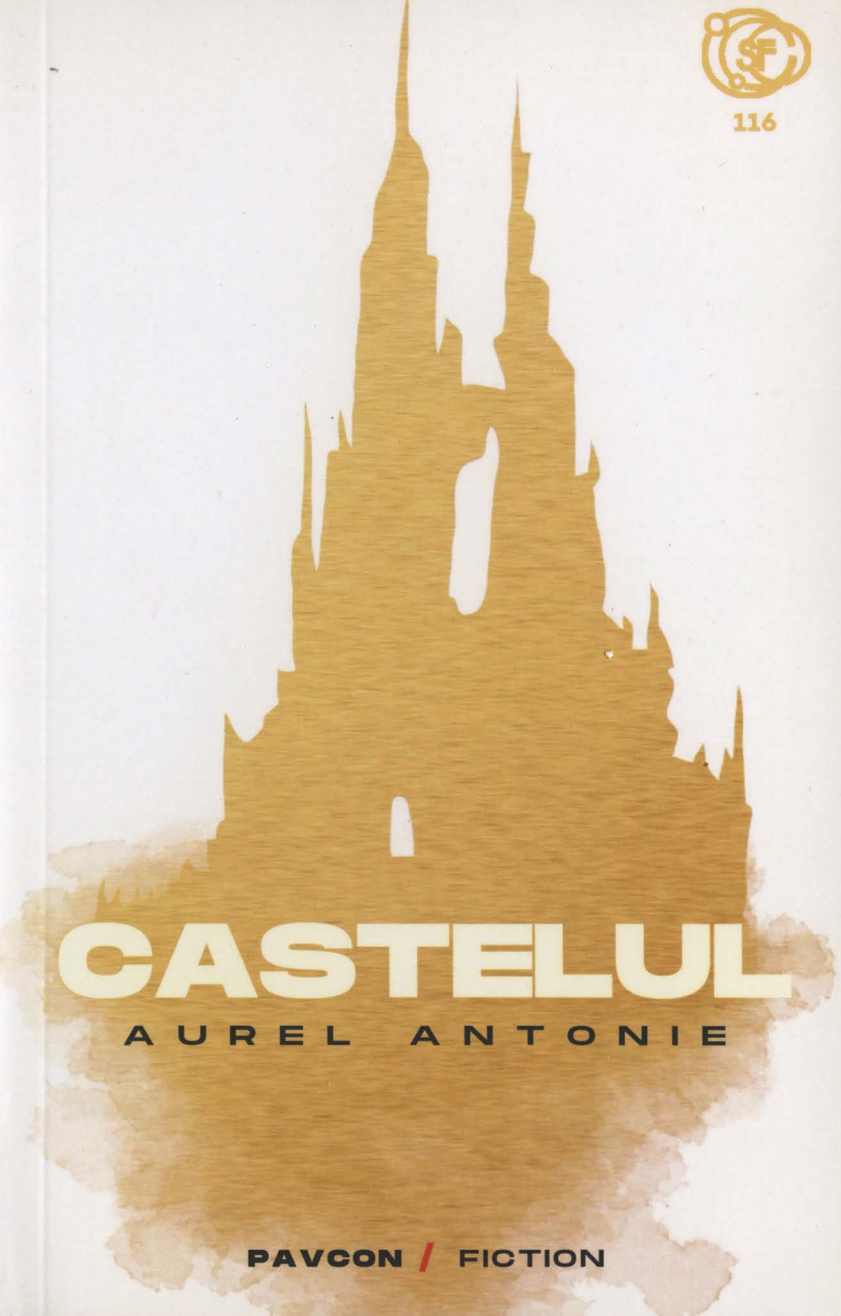
116
CASTELUL
AUREL ANTONIE
PAVCON / FICTION

CASTELUL

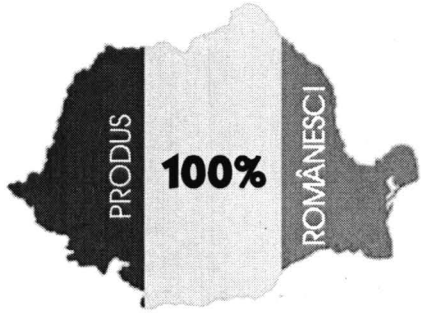

Citește românește!

Susține autorii români prin cumpărarea cărților lor și promovarea acestora în rândul prietenilor tăi!

FANTASY # HEROIC-FANTASY # **FICTION** # HORROR # SCIENCE-FICTION

Colecția Science-Fiction

116

Aurel Antonie
CASTELUL

© 2019, Aurel Antonie
© 2019, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANTONIE, AUREL
Castelul / Aurel Antonie - Bucureşti: Pavcon, 2019
ISBN 978-606-9057-11-7

821.135.1

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro
www.colectiasf.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorilor de copyright.

Coperta: **George Ionescu**
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9057-11-7

AUREL ANTONIE

CASTELUL

Editura **PAVCON**
Bucureşti, România, 2019

Completează-ți *Colecția Science-Fiction* cu:

#1 Extra-Terestrul; #2 Secretul emisferei; #3 Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța; #4 Scornituri spăimântătoare; #5 Rangkook; #6 Vendetta lui Ucigă-l Toaca; #7 În anul 4000 sau O călătorie la Venus; #8 Erezia egumenului Glicherie; #9 Scurtă istorie a viitorului aristotelic – IVA 1; #10 Forțe ale Naturii 1, Moartea Vie; #11 O tragedie cerească; #12 Cetiți-le noaptea; #13 Marginea curcubeului; #14 Incredibila aventură a cuviosului Achim; #15 Praf 1, Praf ; #16 Manuscrisul episcopului Petronius; #17 Steaua fulgurantă – IVA 2; #18 Un român în Lună; #19 Oameni pe care i-am cunoscut 1; #20 Sawtooth; #21 Rău de spațiu Omul fără nume; #22 Progradia; #23 A doua Lună a Pământului; #24 Dialogul păsărilor; #25 Cumulonimbus deasupra Atlantidei; #26 Știință, Filosofie și Spiritualitate în Avatar; #27 Therra; #28 1944 – Ein Freak; #29 Oameni pe care i-am cunoscut 2; #30 CdT 1 – Bacteria nemuririi; #31 CdT 2 – Cârligul spațial; #32 CdT 3 – Poarta mânturii; #33 RSA – Furia fiarelor; #34 RSA – Marile migrații; #35 Olympus Mons; #36 RSA – Noaptea lemurienilor; #37 Praf 2, Atingerea sălbăticiei; #38 RSA – Auro Luck; #39 Războiul Celestinei; #40-49 Aripile Albastre; #50 Sânge, Metal și Speranță; #51 Decadența sufletelor noastre; #52 Alte povestiri spăimântătoare; #53 Forțe ale Naturii 2, Mrejele Focului; #54 Războiul Eleninei; #55 Casa din altă viață; #56 Dinosauria; #57 Mercenarii 1 – Războiul pietrelor; #58 Învățătorul; #59 Noaptea orașului ilustrat; #60 Praf 3; #61 Saurianul de metan - IVA 3; #62 Artefactul; #63 Casa fără cărți; #64 Apophis; #65 Parlamentul; #66 RSA – Hora hoiturilor; #67 Dragonul fără aripi; #68 RSA – Judecata de Apoi; #69 Avatarii faraonului Tlá; #70 RSA – România sub Asediu; #71 Efectul Metamorphis; #72 Dicționar de Enigme și Mistere; #73 Elogiu muncii de partid; #74 Insula pescărușilor; #75 Aurul beznei; #76 București, 2058; #77 Încăpățânarea Timpului; #78 Deocamdată... enigme; #79 Tunelul de la capătul lumii; #80 Ultima frontieră; #81-83 Istoria Literaturii SF; #84 Orașele caracatițelor; #85 Europa benzilor desenate 2; #86 Confesiunile Omului-câine; #87 Mercenarii 2, Luptător cu Moartea; #88 Oameni goi pe străzi; #89 Omul cu masca de cobalt – IVA 4; #90 RSA – Tg. Jiu '59; #91 Iarna păscălierului; #92 RSA – Reziduuri cronozofice; #93 Adam; #94 Între lumi; #95 Colivia sufletelor; #96 Egal cu tine însuți; #97 Nebunul alb; #98 Cealaltă regină; #99 Fiara; #100 Socrate, Magic!; #101 Curtezana onestă și astrologul; #102 Puterea științei; #103 Oameni pe care i-am cunoscut 3; #104 Războinicii lumii de dincolo; #105 Lupi și mere stricate; #107 RSA – Marșul fantomelor; #109 Întoarcerea Vrăjitorului; #110 Blestemul celor patru fantome; #111 Trovantul; #113 Conspirația apei; #115 Noopali; #116 Castelul

Motto:

„Scriu altfel decât vorbesc, vorbesc altfel decât gândesc,
gândesc altfel decât simt şi tot aşa
până în adâncul ființei mele."
Franz Kafka

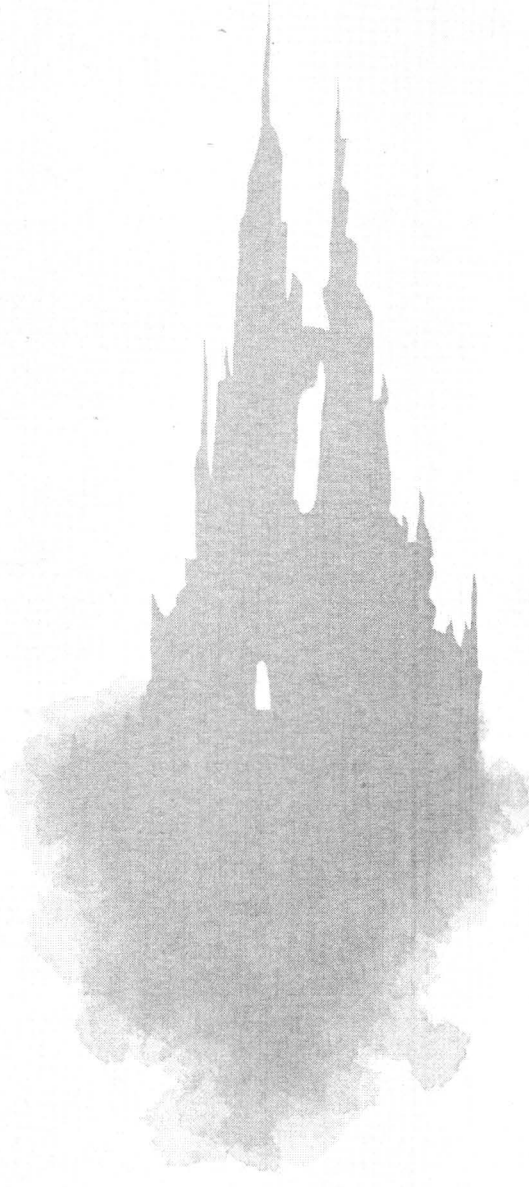

Prima zi

În dormitorul Excelenței Sale, telefonul sună prelung. Contele întinse mâna, bâjbâind prin întuneric, şi ridică receptorul. La telefon era un şef de birou de la Cancelaria Centrală care, după ce îşi ceru îndelung scuze pentru faptul că îşi permite să o deranjeze pe Excelența Sa la o oră atât de nepotrivită, îi spuse că arpentorul, căruia Schwarzer îi ceruse permisul care să-i îngăduie să doarmă peste noapte pe domeniile Castelului...

— Care Schwarzer? îl întrerupse Contele.

— Excelența Voastră, Schwarzer este fiul subadministratorului care are în grijă podurile Castelului.

— Nu-l ştiu.

— Excelență, Schwarzer este tânărul acela care îi face curte domnişoarei Gisa, învățătoarea din sat.

— O ştiu, da, îmi aduc aminte de ea! spuse Contele, aprinzând veioza şi ridicându-se în capul oaselor. Parcă avea şi o pisică. Nu ştiți, mai are pisica aceea?

— N-aş putea să vă spun, Excelență.

— Nu-i nimic. Să revenim la Gisa. Ce-i cu ea?

— Nu-i nimic cu ea, Excelență, răspunse funcționarul uşor stânjenit, vă spuneam că Schwarzer i-a cerut arpentorului, care dormea în sala de mese de la Hanul Podului, autorizația de a poposi peste noapte pe domenii.

— Care arpentor?

— Nu-l cunosc, Excelență. Dar Schwarzer i-a cerut autorizația, şi el n-o avea.

— Şi trebuie să ai o autorizaţie pentru a dormi în hanul acela?

— Nu pentru localnici, dar pentru un străin care poposeşte acolo este necesară, Excelenţă, întrucât Hanul Podului este situat pe Domeniile Senioriale.

— Şi ce-i cu asta? nu se dumiri Contele.

— Autorizaţia respectivă trebuie să fie semnată de Excelenţa Voastră.

— Este pentru prima dată când aud despre aşa ceva. Şi, oricum ar fi, mi se pare inadmisibil să fiu trezit din somn pentru a semna cine ştie ce autorizaţie pentru mai ştiu eu ce arpentor.

— Vă rog încă o dată să mă iertaţi, Excelenţă, dar Schwarzer face uz de o hotărâre mai veche, luată de părintele Excelenţei Voastre, Dumnezeu să-l odihnească în pace! După cum spune Schwarzer, arpentorul afirmă că a fost chemat din ordinul Excelenţei Voastre şi, pentru a nu se face vreo greşeală, mi-am permis să vă deranjez. Eu, personal, nu ştiu nimic despre o astfel de chemare.

— Uite ce e, dacă nu l-am chemat noi, nu ne interesează nici problemele lui legate de cazare. Eu nu pot fi deranjat pentru fiecare nou-venit pe domenii. Probabil că pe vremea tatălui meu veneau puţini oameni străini.

Închise telefonul, uşor enervat. Se vârî sub aşternut şi încercă să adoarmă la loc, dar gândul că acest arpentor este un străin şi nu se cade ca, plecând de aici, să spună că a fost rău primit, nu-l lăsă să doarmă. Se ridică într-un cot, aprinse veioza şi-l sună pe şeful de birou, căruia îi spuse că s-ar putea totuşi ca cineva de pe aici să-l fi chemat pe străinul acela, şi nu e cazul să-l alungăm până ce nu ştim exact ce e

cu el. Să fie considerat, până la lămurirea cazului, ca fiind, aşa cum pretinde, chemat de Castel.

Contele închise telefonul şi începu să mediteze asupra cuvântului „arpentor". Acest cuvânt nu-i spunea nimic şi era sigur că nu-l mai auzise niciodată. Vru să coboare din pat şi să meargă în bibliotecă să consulte un dicţionar, dar renunţă. Mai bine să-l sune pe Klamm, şeful Cancelariei Numărul Zece, care era cel mai în măsură să-i dea informaţii despre străinii care intră pe domeniile senioriale. Ba chiar mai mult, Klamm era obligat să ştie totul despre acest arpentor. Telefonul sună îndelung, dar nu răspunse nimeni. Era, de altfel, foarte târziu, aşa că renunţă. Acum trebuia să se odihnească pentru a fi în formă la vânătoarea de mâine. Întrucât avea o memorie care nu-i făcea tocmai cinste, iar uneori îi juca adevărate feste, deschise agenda de pe noptieră şi notă: *„Arpentorul! De vorbit cu Klamm!"*. Apoi stinse lumina şi se culcă.

Ziua a doua

Cu două minute înainte de ora şapte, Oswald intră în biroul micuț în care se făcea de serviciu la telefon. Fritz, pe care trebuia să-l înlocuiască, stătea aplecat deasupra registrului în care se notau convorbirile telefonice şi scria concentrat. Nota, probabil, procesul-verbal prin care preda serviciul, sau poate raportul către Cancelaria Numărul Zece. Era atât de absorbit, încât abia îi răspunse la salut. Oswald îşi scoase paltonul şi-l atârnă în cuiul din perete, peste cel al lui Fritz. Tot cu ochii pe paltonul care amenința mereu să cadă, scoase peria micuță din buzunarul vestei şi începu să-şi perie cu grijă favoriții şi mustața, uşor zbârlite de gerul de afară. Când termină îşi scoase căciula, pe care o puse cu grijă peste cea a lui Fritz şi începu să se pieptene în oglinjoara de lângă cuier. Paltoanele îi acopereau o bună parte din oglindă, obligându-l să se pieptene mai întâi pe jumătatea capului pe care o vedea, apoi pe cealaltă. Întotdeauna îl iritase această excesivă organizare a lucrurilor. I se părea anormal ca în birou să nu existe decât un singur cui pentru palton, un singur suport pentru căciulă, o singură masă, un singur scaun, un singur registru, o singură călimară şi un singur toc.

Mai demult, când abia începuse să facă de serviciu la telefoane, îl rugase pe subadministratorul care avea în grijă această aripă a Castelului să dea dispoziție să se monteze încă un cui în perete şi să se mai aducă un scaun, că poate mai vine cineva pe la el şi nu-i poate oferi un loc unde să se

aşeze. Subadministratorul, extrem de binevoitor, îi explicase că el, în virtutea funcției pe care o deținea, nu putea decide în această problemă. Dar dacă Oswald face un referat, şi referatul este aprobat de cei în drept, el îl va servi cu plăcere. Şi Oswald făcuse referatul. Ce a urmat a fost atât de neplăcut încât nici acum, după atâția ani, nu-i ieşise din minte. Fusese chemat de însuşi şeful de cancelarie care, cu un calm aparent, îl întrebase dacă are de gând să transforme încăperea serviciului telefonic în salon de primire. Apoi începuse brusc să urle că dacă el, Oswald, se plictiseşte la birou, ar face mai bine să-şi caute de lucru în altă parte sau, dacă are de gând ca din cele două scaune să-şi facă un pat pentru a dormi în timpul serviciului, să se ducă să doarmă unde o şti, că el nu admite ca funcționarii din subordinea sa să doarmă, şi multe altele. Până la urmă îl dăduse afară din birou spunându-i că la prima cerere de acest fel pe care o va mai face va fi concediat.

Referatul, prin care solicitase scaunul, îl primise a doua zi cu rezoluția şefului de cancelarie. În termeni cât se poate de politicoşi i se aducea la cunoştință că, întrucât în acea încăpere nu făcea de serviciu decât un singur om, nu este nevoie decât de un singur scaun. În continuare i se spunea că dacă munca la telefon i se pare grea şi consideră că prezența unui ajutor ar fi indispensabilă, să facă un referat în acest sens. Odată cu venirea unui ajutor va fi adus, cu siguranță, încă un scaun. Oswald nu dorea niciun ajutor şi, în general, nu mai dorea nimic. Îi ajungeau cele auzite în biroul şefului. Mai târziu, când aflase că sunt cancelarii unde funcționarii veneau la serviciu cu o oră înainte de începerea programului pentru a prinde un loc pe scaun, începuse să se considere fericit că îşi găseşte locul întotdeauna liber. Cu unele excep-

ții, cum ar fi în dimineața aceasta când Fritz nu mai termină de scris. Dar nu-i nimic, până la urmă va trebui să plece să se odihnească.

Fritz se ridică şi se întinse. Noaptea petrecută pe scaun îl amorțise de tot.

— Domnule Oswald, vă rog să aveți dumneavoastră grijă pe aici. Merg să duc raportul domnului Erlanger.

— Mergeți, mergeți fără grijă! răspunse Oswald privindu-se preocupat în oglindă. Apoi întrebă dacă sunt ceva noutăți.

— A venit un arpentor, spuse Fritz şi ieşi din birou.

☆ ☆ ☆

Întunericul de pe culoar era uşor subțiat de lumina lăptoasă a zorilor, care albea ferestrele înalte acoperite cu flori de gheață. Când ajunse la baza scării masive de stejar, ce urca spre cabinetele şefilor de cancelarii, Fritz se izbi de cineva. Îşi înăbuşi un strigăt de spaimă şi încercă să deslușească în semiîntuneric chipul celuilalt. Era Sortini, italianul care se ocupa cu incendiile, sau cu paza incendiilor, sau cu echipele de incendiatori, sau cu prinderea lor... Ba nu, acela era Sordini, dar parcă şi Sortini se ocupa de... Îşi ceru scuze şi vru să treacă mai departe, dar celălalt îl prinse de braț:

— De ce sunteți aşa grăbit, domnule Fritz? Ați trecut pe la debara? Mergeți la culcare?

— Dumneavoastră erați, domnule Sordini? încercă Fritz să fie amabil. Nu v-am recunoscut! Ce mai faceți?

— Sortini este numele meu! spuse celălalt cu un glas posomorât.

— Mă scuzați, domnule Sortini, dar sunt obosit, am fost de serviciu azi-noapte la telefon şi este aşa de întuneric în dimineața asta pe culoare, din cauza ceții care încă nu s-a ridicat, încât, vă dați seama... Dumneavoastră ce mai faceți?

— Vă aşteptam. Mergeți să vă culcați?

— Cum să mă culc? se miră Fritz. Mă duc la domnul Erlanger să-i duc raportul în legătură cu venirea arpentorului.

— Cum?! tresări Sortini. A şi venit?

— Da, aseară, răspunse Fritz privindu-l nedumerit.

Sortini rămase pe loc rumegând cine ştie ce gânduri, în timp ce Fritz încerca uşurel să-şi desprindă brațul. Când reuşi în sfârşit, dădu să o zbughească pe scară, dar Sortini, parcă trezit din gânduri, îl înhață din nou.

— Sunteți sigur?

— Da, adică aşa s-a telefonat de acolo, din sat, eu ce pot să ştiu.

Sortini îi dădu drumul brusc şi, fără să mai adauge nimic, dispăru pe culoar. Bucuros că scăpase, Fritz o luă la fugă pe trepte. Ajuns la uşa lui Erlanger ciocăni discret. Dinăuntru se auzi o voce autoritară care-i spuse să intre. După ce intră, se opri în prag încercând să-şi domolească respirația. Erlanger, care stătea la birou şi citea ceva, abia de-şi ridică ochii spre el. Când îl zări îi făcu un semn cu mâna spre colțul biroului, apoi se aplecă spre hârtiile de pe masă. Fritz depuse raportul şi dădu să se retragă.

— Altceva, nimic? întrebă Erlanger fără să ridice capul.

— Nimic, excelență! Adică, a venit un arpentor.

Erlanger ridică ochii din hârtii şi-l privi surprins:

— Ați specificat în raport?

— Desigur, excelență!

— Bine, sunteți liber.

Fritz salută şi ieşi. Când ajunse la baza scării simți cum cineva îl apucă de braț. Probabil era Sortini, aşa că nici nu întoarse capul. Acesta era locul lui de pândă unde îşi înşfăca victimele.

— Ați dus raportul?

Fritz se mulțumi să aprobe din cap, în timp ce mergea trăgându-l pe Sortini după el.

— Sunteți sigur?

Fritz se opri în loc. Cum adică dacă era sigur? Îl dusese, şi gata. Se întoarse spre celălalt şi încercă să-l privească mai atent. Cutele de pe fruntea acestuia porneau toate de la rădăcina nasului, în evantai, dându-i o figură ciudată, ceva între o veşnică mirare şi un aer diabolic:

— Da, sunt sigur!

— Ascultați, nu se lăsă Sortini, cum arată arpentorul acesta? Ați putea să mi-l descrieți?

— Cum să vi-l descriu? Nu am de unde să ştiu cum arată, că doar nu l-am văzut. Cred că nimeni de pe aici nu l-a văzut. Poate numai acolo în sat, oamenii...

Sortini rămase pe loc muncit de gânduri. Fritz, profitând de neatenția lui, îşi desprinse brațul şi îşi continuă drumul.

— Şi de ce a venit? îl ajunse Sortini din urmă, înhățându-l din nou.

— Păi, dacă e arpentor, cred că a venit să măsoare pământurile, nu credeți?

— Pământurile cui?

— Ale oamenilor, ale Castelului, de unde vreți să ştiu eu! Întrebați-l pe el.

— Şi o să măsoare şi pădurile? nu se lăsă Sortini.

— Cu alea începe! izbucni Fritz în râs.

Dar Sortini nu râse. Îi dădu drumul la braț și se depărtă gânditor. Fritz nu prea înțelegea de ce acorda Sortini atâta atenție sosirii arpentorului. I se părea o curiozitate cel puțin deplasată. Și modul acesta al lui de a aborda oamenii, înhățându-i de ce apuca... Mai demult nu era așa, dar de când îl respinsese Amalia parcă se țicnise de tot.

☆ ☆ ☆

În dormitor era o căldură plăcută când se trezi Contele. Se îndreptă spre fereastră și o deschise larg. Ziua se anunța senină și geroasă, iar aerul avea o transparență neobișnuită. Muntele, cu pădurea de brazi albită de nea, se desfășura în fața ochilor cu claritate. Numai jos în vale satul era încă acoperit de o pâclă deasă de ceață. Totul părea făcut pentru o vânătoare reușită. Începu să se îmbrace, când ochii îi căzură pe agendă. Citi puțin nedumerit: *„Arpentorul! De vorbit cu Klamm!"* Își aminti vag că înainte de a adormi fusese informat despre un arpentor, se pare un lucru neînsemnat, dar faptul că-și notase dovedea că aseară îi atribuise o importanță pe care nu o putea subestima astăzi, când nu mai reținea care era esența problemei. Cel mai simplu era să-l sune pe Klamm. Când întinse mâna spre aparat, acesta sună și Contele tresări. La telefon era Sortini.

— Care Sortini?

— Șeful formației de pompieri, Excelență.

— Nu vă cunosc.

— Cel cu încurcătura aceea cu Amalia, sora lui Barnabas, Excelență.

— Da, acum îmi amintesc de ea. Parcă mai are o soră, Olga.

— Desigur, Excelență, Olga! Sortini tăcu. Nu ştia ce să spună despre Olga. Nici n-o ştia prea bine.

— Da, da, le ştiu! spuse Contele încântat de memoria lui. Ce mai face Amalia?

Sortini tăcu stânjenit. Apoi spuse grăbit:

— Excelență, n-am mai întâlnit-o de multă vreme, nu ştiu ce să vă spun...

— Atunci, de ce m-ați sunat?

— Excelență, după cum ştiți, eu trebuie să asigur paza împotriva incendiilor în pădurea în care se va desfăşura vânătoarea de astăzi, şi voiam să vă întreb dacă aceasta va mai avea loc.

— Şi de ce să nu mai aibă loc? se miră Contele.

— Credeam că venirea arpentorului... începu Sortini firav, apoi, parcă simțind supărarea Contelui, lăsă fraza neterminată.

— Ce arpentor? izbucni Contele. Ce, ați înnebunit cu toții? Cine are nevoie de arpentor aici? Cine l-a chemat, şi cine i-a dat voie să fie arpentor pe domeniile mele? Şi ce legătură are acest arpentor cu vânătoarea mea?

Sortini îşi blestema clipa în care îi venise gândul de a da telefon. Ce să-i spună Excelenței Sale despre arpentor, când nu ştia nici el nimic precis? Doar zvonuri auzite de dimineață pe culoar, de la prăpăditul acela de Fritz. Dar ce bază puteai pune în ele când însuşi Contele te întreabă? Din fericire, un zgomot de fond se interpuse pe circuit, ceva ce semăna cu un murmur confuz al unei mulțimi de oameni.

Enervat, Contele trânti receptorul. Auzi, alt arpentor! Ce-o fi cu invazia asta de arpentori? Sau te pomeneşti că e vorba tot de acela de aseară, care nu mai are astâmpăr. Dar de fapt, ce înseamnă arpentor, şi cum poate el să împiedice vânătoa-

rea? Îşi luă agenda să-şi noteze problema, dar acolo dădu iar peste însemnarea făcută aseară. O enervare surdă începu să crească în el. Luă telefonul şi-l sună pe Klamm. Trebuia să lămurească odată pentru totdeauna problema aceasta. Din păcate Klamm nu era de găsit la birou. În locul lui răspunse secretarul Erlanger. Contele simți cum îi sporeşte enervarea. Îşi aminti că nici aseară nu putuse să-l prindă la telefon. La prima discuție îl va atenționa. Nu se putea lucra astfel. Uite că e trecut de ora opt şi nu e încă la birou. Dacă el, Contele, se putea trezi la opt, apoi o să-l invite şi pe acest domn Klamm să o facă.

Întrebat care mai este situația cu arpentorul, Erlanger spuse că este vorba de un om care se numeşte K., şi că acesta aşteaptă acum să-i vină doi secundanți care să-l ajute în lucrările de arpentaj. De unde ştie toate acestea? De la Gardena, birtăşița de la Hanul Podului, care telefonase dis-de-dimineață pentru a-şi cere scuze că-l găzduise peste noapte fără ca acesta să dispună de autorizație, dar se pare că vina nu îi aparținea în întregime, întrucât arpentorul sosise într-un moment în care ea se odihnea după o zi de muncă, şi în cârciumă nu se afla decât Martin, soțul ei, care, copilăros cum este...

Contele îl întrerupse spunându-i că el nu mai admite pe domeniile sale nici măcar un ajutor de ajutor de arpentor. Dacă arpentorul singur crea atâtea probleme, venirea celor două ajutoare despre care se vorbea nu era de natură decât să complice lucrurile şi să dea şi mai mult de furcă autorităților. Acum, arpentorul a venit. Acesta este un fapt, şi nu putem să nu ținem seama de el, dar de aici şi până la a permite să se oploşească pe domeniile Castelului o mică ceată de arpentori, e cale lungă, aşa că, pentru moment, se interzice so-

sirea oricărui fel de arpentor sau secundant. Iar dacă acest arpentor – care numai datorită lipsei de vigilență a unora dintre funcționarii plătiți de el a venit aici – are nevoie de vreun ajutor, să i se trimită doi oameni de la Castel. În încheiere spuse că dorește ca în raportul de la ora zece, domnul Klamm să-i prezinte situația arpentorului complet clarificată. Apoi închise. Și terminând cu această poveste, Contele tăie din agendă însemnarea făcută aseară. Singurul lucru care rămânea neclar, era legătura pe care putea să o aibă arpentorul cu vânătoarea de astăzi. Un ciocănit ușor în ușă îi întrerupse gândurile. Era secretarul:

— Excelență, maestrul de vânătoare așteaptă în anticameră, așa cum ați poruncit.

— Excelent! Să mă aștepte în birou.

☆ ☆ ☆

Când Fritz intră în camera telefonului, îl găsi pe Oswald fumând. Se apropie de oglindă și-și privi chipul. Arăta destul de obosit, dar nu chiar atât de obosit încât să nu mai poată trece pe la debara.

— Ați trecut pe la debara? întrebă el, în timp ce-și aranja părul.

— Da, dar n-am stat mult. Am plătit un aprod să-mi țină un loc la coadă până deseară când ies de aici.

— Era multă lume?

— Erau ceva oameni, ajunseseră până în dreptul biroului domnului Bürgel, la parter.

— Credeți că aș reuși să pătrund astăzi înăuntru?

— Dacă nu adormiți la coadă, cred că da.

— Cum să adorm?

— Aşa cum au mai adormit şi alţii. Chiar şi mie mi s-a întâmplat. Şi pe măsură ce rândul înainta, cei din spatele meu, nemernicii, în loc să mă trezească, treceau tiptil pe lângă mine, astfel că atunci când m-am trezit eram ultimul.

— Cred că erau de la Cancelaria pentru Regulamente de Ordine Interioară. Ei sunt aşa de băgăreţi. Eu nu sunt chiar atât de obosit încât să adorm. Am să trec pe acolo.

Cum nu reuşea să-şi vadă întreaga figură în oglindă, Fritz împinse paltoanele ceva mai încolo şi acestea se prăbuşiră scoţând cuiul din perete.

— Asta mai lipsea! se enervă Oswald sărind de pe scaun şi adunându-şi paltonul de pe jos.

— Îmi pare rău! se scuză Fritz. N-am vrut să le dobor.

— Nu-i nimic, sunteţi obosit. Mergeţi la debara şi lăsaţi-mă singur.

După plecarea lui Fritz, Oswald se apucă să citească rapoartele convorbirilor din cursul nopţii, dar paltonul îl stânjenea grozav. În birou nu era niciun loc în care l-ar fi putut pune. Faţa i se întunecă. Vor trebui întocmite nişte rapoarte justificative referitoare la cuiul dislocat, vor trebui date nişte explicaţii care, cu siguranţă, vor fi privite cu suspiciune. Va fi bănuit că a scos intenţionat cuiul, pentru a avea motiv să-şi ţină paltonul pe birou şi să-şi rezeme capul pe el în cursul nopţii când îl ia somnul. Agăţă paltonul de clanţa de la uşă, pentru a îndepărta orice suspiciune, apoi se aşeză la masă şi trase registrul spre el. Deşi era atât de gros, încât doi oameni cu greu ar fi putut să-l ridice, era prins cu un lanţ de un belciug fixat în lemnul mesei. Oswald nu vedea rostul unei asemenea legături trainice, făcută parcă pentru veşnicie, dar de la întâmplarea cu scaunul prefera să nu mai întrebe nimic. Tocmai se apucase de citit când sună telefonul.

— Aici Oswald. Cine e?

— Erlanger la telefon. Domnul Fritz mai e acolo?

— Nu, excelență, a plecat! răspunse Oswald ridicându-se în picioare.

— Atunci dați dumneavoastră un telefon în sat la Hanul Podului şi luați depoziții verbale hangiului şi soției acestuia. Le notați şi mi le aduceți imediat.

— Ce să-i întreb, excelență?

— Cum, ce? Tot ce ştiu despre arpentor. Dar, vă rog, să vă mişcați repede!

— Am înțeles, excelență.

☆ ☆ ☆

Klamm sosi la birou într-o dispoziție minunată. Afară era o dimineață geroasă, dar însorită, şi frigul îl înfiorase. Căldura din interior şi mirosul de cafea îi sporiră buna dispoziție. Răspunse la salutul secretarului şi trecu în biroul lui, unde îşi scoase paltonul îmblănit. Se aşeză la masa de lucru şi luă din cutie o țigară de foi Virginia. Era plăcut să stai la birou şi să fumezi în tihnă, ştiind că ai o zi întreagă în fața ta. Timp berechet să rezolvi hârtiile urgente şi să meditezi, să dai ordine şi să tragi la răspundere. Secretarul intră şi puse cu grijă cafeaua pe colțul din dreapta al biroului. Klamm îl privi cu un ochi critic. Voia ca subalternii lui să fie corect îmbrăcați, şi pretenția lui devenise parte din regulament. În această dimineață Erlanger, care prin funcția de secretar particular intra cel mai des în biroul lui, arăta proaspăt şi îngrijit. Haina neagră, cu poale lungi până aproape de genunchi, era călcată şi bine ajustată pe corp. Klamm dădu

mulțumit din cap, dar secretarul, în loc să iasă, tuşi discret apoi spuse:

— Iertați-mă, excelență, ceva mai devreme a sunat Excelența Sa. Se interesa de arpentor.

Klamm rămase cu ceaşca în mână. De mult timp nu mai fusese căutat de Conte la prima oră. Probabil se întâmplase ceva deosebit. Întrebă aproape fără să vrea:

— Ce arpentor?

— Din rapoartele primite din sat în această dimineață rezultă că aseară a sosit la Hanul Podului un arpentor care pretinde că a fost chemat din ordinul domnului Conte.

Lui Klamm îi pieri toată buna dispoziție. Puse ceaşca pe farfurioară şi întrebă cu o voce joasă, prevestitoare de furtună:

— Şi eu, şi aici bătu de două ori cu degetul în birou, eu de ce nu ştiu nimic?

— Vă rog să mă iertați, excelență, şi eu abia azi de dimineață am aflat răsfoind rapoartele.

— Dar este inadmisibil! izbucni Klamm izbind cu palma în birou. Adică, Excelența Sa află înaintea noastră de venirea acestui arpentor! Vă dați seama ce înseamnă asta, domnule Erlanger? Înseamnă că noi, care suntem plătiți de Excelența Sa pentru a şti totul despre străinii care vin pe domenii, trebuie să aflăm de la domnul Conte de această sosire! Asta înseamnă! Adică nu prea se ştie de ce suntem pe aici şi de ce suntem plătiți! Asta înseamnă! N-am dat eu ordin să fiu anunțat la orice oră din zi sau din noapte despre orice străin ajuns pe domeniile Castelului?

Erlanger tăcea copleşit. Klamm se domoli la fel de repede cum se pornise. Nu avea rost să ridice tonul. Lucrurile se mai puteau îndrepta.

— Ce a spus Excelența Sa?

— Domnul Conte a întrebat care mai este situația cu arpentorul, iar eu i-am relatat cele aflate din rapoarte, şi anume că îl cheamă K. şi că acum aşteaptă să-i sosească doi secundanți. Excelența Sa, care era foarte puțin bine dispusă, a spus că nu mai admite pe domeniile sale nici măcar un ajutor de arpentor şi că, pentru moment, se interzice sosirea oricărui alt arpentor sau secundant, urmând ca arpentorului să i se trimită două ajutoare de aici de la Castel. În încheiere, Excelența Sa şi-a exprimat dorința ca în raportul de la ora zece să i se prezinte situația arpentorului complet elucidată.

— Cine a fost de serviciu în această noapte la telefoane?

— Fritz, excelență.

— Chemați-l la mine şi aduceți-mi rapoartele sosite.

Secretarul ieşi şchiopătând uşor şi se întoarse cu un dosar pe care îl puse cu grijă pe marginea biroului. Klamm îl trase în față şi începu să-l citească grăbit. Când află ora la care sosise arpentorul se linişti. De venirea arpentorului, bineînțeles că aflase imediat, dar, având în vedere ora destul de înaintată, nu-şi putuse permite să o deranjeze pe Excelența Sa, aşa cum făcuseră alții. Aşa îi va spune domnului Conte. Ceea ce-l frământa acum era cine fusese cel care îl informase atât de prompt pe Conte de venirea lui K. Faptul că dusese informația direct la Excelența Sa, în loc să i-o comunice lui, dovedea multă rea-voință. Voise să-l pună pe Klamm într-o postură proastă în fața Contelui, şi era cât pe ce să reuşească. Pe Erlanger îi era greu să-l bănuiască, aici trebuie să fie altcineva. O să-l afle pe individ şi o să i-o plătească cu vârf şi îndesat. O asemenea lovitură pe la spate trebuie întoarsă înzecit. Cine a făcut-o o dată, o va mai face şi a doua oară, şi nu se va lăsa până ce nu-l va vedea pe Klamm pier-

zându-şi postul. Dar nu-i nimic. Au mai încercat şi alţii să-i ia locul şi au reuşit să şi-l piardă şi pe acela pe care îl aveau. Nu era Klamm omul care să se lase atât de uşor dat la o parte. Începu să citească rapoartele concentrat. Când ajunse la convorbirea telefonică dintre Schwarzer şi Fritz, Klamm se amuză. Ce i-o fi venit lui Schwarzer să se ia de bietul arpentor? Probabil că iar s-o fi certat cu Gisa. Desigur că Schwarzer exagerase puţin. Oricare ar fi situaţia, nu izgoneşti un om afară în nămeţi, în toiul nopţii, să-l laşi pradă lupilor. Regulamentele, rămase în vigoare încă de pe vremea prea cinstitului părinte al Excelenţei Sale Contele, Dumnezeu să îl odihnească în pace, prevedeau că dacă drumeţul nu este înarmat, este liber să poposească în orice loc în care nu deranjează pe nimeni. Desigur, în afara zidurilor Castelului. Probabil că Schwarzer a considerat că bâta noduroasă pe care arpentorul o avea asupra sa ar fi putut fi interpretată ca o armă.

☆ ☆ ☆

În biroul lui Oswald telefonul sună din nou. Astăzi parcă îi scăpase dracul din lanţ pe toţi.

— Aici Oswald. Cine e?

— Erlanger. Domnul Fritz mai e acolo?

— Nu, excelenţă, a plecat! răspunse Oswald ridicându-se în picioare.

— De ce a plecat?

— Serviciul lui s-a terminat şi...

— Şi ce dacă s-a terminat! Mergeţi după el acasă şi sculaţi-l! Domnul Klamm vrea să-i vorbească.

— Nu cred că s-a dus acasă, excelență. Mai degrabă cred că este la debaraua cu legea salariilor.

— Nu mă interesează debaralele dumneavoastră! Mergeți și aduceți-l de unde știți, dar în câteva minute să fie la domnul Klamm. Ați înțeles?

— Am înțeles, excelență, dar regulamentul îmi interzice să părăsesc serviciul în...

— O să zburați de acolo cu regulamentul în brațe dacă Fritz nu apare aici în câteva minute!

Convorbirea se întrerupse. Oswald era sigur că Erlanger trântise receptorul. Puse ușor receptorul în furcă și oftă. Ieși pe ușă, având grijă să nu deranjeze paltonul, și se îndreptă spre debaraua unde se găsea legea salariilor. Încă de departe zări coada funcționarilor care își așteptau rândul, și undeva, printre ultimii, era Fritz. Stătea rezemat într-o rână de lambriul din lemn de nuc, care îmbrăca peretele până la înălțimea unui stat de om, și părea că doarme. Oswald se apropie de el și-l scutură ușor de umăr:

— Domnule Fritz! Ei! Domnule Fritz, vă rog să vă treziți!

Fritz tresări și deschise ochii tulburi de nesomn.

— Ce-i? Ce s-a întâmplat? Am ajuns?

— Vă caută domnul Klamm. Mergeți repede până acolo!

— La telefon?

— Nu, la birou.

— La biroul cui? întrebă Fritz năuc.

— La biroul domnului Klamm! Și mișcați-vă mai repede!

Fritz șovăi câteva secunde, apoi spuse neconvins:

— Dar acum sunt liber, serviciul meu s-a terminat, am dus și rapoartele... Am și eu dreptul...

Oswald îl apucă cu brutalitate de umăr și-l scutură:

— Sunteți nebun? Treziți-vă! Nu vă dați seama ce spuneți!

Ceilalți funcționari care stăteau la coadă începuseră să întoarcă capul spre ei. Fritz se mai uită o dată în jur şi, cum în privirile lor nu găsi nimic de care să se agațe, părăsi locul, care se ocupă imediat.

— Şi grăbiți-vă! îl înghionti Oswald.

Văzând că nu mai este nimic de făcut, Fritz o luă în lungul culoarului, încercând să-şi imagineze ce mai puteau avea acum cu el, că doar serviciul lui se terminase, consemnase în registru toate convorbirile telefonice care avuseseră loc în cursul nopții, rapoartele le dusese domnului Erlanger, de ce să-l mai cerceteze acum şi domnul Klamm? Dacă ar fi dat acum Sortini peste el, n-ar mai fi avut putere să se elibereze şi s-ar fi lăsat târât oriunde. I se părea o nedreptate uriaşă smulgerea lui de la coadă unde pierduse un loc prețios, pentru care va trebui să stea din nou câteva ore în picioare. Dar asta poate mâine, întrucât astăzi nu credea că va mai putea rezista. Când ajunse în biroul lui Erlanger, acesta îi făcu un semn cu capul spre uşa lui Klamm. Un fel de „intră la şef şi vezi cum te comporți!" Intră şi rămase în picioare lângă uşă. Domnul Klamm studia nişte hârtii, şi Fritz ştiu că va rămâne o veşnicie lângă uşă, dacă excelența sa nu va binevoi să i se adreseze. Într-un târziu Klamm păru să-i remarce prezența şi îi făcu semn să ia loc pe unul dintre cele două fotolii din fața biroului.

— Mulțumesc, excelență! Fritz se apropie de birou şi se aşează pe un colț de fotoliu. Vă stau la dispoziție.

— Dumneavoastră ați fost în serviciul de noapte la telefon? îl întrebă Klamm lăsându-se pe spătarul scaunului.

— Da, excelență.

— Spuneți-mi, vă rog, ce s-a întâmplat aseară la Hanul Podului.

— Excelență, eu vă pot spune numai ce am înțeles că s-a întâmplat acolo, din ceea ce mi s-a relatat la telefon!

— Asta şi doresc, domnule Fritz.

Fritz începu să povestească potolit, în cuvinte puține, dar bine alese, cum că aseară, pe la orele nouă, a sosit la Hanul Podului un străin de vreo treizeci de ani, cam prost îmbrăcat, având asupra sa un rucsac micuț şi o bâtă. Fără să-l întrebe măcar cine este, şi fără să-i ceară autorizația de a rămâne peste noapte pe domeniile senioriale, birtaşul i-a aşternut de dormit în sala de mese şi străinul s-a culcat imediat. Ceva mai târziu a sosit Schwarzer şi l-a trezit pentru a-i cere să prezinte autorizația. Străinul, trezit din somn, a întrebat în ce sat s-a rătăcit, apoi, când Schwarzer a vrut să-l dea afară, a declarat că el este arpentorul chemat din ordinul domnului Conte. Pentru a-i verifica afirmațiile, Schwarzer a sunat la Castel şi a vorbit cu el, cu Fritz. Cum el nu avea cunoştință despre niciun arpentor, şi pentru a nu face vreo greşeală, l-a sunat, aşa cum prevăd regulamentele, pe şeful de cancelarie. Acesta a avut o convorbire cu Excelența Sa Domnul Conte, apoi l-a sunat pe el, pe Fritz, şi i-a spus că nu a fost chemat niciun arpentor. El a sunat la Hanul Podului şi i-a spus domnului Schwarzer ce i-a transmis şeful de cancelarie. Apoi domnul şef de cancelarie l-a sunat din nou şi a spus că un arpentor de felul celui descris este aşteptat, lucru pe care l-a comunicat şi el domnului Schwarzer.

Klamm îl ascultă cu atenție până la capăt, deşi multe dintre cele relatate le cunoştea din raportul pe care îl avea pe birou. Dar scrisul sintetizează, pe când expunerea verbală nuanțează. Întotdeauna se mai găseşte, pentru cine ştie să asculte, câte ceva nou. Acum se vedea că nu era vorba de niciun răuvoitor. Domnul Conte aflase de existența arpen-

torului de la un şef de cancelarie luat prin surprindere de o situaţie mai puţin obişnuită. Şi toată dandanaua se iscase din pricina excesului de zel al lui Schwarzer. Trebuia să-l lase pe omul acela să-şi facă somnul în sala birtului şi a doua zi lucrurile se rezolvau de la sine.

— Perfect, domnule Fritz, mulţumesc. Puteţi merge să vă odihniţi.

Fritz se ridică de pe fotoliu, se înclină şi apoi se îndreptă spre uşă.

— Şi, să nu uit, domnule Fritz, după cum ştiţi, problemele Cancelariei Numărul Zece rămân în interiorul cancelariei. Aşa că orice discuţie pe această temă cu o altă persoană este nedorită de către noi şi, evident, de către dumneavoastră.

Fritz se întoarse brusc.

— Desigur, excelenţă, desigur!

Klamm stătea drept în scaunul lui cu spătar înalt şi îl privea cu atenţie.

— Ce am apreciat întotdeauna la dumneavoastră a fost discreţia.

— Vă mulţumesc pentru încredere, excelenţă!

Un uşor gest al degetului mic de la mâna în care domnul Klamm îţi ţinea ţigara îi sugeră lui Fritz că este timpul să se retragă.

După ieşirea lui Fritz, Klamm se adânci în gânduri. Nu se cunoşteau prea multe despre arpentor, dar era suficient pentru un raport către domnul Conte. În birou pătrunse Erlanger, şi Klamm ridică privirea.

— Excelenţă, am fost sunaţi adineauri de la Hanul Podului şi ni s-a spus că arpentorul se îndreaptă spre Castel, cu intenţia de a sta de vorbă cu Excelenţa Sa Domnul Conte. Aveţi aici procesul-verbal al convorbirii de azi de dimineaţă dintre birtaşul Martin şi arpentorul K.

— Bine, domnule Erlanger. Să adunați toate datele referitoare la el. Va trebui să întocmim un dosar acestei afaceri.

— Am înțeles, excelență! Erlanger se înclină și ieși.

După plecarea lui Erlanger, Klamm își aprinse o țigară. Ochii îi zăboviră o clipă pe raportul aflat pe birou și își aminti că arpentorul pornise deja către Castel. Ce l-o fi determinat să vină încoace? El nu știe că în Castel nu se poate intra decât pe baza unei autorizații? Probabil că nu s-a găsit nimeni pe acolo prin sat să i-o spună. Raportul primit acum era ceva mai bogat în informații. Astfel, rezulta că arpentorul este însurat și are un copil, iar acest lucru era în favoarea lui. Nu era deci un aventurier, așa cum îl bănuise Schwarzer, ci un om serios cu o familie care îl aștepta undeva. Asta era bine; un om care are de întreținut o familie este mai supus, putând fi mai ușor ținut în frâu. Tot din raport mai reieșea că arpentorul venise până aici în speranța unui câștig destul de mare, care să-i permită să se întoarcă cu ceva bani acasă. Pe Klamm îl amuză faptul că arpentorul se interesa de salariu. Poate că aceasta era o întrebare firească acolo, în locurile acelea îndepărtate de unde vine, dar pe domeniile Castelului era o întrebare complet inutilă. Aici absolut totul era reglementat de Cărțile cu Legi.

Printre nenumăratele Cărți cu Legi se afla și una care reglementa modul de plată al funcționarilor Castelului, precum și al angajaților administrației care lucrau în sat. La început, când cartea respectivă fusese tipărită, administratorul o instalase în Sala Cărților cu Legi, pe pupitru, în rând cu celelalte. Cu timpul, însă, s-a pus problema scoaterii ei de acolo și instalării într-o încăpere separată. Problema n-a pus-o nimeni în mod expres, ci s-a ridicat cumva de la sine. Se crease o situație neplăcută prin faptul că toți șefii de cancelarii, sin-

gurii care aveau acces la Cărțile cu Legi, în loc să caute în tomurile care le erau necesare pentru soluționarea problemelor ridicate de cancelariile lor, se îngrămădeau în jurul acesteia, unde rămâneau ore întregi răsfoind-o. Pe lângă acest inconvenient care, de bine de rău, se mai putea tolera, toți funcționarii inferiori, care constituiau de fapt majoritatea funcționarilor, şi care nu aveau acces în spatele pupitrului pe care erau instalate Cărțile cu Legi, manifestau o curiozitate bolnăvicioasă de a răsfoi şi ei cartea cu pricina. Atunci au avut loc şi primele tentative de a se trece peste interdicție şi de a se pătrunde spre Cărțile cu Legi. Pentru liniştirea spiritelor şi normalizarea situației, s-a luat hotărârea ca tomul cu Legea Salariilor să fie mutat într-o debara. Au fost scoase dinăuntru toate vechiturile, gălețile, măturile şi cârpele, pentru a face loc pupitrului pe care a fost instalată cartea.

Accesul în debara era liber şi lipsit de orice fel de discriminare; oricine putea intra înăuntru pentru a consulta cartea. Din pricina numărului foarte mare al celor dornici să o răsfoiască, debaraua a devenit curând neîncăpătoare. Chiar din prima zi, peste o sută de funcționari se înghesuiau în uşa strâmtă şi joasă, încercând să pătrundă înăuntru. Cum numărul lor nu a scăzut nici în cursul nopții, a doua zi, cineva cu inițiativă a propus să fie ales un funcționar care să citească cu voce tare iar ceilalți vor sta afară şi vor asculta. Propunerea nu a fost acceptată decât de cei care nu reuşiseră încă să pătrundă înăuntru; cei din debara nici nu voiau să audă de aşa ceva. Erau mulțumiți de locul pe care reuşiseră, după multe strădanii, să-l ocupe şi chiar dacă nici nu puteau vedea cartea, nicidecum să citească, simplul fapt că se simțeau în apropierea ei le dădea o stare de fericire inexplicabilă.

Cu toate stăruințele celor de afară, funcționarii din debara au refuzat să iasă. Degeaba au fost toate rugămințile și amenințările. Se părea că nici o forță din lume nu era capabilă să-i scoată de acolo. Cineva a propus să fie lăsați până ce vor muri de foame, dar propunerea a fost repede respinsă; ar fi durat prea mult, și cei de afară nu aveau atâta răbdare. Chiar dacă cineva ar fi încercat să iasă, nu ar fi putut din pricina celor care se înghesuiau să intre. Cum situația părea fără ieșire, s-a apelat la un șef de cancelarie care, cu autoritatea indiscutabilă de care se bucura, a reușit să-i scoată afară, dar nu înainte de a le promite că vor beneficia de un tratament preferențial atunci când se va pune problema ordinii în care se va sta la ușă. Când au reușit, cu chiu cu vai, să elibereze debaraua, s-a dovedit că cei dinăuntru nu izbutiseră să citească nimic, întrucât pe pupitru se găseau doi funcționari prăbușiți peste cartea închisă.

După eliberarea debaralei a fost numit un grefier pentru a face oficiile de cititor. Toți ceilalți stăteau afară, în fața ușii, într-o tăcere pioasă. Grefierul a început să citească, dar, din cauza poziției pupitrului, era nevoit să stea cu spatele la ușă astfel încât vocea i se pierdea în cotloanele debaralei care avea o acustică destul de proastă. Cineva din mulțime a strigat să se citească mai tare și grefierul a ridicat vocea. Cum cartea era deosebit de groasă, după câteva ore de lectură, timp în care nu reușise să citească nici introducerea în Lege, grefierul a obosit și a început să citească tot mai gâfâit. Oboseala era accentuată și de faptul că după fiecare frază sau paragraf citit trebuia să deschidă cartea în altă parte, unde se aduceau precizări sau se indicau condițiile în care se putea aplica un paragraf sau altul.

După câteva ore de lectură, din debara nu se mai auzea decât o melopee guturală punctată de zgomotul paginilor

răsfoite ca bătăile din aripi ale unui stol de păsări muribunde. Cum cei de afară îşi exprimau vehement nemulţumirea referitor la modul deplorabil în care se citea, s-a luat hotărârea ca grefierul să fie schimbat. Întrucât grefierul nu mai auzea pe nimeni şi continua să citească, au fost nevoiţi să intre după el şi să-l scoată afară; treabă care s-a dovedit a fi mult mai anevoioasă decât îşi imaginaseră ei iniţial. Sesizând pericolul, grefierul s-a prins cu ambele mâini de lanţul cu care era fixată cartea de pupitru şi a continuat să citească. Cu greu şi după multă trudă au reuşit să-i desprindă mâinile şi să-l scoată din debara.

În urma acestui incident s-a renunţat la ideea instalării unui alt lector şi s-a organizat, după vociferările de rigoare, un rând ordonat în faţa uşii. Fiecare funcţionar avea la dispoziţie cinci minute pentru a consulta cartea, apoi lăsa locul următorului. Întrucât se iscau dese divergenţe referitoare la cele cinci minute, care nu aveau aceeaşi valoare pentru cel dinăuntru şi pentru cei de afară, au fost instalate două pendule, una în debara şi cealaltă afară, lângă uşă. Pendulele erau astfel reglate încât băteau din cinci în cinci minute.

Klamm reuşise şi el, este drept că doar o singură dată, să pătrundă în debara. Faptul că de atunci nu mai consultase niciodată cartea, nu se datora înghesuielii care exista permanent în faţa uşii. El ar fi avut acces ori de câte ori ar fi dorit, fără să stea la coadă, dar după acest prim contact cu Legea respectivă renunţase. Sistemul de organizare al cărţii era de o logică imbatabilă, dar materialul era atât de vast încât numai citirea cuprinsului îţi lua câteva ore. Atunci a răsfoit cartea preţ de aproape o oră, timp în care funcţionarii, care stăteau la coada ce se răsucea şi se îmbârliga de-a lungul culoarelor de pe întregul etaj, nu au dat niciun semn de nemul-

țumire. Faptul că putea sta în debara cât dorea nu era o favoare care i se acorda lui ca şef de cancelarie, ci acest drept provenea din convingerea celor de la coadă că el consultă cartea în interesul serviciului, pentru elucidarea vreunei probleme ridicată de cancelaria pe care o conduce. Dacă ar fi declarat că vrea să consulte cartea în interes personal, atunci nu i s-ar fi acordat decât trei minute, întrucât, fiind mai obişnuit să răsfoiască tomurile cu Legi, se putea orienta mai rapid, şi pe lângă asta, el, ca şef de cancelarie, dispunea de o altă putere de pătrundere a sensului Legii.

Cartea îl uluise definitiv. Dacă în celelalte Cărți cu Legi se mai puteau găsi neconcordanțe sau anomalii, ceea ce te şoca în această carte era rigurozitatea. Cel care o concepuse era un mare maestru. Erau nenumărate feluri de adaosuri la salariu, nenumărate feluri de rețineri din salariu, precum şi o infinitate de situații în care se aplica un anumit adaos sau o anumită reținere, încât practic numărul situațiilor era nesfârşit. De asemenea, mărimea fiecărui salariu era ajustată cu un coeficient care depindea de poziția aştrilor din luna respectivă comparativ cu poziția lor la naşterea salariatului. Conform principiilor care guvernau Legea salariilor, era practic imposibil ca un funcționar să ia de două ori acelaşi salariu chiar dacă ar fi muncit o mie de ani în administrația Castelului. Totul în acea carte era copleşitor. Klamm renunțase să mai afle care era de fapt salariul lui. Închisese cartea şi părăsise debaraua cu convingerea fermă că orice salariu ar primi îşi găsea justificarea în acea nesfârşită carte. Trebuia să fii un mare naiv să-ți închipui că vei reuşi vreodată să fii sigur de salariul pe care îl vei primi, chiar dacă ți s-ar permite să consulți cartea zi şi noapte. Aşa că arpentorul ar face bine să nu se intereseze de salariu, ci să-şi vadă mai bine de

munca lui, considerându-se fericit că este angajat. Asta în cazul în care se va dovedi că este.

Tot raportul mai dezvăluia două lucruri surprinzătoare. În primul rând afirmația birtașului de la Hanul Podului că toată întreținerea arpentorului ar urma să fie suportată de Castel. Însă acest lucru nu putea fi luat în discuție decât în cazul în care se va dovedi că arpentorul este angajatul Castelului. Oricum, afirmația îi aparține birtașului și deci nu angaja în niciun fel administrația. Mai era apoi afirmația arpentorului că ar prefera să nu locuiască la Castel, ci undeva în sat. Această afirmație dovedea o mare naivitate; adică renunța la o situație care nu i-ar fi accesibilă niciodată. Nici prezența lui în continuare în sat nu era certă, deși el o alegea ca variantă. Naivitatea arpentorului dovedea cât de puține știa el despre Castel, iar această naivitate simplifica lucrurile. Un om neinformat este mai ușor de manipulat. Acum Klamm dispunea de suficiente date pentru a întocmi raportul către Excelența Sa.

☆ ☆ ☆

Când îl sună Klamm, Contele tocmai își punea haina de vânătoare. Telefonul lui Klamm, aparent, nu avea nicio legătură cu arpentorul. Era telefonul pe care îl dădea în fiecare dimineață, ca șef de cancelarie; și, în această calitate, Klamm avea obligația să prezinte Excelenței Sale o sinteză referitoare la problemele cancelariei. De regulă, fiecare șef de cancelarie avea această obligație, dar numărul cancelariilor crescuse în mod simțitor, ajungându-se la peste o sută, încât Contele era nevoit să stea ore întregi lângă telefon ascultând rapoarte care, de fapt, nici nu-l interesau, așa că, de cele mai

multe ori, după ce discuta cu Klamm, scotea telefonul din priză. La început, şefii de cancelarii stăteau aproape toată ziua lângă telefon încercând să prindă legătura cu Excelenţa Sa, pentru a-i comunica situaţia zilnică. Din această pricină treburile lor stagnau, şi se aduna pe birouri un număr tot mai mare de hârtii şi dosare ce aşteptau să fie rezolvate. În aceste condiţii, au fost nevoiţi să mai angajeze câte un funcţionar în fiecare cancelarie, care avea ca singură sarcină să încerce să-l prindă pe Conte la telefon şi să-i transmită situaţia zilnică. Din cauză că aceşti funcţionari nu reuşeau să-şi facă datoria săptămâni de-a rândul, situaţiile ce trebuiau comunicate deveneau atât de lungi încât erau imposibil de transmis, chiar dacă Contele l-ar fi ascultat toată ziua doar pe unul singur. Când vreun astfel de funcţionar reuşea să îl prindă la telefon şi începea să-i citească din nesfârşitele lui rapoarte, Contele punea receptorul pe birou şi-şi vedea mai departe de ale lui. Uneori, când voia să dea un telefon, descoperea că acesta era deschis şi-l auzea pe secretarul respectiv vorbind neobosit. Atunci închidea telefonul şi apoi suna unde avea nevoie. Secretarul era cu atât mai apreciat cu cât vraful de rapoarte care aşteptau să fie transmise era mai mic. Odată, când Contele a plecat la vânătoare, lăsând un secretar să vorbească, acesta a reuşit să transmită toate rapoartele din ultimii doi ani şi a fost ridicat la rangul de prim-secretar, şi cu această ocazie i s-a dat un ajutor care să-i preia munca, el urmând doar să-l supravegheze. Acum, mare parte din aceste rapoarte le prelua secretarul personal al Excelenţei Sale, care le sintetiza într-o pagină, dar Contele refuza şi acea pagină, ce i se părea extrem de lungă şi de plicticoasă.

Doar Klamm se bucura de privilegiul de a putea comunica personal raportul şi de a fi şi ascultat. Este adevărat că

ştirile comunicate de el erau scurte şi picante, întrucât se refereau la relaţiile dintre funcţionarii de la Castel şi localnicele satului. Evident că raportul lui Klamm nu se referea doar la aceste mici cancanuri, dar, bine strecurate în context, dădeau întregului coloratură şi savoare.

În această dimineaţă, în încheierea raportului, Klamm îl anunţă pe domnul Conte că arpentorul se îndreaptă spre Castel. Klamm strecură ştirea cu un iz de rutină, ca şi cum ar fi o ştire obişnuită, căreia el personal nu-i acorda nicio importanţă deosebită. Scopul manevrei era de a crea impresia că el este de mult la curent cu tot ceea ce se leagă de arpentor şi că e cu ochii pe el încă de când a pus piciorul în sat, dar că nu i-a acordat decât interesul pe care-l merită, adică unul minor. Asta a fost intenţia lui. Contelui, în schimb, i se păru că ştirea are un ton uşor alarmant. Nu uitase nici telefonul lui Sortini, aşa că întrebă dacă venirea arpentorului ar putea împiedica vânătoarea programată. Fără să şovăie, Klamm îi răspunse că acest lucru este evident. De ce era evident, n-ar fi putut să explice, dar aşa credea el că este mai bine pentru toţi, ca Excelenţa Sa să-şi amâne cu câteva zile vânătoarea, pentru ca între timp să se soluţioneze problema arpentorului sosit atât de neaşteptat. Excelenţa Sa nu se putea expune unei vânători în aer liber atâta timp cât pe domenii hălăduia un arpentor ale cărui intenţii ne sunt deocamdată necunoscute. După câteva zile, când arpentorul va fi plecat, altfel se va pune şi problema vânătorii, care se va putea desfăşura nestingherită.

Contele căzu pe gânduri. Ieri îl atenţionase astrologul că nu e o zi fastă pentru vânătoare, dar atunci nu ţinuse seama de prezicerile lui. Apoi venise telefonul lui Sortini, şi acum Klamm. Lui Klamm îi spuse că-i apreciază argumentele şi

ca atare îşi va amâna vânătoarea. Un oftat de uşurare se auzi de la celălalt capăt al firului. Contele zâmbi şi vru să-l întrebe de ce oftează, dar un zgomot ciudat se interpuse pe fir. Părea un fel de geamăt prelung venit de la mare distanţă, un fel de şuierat al vântului printre brazi, punctat de trosnetul copacilor. Convorbirea se întrerupse. Acum Contele ştia ce va face astăzi: va renunţa la vânătoare şi se va ocupa de problema telefoanelor, chiar dacă nu era trecută în agendă.

Abia după ce închise, Contele îşi aminti că voia să-l întrebe pe Klamm ce este acela un arpentor şi cu ce se ocupă, dar convorbirea se întrerupsese şi nu mai era nimic de făcut. Dar poate că era mai bine aşa. Probabil că va afla dintr-o carte, sau din contextul unei discuţii, şi atunci s-ar fi dovedit inutil să întrebe despre un lucru pe care, probabil, ar fi trebuit să-l cunoască. Sau poate că l-a cunoscut, dar l-a uitat. Cu atâtea probleme pe cap nici nu e de mirare. De mirare ar fi dacă le-ar ţine minte pe toate. Cum pericolul acesta i se părea a fi mult prea îndepărtat, se îndreptă spre bibliotecă să consulte un dicţionar.

☆ ☆ ☆

După întreruperea atât de bruscă a convorbirii telefonice, Klamm mai sună de două ori, dar nu răspunse nimeni. Se pare că Excelenţa Sa părăsise biroul, iar în altă parte nu voia să-l sune. Destul îl asaltau celelalte cancelarii cu interminabilele lor apeluri. Nu demult, într-o discuţie avută cu Excelenţa Sa, Klamm opinase, referitor la telefoane, că este inadmisibil ca oricine, indiferent de oră, să aibă posibilitatea să te sune. Era un atentat la liniştea şi la timpul persoanei; mai ales când era vorba de o persoană atât de importantă şi de preo-

cupată cum era Excelența Sa. Klamm avea o propunere de îmbunătățire a sistemului, pe care nu o prezentase încă Excelenței Sale. Şi ezitase nu din modestie, ci dintr-un motiv mai profund, care ținea de stilul lui de muncă. Aştepta ca altcineva să facă propunerea şi el să facă doar oficiul de a o prezenta domnului Conte. Nu era cazul să se agite el, când erau atâția alții care ardeau de nerăbdare să se facă remarcați. Lasă-i pe ei să se zbată. Întotdeauna când se introduce ceva nou, cel mai dezavantajat este cel care aduce noutatea, şi cei care câştigă cu adevărat sunt cei mulți şi tăcuți care aşteaptă să vadă dacă nu cumva îndrăznețul şi-a rupt gâtul. Dacă treaba iese bine, este minunat, ne vom folosi de acest lucru nou ca de ceva firesc, ce ni se cuvine de drept. Iar dacă treaba iese prost, îl priveşte; cine l-a pus să vină cu astfel de propuneri. Acum să tragă ponoasele şi să se învețe minte pentru viitor.

Klamm se gândea la un telefon selectiv, astfel încât fiecare funcționar să-i poată suna pe toți cei din subordine, dar el să nu poată fi sunat decât de şefii lui. Un şef, da, te putea suna, chiar numai pentru a controla dacă eşti la birou. Pe lângă asta, problemele pe care ți le comunică şeful sunt întotdeauna importante şi urgente.

În raport cu sistemul telefoanelor, Klamm considera că o audiență este un lucru mult mai serios şi mai apropiat de relațiile normale care trebuiau să existe în cadrul administrației. La o audiență te anunțai cu câteva zile mai înainte la secretar, care te chema atunci când cel de la care solicitai audiența era dispus să te primească, şi în felul acesta te puteai aştepta la un grad mai mare de bunăvoință din partea lui. Chiar şi o audiență solicitată pe loc, lucru destul de rar, ba chiar neobişnuit, deşi era permis de regulamente, este de

preferat unui telefon, întrucât te adresezi secretarului, care merge la şef să vadă în ce dispoziţie se află. Este un mod mai civilizat şi mai respectuos de a te adresa superiorului. Pe când, în cazul telefonului, dacă funcţionarul apucă să ridice receptorul – şi acesta îl ridică întotdeauna, fie chiar şi numai din scrupulozitatea cu care înţelege să îşi facă datoria, dacă nu din teama de a nu fi cumva sunat de către unul din nenumăraţii lui şefi – îl prinzi de vorbă şi gata. Nu mai poate scăpa, indiferent cât de ocupat ar fi. Are sau nu are chef de vorbă, acum a ridicat receptorul şi trebuie să te asculte, pentru că niciun funcţionar nu ar închide telefonul atunci când este sunat de un petiţionar. Eventual simte o uşoară nemulţumire pentru faptul că este deranjat, nemulţumire pe care nu şi-o manifestă în niciun fel în timpul convorbirii; eventual ulterior, dar sunt puţini cei care procedează astfel, deşi ar fi cât se poate de îndreptăţiţi, întrucât îi scoate din ritmul de lucru. Astfel, un funcţionar, tocmai când se concentrează mai mult asupra unei probleme complexe care necesită o rezoluţie competentă, sună telefonul care îl smulge din problema cu pricina, încercând să-l vâre în alta, care nu este deloc sigur că este mai importantă sau mai urgentă.

Faptul că telefonul îţi permite atât de uşor să stai de vorbă cu şefi foarte puternici, la care nici nu îndrăzneşti să speri că ai putea ajunge vreodată, îţi lasă senzaţia că poţi rezolva extrem de repede problema care te frământă, ocolind drumul hârtiilor, care este, orice s-ar spune, mult mai anevoios. Nimic mai fals decât un asemenea mod de a gândi. Pe cât de uşor este să stai de vorbă cu şeful acela puternic, pe atât de greu este să obţii ceea ce doreşti. Telefonul tău îl poate surprinde într-un moment de indispoziţie, sau de meditaţie şi, luat prin surprindere şi deranjat, poate avea o atitudine mai

nervoasă față de problema expusă. Aceasta se poate întâmpla, evident, fără voia lui, întrucât în mod conştient niciun funcționar nu şi-ar da frâu liber unei toane de moment în rezolvarea chiar şi a celei mai neînsemnate dintre probleme. Pe când în cazul audienței, cel care o acordă îşi alege în mod intenționat o anumită oră din zi sau din noapte, astfel ca starea sa sufletească să nu influențeze cumva negativ asupra obiectivității deciziei pe care o va lua. Din această cauză se întâmplă ca petiționarii să fie chemați la ore ce pot părea nepotrivite, dar chemarea la acele ore se face numai şi numai în interesul lor.

Este adevărat că telefonând unui şef, de la care soliciți ceva, poți avea norocul să-l surprinzi într-un moment de bună dispoziție, stare generată, evident, de alte cauze, nu de telefonul tău pe care nu îl aştepta. Sau îl poți surprinde într-un moment în care, după o muncă încordată, simte nevoia să stea de vorbă cu cineva, şi atunci se va bucura că sună telefonul. Unii dintre funcționari au un simț al telefonului deosebit de dezvoltat, intuind cu puțin timp înainte că vor fi sunați. Atunci lasă lucrul şi rămân în aşteptare, iar dacă nu sunt în birou, abandonează orice activitate şi aleargă lângă aparat. Acum, chiar presupunând că-l găseşti pe funcționar în toane bune şi este de acord cu tot ce soliciți, la ce-ți poate folosi acest lucru într-o administrație atât de bine organizată? Un „da" rostit cu atâta uşurință la telefon, chiar şi de către o persoană foarte puternică, poate fi la fel de uşor retractat ulterior, fie şi pentru simplul motiv că nu s-a meditat suficient asupra problemei. Sau chiar dacă aprobarea nu este retractată, problema tot nu este rezolvată până ce nu există o hârtie scrisă şi semnată.

Şi dacă privim astfel lucrurile, şi lucrurile nu pot fi privite decât astfel, apare evident că o audiență este infinit mai pre-

țioasă, chiar dacă trebuie să aştepți pentru ea zile întregi, ba chiar săptămâni. Procedura este simplă: scrii pe hârtie ceea ce doreşti şi apoi mergi şi te înscrii în audiență. Apoi aştepți. După un timp, mai mult sau mai puțin îndelungat, acest lucru depinzând de dispoziția sufletească a celui care acordă audiența, eşti primit, ascultat şi, în cazul unui răspuns afirmativ, ți se va scrie pe cerere un „da" semnat şi parafat. Acest „da" este un început bun, dar nu este totul, întrucât hârtiile îşi au drumul lor bine stabilit. Astfel o cerere pe care există un „da" categoric poate ajunge la o altă persoană competentă, mai competentă decât prima în problema cu pricina, care persoană va scrie un „nu" la fel de categoric, ba chiar ceva mai categoric, având în vedere competența ei sporită. De aici hârtia poate ajunge la o a treia persoană, care citeşte rezoluțiile puse de ceilalți doi şi abia dacă-şi aruncă ochii pe cele cerute, apoi îşi dă şi ea avizul. Astfel o hârtie, pe care solicitantul a scris trei rânduri, ajunge să fie acoperită pe ambele fețe de tot felul de rezoluții, păreri, aprobări şi negări până ce, în sfârşit, ajunge să-i fie restituită petiționarului. De cele mai multe ori acesta îşi ia hârtia înapoi şi nu mai ştie ce să facă. Dacă dispune de timp şi energie o ia de la capăt, căutând alte căi, de obicei lăturalnice, pentru a-şi rezolva problema. Alții, în loc să analizeze hârtia şi să desprindă de pe ea cea mai competentă rezoluție – întrucât este sigur că ea se află înscrisă acolo, toate celelalte fiind nule şi neavenite – şi să acționeze în consecință, intră în derută. Aici s-ar putea obiecta că oamenii nu ştiu care este cea mai competentă rezoluție, dar nu este decât vina lor întrucât, în loc să-i preocupe competența referenților, ei se scufundă doar în problema care-i frământă. Pe ei îi preocupă mai mult problema în sine decât căile concrete de rezolvare. Aici greşesc,

şi greşeala costă. Costă întârzieri şi amânări într-o problemă ce s-ar putea rezolva imediat dacă ar şti cum să procedeze.

Părerea greşită care mai persistă printre petiţionari, că o problemă se rezolvă mai repede şi mai sigur prin telefon, este întreţinută de anumite situaţii în care aprobarea obţinută prin telefon a coincis cu cea pusă pe cerere. Dar acestea sunt excepţii, care nu pot constitui, în niciun caz, o regulă. Dar ce să-i faci! Aceasta este situaţia! Nu-i este dat oricui să se descurce uşor în viaţă. Unii o apucă pe căi ocolite şi obositoare şi apoi se miră cum de au reuşit alţii mai repede şi mai uşor.

Dar acum să nu se înţeleagă cumva că el, Klamm, ar fi adeptul atacării directe a unei probleme. Acesta era chiar cel mai greşit mod de a acţiona. Petiţionarul trebuie să pună cererea acolo unde trebuie şi să o lase să se maturizeze, astfel încât persoana ce o are în grijă să aibă răgaz să o aprofundeze. În acest timp el trebuie să aştepte şi să nu se impacienteze, chiar dacă răspunsul întârzie mai mult decât îşi imaginase iniţial. De obicei problema este soluţionată favorabil în momentul în care petiţionarul îşi pierde orice nădejde de a o vedea rezolvată vreodată. Dar răbdarea este o mare virtute, pe care nu o are oricine. Ori de câte ori o cerere se întorcea foarte repede la solicitant, majoritatea referinţelor de pe ea erau negative, astfel încât se crease un fel de refuz al solicitanţilor de a-şi ridica cererile avizate, aglomerând astfel birourile, care şi aşa erau ticsite de hârtii. Cam în acea perioadă a luat naştere serviciul curierilor, care iniţial aveau ca sarcină doar restituirea cererilor solicitanţilor.

Toate acestea, şi încă multe altele pe care le gândea, Klamm nu le spunea nimănui. Nu pentru că nu ar fi fost ascultat. Un om cu poziţia lui Klamm era ascultat întotdeauna cu

mare atenție, şi asta nu numai din respect, cât mai ales din curiozitate. Vorbea extrem de rar, şi atunci doar chestiuni legate strict de serviciu. Numai cu Excelența Sa se mai întindea la vorbă, uneori seara, când Contele îl invita la un coniac. Nu vorbea despre aceste lucruri întrucât considera că nu este bine să dezvălui şi altora micile secrete care îți pot asigura ascensiunea pe scara ierarhică. Pe de altă parte, era convins că chiar dacă le-ar fi vorbit şi-ar fi bătut gura degeaba, întrucât nu toți oamenii au capacitatea de a înțelege. Klamm credea în predestinarea oamenilor. Unii sunt făcuți să ajungă şefi de cancelarii, iar alții să rămână o veşnicie în postul de secretar sau de curier. Ascensiunea lui Klamm se datora şi altor calități pe care le deținea, dar prefera ca despre acest lucru să nu discute nici măcar cu el însuşi. De fapt, calități au toți oamenii. Important este să ştii să ți le valorifici, apoi succesul vine de la sine.

Klamm luă un dosar nou, pe care scrise cu caligrafia sa ireproşabilă *Arpentorul K.* Îl privi un timp printre gene, apoi scrise în dreapta sus *STRICT SECRET* şi aşeză înăuntru toate rapoartele primite. Aşa era corect, fiecare lucru trebuie să-şi aibă dosarul lui, ca şi fiecare om, dealtfel. Partea cea mai grea fusese făcută: arpentorului i se deschisese un dosar. Trebuia acum să vadă ce se putea pune înăuntru, dar asta nu constituia o problemă. Dacă se ocupa Klamm de dosar, atunci cu siguranță că acesta va fi stufos ca o coadă de veveriță. Putea să facă un dosar atât de vast şi de cuprinzător, referindu-se la o singură problemă, încât, datorită numărului extrem de mare de date şi amănunte pe care le conținea, devenea pur şi simplu inutil. Şi aici se aplica unul dintre principiile lui Klamm: cu cât îi furnizezi unui ascultător mai multe amănunte despre un lucru, cu atât îl îndepărtezi de

esența problemei rătăcindu-l în date, cifre, statistici, detalii – ca într-un labirint.

Klamm își aprinse o țigară și se lăsă cu voluptate în scaunul cu spătar înalt, după care apăsă pe butonul soneriei, mascat discret în sculpturile biroului. Intră secretarul purtând în mână un dosar.

— Domnule Erlanger, arpentorului K. i s-a deschis un dosar. Aveți grijă ca tot ce aflăm despre el să ajungă aici.

— Prea bine, excelență. Chiar adineauri ne-a parvenit raportul birtășiței Gardena de la Hanul Podului, referitor la arpentorul K. Doriți să-l vedeți?

— Vă rog!

Erlanger scoase din dosar câteva coli scrise pe ambele fețe și i le înmână. Klamm se adânci în lectură. Scrisul era citeț și frumos caligrafiat. Era limpede că acesta nu era scrisul birtășiței, ci al vreunuia dintre copiști. Scrisul pe ambele fețe ale colii, lăsând doar o margine îngustă pentru îndosariere, era ca urmare a unui ordin dat de către Klamm pentru cancelaria lui, pentru a se face economie de hârtie, și preluat apoi cu entuziasm de celelalte cancelarii. Klamm mai adusese o îmbunătățire circulației documentelor, și anume hotărâse, având în vedere caracterul secret al anumitor compartimente, ca pentru orice ciornă ce fusese copiată și urma a fi distrusă să se întocmească un proces-verbal în trei exemplare, în care să se arate amănunțit conținutul ciornei distruse, modul în care a fost distrusă, cine executase distrugerea, numele și prenumele martorilor la distrugere, funcția pe care o dețineau în administrația Castelului, data și ora la care avusese loc evenimentul, numele și prenumele celui ce a întocmit ciorna, precum și ale celui care a întocmit procesul-verbal. Pe fiecare din cele trei exemplare trebuia înscrisă

destinația ce urma să o capete. La fel trebuia procedat şi în cazul recopierii rapoartelor de către copişti. Klamm ridică o clipă privirea din hârtii şi-l rugă pe secretar să-i aducă raportul original al convorbirii cu hangița precum şi procesele-verbale prevăzute de regulamente.

— Hangiței nu i s-a luat încă o depoziție scrisă, excelență. Acest raport a fost transmis telefonic, pentru operativitate. Urmează ca domnul secretar Momus să se ocupe de interogarea birtăşiței Gardena şi să ne trimită raportul scris. Ce avem deocamdată sunt aceste procese-verbale ale convorbirii telefonice, şi Erlanger îi întinse alte hârtii.

Klamm le luă dând mulțumit din cap. Se gândea la toate acest Erlanger. Dar deodată chipul i se întunecă:

— Domnule Erlanger, niciunul dintre procesele-verbale nu este destinat să intre în dosarul arpentorului K.

— Iertați-mă, excelență, dar în momentul în care au fost întocmite nu aveam cunoştință de existența acestui dosar...

— Nu admit nicio scuză. Vă rog să duceți aceste procese-verbale înapoi pentru a fi distruse, şi după fiecare din ele să se facă câte patru copii regulamentare, dintre care una să fie destinată dosarului arpentorului. Clar?

Era clar. Erlanger adună de pe birou hârtiile azvârlite de Klamm şi ieşi scuzându-se. După ieşirea lui, Klamm se calmă ca prin farmec. De fapt nici nu se enervase, strigase la Erlanger doar pentru că aşa trebuie; orice bunătate este luată drept slăbiciune şi exploatată. Se adânci din nou în studiul raportului. În linii mari raportul primit de la birtăşiță nu se deosebea prea mult de cel trimis de birtaş. Având în vedere că Gardena nu prea discutase cu arpentorul, raportul ei era mai sărac în date concrete, abundând în schimb în păreri personale şi senzații. Dar în ochii lui Klamm tocmai asta îi

dădea valoare, întrucât el avea încredere în intuiția feminină.

După ce termină de citit, puse hârtiile la dosar şi începu să-şi bea cafeaua care se răcise. Aşa se întâmpla întotdeauna când avea mult de lucru. Tocmai îşi termina cafeaua când se întoarse Erlanger. Ținea în mână acelaşi dosar şi, la privirea întrebătoare a lui Klamm, îl deschise şi îl puse pe birou. Copiile erau acolo, alcătuite după toate regulile. Klamm le răsfoi neglijent, apoi întrebă:

— Pentru raportul birtaşului Martin s-au făcut copiile legale?

— Da, excelență, sunt aici.

— Bine. Aveți grijă să fie prinse la dosar.

După ieşirea secretarului, Klamm îşi aprinse o nouă țigară. Se putea declara mulțumit cu cât lucrase astăzi. Îşi putea permite să se odihnească având sentimentul datoriei împlinite. Pentru un privitor din exterior ar putea părea ciudat că munca lui se reducea doar la atât, dar aceasta nu era decât o impresie greşită. Cu cât eşti plasat într-un post mai spre vârful ierarhiei, cu atât munca ta este mai importantă şi mai cuprinzătoare. O simplă decizie a ta face mai mult decât munca a o sută de funcționari puşi să o execute. Iar faptul că sunt atât de mulți cei care execută şi atât de puțini cei care iau decizii, arată clar că luatul deciziilor este o muncă foarte grea, pe care puțini sunt în stare să o îndeplinească. În afara acestor considerente, este o mare greşeală să munceşti mult. Munca îndârjită este specifică celor de pe treptele inferioare ale ierarhiei, pe când el, ca şef de cancelarie, este suficient că există, pentru ca treburile să meargă bine. Niciodată munca multă şi încrâncenată nu a adus nimic bun, cel mult îți poate asigura o existență modestă.

Acum trebuia să meargă în sat, unde avea anumite obligații. Este adevărat că obligațiile de acolo erau de natură personală, dar în poziția lui era greu de delimitat unde se terminau problemele de serviciu şi unde începeau cele personale. Era la hanul Curtea Domnească o fată pe la care mai trecea din când în când onorând-o cu prezența. Fata servea la tejgheaua hanului şi era cam puțintică la trup, dar punea o mare pasiune în tot ceea ce făcea, şi nu-i cerea niciodată nimic, calități pe care Klamm le aprecia aşa cum se cuvine. Fata era conştientă că o legătură cu Klamm îi conferea o poziție socială pe care n-ar fi putut-o dobândi pe nicio altă cale. Despre legătura aceasta secretă ştia cam toată lumea. Evident că nu de la Klamm, care era un bărbat discret, ci, probabil, de la ea, dar acest amănunt nu-l deranja. Ba s-ar putea spune că este mai bine că se ştie. Ar fi fost ceva în neregulă dacă nu ar fi avut nicio astfel de legătură.

Totuşi mai avea ceva de făcut înainte să plece. Trebuia să-i scrie arpentorului. Nu pentru că arpentorul ar fi avut neapărat nevoie de scrisoarea lui Klamm, dar era bine să se vadă şi o inițiativă pornită de la el, atunci când îi va da raportul domnului Conte. Ar fi putut să nici nu pomenească de arpentor în cursul raportului, dar era posibil, ba chiar foarte posibil, ca domnul Conte să-l întrebe care mai este situația arpentorului din cauza căruia îşi amânase vânătoarea. Doar el însuşi îi sugerase că această problemă este importantă, şi nu o făcuse întâmplător. Nimic din ceea ce făcea Klamm nu era întâmplător. Chiar şi problema arpentorului a picat exact atunci când nu prea mai avea ce să-i comunice în rapoartele zilnice. Domeniile Castelului nu erau prea întinse, evenimentele erau destul de rare, şi, în general, previzibile, aşa că trebuia să dea dovadă de o mare îndemânare pentru a

menține trează atenția domnului Conte asupra sa şi, implicit, asupra importanței funcției pe care o deținea.

Pentru moment trebuia să-i creeze arpentorului probleme care să-i ocupe timpul şi să-i macine energiile, pentru a-l împiedica să se agite prea mult. Şi, unui om în situația lui, cel mai uşor îi puteai crea probleme legate de viitorul său loc de muncă. Nimic nu este mai distrugător pentru psihicul unui om decât să nu aibă o slujbă sigură. Evident, aici este vorba de un om care nu are altă sursă de venit decât munca proprie, iar K. părea să facă parte din această categorie.

Klamm luă din sertar o coală de hârtie filigranată. Întotdeauna când scria scrisori, mai ales către subordonați, folosea astfel de hârtie. O astfel de scrisoare îngrijită şi prețioasă îi sugera subalternului că şeful îl apreciază în mod deosebit, acordându-i o atenție pe care, credea el, o merita. Dar în acelaşi timp i se sugera într-un mod elegant că între ei doi exista o diferență de treaptă socială, care nu putea fi trecută nici măcar prin bunăvoința şefului.

Scrisoarea o scrise repede, cu o uşurință ce dovedea o mare îndemânare. Ce poate fi mai plăcut decât să trimiți o misivă unui necunoscut care devine, prin simpla ei citire, subalternul tău. Scrisoarea era scurtă:

Mult stimate domn!

După cum ştiți, sunteți angajat în serviciile senioriale. Superiorul dumneavoastră direct este primarul satului, care vă va comunica mai în amănunt tot ce ține de munca dumneavoastră, precum şi de condițiile remunerării; tot dumisale îi veți da socoteală. Cu toate acestea, însă, nici eu nu vă voi pierde din vedere.

Aici Klamm ridică tocul de pe hârtie. Trebuia stabilit un curier care să țină legătura cu arpentorul. Îl sună pe Erlanger.

— Domnule Erlanger, ce curier alegem pentru astăzi?

— Excelență, mi-aș putea permite să vi-l recomand pe Barnabas?

— Barnabas?! se miră Klamm. Nu îmi amintesc numele lui.

— Este un curier nou, excelență. Ne-a fost repartizat doar de câteva luni.

— Numai un moment. Cred că știu despre cine este vorba. Nu este cumva fratele unei fete pe nume Amalia, cea care a avut o altercație cu unul dintre curierii lui Sortini?

— Chiar el este, excelență!

— Alegerea este bine făcută. Puteți să mergeți.

Continuă să scrie.

Barnabas, aducătorul acestei scrisori, se va prezenta din când în când la dumneavoastră spre a vă afla dorințele și spre a mi le comunica. Mă veți găsi mereu dispus să vă servesc pe cât va fi cu putință. Țin să am lucrători mulțumiți.

Se iscăli, apoi scrise dedesubt cu litere de tipar: *Șeful cancelariei nr. 10.*

Reciti scrisoarea, apoi se lăsă pe spătarul scaunului, mulțumit. Era bine scrisă. Începând cu acel „Mult stimate domn!" și continuând cu ceilalți „dumneavoastră", scrisoarea dovedea o atentă politețe față de K. Dar pe cât era de politicoasă, tot pe atât era de rece și distantă. În primul rând reieșea limpede că el, Klamm, era un șef prea mare pentru ca arpentorul să spere că va reuși să ajungă până la el să-l deranjeze cu vreo problemă de-a lui. Deși acest lucru i se permitea în

ultima parte a scrisorii, un om cu un simț al ierarhiei cât de cât dezvoltat ar fi sesizat că aceste rânduri referitoare la îndeplinirea dorințelor „pe cât va fi cu putință" sunt scrise de complezență. Acest lucru rezulta şi din faptul că superiorul lui direct este primarul satului şi nu Klamm. Or, a avea drept şef un primar de sat şi nu pe unul dintre funcționarii de la Castel dovedeşte cât de neînsemnat subaltern eşti considerat. Pe de altă parte, această frază dirija foarte subtil primul atac al arpentorului spre o persoană plină de bunăvoință, dar lipsită practic de orice putere de decizie în această problemă. Astfel se câştiga timpul necesar pentru a aduna cât mai multe date despre arpentor şi totodată pentru a vedea cum va reacționa el în relațiile cu primarul şi cu sătenii. De aceste prime reacții depindeau multe. Era mai bine să-l lase pe primar să ia primul o decizie referitoare la angajarea lui. Dacă aceasta era bună, după un timp va lua şi Klamm cunoştință de ea şi o va aproba, iar dacă va fi una greşită, primarul va purta toată vina; fie că l-a îndrumat greşit pe arpentor, fie că a luat o decizie peste capul celor de la Castel, depăşindu-şi astfel atribuțiile, fie că n-a acționat, în cazul în care n-ar întreprinde nimic.

În privința angajării arpentorului, scrisoarea îi lăsa mari libertăți primarului: să se ocupe de amănuntele muncii lui K., să-i stabilească retribuția, de fapt să-l angajeze. Textul era destul de limpede: „După cum ştiți, sunteți angajat în serviciile senioriale"! Deci Klamm nu făcea decât să constate că arpentorul ştie că este angajat, nu îi comunica acest lucru. În felul acesta i se lăsa lui K. posibilitatea de a se considera angajat, fără a fi de fapt. Într-un alt pasaj al scrisorii i se sugera că ar putea ține legătura cu Klamm, oricând ar fi dorit, prin intermediul curierului Barnabas. Dar această ipotetică

legătură era anulată prin faptul că Barnabas va veni la arpentor doar din când în când, or acest impersonal „din când în când" putea foarte uşor să fie luat ca „niciodată". Rezulta clar că arpentorul nu va avea vreodată acces direct la Klamm, deoarece între ei era pus ca intermediar un curier oarecare, şi în acelaşi timp K. va avea de dat socoteală primarului satului şi nu lui Klamm, al cărui rol se reducea doar la a nu-l scăpa din vedere. Scrisoarea se încheia cu o iscălitură foarte importantă prin faptul că-i aparţinea lui Klamm, dar nefiind ştampilată, şi fiind trimisă direct prin curier, fără a fi trecută prin secretariatul cu corespondenţa, nu putea avea, în niciun caz, un caracter oficial. Iar pentru ca scrisoarea să nu degenereze într-o epistolă oarecare între doi particulari, şi pentru a sublinia direcţia din care vine, adică de la un prezumtiv şef către un subordonat potenţial, Klamm adăugase acel „Şeful cancelariei nr. 10".

Acum toate lucrurile erau în ordine. Arpentorul va începe lupta cu primarul, înarmat cu această scrisoare aparent importantă, dar în fond atât de inutilă, primarul va trebui să decidă în vreun fel, iar Klamm va avea ce să-i raporteze Excelenţei Sale. În timp ce băga scrisoarea în plic, Klamm se gândi că arpentorul ar putea să fie ceva mai bătut în cap decât îşi imaginase el, şi în loc să se îndrepte cu scrisoarea către primar, să tot încerce să ajungă cu ajutorul ei la Castel. Doar şi astăzi de dimineaţă, după ce se ridicase de pe salteaua lui de paie de la Hanul Podului, o luase direct spre Castel. Va fi interesant de urmărit traseul acestui domn K. Îl sună pe Erlanger:

— Domnule Erlanger, vă rog să înmânaţi curierului Barnabas scrisoarea aceasta. Este pentru arpentor.

— Prea bine, excelenţă.

— Dar de când este Barnabas în serviciul cancelariei noastre?

— De optzeci şi trei de zile, excelenţă!

— Da, da... Klamm privea gânditor pe fereastră. Să vedem cum se descurcă cu arpentorul. Poate o să facem ceva pentru el. Am auzit că familia lui o duce tare greu. După ce rezolvaţi cu scrisoarea, rugaţi-l pe domnul Galater să vină până aici.

Galater, care îndeplinea funcţia de director adjunct al cancelariei, era un tip solid, dar în ciuda masivităţii sale avea în mişcări ceva agil. Datorită părului rebel care nu se lăsa domolit de pieptene, şi a bărbii negre şi ascuţite ce era avântată spre înainte, Klamm îl compara în sinea lui cu tartorul diavolilor. Comparaţia era susţinută de mintea lui Galater care era extrem de mobilă şi de ochii acestuia care sclipeau drăceşte atunci când găsea soluţia la vreo problemă. Un ciocănit discret în uşă îi anunţă prezenţa.

— Intraţi, domnule Galater!

Dar nu era Galater. În uşă era un tânăr înalt, zvelt, bine legat, îmbrăcat într-o tunică albă.

— Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă Klamm surprins.

— Numele meu este Barnabas, excelenţă, şi sunt curier în slujba domnului Klamm.

Klamm începu să se amuze

— Îl cunoaşteţi pe domnul Klamm?

— Nu, excelenţă.

— Şi ce doriţi?

— Am fost anunţat că mă caută domnul Erlanger pentru a-mi înmâna o scrisoare, şi m-am prezentat.

— Îl cunoaşteţi pe domnul Erlanger?

— Nu, excelenţă. Sunt de curând în serviciul domnului Klamm şi nu am avut încă onoarea de a-l întâlni.

Klamm zâmbi amuzat. Auzi: n-a avut încă onoarea! Oricum, tânărul dovedea reale calități.

— Cine v-a anunțat de scrisoare?

— Un domn copist din Sala Cărților cu Legi. Nu-i cunosc numele, excelență.

— Așteptați afară, domnul Erlanger trebuie să vină curând.

— Vă mulțumesc, excelență! Și scuzați-mă pentru deranj.

— Niciun deranj. Sunteți în timpul serviciului, ca noi toți, dealtfel.

Un nou ciocănit în ușă le întrerupse conversația. Era Galater. Barnabas făcu câte o plecăciune în fața fiecăruia, apoi ieși.

— M-ați chemat, excelență?

— Da, domnule Galater. Luați loc. Klamm își aprinse o țigară de foi și privi spre Galater prin fumul albăstrui. Cred că sunteți la curent cu venirea arpentorului.

— Desigur, excelență. Chiar adineauri îi studiam dosarul.

— Este bine că vă familiarizați cu dosarul, întrucât, din păcate, treburi urgente solicită prezența mea în sat. Așa că o să vă rog pe dumneavoastră să vă ocupați de această problemă. Sunt sigur că nu o să vă scape din mână. Vedeți că Excelența Sa a decis să-i trimitem doi secundanți de aici de la Castel. Vă orientați dumneavoastră. Și, mai ales, aflați cine l-a chemat.

— Desigur, excelență. Vom afla și îi vom trimite și ajutoarele de care are nevoie. Nu va duce lipsă de nimic. Și, apropo de lipsuri, cred că nu i s-au creat încă toate condițiile.

— La ce vă referiți? întrebă Klamm amuzat de sclipirea jucăușă din ochii celuilalt.

— Din rapoarte rezultă că arpentorul este însurat și are un copil. Deci o familie iubitoare care îl așteaptă să se în-

toarcă sănătos şi, dacă se poate, şi cu ceva bani. În aceste condiţii, ceea ce îi trebuie lui acum este o aventură amoroasă cu o fată din sat.

Klamm izbucni în râs, apoi rămase gânditor. De ce nu? Asta i-ar complica existenţa şi l-ar face mult mai vulnerabil. Ca să nu mai vorbim de savoarea pe care ar adăuga-o raportului către Excelenţa Sa.

— Felicitări, domnule Galater! Felicitări, gândiţi repede! Şi v-aţi orientat către o fată anume?

– Ştiu eu, poate că Frieda, chelneriţa de la Curtea Domnească... ar fi o idee!

Klamm se întunecă. De ce o alesese Galater tocmai pe ea dintre toate fetele din sat? Nici nu se putea gândi că Galater făcuse această propunere pentru a-l jigni, mai degrabă propunerea lui putea fi luată ca o atitudine de grijă faţă de reputaţia lui Klamm, care nu avusese niciodată o legătură prea îndelungată.

— Mda. Nu v-aţi orientat rău. Apropo, sunteţi amabil să le spuneţi să-mi pregătească sania?

— Cu mare plăcere, excelenţă!

După ieşirea lui Galater, Klamm se mai gândi un timp la Frieda şi la arpentor, după care îi veni o idee. Se gândi că ar fi bine dacă i-ar mai scrie arpentorului o scrisoare, pe care să o primească peste câtva zile. Scrisoarea o scrise repede, pe acelaşi tip de hârtie:

Domnului arpentor, la „Hanul Podului".

Măsurătorile pe care le-aţi executat până acum mi-au produs satisfacţie. Şi lucrările secundanţilor sunt demne de laudă. Vă pricepeţi să-i puneţi la treabă. Nu încetaţi să vă arătaţi plin de zel.

Duceți lucrările la bun sfârșit! O întrerupere m-ar necăji. De altfel, fiți fără grijă, chestiunea salarizării va fi soluționată în curând. Vă am în vedere.

Klamm zâmbea în timp ce scria. Nici nu se putea ceva mai nimerit pentru arpentor. Klamm ştia că primarul nu-l va angaja prea curând, pentru că nu putea să o facă de unul singur. De asemenea nici problema salarizării lui K. nu se va finaliza. Aşa încât scrisoarea îl va pune în încurcătură pe arpentor. Klamm îşi puse haina groasă de blană, luă scrisoarea, dosarul lui K. şi ieşi. În anticameră se opri lângă biroul lui Erlanger, care se ridicase în picioare:

— Mai este o scrisoare pentru arpentorul K. Vă rog să i-o trimite-i peste două zile. Eu plec în sat. Vă rog să aveți grijă pe aici. Dosarul arpentorului îl iau cu mine. Cred că am să stau vreo două-trei zile pe acolo, întrucât am mult de lucru; rămâne Galater în locul meu. Tot ce ne soseşte referitor la arpentor îmi trimiteți la Curtea Domnească, iar dacă domnul Conte are nevoie de mine, mă sunați acolo.

— Prea bine, excelență! Erlanger se înclină uşor şi apoi se grăbi să-i deschidă uşa.

Când ieşi pe culoar îl zări pe Barnabas care stătea lipit de perete lângă uşă.

— Ce faceți aici, domnule Barnabas?

— Domnul Erlanger mi-a poruncit să aştept, excelență!

— Bine, răspunse Klamm trecând mai departe pe culoar. Probabil că acum se executau copiile după scrisoare, gândi Klamm în timp ce cobora scara şi răspundea neatent la saluturile funcționarilor. Ieşi din clădire pe lângă portarul care se înclină până la pământ şi sări în sania din fața intrării. Ajuns înăuntru, azvârli dosarul într-un colț şi se întinse co-

mod pe pernele moi ce căptuşeau interiorul. Sania o luă din loc cu o smucitură uşoară, îndreptându-se spre poarta de răsărit a Castelului, pentru a ieşi mai apoi într-unul dintre nenumăratele drumuri ce duceau spre sat. Acestea erau atât de numeroase încât Klamm avea impresia că de fiecare dată circulă pe un alt drum şi că nu va reuşi niciodată să le parcurgă pe toate. Dar, deşi erau atât de multe, erau bine întreţinute şi, mai ales iarna, era o adevărată plăcere să circuli pe ele. Klamm nu înţelegea rostul atâtor drumuri, dar nici nu-şi bătea capul, întrucât exista o cancelarie care le avea în grijă. Iar cancelaria cu pricina întocmise nişte grafice complicate după care se făcea transportul între Castel şi sat. Klamm aflase vag că la alcătuirea graficelor se ţinea seama de pătrarul în care se afla Luna, de zodia în care se născuse cel ce folosea drumul şi de încă alte câteva elemente pe care nu le mai ţinea minte. Klamm îşi pusese odată problema cum se decidea drumul în cazul în care mai mulţi funcţionari călătoreau cu aceeaşi sanie, dar renunţase; erau destui funcţionari în cancelaria respectivă care rezolvau astfel de probleme. Întinse mâna spre buzunarul aplicat pe portiera din dreapta şi scoase o sticlă de coniac. Trase o duşcă, în timp ce privirile-i rătăceau peste zăpada de afară. În asemenea momente se simţea absolut singur şi îşi lăsa gândurile să zburde în voie. Prezenţa vizitiului nu-i ştirbea cu nimic senzaţia de singurătate. Vizitiul acela abstract, pe care de cele mai multe ori nici nu-l remarca, era parte integrantă din ansamblul vehiculului destinat să-l transporte pe el în deplină linişte şi siguranţă. Vizitiul făcea parte din acea suită de servitori care-l însoţeau în toate călătoriile. Rostul acestei suite nu-i era prea limpede, dar o accepta ca pe un blazon, întrucât numărul servitorilor era un semn distinctiv al importanţei pe care o

deținea fiecare şef de cancelarie în cadrul administrației, fiind în acelaşi timp un barometru sigur al situației lui financiare.

Prin dreptul ferestrei se derula zăpada nesfârşită, apoi apăru grădina de zarzavaturi a lui Bertuch acoperită şi ea de nea. Şi-l aminti pe pompierul acela care stătea zile întregi rezemat de gardul grădinii, privind la trăsurile care treceau şi încercând să atragă atenția asupra sa. Era tatăl lui Barnabas, dacă mai ținea el bine minte. Va trebui să se intereseze de tânărul lui curier, să-l ajute cumva. Încălzit de coniac şi legănat de sanie, Klamm ațipi.

☆ ☆ ☆

Ajuns în birou, Galater ceru o cafea şi apoi sună la Curtea Domnească. Îi răspunse hangiul.

— Galater la telefon.

— Excelență!

Galater zâmbi. Era sigur că hangiul se ridicase în picioare când îi auzise numele.

— Domnule hangiu, vedeți că în sat a venit un arpentor. Momentan este cazat la Hanul Podului. Este un străin şi, cum nu cunoaşte pe nimeni, domnul Klamm a dispus ca Frieda să-i mai îndulcească singurătatea, înțelegeți ce vreau să spun.

— Desigur, excelență, Frieda!

— Să-i pregătească cineva camera domnului Klamm, căci vine în sat.

— Desigur, excelență, camera!

După ce termină convorbirea, îl sună pe Erlanger. Acesta intră purtând un dosar în mână. Galater era convins că do-

sarul e gol. Văzuse destui funcționari care umblau cu astfel de dosare pe culoare încercând să pară preocupați. Dacă ar fi vrut să-l necăjească pe secretar i-ar fi cerut să-i arate dosarul, dar nu voia să-l şicaneze.

— Domnule Erlanger, vă rog să lichidăm repede problemele curente pentru a ne putea implica în problema arpentorului.

Secretarul se înclină uşor şi depuse politicos dosarul pe marginea biroului. Galater se înşelase, dosarul nu era gol. Îl trase mai aproape. Pe copertă era imprimat antetul Administrației Generale a Angajaților. Îl deschise. Înăuntru era o adresă din partea Cancelariei pentru Problemele Angajaților, adresată Cancelariei pentru Ținuta Angajaților, prin care se preciza că unul dintre curierii care deservesc Castelul nu are uniformă şi, în consecință, conform regulamentelor, i se va interzice accesul în Castel. A doua adresă era răspunsul Cancelariei pentru Ținuta Angajaților adresat Cancelariei pentru Problemele Angajaților prin care se întreba cum de a fost posibil să i se încredințeze funcția de curier, atâta timp cât nu dispunea de o uniformă. Cancelaria pentru Problemele Angajaților răspundea că angajarea a fost făcută de Cancelaria pentru Angajarea Angajaților, urmând ca ulterior să fie informată printr-o adresă Cancelaria pentru Confecționarea Uniformelor Angajaților. Această adresă, se spunea în continuare, a ajuns la noi, dar nu este de competența noastră să ne ocupăm de echiparea angajaților. Urma o altă adresă din partea Cancelariei pentru Ținuta Angajaților către Cancelaria pentru Confecționarea Uniformelor Angajaților, prin care i se preciza că a fost angajat un nou curier şi, în consecință, se solicita confecționarea unei uniforme adecvate acestui post. Cancelaria pentru Confecționarea Uniformelor

Angajaților se interesa, printr-o adresă de răspuns, de numele acestui nou angajat. Cancelaria pentru Ținuta Angajaților trimitea o adresă către Cancelaria pentru Angajarea Angajaților, prin care se interesa de numele noului curier. Cancelaria cu angajarea întreba de ce-i interesează pe ei numele unui curier angajat. Cancelaria cu ținuta răspundea că acesta nu are uniformă, şi conform regulamentelor numai funcționarii şi servitorii de rang mai înalt erau obligați să nu poarte uniformă. Cancelaria cu angajarea răspundea că aceasta este sarcina Cancelariei cu confecționarea uniformelor. „Pentru ei ne interesăm de numele curierului." „De ce nu se interesează ei direct." „Pentru că nu au fost informați oficial de noua angajare." „Nici nu puteau fi anunțați întrucât noul angajat nu intră în categoria servitorilor. Este vorba de un curier." „Dar curierii trebuie să poarte uniformă." „Da, dar este vorba de un curier care locuieşte în sat." „Atunci spuneți-ne numele acestui curier, pentru a-l căuta în Cărțile cu Legi să-i putem stabili statutul." „Numele lui este Barnabas." Cancelaria pentru Ținuta Angajaților comunica apoi Cancelariei pentru Confecționarea Uniformelor Angajaților numele de Barnabas. Cancelaria pentru Confecționarea Uniformelor Angajaților întreba apoi de măsurile acestuia, necesare pentru confecționarea uniformei. Cancelaria pentru Ținuta Angajaților mai trimisese câteva adrese şovăielnice către alte câteva cancelarii, dar nimeni nu cunoştea măsurile noului angajat. Lucrurile se pare că se împotmoliseră aici. Ultima adresă, prin care Cancelaria pentru Standarde şi Mărci răspundea că dimensiunile numitului Barnabas nu sunt standardizate şi, conform regulamentelor, nu se găsesc în dosarele lor, fusese emisă în urmă cu aproape o jumătate de an. După ce termină de citit, Galater ridică mirat din sprâncene:

— Ce caută dosarul acesta la noi?

— Domnule director, curierul Barnabas a fost repartizat domnului Klamm în urmă cu câteva luni, iar în dimineața aceasta ne-a sosit şi dosarul.

— Curios. De atâta timp nu-l îmbracă nimeni şi acum a căzut pe capul nostru. Nu puteau să ne repartizeze unul gata echipat? Dar el acum în ce umblă? Are haine, sau umblă aşa...

Erlanger privi în jos cu un aer preocupat.

— Are un fel de tunică albă lucrată în sat, nu se poate afirma că este chiar o uniformă.

— Mi se pare cunoscut numele acesta de Barnabas, nu cumva curierul nostru a fost mai înainte pompier?

— Nu, domnule Galater, el este calfă de cizmar şi este prea tânăr pentru a fi pompier. După câte ştiu, tatăl lui a fost şeful formației de pompieri din sat.

— Da, da, mi-aduc aminte de tatăl lui. M-a scos dintr-un incendiu, acum câțiva ani. Ce bărbat destoinic! Fie, o să-i procurăm o uniformă. Dumneavoastră l-ați văzut, cum arată?

— E voinic, domnule director.

— Asta nu prea ne ajută. Cine ar putea să-i cunoască măsurile?

— Cred că familia, domnule director, sau cel care i-a confecționat tunica aceea în care umblă.

— Da, cred că aveți dreptate. Dar problema aceasta poate să mai aştepte. Mai avem şi altceva?

— Mai este un referat al domnului Momus, secretarul sătesc al domnului Klamm şi al domnului Vallabene. Erlanger îi puse pe birou un nou dosar.

Galater nu mai întinse mâna spre el.

— Pentru a câştiga timp, vă rog pe dumneavoastră să-mi spuneți ce doreşte domnul Momus?

— Solicită un curier pentru problemele săteşti, care să-şi aibă sediul la hanul Curtea Domnească şi care să fie folosit atât de funcţionarii de la Castel cât şi de secretarii lor comunali.

— Ideea nu este rea. Uite, ar putea să-l ia pe acest curier dezbrăcat care tocmai ne-a fost repartizat. Mă rog, nu tocmai dezbrăcat, are tunica aceea cusută în sat. Poate să mai umble un timp cu ea. Cred că în final asta va fi soluţia. O să-l numim curier sătesc. Deocamdată trimiteţi-i o adresă domnului Momus, să-i ia măsurile. Dar să revenim la arpentor. Din rapoarte nu rezultă cine l-a chemat. Avem ceva date în acest sens?

– Deocamdată, nimic. Tot ce am putut aduna se găseşte la dosar. Dar ne vin date în continuare.

— Mda. Să ne ocupăm atunci de secundanţii arpentorului. I-au sosit ajutoarele sau trebuie să ne îngrijim noi?

— Se pare că Excelenţa Sa a dispus...

— Cum adică „se pare"? N-aţi fost dumneavoastră la telefon?

— Ba da! Vă rog să mă scuzaţi. Excelenţa Sa, a dispus ca niciun ajutor de arpentor să nu fie lăsat să pătrundă pe domeniile senioriale. Între timp mi-am permis să dau câteva dispoziţii în acest sens, dar până acum nu s-a înregistrat nicio tentativă a vreunei persoane de a pătrunde pe domenii.

— Aţi făcut foarte bine. De fapt nici nu este de mirare. S-ar putea ca acest K. să nu aştepte niciun ajutor, sau nici să nu se priceapă la lucrări de arpentaj.

— Excelenţa Sa a mai spus că în cazul în care arpentorul are nevoie de ajutoare să i se repartizeze doi oameni de la Castel.

— Ştiu, mi-a spus domnul Klamm. M-am şi gândit pe cine să trimitem. Avem doi ajutori de secretari, Artur şi Iere-

mias, îi ştiţi şi dumneavoastră. Au fost angajaţi anul trecut, la intervenţia domnului administrator, se pare că îi sunt nepoţi, sau ceva de genul acesta. Aduceţi-mi, vă rog, dosarele lor.

După câte îşi amintea Galater, cei doi erau ca şi inexistenţi; nu se remarcaseră niciodată prin nimic, nici în bine, dar nici în rău. Poate că era şi asta o calitate, să poţi exista fără să deranjezi pe nimeni cu prezenţa ta. Intră Erlanger şi puse dosarele pe birou. Galater trase un dosar în faţa lui şi-l deschise, dar înăuntru nu se găsea nicio filă. Mirat, îl deschise şi pe celălalt, care era la fel de gol.

— Cred că s-au pierdut hârtiile pe drum, spuse Galater amuzat

— Asta este tot ce avem despre ei, domnule director. N-au făcut timp de un an de zile nimic care să merite a fi înscris la dosar.

— N-au făcut nimic care să merite a fi înscris la dosar, sau n-au făcut absolut nimic?

— N-au făcut nimic, domnule director.

— Dar li s-a dat ceva de lucru?

Erlanger tăcu şi îşi făcu de lucru cu ceaşca goală de cafea pe care o luă de pe birou, întrucât era limpede că e o întrebare care nu aştepta răspuns. Toată lumea ştia că în cancelarie erau mai mulţi angajaţi decât ar fi fost nevoie, şi nu aveau toţi ce lucra. Situaţie întâlnită, dealtfel, şi în celelalte cancelarii, dar nimeni nu lua nicio măsură. Deşi nu se preciza expres în nicio dispoziţie, se lăsa să se înţeleagă că e de preferat ca oamenii să fie ocupaţi şi, chiar dacă nu aveau de lucru, să fie obligaţi să stea în birouri. Din această cauză se punea atâta accent pe prezenţa lor la serviciu, fără să se intereseze nimeni dacă au sau nu ce face acolo.

Majoritatea funcționarilor, mai ales cei mai vechi în meserie, încercau prin toate mijloacele să acumuleze cât mai multe lucrări pentru a avea ocupat măcar jumătate din timpul pe care-l pierdeau la serviciu. În felul acesta se puneau la adăpost de întrebările șefului, care trecea printre birouri luându-i la rost pe cei care stăteau: „Ce, iar stați? Credeți că Excelența Sa vă plătește ca să stați?" Apoi pleca mai departe fără să mai asculte justificările lor timide. Această stare de lucruri genera între funcționari o stare de permanentă tensiune și un sentiment al veșnicei culpabilități. În unele cancelarii funcționarii veneau la serviciu cu o oră sau două mai devreme pentru a prinde un loc pe scaun, iar cei care soseau mai târziu și nu mai aveau scaune erau nevoiți să stea toată ziua în picioare pândind pe cineva care se ridică pentru a-i lua locul. În jurul fiecărui birou erau adunați câte cinci-șase funcționari pe scaune și alți vreo șase în picioare, încercând să pară preocupați de hârtia pe care vreunul dintre ei o scotea din dosarul pe care-l ținea sub șezut pentru a nu-i fi furat. De obicei veneau mai devreme cei care nu aveau hârtii, și ocupau un scaun pe care-l cedau mai apoi în locul unui act, sau al unui dosar gol, pe care-l purtau în mână tot restul zilei. Alții încercaseră să vină cu scaune pliante de acasă, dar șefii de cancelarii se arătaseră deosebit de drastici în această privință, interzicând cu desăvârșire asemenea practici. Mobilierul birourilor nu putea fi modificat decât cu aprobarea lor, aprobare pe care nu o dădeau niciodată. Se bănuia că această măsură ar fi fost sugerată de însuși Domnul Conte pentru a frâna măcar și în acest fel proliferarea funcționarilor. Singurul loc unde se mai puteau așeza era camera de fumat unde erau instalate niște bănci lungi și joase, dar și pe aici trecea șeful, ba pe aici trecea cel mai des, și-i lua la rost: „Ce, stați și fumați? Credeți că Excelența Sa vă plătește ca să fu-

maţi?" Apoi pleca din încăperea învăluită în fumul gros al ţigărilor, care nu încetau să ardă de dimineaţa până seara.

La plată se ţinea cont şi de felul cum a lucrat fiecare. Astfel, se înregistra cu exactitate, de către funcţionari anume, timpul petrecut pe scaun, în picioare, sau la camera de fumat. Cei care lucraseră stând pe scaun, primeau o plată mai mare decât ceilalţi, întrucât se considera că executaseră lucrări de o calitate mai bună. Dar şi cei care lucraseră în picioare primeau un spor pentru condiţii grele de muncă. Timpul cât au stat la fumat era scăzut din timpul de muncă, dar acestora li se acordau anumite compensaţii băneşti pentru mediul toxic în care erau nevoiţi să lucreze. De asemenea, fiecare observaţie primită din partea şefilor, ducea la diminuarea salariului în funcţie de durata observaţiei şi de poziţia şefului în ierarhie. Unii şefi de cancelarii, mai miloşi, inventau dosare cu probleme inutile pentru a mai da de lucru la o parte dintre funcţionari. Dar faptul că aceste dosare erau inutile, nu-i împiedica să-i mustre şi să-i penalizeze dacă le predau cu întârziere.

Galater adăugă, mai mult pentru sine:

— Mi se pare foarte ciudat că au putut sta în cancelaria noastră atâta timp fără să facă nimic. Cred că acum vor avea şi ei ocazia să se remarce. Chemaţi-i până aici.

— Sunt la uşă, excelenţă!

— Poftiţi-i să intre!

În birou intrară doi bărbaţi îmbrăcaţi în haine negre strânse pe corp, care semănau foarte mult între ei, deşi erau de vârste diferite. Acesta era singurul mod de a-i deosebi. Poate că de vină erau şi hainele lor atât de asemănătoare. Cei doi salutară în acelaşi timp şi se opriră lângă uşă. Galater le făcu semn să se apropie.

— Dumneavoastră sunteți Artur? i se adresă celui mai în vârstă.

— Numele meu este Ieremias, domnule director.

— Înseamnă că dumneavoastră sunteți Artur! arătă Galater cu degetul către cel tânăr.

— El este, domnule director! întări Ieremias.

— Semănați foarte mult, remarcă Galater privindu-i atent.

— Am lucrat foarte mult timp împreună! spuse Ieremias ca un fel de justificare.

Auzi la el, au lucrat mult! se amuză Galater. Ce-or fi lucrat ei atât de mult? Poate vrea să spună că au stat mult timp împreună. Apoi li se adresă, zâmbind subțire:

— Eu, personal, apreciez foarte mult munca dumneavoastră de până acum şi, având în vedere rezultatele remarcabile pe care le-ați obținut, am să vă încredințez o sarcină importantă. Veți merge în sat, unde a sosit un arpentor care are nevoie de ajutoare. Vă duceți acolo ca secundanți ai arpentorului.

Cei doi se foiră un timp neliniştiți, lăsându-şi greutatea de pe un picior pe altul, se priviră, apoi îşi întoarseră privirile spre Galater şi Ieremias îndrăzni:

— Domnule director, dar noi nu ne pricepem la munca aceasta!

Galater zâmbi şi îi privi încurajator:

— N-are mare importanță. Dacă va fi necesar, o să vă învețe arpentorul. Dumneavoastră trebuie să vă gândiți la faptul că acest arpentor este un străin, un om singur care nu cunoaşte oamenii, locurile, obiceiurile... Abia a sosit şi crede că acesta este un mare eveniment, când în realitate este nimica toată. E prea serios şi uşor încrâncenat. De înțeles, pentru un străin în situația lui. Principala dumneavoastră

sarcină este să-l mai înveseliți puțin, să-i mai abateți gândurile. La munca aceasta cred că vă pricepeți!

— Nu va fi nicio problemă, domnule director.

— Atunci e bine, zâmbi Galater. Şi dacă o să învățați şi ceva arpentaj, este numai în avantajul dumneavoastră. Aveți ocazia să învățați o meserie frumoasă. Începând de azi vă numesc secundanții arpentorului K. Vă atrag atenția că trebuie să-i dați ascultare absolută. Nesupunerea față de el o voi considera ca nesupunere față de mine. Pe arpentor îl găsiți la Hanul Podului, toată lumea de pe acolo îl ştie. Serviciul vostru începe chiar din acest moment. El aşteaptă nişte secundanți, care trebuiau să vină astăzi, dar care nu vor mai sosi. Voi va trebui să le țineți locul. Sper că o să vă descurcați.

Cei doi nici nu clipiră şi răspunseră într-un glas:

— Cu siguranță, domnule director!

Par ascultători şi disciplinați, gândi Galater. Cred că au să facă treabă bună. Pe aici, pe la birouri, puteau să iasă la pensie fără să descopere cineva că au şi calități.

— Mai este o problemă, reluă Galater. După cum ştiți serviciul nostru se ocupă şi cu problemele străinilor, aşa că aveți obligația ca, pe lângă sarcinile pe care vi le încredințează arpentorul, să nu-l scăpați nicio clipă din ochi şi să raportați permanent tot ceea ce face, cu cine stă de vorbă, unde merge, ce scrie, ce gândeşte, cu cine se întâlneşte, tot, ați înțeles? Veți raporta telefonic la Castel sau în sat domnului Momus.

— Am înțeles.

— Atunci puteți pleca, şi succes în noua activitate.

— Vă mulțumim! Ne vom strădui să ne facem datoria! răspunseră cei doi într-un glas, apoi salutară şi plecară.

Galater privi gânditor uşa pe care ieşiseră noii secundanți ai arpentorului, şi i se adresă lui Erlanger:

— Cred că i-am ales bine. Luați și dosarele lor, acum cred că o să aveți ce pune înăuntru.

După ce ieși Erlanger, Galater întocmi o adresă către Cancelaria Registrului Unic Pentru Cancelarii și Funcțiuni, prin care solicita să i se comunice care cancelarie se ocupa de serviciul de arpentaj. Ar fi putut da un telefon, pentru a câștiga timp, dar acest mod de adresare între cancelarii era interzis de regulamente. Forța și eficacitatea administrației consta tocmai în faptul că se supunea fără abatere regulamentelor. Orice încălcare a lor, chiar dacă trecea pentru moment neobservată, era depistată de organele de control, care luau măsuri extrem de drastice. Dacă puneai o întrebare prin telefon altei cancelarii, puteai să fii sigur că celălalt te minte. Iar cel ce dădea informații greșite, nu numai că nu era pedepsit, ci era chiar încurajat, întrucât astfel erau aduși pe calea cea dreaptă, adică a adreselor oficiale, cei neatenți și grăbiți. Exista o cancelarie care se ocupa cu respectarea regulamentelor, și anume Cancelaria de Verificare a Respectării Regulamentelor, și funcționarii acestei cancelarii sunau prin sondaj pe la diverse birouri cerând tot felul de informații. Aceste informații erau apoi minuțios verificate și, dacă se dovedeau corecte, cel care le dăduse era sancționat.

Expedie adresa și apoi plecă spre camera serviciului telefonic. Avea de vorbit cu Oswald și prefera să o facă între patru ochi. Telefoanele, cu tot confortul pe care îl oferă, prezintă dezavantajul că pe fir se interpun mai multe urechi decât este nevoie pentru o convorbire în doi. Galater avea cunoștință de o sală foarte încăpătoare din subsolul Castelului, unde se găsea în permanență cineva care asculta convorbirile. Și acel cineva era plătit de Klamm, și era plătit bine, de vreme ce-i aducea acestuia și convorbirile Excelenței

Sale. Dar pentru Galater cel mai bine era să nici nu ştie de existența unei asemenea încăperi. Este adevărat că ce avea el să-i comunice celui de la serviciul telefonic nu trebuia ferit de asemenea urechi, dar lui Galater îi plăcea să vorbească direct cu oamenii atunci când avea posibilitatea. Avea astfel ocazia să le vadă reacțiile, expresia feței, a ochilor, gestica, mişcările trupului, toate acestea spuneau mai mult decât cuvintele rostite. Când vru să intre în biroul lui Oswald, se împiedică de un palton care era, în mod inexplicabil, trântit în prag.

— Domnule Oswald, ce este cu dezordinea aceasta la dumneavoastră?

— Iertați-mă, domnule director, bâigui Oswald sărind în picioare, dar s-a desprins suportul din perete şi nu am avut unde să-l mai agăț, şi...

— Bine, îl întrerupse Galater plictisit. Chemați pe cineva de la ateliere să vi-l repare. Apoi închise uşa şi se apropie de masă. Ascultați, domnule Oswald, vă înştiințez că în sat au fost trimişi doi subsecretari din cancelaria domnului Klamm, este vorba de Artur şi Ieremias. Şi ei au misiunea să-l secondeze pe arpentor, aşa că, dacă vor suna, să fiți foarte atent la ce vor raporta. Apoi să-mi aduceți imediat procesul-verbal al discuției.

— Desigur, domnule director, cunosc problema! îşi luă Oswald un aer competent. Am primit astăzi de dimineață un telefon de la Hanul Podului, în care ni se spunea că arpentorul vine la Castel.

— Ați înțeles complet eronat, domnule Oswald, îl privi Galater zâmbind ironic. Niciun arpentor nu are voie să vină la Castel. Nici acum şi nici mai târziu! Apoi cu un ton ceva

mai coborât, dar parcă cu mult mai autoritar, adăugă: să mă ţineţi la curent cu tot ce se întâmplă în sat!

— Acum am înţeles, domnule director!

☆ ☆ ☆

Când se întoarse în birou, Galater se lansă fără să şovăie în războiul de uzură, surd şi necruţător, al adreselor oficiale. Pe masă găsi răspunsul la adresa lui. Cancelaria Registrului Unic Pentru Cancelarii şi Funcţiuni îi aducea la cunoştinţă că de problemele arpentajului se ocupă Cancelaria Domenii şi Teritorii. Galater trimise o adresă către această cancelarie, prin care îi întreba dacă ei l-au chemat pe arpentorul K. Cei de la Domenii şi Teritorii îi răspunseră că ei nu solicitaseră venirea arpentorului K., dar exista în arhivă un dosar de acum trei ani referitor la chemarea unui arpentor, fără a i se preciza numele. Din studiul dosarului a reieşit că, în problema chemării unui arpentor, au fost implicaţi primarul satului, Sfatul Comunal, meşterul cizmar Otto Brunswick şi referentul Sordini de la Cancelaria Drumuri şi Poteci. Din păcate nu-i puteau da mai multe amănunte, întrucât marea majoritate a documentelor referitoare la acest caz se află la referentul Sordini, care a întreprins cercetări amănunţite. Galater făcu o adresă către referentul Sordini, prin care îi cerea să spună cine l-a chemat pe arpentorul K. Sordini îi răspunse că nu ştie cine l-a chemat pe arpentorul K. Galater îi trimise o nouă adresă, în care arăta că i se pare curios ca un om care deţine documentaţia referitoare la arpentor să nu ştie acest lucru. Sordini răspunse că el deţine documentaţia referitoare la problema aducerii unui arpentor, nu a arpentorului K. Galater îl rugă atunci să-i comunice cine a

cerut aducerea unui arpentor. Sordini îi răspunse că cel mai vechi document de care dispune el, referitor la această problemă, este o adresă din partea primarului satului, în care acesta afirmă, fără să-l întrebe nimeni, că el nu are nevoie de niciun arpentor. Pentru elucidarea problemei, Sordini a făcut cercetări şi a stabilit că în favoarea aducerii unui arpentor au aderat o treime din membrii Sfatului Comunal, în frunte cu meşterul cizmar Otto Brunswick, iar împotriva aducerii arpentorului au fost primarul satului şi două treimi din membrii Sfatului Comunal. Dar cine anume a decis aducerea unui arpentor el nu ştie şi nimeni din cancelaria la care lucrează nu are cunoştinţă. Galater trimise o adresă către primarul satului, prin care îl întreba de ce trimisese o adresă lui Sordini, în care spunea că nu are nevoie de arpentor. După ce trimise şi această adresă, constată că se făcuse seară. Se apucă să întocmească raportul către Klamm, dar fu întrerupt de Erlanger, care îi aduse ultimul raport din sat. Arpentorul începuse să se mişte. Făcuse o vizită la meşterul tăbăcar Lasemann, apoi o plimbare cu sania căruţaşului Gerstäcker, probabil lucruri necesare în munca de arpentaj, numai că se încălcau regulamentele. Niciun sătean nu avea voie să intre în legătură cu străinii, fără o înştiinţare prealabilă a autorităţilor. Arpentorul poate că nu ştie acest lucru, dar sătenii îl ştiu foarte bine. Îl sună pe Vallabene, care lucra în subordinea lui la Secţia Cercetări. Un adevărat profesionist al interogatoriilor.

— Domnule Vallabene, vedeţi că a venit un străin în sat, care spune că este arpentor şi că a fost chemat de Castel. Ţăranii noştri au cam uitat de regulamente şi au început să-i dea târcoale. Mergeţi în sat şi liniştiţi lucrurile.

— Spuneţi-mi numele lor, domnule director.

— Este vorba de meşterul tăbăcar Lassemann, care l-a primit în casă, şi de căruţaşul Gerstäcker, care l-a transportat cu sania.

— Plec chiar acum.

☆ ☆ ☆

Rămas singur, Oswald începu să noteze rezumatul convorbirii avută cu Galater. După ce termină, se ridică şi-şi luă paltonul de jos. Constatând că are agăţătoarea ruptă, se aşeză trist pe scaun gândindu-se la toţi oamenii care cultivaseră pământul unde a crescut cânepa, la cei care au cules-o, au tocat-o, au tors-o, au ţesut-o, la cei care au făcut acest şiret care-i servea lui drept agăţătoare, la toţi acei oameni anonimi care au muncit ca el să-şi poată atârna liniştit paltonul în cuier. Şi a fost suficient un simplu gest al domnului Galater pentru ca toată această muncă să fie spulberată şi reluată. Bântuit de gânduri, nici nu observă că se lăsase întunericul. Tresări doar când auzi telefonul. Se suna de la Hanul Podului. Cineva de acolo întreba dacă arpentorul poate veni mâine la Castel.

— Nu! răspunse Oswald hotărât, apoi adăugă: Nici mâine, nici altădată! după care închise. Aprinse lumina şi începu să noteze convorbirea în registru, dar fu întrerupt din nou. Ridică nervos receptorul. Se suna tot de la Hanul Podului. Se pare că cineva de acolo avea timp de dat telefoane.

— Aici Oswald, cine-i acolo? Cum de la celălalt capăt al firului nu răspundea nimeni, Oswald repetă: Cine-i acolo? Apoi adăugă: Aş prefera să nu se mai dea atâtea telefoane de acolo, abia a trecut o clipă de când s-a telefonat! Se pare că această ultimă frază avu efect, întrucât cel care sunase răspunse:

— Aici e ajutorul domnului arpentor.

— Care ajutor? Care domn? Care arpentor? se enervă Oswald.

— Întrebați-l pe Fritz! răspunse celălalt la toate trei întrebările.

Să-l întrebe pe Fritz? Deci era vorba de arpentorul sosit aseară, de care se interesează toată lumea.

— Ştiu, ştiu. Eternul arpentor. Da, da. Şi ce mai e? Care ajutor?

— Josef, răspunse celălalt.

— Josef? se miră Oswald fără să vrea. Pe secundanți îi cheamă... Cum nu reuşea să-şi amintească numele lor, îşi aruncă privirile pe registru. Le găsi numele şi spuse: Artur şi Ieremias.

— Ăştia sunt cei noi, se încăpățână să-l contrazică celălalt.

— Ba nu, sunt cei vechi! îşi susținu Oswald părerea, simțindu-se puțin derutat de tonul sigur al celuilalt. Domnul Galater nu-i spusese nimic despre trimiterea a două rânduri de ajutoare.

— Sunt cei noi, eu sunt unul dintre cei vechi, şi am sosit azi, în urma domnului arpentor, se încăpățână vocea.

— Nu-i adevărat! strigă Oswald fiind din ce în ce mai nesigur.

— Atunci cine sunt? întrebă vocea cu un calm care lui Oswald nu-i plăcu deloc.

Chiar, cine era cel cu care vorbea? Se putea foarte bine să fie un vechi secundant, şi el, Oswald, să nu ştie nimic. Doar nu-l informase nimeni asupra vechimii diverşilor secundanți.

— Tu eşti vechiul secundant, acceptă Oswald fiind convins că această afirmație nu-l angajează cu nimic. Apoi adăugă: Ce vrei?

— Când să vină şeful meu la Castel? întrebă vocea grăbită.

Deci asta era. Indiferent cine era la telefon, răspunsul la această întrebare era unul singur:

— Niciodată!

— Bine! răspunse celălalt, mulţumit de răspuns, şi convorbirea se întrerupse.

Oswald puse telefonul în furcă şi răsuflă uşurat. Se descurcase bine. Este adevărat că şovăise nițel când se pusese problema a două rânduri de secundanți, dar la întrebarea principală dăduse un răspuns competent.

☆ ☆ ☆

După ce primi telefonul de la Castel, hangiul de la Curtea Domnească trimise o cameristă să facă focul în camera domnului Klamm, apoi intră în sala birtului. Fata de la bar, care dormea cu capul pe tejghea, se trezi buimacă şi ridică o privire încețoşată. Părul îi cădea în neorânduială pe față, şi funda cu care fusese legat stătea mototolită într-o parte.

— Domnişoară Frieda, i se adresă hangiul, fiți vă rog bună şi mai faceți ordine în salonul domnilor. O să vină în curând domnul Klamm.

— Domnul Klamm! exclamă fata sărind în picioare şi aranjându-şi ținuta. De mult timp n-a mai trecut pe la noi.

Hangiul se mulțumi să dea din cap, apoi se apropie de tejghea şi spuse, privind-o în ochi:

— Domnişoară Frieda, în satul nostru a sosit un arpentor. Bietul băiat este cam singur, şi domnul Klamm doreşte ca dumneavoastră să-i mai îndulciți şederea pe la noi, înțelegeți ce vreau să spun...

Frieda, care tocmai îşi lega funda în păr, rămase nemişcată. Umbre de neînţelegere şi de teamă se fugăreau prin ochii care uitaseră să mai clipească.

— Da, răspunse ea derutată şi uşor uluită, dar eu sunt, după cum ştiţi, cu domnul Klamm şi...

— Ştiu, domnişoară Frieda, dar este dorinţa domnului Klamm, nu pricepeţi?

Frieda pricepea, dar asta nu o ajuta prea mult. Încercă să se domine şi întrebă cu un aer jucăuş:

— Este tânăr?

— Nu ştiu, că nu l-am văzut.

— Şi eu ce trebuie să fac? Să mă duc să-l caut? Ştiţi că n-am voie să intru în Castel. Şi atunci cum să dau de el?

— Arpentorul este aici în sat. Nici el nu are voie să intre în Castel, aşa că-l veţi întâlni cu siguranţă. Mai departe vă descurcaţi, nu trebuie să vă dau eu sfaturi. Am încredere.

Hangiul îi zâmbi încurajator şi ieşi în vestibul unde deschise uşa de la intrare. Afară era un ger aspru şi începuse să ningă mărunt. Intră înapoi şi o luă spre birou pe culoarul luminat de un bec anemic. Aproape de uşa biroului se lovi de un argat care stătea lipit de perete.

— Ce faci aici? întrebă hangiul tresărind.

— Doamna hangiţă mi-a spus să aştept aici că are o treabă cu mine.

— Lasă asta acum. Du-te în curtea din spate şi deschide porţile, că trebuie să sosească domnul Klamm.

Argatul dădu din cap şi o luă agale pe culoar. Hangiul bătu la uşa biroului şi apoi intră. Hangiţa, care stătea la masă şi nota ceva într-un registru, abia dacă-i aruncă o privire grăbită, după care continuă să scrie. Hangiul nu voia s-o deranjeze, întrucât îi purta un respect deosebit pentru

îndemânarea cu care nota în registru toate socotelile hanului. Când o cunoscuse, în urmă cu vreo cincisprezece ani, era o fetişcană slăbuță şi neîngrijită care se aciuiase la han. Pe atunci hanul era mult mai mic, de fapt o cârciumă afumată unde îşi făceau veacul beţivii satului. Birtaşului i se făcuse milă de ea şi o luase ca fată la toate. Mai târziu, nu-i păruse rău. Fata era harnică şi voioasă. Fără ca cineva să-i spună ce are de făcut, mătura sala, spăla paharele, aducea bere din beci, dădea de mâncare la cai, scotea gunoiul din grajd, încât îşi merita din plin numele de „fată la toate". După un timp, birtaşul începuse să o lase la tejghea în locul lui, când treburile îl chemau în altă parte. Cum fata era curată şi mereu veselă, muşterii se înmulțiseră şi stăteau ceva mai mult. Cârciuma prospera de parcă fata adusese norocul cu ea. Tot ce făcea îi ieşea bine şi, încetul cu încetul, birtaşul lăsase toate grijile tejghelei în seama ei, mai ales că fata se pricepea şi la ținerea socotelilor.

Când s-au căsătorit, nimeni nu s-a mirat, de parcă toată lumea s-ar fi aşteptat la aşa ceva. Ca dar de nuntă, Castelul i-a dăruit tinerei birtăşițe o rochie nouă. După ce a îmbrăcat-o, a fost atât de fericită încât a spus că pentru domnii de la Castel care vor binevoi să bea în birtul ei, preţurile vor fi pe jumătate. Pe birtaş l-a cam mirat această generozitate, pe care o găsea cam nelalocul ei, dar n-a zis nimic. Şi aşa niciun domn de la Castel nu trecea pragul cârciumii lui. Vestea despre birtăşița care vindea la jumătate de preț s-a răspândit, şi în cârciumă au apărut primii funcționari. În jurul acestora au început să roiască petiționarii din sat, apoi servitorii funcționarilor, secretarii lor din sat... Odată cu creşterea veniturilor, birtaşul a mai construit o sală unde erau serviți numai cei de la Castel. Cum domnii mai întârziau noaptea la

interogatorii, birtaşul a mai construit câteva camere, pe care le închiria celor care rămâneau peste noapte. Şi aşa, încet-încet, din birt a devenit un mic han care s-a dezvoltat apoi într-un han adevărat cu două etaje şi cu toate acareturile necesare.

După ridicarea hanului, vechiul birt, care nu avea nici măcar un nume, a fost botezat „Curtea Domnească". Cu această ocazie, Castelul i-a dăruit un drapel cu însemnele Contelui, drapel ce a fost aşezat deasupra intrării. Apoi a fost instalat un telefon care avea legătură directă cu Castelul. În noile condiţii, veneau de la Castel chiar şi domni dintre cei mai mari, care rămâneau uneori zile întregi. Hanul prospera şi hangiul îi mulţumea lui Dumnezeu că i-o scosese în cale pe femeia asta. Cu un singur lucru nu se prea împăca el, şi anume cu pasiunea ei pentru rochii. Comanda o mulţime, pe care, abia de le îmbrăca de câteva ori, că şi comanda altele. Deşi i se părea o cheltuială inutilă, hangiul nu spunea nimic. Bani avea destui şi nu ar fi vrut să o supere. Mai târziu, când hanul trecu practic în mâinile femeii, hangiul era mulţumit că are o asemenea nevastă care îl scuteşte de toate grijile conducerii unui han atât de mare.

În sfârşit, hangiţa închise registrul şi ridică privirea.

— Au telefonat adineauri de la Castel. Trebuie să sosească domnul Klamm. Am dat ordin să se facă focul în camera lui şi să deschidă porţile cele mari de la curte! spuse hangiul cu un ton de parcă îi dădea raportul.

— Dar de aşternuturi ai uitat! Doar ştii bine că domnului Klamm îi plac aşternuturile apretate, cu miros de levănţică! Niciodată nu te gândeşti la ce trebuie! După domnul Momus ai trimis pe cineva?

— Am uitat, mormăi hangiul şi dădu să iasă.

— De odaie mă ocup eu, tu ai grijă să fie domnul Momus aici.

Hangiul ieşi. Numai femeia lui era în stare să se gândească la toate aceste amănunte care lui îi scăpau. Cât despre aşternuturile apretate, cu miros de levănţică, abia acum afla. De unde le-o fi ştiind femeia asta pe toate? Străbătu curtea interioară şi intră în camera servitorilor. Răsturnat pe patul de lângă sobă, dormea Klaus, un flăcău zdravăn, dar cam leneş. Îl apucă de o mânecă şi-l zgâlţâi. Omul se trezi buimac şi, zărindu-l pe hangiu, sări din pat şi-şi trase cizmele.

— Du-te şi anunţă-l pe domnul Momus să vină aici, întrucât trebuie să sosească domnul Klamm.

Klaus îşi luă haina groasă de postav şi ieşi în fugă. Hangiul trecu prin curtea interioară şi apoi urcă scara care ducea la etaj, unde se afla camera lui Klamm. Spre deosebire de ceilalţi domni, care dormeau în ce cameră se găsea liberă, Klamm avea o cameră rezervată permanent. Focul fusese făcut, dar în odaie era încă frig şi existau puţine şanse să se facă suficient de cald până ce va sosi Klamm. Aşa se întâmpla de fiecare dată; cei de la Castel îşi anunţau sosirea în ultimul moment şi apoi se arătau nemulţumiţi: ba că nu este suficient de cald, ba că împricinaţii nu s-au adunat la timp, ba că secretarii lor comunali nu sunt de faţă. Alteori nu se anunţau deloc şi hangiul trebuia să recurgă la tot felul de improvizaţii pentru a-i mulţumi. În cameră intră hangiţa cu un braţ de cearceafuri albe pe care le puse pe masă. Apoi, fără să-l bage în seamă, se apucă să scoată aşternutul de pe pat.

— Dar n-a dormit nimeni în patul ăsta, îşi dădu hangiul cu părerea. De ce trebuie schimbate aşternuturile?

Hangiţa lăsă cearceaful din mână şi se întoarse spre el cu o expresie de nesfârşită milă. Abia acum observă că femeia

îşi schimbase rochia şi se pieptănase altfel, şi se mira în sinea lui când o fi avut timp.

— Mai bine te-ai duce să scoţi nişte bere proaspătă, decât să vorbeşti degeaba. Doar ştii cât este de sensibil domnul Klamm. Crezi că este nesimţitor ca tine, care poţi dormi şi în paie? Apoi, considerând că nu mai are nimic de adăugat, îi întoarse spatele şi continuă să-şi vadă de treabă.

Hangiul ieşi. Pe culoar se întâlni cu Pepi, camerista, care aducea două sticle cu apă caldă de la bucătărie. Coborî în sală unde Frieda nu mai prididea să umple cu bere paharele servitorilor lui Klamm, care stăteau pe butoaie, cereau bere şi făceau o gălăgie care se auzea de afară. Prezenţa servitorilor era un semn sigur că nici Klamm nu putea să mai întârzie. Ieşi în tindă şi deschise uşa de la intrare. Prin ninsoarea care cădea tot mai deasă îl zări pe Klaus care venea alergând. Se opri lângă trepte să-şi scuture cizmele de zăpadă.

— Domnul Momus soseşte imediat. L-am lăsat în urmă.

— Bine, Klaus. Du-te în spate, şi când vezi sania domnului Klamm să vii să mă anunţi. Sunt în birou.

Klaus nu zise nimic şi o luă la fugă înconjurând hanul. Băiatul se arăta săritor, şi hangiul nu prea înţelegea de ce i se dusese vorba că ar fi leneş. Ninsoarea se înteţise şi începuse să bată şi vântul. Deasupra lui, drapelul cu însemnele Contelui fâlfâia neliniştit. Din ninsoare apăru Momus.

— Bine aţi venit, domnule Momus! îl întâmpină hangiul. Poftiţi în birou la mine să vă mai dezmorţiţi.

— A sosit domnul Klamm? întrebă Momus gâfâind în timp ce se scutura de zăpadă.

— Nu încă, puteţi fi liniştit. L-am pus pe Klaus să stea de pază. Poftiţi în biroul meu, întrucât în sală s-au instalat deja servitorii domnului Klamm.

Ajuns înăuntru, Momus puse mapa cu documente pe masă şi se lipi tremurând de sobă. Hangiul scoase o sticlă de coniac şi puse în două păhărele:

— Luaţi, domnule Momus, asta o să vă încălzească.

— Mulţumesc! Momus dădu coniacul pe gât, se scutură şi zise: Aţi auzit de arpentor?

— Ce arpentor? se miră cu naivitate prefăcută hangiul.

— Nu ştiţi? A venit un arpentor şi a tras la Hanul Podului. Se pare că este chemat de cei de la Castel, dar nu se ştie încă exact. Nici permis pentru a intra în Castel nu are; or, cum poate să pretindă că este chemat de cei de acolo, când el nici permis nu are! Ce părere aveţi?

— Nu ştiu ce să zic! Poate că l-au chemat să lucreze aici în sat şi de aceea nu i-au dat permis. A venit de mult?

— Abia de aseară, şi azi de dimineaţă a plecat spre Castel, dar s-a împotmolit pe uliţă la ai lui Lasemann, şi bieţii oameni au fost nevoiţi să-l bage în casă să se dezgheţe. Aici a şi adormit, aşa era de obosit. Apoi Gerstäcker...

— Căruţaşul?

— Da, cel bătrân, a trebuit să-l ducă cu sania înapoi la Hanul Podului. Ce fel de arpentor este acesta care nu poate să meargă pe jos! Ce părere aveţi?

În uşă se auziră câteva bătăi grăbite.

— Intră!

Uşa se deschise şi Klaus strigă din prag:

— Vine!

Cei doi o rupseră la fugă. La uşă hangiul îi dădu întâietate lui Momus, apoi continuă să alerge pe culoar în spatele acestuia, până în curtea interioară. Pe porţile mari dinspre drum tocmai intra o sanie care trase la peron. Hangiul deschise portiera şi spuse:

— Bine ați venit, domnule Klamm!

Dar nu era Klamm. Din sanie coborî Vallabene care strigă vizitiului să nu deshame caii, căci se vor întoarce curând la Castel. Apoi se întoarse spre hangiu:

— Sunteți surprins că mă vedeți? Așteptați pe altcineva?

— Nu, deloc, ne bucurăm să vă vedem! îngăimă hangiul surprins.

— Bine atunci. Aveți cumva vreo cameră încălzită unde să pot lua un interogatoriu? Sunt foarte grăbit.

— Bineînțeles, domnule Vallabene. Vă pot pune la dispoziție biroul meu până ce vi se încălzește camera.

— Nu mai puneți s-o încălzească, întrucât treburi urgente solicită prezența mea la Castel încă în această seară. Îmi ajunge biroul dumneavoastră.

Ajunseră toți trei în birou. Vallabene își scoase haina îmblănită și se lipi de sobă. Abia atunci păru să-l remarce pe Momus:

— Dar uite-l și pe domnul Momus. Tocmai voiam să trimit pe cineva să vă cheme, dar se pare că dumneavoastră sunteți întotdeauna acolo unde trebuie. Mergeți, vă rog, și aduceți-l pe căruțașul Gerstäcker.

— Cel bătrân?

— Da, da, acela care s-a apucat să plimbe arpentori cu sania!

După plecarea lui Momus, hangiul îl îmbie:

— Un coniac, domnule Vallabene? După frigul de afară un coniac este numai bun.

Vallabene nu catadicsi să-i răspundă. Se așeză la masă și scoase din dosar o hârtie pe care începu să o studieze preocupat. Hangiul îi puse paharul la îndemână și dădu să iasă. Fără să-și ridice ochii din hârtie, Vallabene întrebă:

— Plecați deja, domnule hangiu?

— Mă gândeam să nu vă stingheresc! răspunse acesta din uşa întredeschisă. Văzând că Vallabene nu mai zice nimic, hangiul mai stătu un timp nehotărât, apoi dădu să iasă.

— Deci, totuşi v-aţi hotărât să plecaţi! constată Vallabene tot fără să-l privească. Acum nu mai citea, ci se uita atent undeva între scândurile podelei din faţa mesei.

— Dacă doriţi, pot rămâne! se întoarse hangiul închizând uşa.

— Nu, nu! făcu Vallabene un semn uşor nerăbdător cu mâna. Dacă v-aţi hotărât, mergeţi, nu vă reţin. Poate că aveţi treburi. Dar ieşiţi, vă rog, ceva mai repede, dacă se poate. Mai adineauri, ieşirea dumneavoastră a durat cinci minute. S-a făcut un frig aici! Vallabene se ridică şi-şi puse pe umeri haina îmblănită.

— Bineînţeles, excelenţă! spuse hangiul şi ieşi iute, aproape trântind uşa. Toţi domnii de la Castel aveau toane, dar acesta parcă nu era într-ale lui. Coborî în beci şi luă o cană cu bere din butoiul rezervat domnilor. Când ajunse din nou sus, se întâlni cu Momus.

— Domnule hangiu, veniţi puţin până în birou, domnul Vallabene vrea să vă vorbească.

Hangiul dădu din cap şi-l urmă fără nicio tragere de inimă.

☆ ☆ ☆

Sania se opri în curtea hanului. Valetul ieşi din arcada intrării, deschise portiera şi rămase nemişcat în aşteptare. Undeva, pe capra saniei, vizitiul semăna cu un om de zăpadă, aşa cum stătea nemişcat, acoperit de nea. Totul încremenise. Nici caii, de pe care se ridicau aburi, nu mai mişcau. Părea

că şi ei aşteaptă politicoşi ca domnul Klamm să binevoiască să coboare. Dar lui Klamm nu-i venea deloc să părăsească interiorul cald. Rămase privind gânditor fulgii de zăpadă care se zbenguiau în lumina becului de deasupra intrării şi ar fi rămas încă multă vreme aşa dacă frigul ce pătrundea prin portiera deschisă nu l-ar fi făcut să-şi strângă haina de blană la piept. Se gândi la camera încălzită care-l aştepta sus şi se hotărî să străbată cei câțiva metri care îl despărțeau de intrare.

În camera de la etaj era destul de cald, sau cel puțin aşa i se păru după frigul de afară, şi era cam întuneric. Perdelele erau trase şi era aprinsă doar lămpița de pe noptieră. Lângă pat o zări pe hangiță aranjând aşternutul. Când îl auzi, femeia se întoarse surprinsă:

— Bine ați venit pe la noi, domnule Klamm. Vă rugăm să ne iertați că nu este mai cald, dar abia adineauri s-a făcut focul...

— Nu-i nimic, doamnă hangiță. De altfel, mi se pare a fi destul de cald aici.

— V-am adus şi câteva sticle cu apă caldă, să vă facă aşternutul mai plăcut! sporovăia hangița tot aranjând patul.

Lui Klamm i se păru curios că femeia nu mai pleacă. De obicei găsea camera goală. Uite, până nici valetul nu mai intrase după el pentru a-l ajuta să-şi scoată haina. Se dezbrăcă singur de blana groasă, o puse în cuierul de lângă uşă şi se îndreptă spre masă unde puse dosarul arpentorului.

— Domnule Klamm, continuă birtăşița, dacă ați vrea să veniți până aici, să vedeți dacă cearşafurile sunt bine apretate...

Zâmbind, Klamm se apropie de pat şi pipăi aşternutul.

— Doamnă, mi se par suficient de apretate, cel puțin acum!

Femeia nu mai spunea nimic. Stătea în picioare în fața lui și privea îmbujorată în jos. Abia acum observă Klamm că era destul de tânără și doar rochia ei greoaie o făcea să pară în vârstă. Atmosfera din cameră deveni deodată foarte încinsă. Trupul femeii emana un miros aţâţător, fierbinte. Lui Klamm i se uscă gâtlejul și înghiți de câteva ori în sec. Aproape fără să-și dea seama întinse mâinile și o cuprinse de talie. De parcă gestul lui i-ar fi luat și ultimele puteri, femeia se ghemui la pieptul lui, îngropându-și fața în haina ce mirosea a tutun fin. Mirosul femeii deveni și mai penetrant. Klamm o strânse puternic spre el și ea gemu ușor, abandonându-se. Se lăsă cu ea pe pat, peste așternuturile apretate, care miroseau a levănțică.

☆ ☆ ☆

În biroul lui Galater telefonul sună din nou.

— Oswald la aparat, domnule director. Permiteți să vă informez că adineauri s-a primit un telefon din sat de la Hanul Podului. Era un secundant al domnului arpentor, un anume Josef.

— Josef? întrebă Galater uimit. Pe secundanții lui îi cheamă Artur și Ieremias!

— Știu, domnule director, întrucât ați avut amabilitatea să-mi spuneți acest lucru, dar acesta a spus că este un secundant mai vechi.

— Și ce voia? întrebă Galater cu o voce dură, prevăzând ce urmări poate avea prezența acestui nou străin pe domenii.

— Întreba când să vină stăpânul său la Castel. Iar eu i-am spus că niciodată.

— Foarte bine ați făcut. Mulțumesc.

Închise telefonul şi-l sună pe Erlanger. Acesta intră în birou cu mersul său uşor şchiopătat, arătând la fel de proaspăt de parcă atunci ar fi început ziua de lucru.

— Domnule Erlanger, la Hanul Podului a ajuns unul dintre vechii secundanți ai arpentorului K. Tocmai ne-a sunat de acolo. Cum vă explicați prezența lui în sat? Parcă ați dat ceva dispoziții în acest sens!

— Voi verifica, domnule director. Deşi este posibil să fi telefonat chiar arpentorul.

— Da, numai el putea fi. Verificați totuşi dacă a mai apărut vreun străin pe domenii.

— Prea bine, domnule director.

Galater se apucă să redacteze raportul către Klamm, dar nu-i fu dat să scrie prea mult, că telefonul sună din nou. Era Oswald.

— Vă rog să mă scuzați, domnule director, dar iar s-a sunat de la Hanul Podului!

— Ce s-a mai întâmplat?

— A sunat secundantul Ieremias, care a spus că arpentorul a plecat împreună cu Barnabas într-o direcție necunoscută. El presupune că s-au dus la familia curierului.

— Mulțumesc, domnule Oswald. Galater sună în sat: Dați-mi Hanul Podului. Galater la aparat, dați-mi-l pe domnul Ieremias. Spuneți, vă rog, ce s-a întâmplat. Unde a plecat arpentorul acum, noaptea, şi cum de a fost posibil să-l scăpați din ochi?

— Domnule director, arpentorul ne-a mințit că merge să aducă nişte notiție din camera lui şi nu ne-a lăsat să-l însoțim, apoi a fugit din han. Presupun că s-a dus după curierul Barnabas care tocmai îi adusese o scrisoare. O să plecăm după el.

— Aşa să faceţi!

Închise telefonul şi-şi continuă raportul. Nu avea astâmpăr deloc arpentorul acesta. Cum se lăsa noaptea, se punea pe colindat.

☆ ☆ ☆

De cum intră în birou, hangiul dădu cu ochii de căruţaşul Gerstäcker care stătea lângă uşă cu căciula în mână, lăsându-se nehotărât de pe un picior pe altul. Căruţaşul părea că îmbătrânise peste noapte. Avea obrajii inegali şi roşii, faţa suptă acoperită de perii asprii, albiţi, ai unei bărbi nerase de câteva zile bune. Stătea încovoiat, cu privirea în pământ, de parcă ar fi căutat ceva pe jos. Părea nehotărât dacă să plece sau nu. Abia venirea hangiului păru să-l determine să ia o decizie. Încercă să se strecoare afară pe culoar prin uşa deschisă de acesta, dar vocea ascuţită a lui Vallabene îl opri:

— Sunteţi grăbit, domnule Gerstäcker? Credeţi că v-aţi terminat treburile pe aici? Apoi se întoarse spre hangiu şi Momus, luându-i parcă martori la cele ce se întâmplau: Eu umblu pe drumuri prin viscol şi zăpezi pentru a rezolva treburile dumnealui încurcate, şi, poftim, dumnealui se grăbeşte!

Gerstäcker se întoarse din uşă, cu o figură chinuită de parcă l-ar fi chinuit o măsea, şi îngână:

— Vă rog să mă iertaţi, excelenţă, dar am crezut că vă stingheresc. Dacă trebuie, rămân aici toată noaptea!

Dar figura lui bolnavă îi contrazicea spusele. Dacă ar fi stat lângă uşă, în picioare, toată noaptea, ar fi fost, dealtfel, şi ultima lui noapte.

— Nu, domnule Gerstäcker, nu mai am nevoie de dumneavoastră. Cel puţin deocamdată. Bănuiesc că sunteţi cu sania!

— Da, excelență!

— Probabil cu aceeași sanie cu care l-ați dus pe arpentor la Hanul Podului? întrebă Vallabene cu o nuanță amenințătoare în voce, nuanță ce nu-i scăpă lui Gerstäcker, pentru că începu grăbit să se justifice:

— Excelență, este vorba de o neînțelegere la mijloc. Eu nu...

— Vreți să spuneți că nu l-ați dus? îl fulgeră Vallabene cu răutate.

— Ba da, excelență, dar am făcut-o doar pentru a nu-l mai vedea staționat în fața casei mele!

— Bine că nu v-a dat prin cap să-l duceți la Castel!

— Cum să-l duc la Castel? Gerstäcker părea sincer uluit. Deși, dacă îmi aduc bine aminte, mi-a cerut-o. Dar l-am refuzat categoric. Așa că mai bine l-am dus la Hanul Podului, ca să scap de el.

— Tare aș fi curios să aflu cum a început prietenia dumneavoastră cu arpentorul, deși știați bine că regulamentele vă interzic să aveți relații cu străinii!

— Dar nu m-am împrietenit, excelență. Pot să vă spun că în timp ce-l duceam cu sania la han, m-a pocnit cu un bulgăre de zăpadă rece drept după ureche. Un prieten nu m-ar fi lovit cu bulgări după ureche.

— După care ureche?

— După asta! arătă Gerstäcker spre urechea dreaptă. Și acum mă mai doare.

— Ce diametru avea bulgărele de zăpadă cu care v-a atacat arpentorul. Vă rog să precizați diametrul bulgărului în centimetri.

— Păi, nu știu ce să vă spun, era un bulgăre normal.

— Deci, ați fost agresat, de această dată, cu un bulgăre normal. Vă rog, pentru bunul mers al anchetei, să ne preci-

zați de câte ori ați fost lovit după urechea dreaptă de către un bulgăre anormal. Precizați, vă rog, cine v-a lovit şi diametrul bulgărilor, în centimetri, evident. Ideal ar fi să vă mai amintiți şi data. Vă rog ca relatarea să se desfăşoare cronologic.

— Domnule Vallabene, n-a mai dat nimeni cu bulgări în mine de când eram mic.

— Cât de mic?

— Ce să vă spun, să fi avut 7-8 ani, poate mai puțin...

— Irelevant pentru anchetă. Dar în cazul de față ați depus plângere?

— Nu, excelență! Auzisem că este arpentorul chemat de Castel, şi de aceea am crezut că nu se cade să...

— Cine v-a spus că este arpentorul chemat de Castel? De unde deținеați informația referitoare la chemarea unui arpentor? Care este numele real al acestui arpentor pe care l-ați găzduit în casă cu atâta inconştiență, şi cu care vă hârjoneați prin zăpadă bătându-vă cu bulgări?

— Nu l-am găzduit eu, excelență! Vă rog să mă credeți. Ai lui Lasemann l-au chemat în casă. Eu doar l-am dus cu sania, şi cu bulgări numai el a dat. Că şi în fereastră la ai lui Lasemann tot el a dat cu un bulgăre de zăpadă.

— Când a dat cu bulgări, după ce a ieşit din casă sau înainte?

— Înainte, excelență. Că numai aşa a putut să-i scoată afară din casă pe ai lui Lasemann ca să-i dea drumul înăuntru. Dar să ştiți că eu, care stăteam în casă şi priveam pe geam, n-aveam cum să dau cu bulgări...

— Lăsați explicațiile inutile, domnule Gerstäcker, o să aveți mâine tot timpul să vă justificați la interogatoriul oficial care vă va fi luat. Acum este deja târziu şi mai am de

lucru. Puteți să vă retrageți acum să vă odihniți şi să vă pregătiți răspunsurile pentru mâine. Hai, mergeți, şi să nu vă uitați biciuşca! Omul se făcuse mic şi cocârjat ca sub apăsarea unei vini nemărginite. Adineauri vă grăbeați, continuă Vallabene, acum nu vă mai grăbiți? Apoi, făcând abstracție de Gerstäcker, de parcă omul n-ar mai fi fost de mult acolo, i se adresă secretarului: Domnule Momus, vă rog să-i convocați pentru interogatoriul de mâine dimineață pe căruțaşul Gerstäcker şi pe meşterul tăbăcar Lasemann.

Gerstäcker deschise uşor uşa şi ieşi şchiopătând. După plecarea lui, Vallabene se întoarse spre birtaş şi îi spuse că întrucât încăperea lui din han nu era încălzită când a sosit, şi, probabil, că nu este nici acum, el se vede nevoit să plece noaptea pe drum, deşi are atâta treabă aici în sat. Dar va reveni mâine dimineață, când speră să găsească nişte condiții mai omeneşti de lucru, nu să fie nevoit, ca acum, să primească împricinații în acest birou incomod şi rece. Hangiul încercă să se justifice, arătând că el nu este vinovat cu nimic de situația creată, întrucât nu s-a primit niciun telefon care să anunțe venirea domnului Vallabene, altfel cu siguranță că domnul ar fi găsit tot confortul în acest han, cum, dealtfel, l-a găsit ori de câte ori a avut bunăvoința să vină. Acum, domnul să nu fie supărat, şi să considere această întâmplare drept ceea ce este, adică un moment nefericit care, cu siguranță, nu se va mai repeta. Vallabene îi opri şuvoiul de explicații printr-un gest obosit:

— Domnule hangiu, se pare că în seara aceasta am parte numai de justificări. Sper ca data viitoare să găsesc camera încălzită. Şi, cu asta, vă spun: noapte bună!

Vallabene se ridică de la birou, unde stătuse tot timpul înfofolit în haină, şi ieşi demn pe uşă. Hangiul se luă după

el, gândindu-se nedumerit de ce le spusese noapte bună, când afară era încă ziuă. Îi deschise uşa spre curtea interioară, unde îl aştepta sania gata de plecare. Fără a mai întoarce capul, şi fără a mai răspunde la urările lui de bine, Vallabene deschise portiera şi sări înăuntru. Hangiul rămase în zăpadă lângă sania care se puse uşor în mişcare. Mai apucă să vadă o mână, care i se păru din cauza întunericului foarte lungă, cum apucă portiera şi o închide cu un pocnet sec. Avea dreptate Vallabene, afară se lăsase noaptea. Dar, când Dumnezeu venise noaptea, că doar adineauri... Ce s-au scurtat zilele, medită hangiul privindu-l pe Klaus care închidea porţile. Se întoarse în birou, unde îl găsi pe Momus instalat la masă.

— A plecat?

Hangiul se mulţumi să dea din cap, apoi luă cana cu bere şi dădu să iasă.

— Credeţi că o să mai revină în noaptea aceasta? întrebă din nou Momus cu o nuanţă de nelinişte în glas.

Hangiul tresări şi se opri nehotărât în uşă. Perspectiva nu-l încânta deloc.

— Este destul de posibil. Am să pun să i se pregătească o cameră.

Telefonul sună strident şi hangiul se întoarse.

— Hanul Curtea Domnească, vă rog!

— Erlanger la aparat!

— Vă ascult, domnule secretar, sunt hangiul.

— Vedeţi că arpentorul a scăpat de sub supravegherea secundanţilor săi şi a evadat de la Hanul Podului, însoţit de curierul Barnabas. Întrucât şi-a făcut un obicei din a dormi prin sălile birturilor, este bine să fiţi atent.

— Desigur, domnule secretar! Deşi mă îndoiesc că va îndrăzni să vină aici, am să fiu foarte atent.

— Bine!

Convorbirea se întrerupse. Birtaşul puse receptorul în furcă şi privi spre Momus care îşi ridicase sprâncenele întrebător:

— Era domnul secretar Erlanger. Mi-a spus că arpentorul, de care vorbeaţi, a evadat de la Hanul Podului, ajutat de curierul Barnabas, şi acum este posibil să vină încoace.

— Nu cred că va îndrăzni!

— Nici eu, dar este bine să fim atenţi.

— Dar parcă poţi să ştii? Cu indivizi de genul acesta nu eşti niciodată sigur cum vor reacţiona. Aţi văzut câtă îndrăzneală pe el, astăzi a vrut să ajungă la Castel! Ce părere aveţi?

Hangiul dădu cu mirare din cap şi ieşi. Urcă scara care ducea la etaj spre camera lui Klamm. Pe trepte se întâlni cu birtăşiţa care cobora repede.

— E gata? întrebă hangiul.

— Ce să fie gata? se arătă femeia surprinsă.

— Camera domnului Klamm.

— Sigur că e gata. Domnia sa s-a arătat foarte mulţumit! şi hangiţa trecu grăbită pe lângă el.

— Cum, a şi venit?

— A venit, spuse hangiţa fără să întoarcă capul. Sigur că a venit! şi continuă să coboare.

Hangiul rămase nedumerit. Când o fi venit? Şi Klaus de ce nu l-a anunţat? Se întoarse şi începu să coboare treptele supărat. În hanul acesta se întâmplă tot felul de lucruri, şi el este ultimul care le află.

☆ ☆ ☆

După plecarea hangiţei, Klamm se ridică din pat şi aprinse lumina. Îşi îndreptă hainele şi sună. Valetul, care lo-

cuia în camera alăturată, sosi imediat şi rămase în picioare lângă uşă, ţinându-şi capul uşor plecat în faţă. Lui Klamm i se păru că în încăpere s-a făcut prea cald. Se îndreptă spre soba înaltă de teracotă, aşezată pe peretele ce dădea spre camera valetului. Cum soba era comună pentru cele două încăperi şi focul se făcea prin camera alăturată, probabil că valetul pusese prea multe lemne. Dar nu era aşa, soba abia dacă începuse să se încălzească. Atunci căldura venea din el, lăsată de femeia care abia plecase. Se întrebă dacă şi pe valet l-o fi aşteptat o femeie în cameră, vreo slujnicuţă de pe aici de la han. Văzându-l cum stătea încremenit lângă uşă, atent, serviabil, politicos, Klamm nu reuşi să şi-l imagineze strângând o femeie în braţe. Poate doar numai un bărbat, şi la gândul acesta izbucni în râs. Valetul rămase impasibil, atâta doar că în momentul în care Klamm începu să râdă îşi ridică imperceptibil capul şi-şi îndreptă ţinuta, ca şi cum râsul stăpânului nu putea avea în niciun caz vreo legătură cu el; îl lăsă să treacă pe deasupra, să se scurgă pe lângă el, apoi rosti cu o voce politicoasă:

— Aţi sunat, excelenţă?

— Da, Holdrin. Mergi, te rog, şi comandă cina. Am s-o servesc în cameră.

— Prea bine, excelenţă! Holdrin se înclină şi voi să iasă.

— Era să uit!

Valetul, care apucase să deschidă uşa, o închise la loc şi îşi reluă poziţia de aşteptare:

— Excelenţă?

— Vezi pe unde umblă Momus şi trimite-l la mine.

Holdrin se înclină şi ieşi. Ajuns pe culoar îşi îndreptă ţinuta şi coborî plin de sine scara ce ducea la parter. Dacă în prezenţa lui Klamm era doar un simplu valet, în afară deve-

nea o persoană foarte importantă şi respectată. Cum nu era de demnitatea lui să intre în sala birtului unde servitorii beau bere, aşezaţi pe butoaiele acelea infecte, Holdrin se îndreptă spre biroul hangiului. Aici nu era decât Momus, care bea coniac. Când dădu cu ochii de valet, Momus rămase cu paharul în aer.

— A venit domnul Klamm? întrebă el prosteşte.

— Excelenţa sa doreşte să vă vadă.

— Da, desigur, imediat, cum să nu! Momus lăsă paharul pe masă şi se grăbi să plece. Din uşă se mai întoarse şi luă mapa de pe colţul biroului, apoi ieşi.

Holdrin era mulţumit când vedea respectul de care se bucura stăpânul său, întrucât simţea că o parte din acesta se răsfrângea asupra lui. După ieşirea atât de precipitată a lui Momus, se îndreptă spre masă şi luă paharul lăsat de acesta. Îl mirosi şi apoi îl puse la loc strâmbând din nas. Ce băutură infectă se bea aici în sat! Holdrin n-ar fi băut niciodată aşa ceva şi, cu siguranţă, că nici domnul Klamm, deşi pentru el rămânea un mister cum de stăpânul său putea să bea din berea acestor oameni.

Hangiul intră în birou cu un aer abătut. Când dădu cu ochii de Holdrin, tresări.

— Domnul Klamm doreşte cina în cameră! spuse Holdrin cu un aer îngheţat şi ieşi.

☆ ☆ ☆

La intrarea lui Momus, Klamm stătea la masă adâncit în gânduri. Răspunse absent la salutul secretarului, apoi îl privi direct:

— Domnule Momus, ce măsuri aţi luat cu arpentorul acela?

Măsuri!? Momus rămase puțin descumpănit. Nu era de competența lui să ia măsuri. Cel mult putea să informeze, să transmită procesele-verbale, să ia parte la interogatorii, la audiențe, să consemneze, să...

— Problema este în desfășurare, excelență! răspunse el ambiguu. Domnul Vallabene îi interoghează pe meșterul tăbăcar Lasemann și pe căruțașul Gerstäcker, secundanții îl secondează pe arpentor și ne raportează, eu sintetizez datele și...

— Trageți concluzii, presupun.

— Desigur, excelență, dar sunt numai presupuneri, nu le pot prezenta ca pe niște concluzii până ce datele acumulate nu-mi vor permite să... începu Momus să spună cu un aer convingător, deși nu putea face nicio presupunere. Și nu o putea face, pentru că tot ce știa despre arpentor auzise de la țăranii care beau la Hanul Podului, unde se oprise cu totul întâmplător să mai ia un coniac în drum spre casă; apoi ce mai auzise în timpul interogatoriului luat de Vallabene căruțașului Gerstäcker, de la hangiu...

— Și ce presupuneți dumneavoastră că face arpentorul acum? îl întrebă Klamm privind absent, undeva pe lângă el.

— Presupun că acum este la familia lui Barnabas.

Barnabas!? Klamm era surprins. Ce să caute arpentorul la Barnabas? Să fi mers pentru surorile acestuia? Nu avea când să le cunoască. Înseamnă că s-a dus acolo pentru a strânge relațiile cu Barnabas, să afle unde locuiește, să-l poată vizita mai des și să-i poată transmite mesaje ori de câte ori va dori. Să evite situația de a fi căutat de acesta doar din când în când, așa cum îi precizase el în scrisoare. Nu era prost deloc arpentorul. Și gândea repede.

— Și de ce presupuneți că s-ar afla la Barnabas?

— Aşa ni s-a telefonat adineauri de la Castel. Domnul Erlanger ne-a spus că s-ar putea să ajungă şi pe aici.

— Interesant, foarte interesant... Domnule Momus, aş dori să-mi aduceţi mâine dimineaţă corespondenţa de la Castel şi, dintre rapoartele dumneavoastră doar, pe acelea care se referă la arpentor.

Un ciocănit discret în uşă întrerupse discuţia. Era hangiul care aducea cina. După ce aşeză tava pe masă dădu să se retragă, dar Klamm îl întrebă:

— Aţi schimbat fata de la tejghea?

— Nu, excelenţă, dar este ocupată cu servitorii dumneavoastră. Să-i spun să vină?

— Nu, de ce să vină?

După ce se retraseră cei doi, Klamm se apucă să mănânce. Tocmai îşi terminase masa când apăru Momus:

— Mă iertaţi, excelenţă, că vă deranjez din nou, dar a sosit arpentorul!

— Arpentorul!? Aici!?

— Da, este jos în sală, bea bere.

— Dar cum a ajuns aici, parcă ziceaţi că e la Barnabas?

— A venit împreună cu Olga, sora lui Barnabas.

— Bine, domnule Momus, vă mulţumesc.

Se mişca repede arpentorul, nu pierdea timpul. Klamm se ridică de la masă şi ieşi pe culoar. Aici dădu peste hangiu, care aştepta.

— Pot să strâng masa, excelenţă?

— Da, mulţumesc. Cina a fost foarte bună. Am să cobor în salon. Vă rog să-mi aduceţi berea acolo.

— Desigur, excelenţă. În salon.

Salonul fusese conceput iniţial ca sală de mese pentru funcţionarii de la Castel, astfel încât aceştia să nu fie nevoiţi

să stea laolaltă cu țăranii în sala birtului. Dar majoritatea funcționarilor preferau să ia masa în camera în care dormeau, așa că salonul s-a transformat pe nesimțite într-o încăpere unde erau primiți împricinații. În principiu, țăranii nu aveau acces în han, dar pe vreme rea li se permitea să stea în sala birtului până ce funcționarii de la Castel îi chemau pentru audieri sau interogatorii. Între sala birtului și salonul domnilor era o ușă care dădea în spatele tejghelei, astfel că fata de la tejghea îndeplinea și funcția de ușier. În ușa care lega sala birtului de salon era practicat un orificiu rotund prevăzut cu un dop de lemn prin care, la început, fata care servea privea înăuntru să vadă dacă domnii și-au terminat masa, să vină să debaraseze, sau să le mai aducă bere, iar mai târziu, o foloseau și funcționarii care priveau în cârciumă să vadă dacă le-au venit cei convocați.

Întrucât erau zile în care salonul se dovedea a fi neîncăpător pentru numărul mare de audieri care aveau loc simultan, s-a acceptat tacit ca interogatoriile să fie luate și în camerele funcționarilor. Uneori, chiar și sala birtului se dovedea a fi neîncăpătoare pentru petiționari și împricinați, mai ales când veneau în han și domni mai mari, așa cum era cazul lui Klamm, care erau însoțiți de o suită de servitori. Din această cauză acum se discuta construirea unei încăperi anexe sau a unei construcții anexe unde să poată aștepta localnicii. Acest proiect generase numeroase dezbateri în Sfatul Comunal și se ajunsese deja la un conflict referitor la transportul materialelor de construcții. Astfel, Gerstäcker cel tânăr susținea ca materialele să fie transportate doar de cei care erau specializați în acest domeniu, adică ei, căruțașii, și era susținut de toți căruțașii din breaslă, în timp ce majoritatea membrilor Sfatului Comunal erau de părere că ori-

care locuitor al satului, care dispunea de un mijloc de transport, putea contribui la transportul materialelor pentru a se urgenta construcția. Problema devenise acută, şi acum se aştepta ca o comisie de la Castel să vină pentru a soluționa conflictul.

Klamm stătea la una din mesele din salon, bea bere şi alcătuia în minte raportul către Conte. Din când în când privirea îi aluneca spre uşa despărțitoare din spatele căreia se auzea larma făcută de servitorii săi. Îl tot îmboldea gândul să se uite prin orificiul din uşă pentru a-l vedea pe arpentor, dar alunga acest gând nedemn de un şef de cancelarie. Până la urmă îşi linişti conştiința cu argumentul că el trebuia să dețină cât mai multe date despre arpentor pentru a o putea informa pe Excelența Sa cât mai amănunțit şi obiectiv cu putință. Iar pentru aceasta trebuia să-l vadă cum arată. Se apropie tiptil de uşă şi scoase dopul de lemn. Arpentorul era rezemat de tejghea şi discuta cu Frieda. Era tânăr şi destul de chipeş, deşi cam prost îmbrăcat. Klamm se întoarse la locul său gândindu-se la planul lui Galater. Era curios să vadă cum se va descurca Frieda, şi mai ales cum va reacționa arpentorul. De dincolo de uşă se auzeau în continuare servitorii gălăgioşi şi puşi pe băut. Apoi o auzi pe Frieda cum strigă la ei să iasă afară, şi se lăsă liniştea. Moleşit de căldură şi de bere, Klamm simți cum îl cuprinde o toropeală plăcută. Făcu o încercare uşoară de a i se împotrivi, dar ațipi.

Se trezi buimac şi încercă să se dezmeticească. Nu putea să-şi dea seama de cât timp stătea în salon şi cum de adormise acolo. Gâtul îi înțepenise şi un gust amar persista în gură. Îşi aminti de Frieda şi o strigă. Cum nu-i răspunse nimeni, strigă ceva mai tare. Din sala birtului se auziră nişte bătăi cu pumnul în uşă, apoi vocea Friedei, uşor transfigurată, pătrunse până la el:

— Sunt cu arpentorul! Sunt cu arpentorul!

Deci cu arpentorul, zâmbi Klamm şi se ridică de la masă. Fidelitatea arpentorului față de familie durase exact o zi, până când întâlnise prima femeie. Klamm urcă în camera lui, unde se dezbrăcă şi se vârî în pat. Zgomotul care venea de la palierul de jos, rezervat secretarilor, anunța că începuse distribuirea documentelor. Era dimineață.

Ziua a treia

Era trecut de miezul nopții când hangiul de la Curtea Domnească fu trezit de câteva bătăi puternice în oblonul de la fereastră. Se ridică anevoie din pat şi aprinse lumina. Bătăile se înteţiră şi hangiul se grăbi să deschidă fereastra, apoi desfăcu oblonul cu fereală. Vântul, sau poate cel care bătea, i-l smulse din mână şi-l izbi de perete. Din întuneric apărură Artur şi Ieremias. Aveau figurile trase de nesomn şi vinete de frig. Vorbind amândoi, întrerupându-se şi înghesuindu-se în spaţiul îngust al ferestrei, îl rugară să le dea drumul înăuntru, întrucât afară este ger şi nu mai pot rezista până dimineaţă. În timp ce vorbeau se tot apucau cu mâinile de pervaz încercând să pătrundă amândoi deodată înăuntru. Complet nedumerit şi surprins, hangiul le propuse să meargă în faţa hanului, să le deschidă uşa de la intrare, dar cei doi nu mai voiau să aştepte până atunci, sau poate nu aveau încredere că li se va deschide totuşi uşa şi, nevrând să scape această ocazie ce li se oferea, se căţărară înăuntru. Cum se văzură în odaie se duseră direct la sobă şi se lipiră tremurând de ea. Hangiul trase cu greu oblonul, întrucât vântul care spulbera zăpada îl trântea mereu de perete. După ce închise şi geamul, înfiorat de frig, se uită cu jind la patul din care abia se ridicase. Apoi îi privi mai cu atenţie pe cei doi. Bărbile le erau acoperite de zăpadă, şi o promoroacă groasă se aşternuse peste mustăţi. Picuri grei de apă cădeau de pe bărbile lor ascuţite. Văzându-i cum încearcă să treacă prin calele sobei, i se făcu milă de ei:

— Doriți să beți ceva?

— Da, răspunseră cei doi continuând să tremure.

Hangiul se îndreptă spre dulăpiorul din colț, de unde scoase o sticlă de coniac şi trei pahare. După ce se mai încălzi puțin, Ieremias îi spuse că sunt în misiune.

— Ce misiune? întrebă hangiul aşezându-se pe pat şi punându-şi paharul pe noptieră.

Încălecându-şi vorbele, şi făcând o mulțime de mişcări de prisos, îi spuseră că trebuie să-l găsească pe stăpânul lor, întrucât, nu se ştie din ce pricină, acesta fugea de ei. Mai întâi îşi căutase refugiu la ai lui Barnabas, dar plecase de acolo împreună cu Olga sub pretextul că vin să ia bere de la han.

— Care stăpân? nu se dumiri hangiul, simțind cum îi îngheață picioarele.

— Arpentorul! răspunseră cei doi într-un glas.

— Arpentorul! se miră hangiul. De când sunteți dumneavoastră în slujba arpentorului?

— De azi de dimineață. Aşa a ordonat domnul Galater. Şi a mai spus să nu ne despărțim de el; or, dacă el este aici, aici trebuie să fim şi noi.

— Îmi este foarte neplăcut că trebuie să vă contrazic, dar arpentorul, după cum bine ştiți, nu are voie să doarmă în han, aşa că...

– Ba este aici. Olga este în grajd cu servitorii domnului Klamm, am văzut-o, dar arpentorul nu este cu ei acolo. Nici la ai lui Barnabas nu s-a întors şi nici la Hanul Podului, aşa că nu are unde să fie în altă parte decât aici. Probabil că a pătruns fără ştirea dumneavoastră şi stă ascuns prin cine ştie ce cotlon. Este un individ perfid, nici nu ştiți cât este de periculos!

— Aici nu poate fi, se încăpățână hangiul. Aseară, când am făcut controlul, nu era nicăieri. Poate fi numai în sala birtului, dar acolo a rămas să controleze Frieda, şi ea l-ar fi simțit. Oricum, din partea mea aveți toată libertatea să căutați. Dar să fiți atenți pe unde umblați, întrucât în noaptea aceasta dorm în han câțiva domni importanți, printre care şi domnul Klamm.

— Domnul Klamm? tresăriră cei doi.

— Da. Dacă dați de el, anunțați-mă şi pe mine.

— De domnul Klamm?

— Nu, de arpentor. Apoi hangiul se lăsă să alunece în aşternutul care începuse să se răcească.

Cei doi, ceva mai întremați, îl lăsară pe hangiul să se culce şi părăsiră camera. Îşi începură căutările cu sala birtului şi nu trebuiră să caute mai departe. În colțul de lângă tejghea se auzeau şoşoteli şi gemete sacadate. Înaintând mai mult pe dibuite se apropiară şi, în lumina firavă care venea pe sub uşa de la salonul domnilor, îl văzură pe stăpânul lor şi pe Frieda, aproape goi, îmbrățişându-se frenetic, direct pe podea, într-o abandonare totală.

☆ ☆ ☆

Rămas singur, hangiul mai stătu un timp treaz, dar cum nu venea nimeni să-l anunțe de prezența arpentorului în han, adormi. Abia spre dimineață, un zgomot nedesluşit, dar totuşi cunoscut, de tropăituri şi vociferări, îi aminti că este timpul să le dea drumul servitorilor în sală. Se ridică din pat cu părere de rău şi, puțin cam indispus de noaptea agitată, se îmbrăcă. Ieşi pe culoarul luminat de becul anemic şi trase zăvorul. De cum deschise uşa, un val de ger împinse

servitorii care năvăliră înăuntru însoțiți de Olga. Fata avea părul despletit şi hainele boțite de parcă dormise în paie. Când dădu cu ochii de hangiu, Olga îi strigă cu reproş:

— Unde e arpentorul? Unde? Apoi trecu mai departe în sală luată de valul servitorilor.

— Au înnebunit cu toții! mormăi hangiul, ce mă tot întreabă pe mine de arpentor? Când vru să intre în sala birtului, dădu peste Frieda, care arăta de parcă dormise pe jos. Bluza îi era mototolită şi încheiată doar la doi nasturi, lăsând să i se vadă sânii micuți pe trupul ei slăbuț.

— Domnule hangiu! izbucni fata cu ochii strălucind de o puternică emoție. N-ați putea să găsiți o cămăruță în han unde să locuim împreună?

— Noi doi? întrebă hangiul uluit.

— Nu, arpentorul şi cu mine! preciză Frieda puțin derutată de presupunerea hangiului.

— Arpentorul? Unde e arpentorul? întrebă hangiul cu un glas amenințător, încercând să intre în sală.

— Vă rog să-l lăsați acum! se rugă Frieda rămânând în uşă. Este aşa de distrus, săracul. El n-are nicio vină, dar mă gândeam dacă ați putea să...

— V-a luat Dumnezeu mințile, domnişoară Frieda. Mai bine luați-l şi plecați cu el de aici până nu e prea târziu.

Hangiul se duse în biroul lui, plin de gânduri. Lucrurile se complicau. Îşi puse un coniac dublu şi-l dădu pe gât. Arpentorul dormise în han, încălcând regulamentele, şi el se făcea vinovat de această încălcare, întrucât nu fusese suficient de vigilent. Era adevărat că domnul Galater îi sugerase că ar fi de dorit o apropiere între Frieda şi arpentor, dar nu spusese că pentru asta ar putea fi încălcate regulamentele. Ba chiar i se atrăsese atenția de către domnul Erlanger că arpentorul are obiceiul de a dormi prin sălile birturilor.

Această încălcare a regulamentelor se va afla cu siguranță. Îl şi vedea pe Vallabene în timp ce-i lua interogatoriu. Îl prinse un tremurat uşor. Trebuia să discute cu nevastă-sa, să găsească împreună o soluție. Să intervină la... La cine poți interveni când ai încălcat regulamentele? Dacă la altele se mai închid ochii, la regulamente nimeni nu îndrăzneşte să se bage.

În această stare de spirit îl găsi Momus:

— Bună dimineața, domnule hangiu! A venit domnul Vallabene?

— De ce să vină? tresări hangiul. Apoi îşi reveni. Aşa este, domnul Vallabene trebuia să vină în dimineața asta. Nu ştiu dacă a venit. Aşteptați puțin să mă interesez.

Ieşi pe culoar şi se îndreptă spre camera nevestei. O găsi în pat. Cu siguranță că ea nu avea de unde să ştie dacă a venit domnul Vallabene, ar fi fost mai bine să-l întrebe pe Klaus. Totuşi, pentru că intrase şi nu putea ieşi fără să spună nimic, zise:

— Am, concediat-o pe Frieda. Hangiul încercase să dea vocii o nuanță de indiferență, dar nu prea reuşi, întrucât hangița aproape că sări din pat:

— Ce-ai făcut?

— Am concediat-o.

Pe chipul hangiței se instală o nețărmurită fericire, pe care nici măcar nu încerca să şi-o ascundă. Cu vocea voalată de emoție întrebă:

— Domnul Klamm a dat acest ordin?

— Domnul Klamm? se miră hangiul. Dar domnia sa nici nu a aflat încă.

Hangița se posomorî. Părea muncită de o sumedenie de gânduri. Spuse cu o voce obosită, de parcă subiectul n-o mai interesa:

— Sper că ai avut motive serioase.

Hangiul se mulțumi să mormăie un „da" şi ieşi. Nu-i prea venea la îndemână să discute acum subiectul. Îl muncea prea mult gândul la interogatoriul la care va fi supus. Să spună că a făcut-o pentru că aşa a interpretat un ordin al domnului Klamm... Nu se putea. Exista acea precizare exactă din discuția avută cu domnul Erlanger. Urcă la etaj spre camera care poruncise să fie pregătită pentru domnul Vallabene. Ajunse în dreptul uşii şi ciocăni de câteva ori. Cum nu-i răspunse nimeni, deschise uşa şi dădu să intre, dar tresări puternic. Foarte aproape, lipit cu umărul de canatul uşii, stătea Vallabene, drept, în picioare, privind prin hangiu undeva departe, părând a nu-l vedea. Hangiul simți fiori reci pe spate. Tot cu ochii pe omul nemişcat din imediata lui apropiere, încercă să închidă uşa încet şi să se retragă. Însă celălalt prinse clanța şi smuci puternic spre el. Hangiul îşi pierdu echilibrul şi se prinse de tocul uşii pentru a nu se prăbuşi pe burtă în odaie. Tot cu mâna pe clanță şi fără să-l privească, Vallabene întrebă scurt:

— Ce doriți?

— Iertați-mă, nu ştiam că sunteți în cameră...

— Sunt. Ce doriți?

— Venisem să văd dacă este destul de cald, şi să vă spun că domnul Momus a venit cu împricinații şi... De frică, hangiul nu mai ştia ce să spună. Genunchii îi tremurau întruna. Omul ăsta era o adevărată teroare.

— Am impresia că mă pândiți! spuse Vallabene cu o voce impersonală, de parcă ar fi vorbit singur.

— Doamne fereşte! se dezvinovăți hangiul. Voiam doar...

— Atunci de ce vă surprinde faptul că mă găsiți în cameră? Ați fi vrut să mă găsiți doar în biroul dumneavoastră

friguros! Sperați să nu fiu aici, hai, recunoașteți! Așa-i că vă surprinde prezența mea în cameră? De ce nu-mi răspundeți? Ce voiați să faceți în cameră în lipsa mea? Când ați văzut că sunt aici, ați vrut să vă retrageți. De ce fugiți de mine?

— Domnule Vallabene, vă rog să mă credeți, eu...

— Dumneavoastră simțiți în permanență nevoia să dați explicații. Cred că sunteți maniac. Cum dați cu ochii de mine, începeți să vă scuzați și să vă explicați. Numai un om care se simte vinovat dă atâtea explicații. Dumneavoastră îmi ascundeți ceva, dar vă asigur că nu pentru mult timp. Acum, dacă ați vrut să intrați, intrați. O să fiți de față la interogatorii. Nu vă pot lăsa nicio clipă nesupravegheat, căci cine știe ce vă mai poate trece prin minte. Sunt sigur că această curiozitate bolnăvicioasă a dumneavoastră și plăcerea pe care o aveți de a intra și de a ieși pe ușă, vă va îmboldi să mă deranjați în timpul interogatoriilor. Vă primesc aici numai dacă-mi promiteți că veți sta potolit și nu vă veți mai fâțâi pe ușă tot timpul. Hai, promiteți-mi!

— Vă promit, dar să știți că eu...

— Formidabil! Ce spuneam eu. Dumneavoastră aveți mania explicațiilor de care nu are nimeni nevoie. Hai, intrați și nu mai stați în ușă că s-a răcit camera de tot. Uite, stați aici lângă mine.

Birtașul intră și se așeză în picioare lângă celălalt.

— Nu aici, dați-vă mai așa, să nu vă lovească cu ușa! îi făcu Vallabene instructajul și apoi redeveni nemișcat și tăcut.

Hangiul nu prea înțelegea ce rost are să stea amândoi nemișcați într-un loc în care nu stă nimeni degeaba; ori intră, ori iese. Numai ei stăteau. După un timp simți că amorțește

şi încercă să-şi găsească o poziţie mai comodă. Fără să-l privească, Vallabene spuse moale:

— Nu vă mai foiţi atâta, că mă obosiţi. Staţi şi dumneavoastră aşa cum stau eu. Dacă nu puteţi, povestiţi-mi ce aţi făcut de când ne-am văzut ultima dată. Cine a mai venit pe la han, cu ce treburi...

Hangiul încremeni. Un pârâiaş de sudoare i se scurgea de-a lungul spatelui şi îl gâdila, dar nu îndrăznea să se scarpine. Aflase! Precis că aflase, şi acum se juca cu el ca pisica cu şoarecele. Arunca din când în când priviri piezişe către omul nemişcat de lângă el, încercând să-şi dea seama cât timp va mai dura chinul. După un timp, care hangiului i se păru nesfârşit, Vallabene trase de cordonul soneriei instalat lângă uşă, şi un ţârâit strident se auzi pe tot culoarul. Vallabene sunase foarte lung, şi cineva se auzea venind în fugă pe scară. Cel care venea, neştiind din ce cameră se sunase, deschidea uşile pe rând începând din capătul culoarului, când pe o parte, când pe cealaltă. Zgomotul uşilor deschise şi închise în grabă se apropia mereu. Deodată uşa se deschise şi apăru Momus. Când dădu cu ochii de cei doi oameni nemişcaţi din faţa lui, scoase un strigăt dezarticulat şi-şi acoperi instinctiv capul cu braţele.

— Iertaţi-mă! bâigui el când îşi mai reveni, şi trăsăturile răvăşite de groază începură să i se îndrepte. Aţi sunat?

— Da, domnule Momus, dar acesta nu este un motiv să urlaţi atunci când mă vedeţi.

— N-am vrut, dar să ştiţi că...

— Nu trebuie să o luaţi pe urma domnului, şi aici Vallabene se întoarse spre hangiu cu un zâmbet răutăcios. Lăsaţi-l pe el să tot dea explicaţii inutile. Dumneavoastră mergeţi şi aduceţi-l la mine pe meşterul tăbăcar Lasemann.

— Prea bine, domnule! Momus o luă la fugă pe culoar, fără să se mai uite înapoi şi nu se putea şti dacă o face doar pentru a-i îndeplini mai curând dorinţa.

După plecarea precipitată a lui Momus, Vallabene se desprinse din locul lui de pândă şi începu să se plimbe prin încăpere. Hangiul nici nu îndrăznea să întoarcă privirea pentru a-l urmări. Era sigur că orice ar fi făcut, ar fi atras asupra lui una dintre observaţiile sarcastice ale celuilalt. După ce traversă de câteva ori camera, Vallabene se opri în spatele hangiului şi-l întrebă:

— De ce staţi cu spatele la mine, domnule hangiu?

Hangiul se întoarse făcând mişcări largi, întrucât nu putea şti când va mai avea posibilitatea să se mişte în voie. Fără să se uite înspre Vallabene, răspunse că el nu a avut nici pe departe intenţia de a-l jigni stând cu spatele, dar nu ştia dacă este cuviincios să părăsească poziţia de lângă uşă fără a primi în prealabil o încuviinţare. Celălalt păru mulţumit de răspuns, dar se plânse de căldura excesivă care domnea în cameră. Tocmai când se pregătea să se dezvinovăţească, se auzi o bătaie în uşă. Vallabene rămase nemişcat în poziţia în care se afla. Hangiul, care se întorsese spre uşă, încremeni şi el. Uşa începu să se deschidă încet şi în cadrul ei apăru figura bărboasă a lui Lasemann. În spatele lui se zărea Momus care, ridicat pe vârfurile picioarelor, încerca să privească peste el în încăpere. Lasemann spuse bună dimineaţa şi se opri nehotărât, frământându-şi căciula în mâini. Vallabene privea absent prin uşa deschisă undeva spre linia unui orizont doar de el ştiut. Lasemann, care nu înţelegea nimic, se întoarse spre Momus. Acesta, luându-şi curaj, deschise larg uşa şi pătrunse în cameră:

— Domnule Vallabene, aşa cum aţi poruncit, meşterul tăbăcar Lasemann s-a prezentat pentru interogatoriu!

Vallabene prinse viață şi îşi reluă plimbarea prin încăpere:

— L-am văzut, domnule Momus, l-am văzut, dar intrați odată şi închideți uşa aceea că s-a făcut foarte frig aici! Iar dumneavoastră, domnule hangiu, nu mai stați încremenit ca o stană de piatră. Mergeți mai bine şi aduceți nişte bere.

Fericit că i se permitea să părăsească încăperea chiar şi pentru puțin timp, hangiul o tuli ca un şcolar în recreație. Pe culoar îşi mişca mâinile larg în toate părțile, ba de câteva ori se lăsă chiar pe vine, de parcă atunci ar fi ieşit dintr-un cufăr în care fusese nevoit să stea ghemuit. Când ajunse în sala birtului, servitorii lui Klamm, care stăteau pe butoaie şi beau bere, îşi încetară larma şi îşi întoarseră capul spre el. În locul Friedei, la tejghea era Pepi. Hangiului i se păru niţeluş caraghioasă, aşa micuță şi durdulie, îmbrăcată într-o rochie plină de funde. Când era cameristă, era mai ştearsă şi aproape că nici n-o observai. Se îndreptă spre ea şi o întrebă cu voce joasă, pentru a nu fi auzit din sală:

— Cine ți-a spus să treci la tejghea?

Sub privirea hangiului, Pepi se făcu parcă şi mai mică, dar răspunse curajoasă că însăşi doamna hangiță o desemnase pentru acest post. Hangiul se mulțumi să dea din cap şi o privi mai atent. Astfel îmbrăcată, şi ceva mai curățică decât înainte când mătura prin han, i se păru chiar atrăgătoare. Opină că alegerea a fost bine făcută dintr-un anumit punct de vedere, din care anume nu spuse, dar nici Pepi nu părea curioasă să afle. Era fericită că alegerea o desemnase pe ea şi că însuşi hangiul era mulțumit. Hangiul îi spuse să pregătească două pahare cu bere pentru domni, apoi adăugă că dacă are de gând să rămână în postul acesta să aibă grijă cum se comportă. În aşteptarea berii, se rezemă de tejghea şi îşi aruncă privirile prin sală. În afara servitorilor

domnului Klamm, îl zări, undeva lângă uşă, aşezat pe o băncuţă mică, pe căruţaşul Gerstäcker. Probabil că-şi aştepta rândul la interogatoriu. Un scurt fior îl scutură. Se şi vedea aşteptându-şi cu aceeaşi nelinişte rândul. Trebuia să vorbească cu nevastă-sa, să găsească împreună o soluţie. Nu mai putea suporta gândul de a fi interogat pentru o vină care nu era a lui... Dar a cui? A Friedei, că doar ea îl tolerase pe arpentor în sala birtului! Păi da, şi Frieda să declare că el i-a cerut să-i îndulcească şederea arpentorului, şi apoi să dea amândoi vina pe Klamm. Nu mergea. Sau măcar dacă secundanţii i-ar fi spus că l-au găsit pe arpentor, să-l fi scos afară în puterea nopţii, mai avea o scuză, dar aşa... Luă berea, trecu prin hol, ieşi în curtea interioară şi începu să urce scara. Pe măsură ce se apropia de camera lui Vallabene simţea cum îi amorţesc încheieturile. Ajuns la uşă ciocăni, dar, cum era de aşteptat, nu-i spuse nimeni să intre. Ţinând într-o mână tava cu pahare, apăsă temător clanţa. Se aştepta să-i găsească pe toţi trei în picioare, nemişcaţi, în faţa uşii. Dar nu era aşa. Lasemann stătea în picioare în faţa mesei la care luaseră loc Momus şi Vallabene. Le puse paharele cu bere la îndemână şi aşteptă în picioare căutându-şi o poziţie cât mai comodă.

— Dar de ce staţi în picioare, domnule hangiu? îl întrebă Vallabene întinzând mâna după bere. Luaţi loc pe pat, poate mai avem nevoie de ceva şi prezenţa dumneavoastră se va dovedi utilă.

Hangiul se duse bucuros spre pat şi se aşeză cu grijă pe margine, deşi, după oboseala pe care o resimţea, îi venea să se întindă cât era de lung şi să se culce.

— Deci, continuaţi să susţineţi, reluă Vallabene interogatoriul, că nu dumneavoastră l-aţi chemat pe arpentor înăuntru, ci socrul dumneavoastră.

— De fapt, nici el nu l-a chemat, ținu omul să precizeze, arpentorul a azvârlit cu un bulgăre de zăpadă în geam, şi atunci bătrânul s-a dus să vadă cine este.

— Puteți să ne precizați, cu aproximație, evident, cam care era diametrul bulgărului de zăpadă pe care arpentorul l-a azvârlit în geamul dumneavoastră? Vă rog ca aprecierea să fie făcută în centimetri.

Lasemann se încruntă. În centimetri! Bulgărele de zăpadă în centimetri! El nici măcar nu-l văzuse din albia în care se scălda, şi nimeni din încăpere nu-l văzuse... Răspunse evaziv:

— Era un bulgăre de zăpadă normal. Şi a dat cu el suficient de tare în fereastră ca să-l trezească pe bătrânul care moțăia pe laviță. Apoi ne-am pomenit cu el înăuntru. Bătrânul ne-a spus că arpentorul l-a rugat să-l lase înăuntru întrucât era foarte obosit. Eu nu aveam cum să-l chem întrucât eram, aşa cum v-am spus, în scăldătoare împreună cu cumnatul meu Brunswick.

Momus nota încontinuu pe nişte coli de hârtie pe care le avea în față, în timp ce Vallabene îşi mângâia barba cu un aer visător.

— Şi ce atitudine ați luat dumneavoastră când ați văzut că arpentorul a pătruns în casă? întrebă Vallabene cu privirea lăsată în jos şi cu vocea calmă.

Lasemann se foi, îşi strânse mai tare căciula în mâini şi spuse greoi:

— La început n-am ştiut cine este, şi am strigat să-l scoată afară, dar el a zis că este arpentorul domnului Conte, şi atunci...

— Şi atunci ce v-ați zis, ia să mă pun eu bine cu arpentorul domnului Conte, că cine ştie, poate o să am nevoie de el!

— Nu, excelență, dar am șovăit să-l dau afară întrucât, fiind arpentorul domnului Conte, ține cumva de Castel, și n-am îndrăznit.

— Da, da, mormăi Vallabene, n-ați îndrăznit. Deci așa! Uitasem să vă întreb, autorizația de tăbăcar v-ați vizat-o pe anul acesta?

Lasemann rămase cu ochii larg deschiși, și prin ei se fugăreau umbre de neliniște. Nu pricepea ce legătură putea să aibă autorizația lui cu...

— Desigur!

— Dar contraviza domnului Bürgel o aveți?

— Desigur!

— Dar de unde știați că cel care intrase la dumneavoastră în casă era arpentorul? Îl cunoșteați?

— Cum?! Lasemann rămăsese cu gura căscată.

— Așa cum ați auzit. De unde aveați dumneavoastră certitudinea că cel care a intrat în casă era arpentorul domnului Conte?

— Păi auzisem de venirea arpentorului, și dacă omul acela a spus că este arpentor... Altcineva cine putea fi?

— De la cine anume și în ce împrejurări ați auzit de sosirea arpentorului?

— Eram la Hanul Podului, pe la zece, să iau o bere și acolo am auzit vorbindu-se despre venirea unui arpentor, dar n-aș putea spune exact cine anume a spus de arpentor. Erau mai mulți oameni și...

— Știți că regulamentele vă interzic să primiți străini în casă? întrebă celălalt calm, parcă neatent la ce spunea, privindu-și unghiile.

— Știu, dar v-am spus că...

— Nu mi-ați spus nimic! izbucni Vallabene izbind cu palma în masă. Credeți că aici face fiecare ce vrea? Apoi din nou cu vocea calmă: dacă ştiați, de ce l-ați primit în casă?

Lasemann se pierduse de tot. Stătea nemişcat şi privea în pământ. Cu o voce nesigură, şi, fără nicio speranță că soarta lui se va mai schimba în vreun fel, spuse:

— După ce m-am îmbrăcat, l-am scos afară cu forța, ajutat de cumnatul meu.

— Asta vă mai scuză oarecum. Altfel... Ştiți că autorizația vi se poate retrage şi pentru greşeli mai puțin grave, aşa cum a pățit fratele dumneavoastră. Sper că n-ați uitat.

Lasemann nu mai spunea nimic de teamă să nu-l stârnească iar. Stătea cu capul plecat şi arunca priviri furişe spre patul în care moțăia hangiul cu bărbia căzută în piept. Se părea că nici pe Vallabene nu-l mai interesa interogatoriul. Se întorsese spre pat şi privea şi el la hangiu, al cărui cap aluneca din când în când într-o parte. Atunci tresărea şi se îndrepta puțin încercând să deschidă ochii, dar recădea imediat în aceeaşi stare. După un timp se întoarse spre Lasemann şi reluă:

— Şi ce anume a făcut arpentorul cât timp dumneavoastră v-ați îmbrăcat? Cu cine s-a întreținut? Ce a spus? Ce a întrebat? Spuneți tot, noi, oricum, vom afla.

— Excelență, omul acela era foarte obosit, aşa cum v-am mai spus. De fapt, acesta a fost şi motivul pentru care socrul meu l-a lăsat să intre în casă. Şi, fiind foarte obosit, a ațipit nițel cu capul pe umărul bătrânului, fără a discuta cu nimeni.

— A ațipit, sau a dormit profund?

— N-a sforăit...

Vallabene râse mulțumit.

— Deci n-a sforăit. Nu arăta ca hangiul nostru! şi făcu un semn spre pat unde hangiul adormise cu fruntea lăsată greu înspre piept, sforăind încet, dar prelung.

Lasemann întoarse capul spre hangiu şi-l privi cu toată seriozitatea, apoi spuse:

— Nu, domnule. Arpentorul dormea foarte uşor.

— Vă puteţi explica, totuşi, cum a putut arpentorul să adoarmă în odaia dumneavoastră în care eraţi – şi aici începu să caute prin hârtiile de pe masă – opt persoane. Nu-mi închipui că tăceaţi cu toţii.

— Era zgomot mare în încăpere, copiii alergau şi ţipau, nu ştiu cum de a putut adormi.

— Nu credeţi că s-a prefăcut că doarme, şi în tot acest timp v-a pândit printre gene foarte atent la tot ce discutaţi?

— S-ar putea, la asta nu m-am gândit. Dar ce-l puteau interesa pe el discuţiile din casa unui ţăran nevoiaş?

— Să lăsăm asta. Indivizii de teapa lui sunt capabili să se preteze la orice pentru atingerea scopurilor lor meschine. După cum rezultă din declaraţia pe care mi-aţi dat-o, în ziua aceea se găsea la dumneavoastră în casă şi soţia domnului Brunswick împreună cu copiii.

— Da, veniseră să se îmbăieze.

— Dacă memoria mă ajută, în acea încăpere era şi cumnatul dumneavoastră, domnul Brunswick.

— Da, după cum v-am mai spus, era în albie cu mine, ne scăldam.

— Şi în timp ce vă scăldaţi, nu v-aţi gândit cum de a ajuns arpentorul exact în casa dumneavoastră? Din cele două sute şaizeci şi opt de case din sat, cum de a nimerit exact la dumneavoastră?

— Domnule Vallabene, cum să vă spun, când e să te lovească nenorocirea, nu alege. E ca şi cu trăsnetul pe câmp.

Vă rog să mă credeți că nu a fost decât o întâmplare nefericită.

— Desigur că aş înclina să vă dau dreptate dacă n-ar fi nişte coincidențe care ridică cam multe semne de întrebare. Probabil ştiți mai bine decât mine cum a fost în Sfatul Comunal când cumnatul dumneavoastră, meşterul cizmar Brunswick, cu care vă scăldați în covata aceea de lemn, a susținut cu atâta ardoare aducerea unui arpentor în sat. Nu cred că mai are rost să vă spun că ați votat pentru. Întrebarea care se poate ivi în mintea oricărui om este: cum s-a putut produce această stranie coincidență ca din două sute şaizeci şi opt de case, câte are acest sat, arpentorul să nimerească exact în cea în care meşterul cizmar Brunswick, care a luptat atâta timp pentru aducerea arpentorului în sat, se scălda împreună cu cumnatul său, care l-a ajutat cu votul în Sfatul Comunal? Domnule Momus, vreți să calculați, vă rog, care este probabilitatea?

— Desigur, este foarte simplu.

— Până calculează domnul Momus, să trecem la cea de a doua coincidență. Nu vi se pare curios că arpentorul a sosit la dumneavoastră în casă exact în ziua în care acolo se găsea şi Ana, soția lui Brunswick, care ține de Castel?

— Nu m-am gândit, excelență.

— Poate că dumneavoastră nu v-ați gândit pentru că ştiați de ce. Dar eu m-am gândit. N-a încercat oare arpentorul să ia legătura cu Ana?

— Este adevărat că a încercat, dar...

— Eram sigur! urlă triumfător Vallabene sărind în picioare. Spuneți mai departe.

Hangiul tresări, încercă să-şi ridice capul, dar nu reuşi. Lasemann se grăbi să continue:

— S-a apropiat de ea şi a întrebat-o cine este. Atunci l-am smuls cu forţa şi l-am scos afară ajutat de cumnatu-meu.

— Şi când l-aţi dat afară atât de puţin protocolar, nu v-aţi mai gândit că este arpentorul domnului Conte? Sau nu mai era tot el?

— Ba, tot el era, dar mi s-a făcut frică. Prea era curios şi mie nu-mi plac încurcăturile.

— Nu vă plac, dar intraţi mereu în ele! dădu Vallabene nemulţumit din cap. În sfârşit, deocamdată sunteţi liber. Apoi se întoarse către Momus: domnule secretar, să continuăm interogarea celorlalţi în biroul dumitale. Nu pot lucra în prezenţa unui individ care doarme. Dacă îi era somn, de ce nu s-a dus, domnule, în camera lui să se odihnească? De ce trebuie să sforăie aici în faţa noastră? Inadmisibil ce se întâmplă în hanul acesta!

☆ ☆ ☆

Camera rezervată secretarului Momus se găsea la etajul întâi al hanului, şi fereastra dădea înspre uliţa din faţa intrării. Aici era de fapt biroul oficial al secretarului sătesc, dar el uza destul de rar de acest spaţiu. Când nu erau în Han domnul Klamm sau domnul Vallabene, prefera să rezolve problemele secretariatului în sala de jos. Acolo veneau şi ţăranii pentru depoziţii, interogatorii, cereri sau petiţii. Când intrară în încăpere era destul de cald, dar Vallabene se instală la masă fără să-şi scoată haina de pe el.

— Domnule Momus, vă rog să-l chemaţi-l la interogatoriu pe căruţaşul Gerstäcker şi convocaţi-l şi pe meşterul cizmar Otto Brunswick.

— Desigur, domnule!

Momus coborî în sala hanului, deschise larg uşa şi anunţă:

— Numitul Gerstäcker, căruţaş, să se prezinte la interogatoriu în faţa domnului Vallabene. Interogatoriul îi va fi luat în biroul secretarului comunal Momus!

O tăcere desăvârşită se lăsă în sala hanului, plină până aici de vorbe şi râsete. De după uşă apăru Gerstäcker cu biciuşca într-o mână şi cu căciula în cealaltă. Mergea uşor cocoşat şi îşi trăgea un picior după el.

— Mergeţi sus, domnule Gerstäcker, domnul Vallabene vă aşteaptă.

Momus ieşi din han şi luă viforniţa în piept. Nu prea îi plăceau aceste drumuri. Mai demult făcuse o cerere către administraţie prin care solicita un curier sătesc care să preia această muncă obositoare. El, ca secretar comunal, avea multe lucrări de efectuat la birou, şi, dacă trebuia să se mai şi deplaseze prin sat, lucrările se întârziau, fapt ce îngreuna activitatea administrativă. Ba chiar propusese, în spiritul economiilor impuse de Castel, să fie numit un singur curier sătesc pentru toţi secretarii, care să stea în sala de la Hanul Curtea Domnească, de unde să poată primi ordine de la domnii care erau cazaţi acolo precum şi de la secretarii lor comunali. Dar problema nu se rezolvase încă.

☆ ☆ ☆

Vallabene se aşeză la biroul lui Momus şi se uită în jur. Toate erau la locul lor. Doar berea lipsea. Îşi aduse aminte de hangiul adormit din camera lui şi renunţă. Îl va ruga pe domnul Momus, când se va întoarce. Un ciocănit sfios în uşă îl făcu atent. Probabil că era căruţaşul. El era.

— Luaţi loc în faţa mea, domnule Gerstäcker.

— Sunt la dispoziția dumneavoastră, domnule Vallabene.

— Spuneți-mi, vă rog, de ce l-ați transportat pe arpentor cu sania aceea micuță de pe care v-a lovit cu bulgărele de zăpadă după urechea dreaptă?

— Era sania care era gata de drum. Adică era pregătită. Să pregătesc sania cea mare mi-ar fi luat timp. Şi ar fi trebuit să scot cei doi cai cu care lucrasem la căratul cărămizilor pentru sediul cel nou al hanului. Şi atunci am...

— Amănuntele acestea lăsați-le pentru depoziția pe care trebuie s-o dați în fața domnului Momus. Mie să-mi spuneți altceva. Cum a intrat arpentorul pe geam la dumneavoastră în casă?

Gerstäcker răspunse descumpănit:

— Domnule Vallabene, arpentorul nu a intrat pe geam.

— Dar în declarația pe care ați dat-o ieri ați spus că era vorba de un geam. Acum retractați?

— Nu, Domnule Vallabene, pe geam priveam eu la el.

— Şi el pe unde a intrat?

— Nu a intrat. Eu am ieşit cu sania afară şi l-am dus la Hanul Podului.

— Şi cine v-a plătit cursa?

— Nu mi-a plătit-o nimeni. Am crezut că dacă este vorba de arpentorul Domnului Conte...

— Cât luați pe o cursă cu sania mare la transportul cărămizilor pentru han?

— Păi, cum să vă spun, dacă pun şi nutrețul cailor, şi taxa de cărăuşie, şi impozitul pe...

Pe uşă intră Momus, fără să bată la uşă.

— Domnule Vallabene, meşterul cizmar Otto Brunswick aşteaptă la uşă pentru a fi interogat.

— Ați venit la timp, domnule Momus, mergeți, vă rog, şi vedeți pe unde mai doarme hangiul nostru. Poate ne aduce două cafele. Şi introduceți-l aici pe domnul Brunswick, să nu-l lăsăm să aştepte prea mult. Dumneavoastră, domnule Gerstäcker, sunteți deocamdată liber. Veți fi convocat în cursul zilei de mâine. Luați-vă şi biciuşca.

După ieşirea celor doi, intră Brunswick:

— Domnule Vallabene, m-am prezentat aşa cum ați poruncit. Vă stau la dispoziție şi vă rog să...

Vallabene ridică spre el o privire înghețată:

— Domnule Otto Brunswick, vă rog, pentru buna desfăşurare a interogatoriului, să vorbiți doar atunci când veți fi întrebat.

— Desigur, domnule Vallabene, doream doar să vă spun că...

— Numai când veți fi întrebat! preciză Vallabene pe un ton mai ridicat.

Brunswick tăcu. Când reveni Momus, Vallabene reluă:

— Acum să ne ocupăm de treburile noastre. Spuneți-mi, domnule Brunswick, când a început frăția dumneavoastră cu arpentorul. Pe ce adresă îi scriați, de ce l-ați chemat aici, cum ați organizat acea întâlnire secretă din casa cumnatului dumneavoastră Lasemann şi unde țineți ascunse scrisorile primite de la arpentor?

Când auzi ce i se pune în cârcă, Brunswick sări ca ars:

— Domnule Vallabene, eu nu am scris niciunui arpentor în viața mea...

— Atunci pe ce cale comunicați? Cum l-ați chemat aici? De unde vă cunoştea adresa ca să vă poată scrie acele scrisori de care vorbeați mai devreme?

— Eu vă repet că nu am scris acele scrisori de care vorbiți dumneavoastră.

— Atunci cine vi le scria, cumnatul dumneavoastră?

— Nimeni din familia noastră nu i-a scris vreunui arpentor.

— Atunci cum de a venit în casa cumnatului dumneavoastră exact când vă aflați și dumneavoastră acolo? Și asta chiar a doua zi de când venise în sat.

— Vă rog să mă credeți, a fost o simplă coincidență. De unde puteam eu să știu pe unde umblă arpentorul prin sat? Dacă l-aș fi chemat eu, nu ne-am fi întâlnit în casa cumnatului meu unde erau atât de multe persoane. Este vorba de o confuzie regretabilă!

— Domnule Brunswick, confuzia regretabilă este doar în mintea dumneavoastră. În realitate lucrurile stau foarte rău. Dacă am răbdare să adun doar capetele de acuzare care îmi vin acum în minte, ar fi vreo zece. Am să enumăr la întâmplare și le putem discuta pe îndelete dacă vă face plăcere. Uite, să luăm doar un exemplu: familia lui Barnabas. Cine s-a mutat în casa lui atunci când situația financiară a familiei era în ușoară cădere? Otto Brunswick! Cine îi dă noaptea comenzi de cizmărie pe furiș tânărului Barnabas? Otto Brunswick! Cine îl plătește prost pe Barnabas pentru munca efectuată, în timp ce el ia adevăratul preț de la client? Otto Brunswick! Să mai continuu? Sau preferați să discutăm doar despre arpentor?

Brunswick se înnegurase la față.

— Nu-mi răspundeți acum! reluă Vallabene. Mai stați și mai meditați. Răspunsurile pripite au să vă aducă numai necazuri. Îmi veți răspunde când vă fac eu semn. Totul este să vă uitați la mine.

Brunswick rămase cu gura întredeschisă, parcă dorind a spune ceva, în timp ce-l urmărea cu privirea pe Vallabene

care se plimba prin încăpere. Un ciocănit în uşă îi întrerupse plimbarea. Era hangița:

— Mă iertați, domnule Vallabene, dar jos în sală se găseşte soția domnului Brunswick, care se interesează dacă interogatoriul mai durează mult, întrucât nu ştie ce să facă cu porțile cele mari de la intrare, pe care soțul ei le-a lăsat deschise, şi acasă Frieda plânge.

— Ei, dacă plânge va trebui să scurtăm interogatoriul, nu avem ce face! spuse Vallabene conciliant. Să ne răspundeți acum la o ultimă întrebare, domnule Brunswick: ce v-a determinat să-i găzduiți în casa dumneavoastră pe arpentor şi pe proaspăta sa cucerire?

— La mine în casă? Arpentorul? Nu! Este o eroare! Nu ştiu cine a putut să facă o asemenea afirmație! Este o infamie! Brunswick se îneca în vorbe, în graba de a se dezvinovăți.

– Cum cine, domnule Brunswick? Chiar adineauri ne-a anunțat doamna hangiță că la dumneavoastră acasă Frieda plânge din pricina faptului că cele două porți mari de la intrare sunt deschise. Ce ne puteți spune despre cele două porți de la intrare?

— Sunt patru, domnule Vallabene: două pentru sanie, una pentru noi, oamenii, şi una mai mică pentru cățea, că ştiți cum e când intră în călduri, trebuie să-i dai drumul, că altfel...

— Să lăsăm cățeaua, domnule Brunswick. Să revenim la cei doi fugari pe care-i găzduiți.

— Ce fugari?

— Doar nu a spus doamna hangiță că acasă la dumneavoastră plânge Frieda? A spus. Or, unde este Frieda, acolo trebuie să fie şi arpentorul. Logic, nu?

— Domnule Vallabene, soția mea vorbea de fiica noastră Frieda, care este sugară, nu de domnişoara Frieda care...

— Ne puteți prezenta un act oficial prin care să dovediți cele afirmate?

— Desigur, actul de botez de la biserică al fiicei noastre.

— Atunci, la interogatoriul care va avea loc... Când va avea loc, domnule Momus?

— Poimâine, la ora 1 noaptea.

— Deci poimâine, la ora 1 noaptea, să vă prezentați cu acel act. Domnule Momus, vă rog să trimiteți pe cineva să numere porțile domnului Brunswick şi să întocmească un raport pe care să-l ataşați la declarația domnului Brunswick.

☆ ☆ ☆

Klamm se trezi pe la prânz. În minte îi reveniră încetul cu încetul evenimentele nopții trecute. Îl sună pe Holdrin şi îi spuse să-l trimită pe birtaş până la el. Holdrin merse în biroul acestuia, dar aici nu era decât hangița:

— Îmi puteți spune unde îl pot găsi pe domnul hangiu?

— Hangiul? Se află de azi-dimineață în camera domnului Vallabene, asistă la interogatorii. Domnul Klamm doreşte ceva?

— Pe domnul hangiul îl doreşte, doamnă, pe domnul hangiu.

Ciocăni la uşa lui Vallabene şi, cum nu-i răspunse nimeni, intră. Aici nu era decât hangiul care dormea pe marginea patului, cu capul lăsat în față. Îl zgâlțâi uşor de umăr şi birtaşul îşi ridică cu greu capul şi deschise nişte ochii tulburi de nesomn. Gâtul îi înțepenise din cauza poziției în care dormise, şi acum îl durea. Mişcându-şi capul, dădu cu ochii de Holdrin şi dădu să se ridice.

— S-a întâmplat ceva? întrebă el simțind cum tot corpul îi este amorțit.

— Vă cheamă domnul Klamm.

Hangiul se luă după valet, încercând să se dezmeticească. Nu-şi explica cum de fusese posibil să adoarmă. Probabil că dormise destul de mult, de vreme ce interogatoriile se terminaseră şi Vallabene plecase. Bine că plecase! Când pătrunse în camera lui Klamm, acesta era încă în pat. Privi un timp spre hangiu cu ochii obosiți, de parcă şi el dormise pe marginea patului, apoi ceru o cafea.

— Am să v-o aduc eu, excelență, întrucât Frieda a plecat, şi fata cea nouă...

— Nu mă interesează toate slujnicuțele hanului! Vă rog să-mi aduceți o cafea.

Birtaşul se pierdu în scuze şi ieşi. Klamm se ridică din pat şi începu să se îmbrace. Deci Frieda a plecat. Probabil cu arpentorul, în urma aventurii lor amoroase din cursul nopții. Nu erau prea multe locuri unde s-ar fi putut duce. La Barnabas nu puteau merge pentru că surorile acestuia nu o suportă pe Frieda, aşa că s-au dus la Hanul Podului. Când hangiul îi aduse cafeaua, Klamm îl rugă să-l cheme pe Momus.

Ajuns pe culoar, birtaşul începu să-şi facă probleme. Unde să-l găsească pe Momus? Ultima dată îl văzuse în camera lui Vallabene. Probabil că o fi în camera lui, unde îşi are biroul. Când ajunse pe culoarul unde era biroul secretarului o văzu pe Pepi care stătea cu spatele la el, nemişcată în fața uşii lui Momus, părând că trage cu urechea. Se opri în spatele ei, o prinse de umăr şi o întrebă cu asprime:

— Ce faci aici? Tragi cu urechea pe la uşi?

Fata se întoarse speriată, vărsând puțină cafea din ceştile pe care le ținea pe o tăviță:

— Nu, domnule hangiu, trebuia să aduc două cafele, am ciocănit la uşă, dar nu răspunde nimeni, şi nu ştiu dacă se cade să intru aşa...

Hangiul îi luă tava şi intră. Înăuntru nu era decât Momus care scria concentrat. Fericit că-l găseşte singur, birtaşul dădu să pună cafelele pe masă, când vocea lui Vallabene îl făcu să înghețe:

— Nu ştiți să bateți la uşă, domnule hangiu? Sau vă credeți tot în biroul dumneavoastră friguros!

— Iertați-mă, domnule! se întoarse hangiul. Vallabene stătea în spatele uşii şi-l privea batjocoritor. Dar Pepi mi-a spus că a bătut şi...

— Păi da, vă puneți servitoarele să bată pe la uşi şi apoi dați năvală. Acum dacă tot ați venit, luați loc pe pat. Ba, nu, mai bine stați în picioare, că iar vă prinde somnul. Cred că v-ați odihnit bine în patul meu?

Hangiul puse cafelele pe masă, fără să mai zică nimic. Trebuia să facă ceva să scape de Vallabene. Pur şi simplu îl teroriza. Dacă mai rămânea aici, va afla cu siguranță despre noaptea petrecută de arpentor în han. Trebuia să-l facă să plece. Să aibă timp să discute cu nevastă-sa, să găsească o soluție. Văzând că Momus continua să scrie, iar Vallabene îşi reluase pânda din spatele uşii, hangiul îndrăzni:

— Domnul Klamm doreşte să vă vorbească, domnule Momus.

— S-a trezit domnul Klamm? întrebă Momus ridicându-se.

— Da, şi doreşte să vă vadă.

Momus îşi puse hârtiile în mapă şi privi întrebător către Vallabene. Cum acesta părea a nu fi auzit nimic, spuse:

— Domule Vallabene, cu permisiunea dumneavoastră, am să urc până la domnul Klamm.

— Desigur, duceți-vă. Acum pot să merg şi eu în camera mea, care este în sfârşit liberă.

— Şi pe dumneavoastră, domnule Vallabene, vă cheamă! spuse hangiul cu o voce nesigură.

— Domnul Klamm?

— Nu, cei de la Castel. Adineauri au sunat.

— Cine anume mă cheamă?

— Nu ştiu, că nu s-a prezentat.

— Vă rog să puneți să-mi pregătească sania! spuse Vallabene în timp ce-şi strângea hârtiile de pe masă.

☆ ☆ ☆

Ajuns în camera lui Klamm, Momus se înclină plin de respect. Klamm îi făcu semn să ia loc:

— Ați adus corespondența?

— Desigur, excelență! şi Momus îi dădu un plic galben pe care scria: „Domnului Klamm. Strict secret".

Klamm deschise plicul şi scoase un raport din partea lui Erlanger. Acesta îl informa că s-a primit un mesaj de la arpentor. Mesajul fusese adus de dimineață de către Amalia, sora curierului Barnabas, întrucât acesta avea mult de lucru cu cizmăria lui. Amalia explicase acest lucru fără să se plângă, ci numai pentru a-l scuza pe fratele ei, adăugând că este conştientă că treburile Castelului au prioritate față de orice problemă personală, şi atunci s-a gândit să-l ajute pe fratele ei să transmită la timp mesajul din partea arpentorului, fără ca acest lucru să dăuneze intereselor familiei lor care, după cum se ştie, o duce destul de greu. Toate acestea Erlanger le aflase de la portar, care nu-i îngăduise Amaliei să pătrundă în Castel, permițându-i totuşi, având în vedere frigul de

afară, să stea în cămăruța lui până când a coborât un copist şi a notat mesajul arpentorului. În continuare era transcris mesajul :

Transmite-i deci domnului Klamm că-i mulțumesc pentru angajare precum şi pentru amabilitatea sa deosebită, pe care o prețuiesc cu atât mai mult cu cât sunt un om care încă nu şi-a dovedit capacitățile pe aici. O să mă conformez întocmai dispozițiilor sale. Dorințe speciale nu am deocamdată.

Klamm rămase pe gânduri. Asta da treabă. Arpentorul se pare că este un individ care ştie ce vrea, şi mai ales – şi acest lucru este cu adevărat demn de semnalat – este suficient de abil pentru a întoarce lucrurile în favoarea sa. Acest răspuns era aproape la fel de subtil ca şi scrisoarea pe care i-o trimisese el. În primul rând îi mulțumea lui Klamm pentru angajare, plasând răspunderea angajării în sarcina lui Klamm, el lăsându-se pur şi simplu angajat şi având doar un rol pasiv în această problemă. K. sugera că nici măcar nu a solicitat această angajare, care l-a surprins nepregătit, dar totuşi într-un mod plăcut, şi pentru această plăcută surpriză îi mulțumeşte lui Klamm. Mai departe răspunsul devenea tot mai interpretabil. Îi mulțumea lui Klamm şi pentru amabilitatea sa deosebită, pe care o prețuieşte cu atât mai mult cu cât este un om care încă nu şi-a dovedit calitățile pe aici. De aici rezultă că el, Klamm, l-a angajat fără să aibă habar dacă acesta este un arpentor bun sau rău, sau fără să ştie dacă se pricepe sau nu la lucrări de arpentaj. Astfel, dacă arpentorul va executa nişte lucrări greşite sau dacă nu va face absolut nimic, nu va avea nicio vină, singurul vinovat fiind cel care l-a angajat fără să-l verifice în prealabil. Mai departe afirma

că se va conforma întrutotul dispozițiilor primite de la Klamm. Această frază ar putea fi luată foarte uşor ca o dovadă a ascultării şi supuşeniei de care dă dovadă arpentorul față de şeful lui, dacă nu ar ascunde în substrat un pericol potențial. Adică orice ar face arpentorul de acum înainte, bine sau rău, avea o acoperire valabilă: s-a conformat dispozițiilor primite de la Klamm. Numai că domnul Klamm nu-i va da nicio dispoziție, cel mult îl va trage la răspundere pentru neîndeplinirea sarcinilor şi-i va imputa toate mesele şi cazarea, dacă va fi cazul. Pe lângă aceasta, fraza respectivă îl făcea pe el, pe Klamm, şeful lui, neglijând scrisoarea pe care i-o trimisese, şi în care îi spunea clar că şeful lui direct era Primarul satului. Aceasta nu putea fi o scăpare. Arpentorul era prea subtil pentru a face asemenea confuzii. Mai degrabă încerca să spună că el nu se consideră subalternul Primarului, ci că el a fost angajat de Castel şi şeful lui direct nu poate fi decât Klamm! Bine jucat! Dar şi Klamm este un jucător de clasă. Ai să constați cât de curând, domnule arpentor! Şi încheie spunând că nu are dorințe speciale, deci continuă să nu ceară nimic, ca şi până acum, menținându-se în poziția de simplu executant al ordinelor primite.

Klamm era mulțumit de răspuns. Un astfel de om era făcut pentru a-şi atinge scopurile. Va putea deveni chiar arpentorul oficial al domeniilor senioriale, domenii care nu aveau în niciun caz nevoie de arpentor întrucât acesta nu avea ce face aici. Aceste pământuri au fost măsurate şi răsmăsurate, împărțite şi răsîmpărțite, fără niciun rost, dealtfel, întrucât aici totul aparținea Domnului Conte. Dar ce importanță aveau toate astea pentru un om întreprinzător care s-a decis să ajungă arpentor? Klamm îşi propuse să nu-l scape din vedere, întrucât indivizi îndrăzneți de felul lui K. pot deveni

periculoşi dacă nu-i frânezi la timp, sau pot deveni folositori dacă ştii să te slujeşti de ei.

Mesajul, chiar dacă încerca să arunce în spatele lui Klamm întreaga răspundere a angajării lui K., nu era de natură să-l neliniştească. În primul rând, angajarea unui arpentor nu intra în atribuţiile lui Klamm. În al doilea rând era un mesaj verbal, şi asta îi conferea o condiţie de fragilitate care-l făcea perisabil şi inofensiv. Aici era marea greşeală a arpentorului, să trimită un mesaj – atât de important pentru el – verbal, printr-un curier, în loc să trimită o scrisoare printr-un secretariat, scrisoare care era practic imposibil de făcut să dispară. Sau poate arpentorul ştia foarte bine toate astea şi tocmai de aceea i-a trimis un mesaj verbal, pentru a nu-i crea lui Klamm nici cea mai mică umbră de nelinişte referitoare la eventualele neplăceri care ar decurge din acest mesaj, dar pentru a-i arăta totodată că el este un om de o mare subtilitate, pe care va şti să o folosească în favoarea sa în caz de nevoie. Deşi această posibilitate i se părea greu de crezut, ea nu trebuia trecută cu vederea, pentru a nu avea mai târziu surprize neplăcute. Oricum, gestul arpentorului constituia o greşeală, şi pe asemenea greşeli se baza liniştea lui Klamm. Un om care face greşeli este uşor de mânuit; cu adevărat periculoşi sunt doar indivizii care nu greşesc niciodată. Aceştia sunt aproape imposibil de oprit în realizarea scopurilor pe care şi le-au propus. Ei ar trebui înlăturaţi fie şi pe motivul că prezenţa lor ne arată nouă cât de imperfecţi suntem. Din fericire asemenea indivizi sunt extrem de rari. Este imposibil ca unui om care devine periculos, să nu i se poată găsi o vină. Întregul sistem de Legi, hotărâri şi regulamente, care reglementau viaţa pe domeniile Castelului, era astfel alcătuit încât fiecare om să fie în permanenţă vinovat

de ceva. Sentimentul de permanentă culpabilitate în rândul locuitorilor era necesar pentru o mai uşoară conducere a lor şi pentru menţinerea unui sănătos climat de linişte, lipsit de violenţe inutile. Or, într-un asemenea cadru legal, în care fiecare locuitor era vinovat în orice moment de încălcarea unui regulament sau unui paragraf din vreo Lege, era foarte uşor să pedepseşti pe oricine ar fi căzut în dizgraţia Castelului.

Dar arpentorul nu putea să genereze probleme majore. El era o victimă sigură a propriei naivităţi. Dar mai era o posibilitate pe care Klamm n-o scăpa din vedere, şi anume s-ar fi putut ca arpentorul să-i fi trimis acest mesaj verbal, şi concomitent să fi depus la secretariatul din sat scrisoarea în original. În acest fel adormea bănuielile lui Klamm şi în acelaşi timp se blinda cu hârtii oficiale de care ar putea uza mai târziu. Ajuns cu supoziţiile în acest punct, Klamm puse hârtiile pe masă şi i se adresă secretarului:

— Domnule Momus, aţi primit de la arpentor vreo hârtie pentru mine? A depus ceva la secretariat?

Momus, care în tot timpul lecturii lui Klamm tăcuse încercând să nu-l tulbure, tresări:

— Nu, excelenţă, arpentorul nici n-a trecut pe la mine, deşi, conform regulamentelor, ar fi trebuit să mă caute şi să-şi facă anunţată prezenţa în sat, intenţiile cu care a venit, durata şederii şi toate celelalte. Chiar mă gândeam să vă înaintez un raport în acest sens.

— Desigur. Întocmiţi raportul şi înaintaţi-l. Regulamentele trebuiesc respectate chiar şi de către acest arpentor zurbagiu. Acum vă puteţi retrage.

Era interesant de urmărit ce va întreprinde K. în continuare. Pentru moment arpentorul trebuia să-şi rezolve sin-

gur problema cazării şi a întreţinerii, întrucât administraţia nu putea suporta aceste cheltuieli pentru cineva care nu era angajat. În acest fel arpentorului i se creau noi probleme care îl vor împiedica să se vânture peste tot. Or, în situaţia actuală, când domnul K. avea culcuşul şi mâncarea asigurate, avea timp berechet de aventuri galante şi de hoinărit aiurea prin casele oamenilor. Dacă n-ar mai fi cazat la Hanul Podului, se crea o situaţie aproape fără ieşire. Niciun sătean nu l-ar fi primit sub acoperişul său.

Al doilea raport relata convorbirea telefonică dintre Oswald şi cei doi secundanţi, care se interesau dacă arpentorul poate veni la Castel. Se pare că arpentorul făcuse o fixaţie din dorinţa lui de a ajunge acolo. Al treilea raport cuprindea tot o convorbire telefonică între Oswald şi un oarecare Josef, unul dintre vechii secundanţi ai arpentorului. Klamm aproape că sări de pe scaun. Primul impuls fu să-l sune pe Erlanger şi să urle puţin la el. Era inadmisibil ca la douăzeci şi patru de ore de la venirea arpentorului să pice unul din vechii lui secundanţi, dacă nu cumva veniseră amândoi. Doar ordinul Excelenţei Sale era clar: niciun ajutor de arpentor nu ava ce căuta pe domeniile senioriale. Dacă află domnul Conte şi de ăştia, o să aibă precis necazuri. Arpentorul îşi consolida poziţia aducându-şi întăriri. Trebuia făcut de urgenţă ceva până nu se umplea tot satul de arpentori. Pentru început trebuia să se liniştească. Un om agitat nu face decât greşeli. Deci, aseară a sunat de la Hanul Podului la Castel un oarecare Josef care a spus că este unul din vechii secundanţi ai lui... dar de la Hanul Podului putea suna oricine şi se putea da drept secundant. Dar cine ar fi făcut o asemenea glumă? Ei cine, arpentorul. Numai el îşi putea permite să nu ia în serios administraţia şi să mintă un funcţionar în exerciţiul

funcțiunii. Răsfoi grăbit rapoartele lui Artur şi Ieremias şi se lumină la față. Judecase corect. După cum rezulta din rapoarte, arpentorul afirmase la telefon că este Josef, deşi acest lucru fusese dezaprobat de toți cei aflați în birt la acea oră. Sentimentul de uşurare pe care îl încerca acum, după spaima trasă, îl făcu să zâmbească la tertipurile bietului arpentor, care ajunsese să recurgă la mici şiretlicuri naive în încercarea lui disperată de a ajunge la Castel. Sau poate că nu erau şiretlicuri naive. Arpentorul se arătase destul de subtil, aşa că acest telefon putea să însemne că el, arpentorul, le reamintea că nu este singur, că undeva la granița comitatului dispunea de ajutoare, la care ar fi putut apela în caz de nevoie.

Citind rapoartele celor doi secundanți, Klamm află că arpentorul îi întrebase dacă au aparate şi dacă se pricep la lucrări de arpentaj. Deşi aceştia îi răspunseseră negativ, el îi acceptase ca fiind vechii lui secundanți. Klamm nu înțelegea de ce îi acceptase, de vreme ce el nu ştia de ordinul dat de domnul Conte şi aştepta în continuare să-i sosească cele două ajutoare împreună cu aparatele. Probabil că nu aştepta pe nimeni şi a fost chiar mulțumit că are două ajutoare cu care să apară între oameni pentru a da impresia unui arpentor serios. Apoi mai era şi felul ciudat în care acționase după ce primise scrisoarea de la Klamm. Pretextând că merge să-şi ia notițele, i-a părăsit pe cei doi adjutanți şi a fugit împreună cu Barnabas la locuința acestuia. Gestul lui sugerează că era conştient de faptul că cei doi sunt puşi să-l spioneze, şi s-a debarasat de ei în intenția de a face ceva ce aceştia nu trebuiau să afle. În oricare altă situație ar fi trebuit să apeleze la serviciile lor, mai ales că ei erau localnici şi cunoşteau tot ce l-ar fi putut interesa. Urmarea escapadei lui nocturne s-a

văzut: s-a strecurat împreună cu Olga la Curtea Domnească unde, trecând peste interdicția hangiului de a rămâne peste noapte, s-a băgat sub tejghea şi şi-a început aventura amoroasă cu Frieda. În loc să fi făcut primul drum la primar pentru a-şi definitiva problemele legate de munca lui, domnul arpentor îşi caută o slujnicuță cu care să-şi petreacă noaptea.

Ultimul raport din plic se referea la corespondența purtată de Galater în problema chemării arpentorului. Din păcate, aici lucrurile stagnau. Nimeni nu-şi aducea aminte cine anume l-a chemat. Asta complica puțin lucrurile. Îl sună pe Galater:

— Domnule Galater, am primit rapoartele şi am o nedumerire. Cum de este posibil ca nimeni să nu-şi amintească cine l-a chemat pe arpentor?

— Excelență, problema s-a ivit datorită neglijenței Primarului din sat. Acesta a primit o adresă de la cancelaria Domenii şi Teritorii, prin care i se cerea să pregătească hârtiile necesare în vederea sosirii unui arpentor. Primarul a pierdut adresa şi apoi a trimis răspunsul la o altă cancelarie şi anume la Drumuri şi Poteci unde lucrează referentul Sordini. Cum şi acest răspuns s-a pierdut, ajungând la Sordini doar un dosar gol, rezultă că cheia problemei este la primar. I-am trimis o adresă în acest sens, dar nu am primit încă răspunsul.

— S-o fi pierdut şi acesta! râse Klamm. Apoi adăugă serios: până la elucidarea misterului chemării arpentorului, de întreținerea lui să se ocupe cel care rătăceşte hârtiile, adică primarul. Domnule Galater, reluă el, ideea dumneavoastră a fost excelentă!

— La care dintre ele vă referiți, excelență?

— Ideea aceea de a se încurca cu o fată din sat.

— Mă bucur că a dat rezultate. Acum, datoria de onoare a oricărui bărbat care a sedus o fată este s-o ia de nevastă, mai ales dacă este însurat, aşa cum este cazul de faţă.

Klamm izbucni în râs:

— Sunteţi diabolic, domnule Galater!

— Mă străduiesc, excelenţă.

— Bine, străduiţi-vă în continuare!

☆ ☆ ☆

Galater concepu o nouă adresă către primarul satului în care îi atrăgea atenţia că încă nu primise răspuns la prima lui adresă. În continuare îi spunea că întrucât problema arpentorului nu este încă soluţionată datorită unei disfuncţii în circulaţia documentelor, revine comunităţii săteşti rezolvarea problemelor legate de cazarea şi întreţinerea arpentorului, aceasta fiind numai o soluţie provizorie până la elucidarea cazului. Totodată îi aducea la cunoştinţă că arpentorul are doi secundanţi care vor trebui de asemenea găzduiţi şi hrăniţi. După ce trimise adresa, sună la Hanul Podului unde discută cu birtăşiţa. După ce o lăudă pentru promptitudinea cu care furnizase informaţii în legătură cu arpentorul, îi spuse că autorităţile comitatului nu văd cu ochi buni faptul că noua relaţie care se crease între arpentor şi Frieda nu era încă oficializată. Ştiind cât de ataşată era birtăşiţa de tânăra Frieda, o ruga să facă toate demersurile necesare pentru ca această relaţie să se oficializeze cât mai curând printr-o căsătorie. Apoi concepu o adresă către secretarul comunal Momus, prin care îl însărcina să dispună ca un croitor să-i ia măsurile curierului Barnabas.

☆ ☆ ☆

Primarul stătea în pat şi-şi rumega gândurile necăjit. Guta de care suferea de mai mult timp îşi făcea din nou de cap. Astăzi nu se dăduse jos din pat, şi Mizzi, soţia lui, îi schimba compresele din oră în oră. Şi poate că boala, cu care avusese timp să se obişnuiască, nu l-ar fi întristat atât pe cât îl întrista hârtia pe care o tot frământa în mâini şi ofta. Era o adresă din partea lui Galater, pe care o citea pentru a zecea oară. Adresa readucea pe tapet problema arpentorului, care îl chinuise atât de mult acum câţiva ani şi pe care o credea îngropată şi uitată. Atunci toată tevatura pornise de la o adresă care se rătăcise prin hârtiile lui şi la care nu răspunsese la timp. Când răspunsese totuşi, la insistenţele lui Mizzi, iar o nimerise prost. Răspunsul lui incomplet, pe care îl dăduse bazându-se doar pe memorie, îl nemulţumise pe Sordini, referentul la care ajunsese adresa. Şi de aici urmase un şir de anchete nesfârşite, de interogatorii, adrese peste adrese, fusese interpelat şi în Sfatul Comunal. Abia acum vreun an organele de control de gradul doi reuşiseră să dea de urma unui dosar în care se găsea copia unei adrese care se referea la arpentor. Atunci crezuse că povestea a fost lămurită de domnii de la Castel, dar se pare că lucrurile nu stăteau aşa. Ieri trecuse învăţătorul pe la el şi-i povestise că se întâlnise cu un străin în faţa şcolii, apoi când mersese la han să servească masa aflase de la birtaş că străinul este arpentorul chemat de cei de la Castel. Primarul simţise atunci că-l lasă puterile şi-l apucă durerea în picior. După plecarea învăţătorului se băgase în pat, dar durerea continua să-l sâcâie. Şi acum venise adresa aceasta de la Galater, prin care i se cerea să precizeze cine îl chemase pe arpentor.

Cum nu mai putea suporta să se chinuiască de unul singur, o rugă pe soția lui, care stătea pe un scaun lângă pat și desfăcea un pulover vechi, să citească și ea adresa. Mizzi o citi cu atenție de câteva ori, apoi fu de părere că trebuie căutate hârtiile din acea perioadă, întrucât nici ea nu-și mai amintea cum începuse de fapt toată povestea. Primarul oftă din rărunchi gândindu-se la corvoada care îl aștepta; trebuia să caute prin arhivă, și aceasta era depozitată, din lipsă de spațiu, în șură. Se și vedea căutând prin maldărele de dosare care erau aruncate claie peste grămadă, stând ore întregi în frig, cu piciorul lui care avea nevoie de căldură... Deodată tresări speriat. Mizzi mototolise adresa lui Galater și făcuse din ea un ghemotoc pe care făcea ghem lâna deșirată din pulover. Îi smulse ghemul din mână și recuperă adresa, pe care o întinse cu palma pe pătură.

— Mizzi, te rog frumos, fii mai atentă cu actele, ce Dumnezeu! Luă adresa destul de boțită și o băgă sub pernă, apoi începu din nou să ofteze.

Un ciocănit la ușă îl făcu să tresară. Mizzi se duse să deschidă și apoi ieși în tindă, unde începu să discute cu cineva. Când se întoarse, îi întinse o nouă adresă de la Castel.

— A adus-o un curier, spunea că este din partea domnului Galater.

Primarul, care inițial voise să-i spună să o pună pe masă, întinse mâna după ea. Tonul acestei adrese era parcă mai aspru, dar îi oferea o alternativă, ca până la elucidarea cazului să se preocupe de cazarea și masa arpentorului și a ajutoarelor sale. Primarul oftă ușurat și băgă sub pernă și această adresă. Acum putea să aștepte până ce îi trecea criza de gută și abia apoi să caute prin arhivă. Iar în ceea ce privește întreținerea celor trei, va găsi el o soluție. De fapt, o și găsise.

— Mizzi, mergi, te rog, până la domnul învățător şi spune-i că-l rog să treacă pe la mine când are timp.

Ziua a patra

Era trecut de prânz când primarul primi vizita învățătorului. Acesta se şterse grijuliu pe picioare pe preşul de la intrare, îşi rezemă umbrela după uşă şi abia apoi se apropie de patul primarului pentru a-i strânge mâna.

— Luați loc, domnule învățător, îl invită primarul arătându-i cu mâna scaunul de lângă pat. Îmi cer scuze că vă primesc culcat, dar o criză de gută mă obligă să fiu nepoliticos.

Învățătorul se aşeză dându-i toate asigurările că nici nu se punea problema politeții în cazul domnului primar, ale cărui maniere alese şi atenția față de oameni sunt unanim recunoscute. Apoi, după ce îşi ceru scuze că nu a putut veni ieri când l-a căutat doamna Mizzi, se interesă cum îi mai merge cu sănătatea.

— Cu sănătatea stau bine, spuse primarul zâmbind. În sensul că ori de câte ori se schimbă vremea, vechea mea gută simte nevoia să-şi facă simțită prezența. Norocul meu este că vremea nu se schimbă decât de trei sute şaizeci şi cinci de ori pe an. Dar nu pentru asta v-am deranjat.

— S-au ivit ceva probleme? se interesă învățătorul, dar întrebarea lui părea pusă mai mult din politețe decât dintr-un interes real, întrucât părea preocupat de altceva.

— Da, oftă primarul încercând să se aşeze mai bine în capul oaselor. Este vorba de arpentorul acela pe care l-ați întâlnit alaltăieri.

Învățătorul tresări şi deveni mai atent:

— Arpentor ați spus?

— Da, arpentorul. A venit la mine să stăm de vorbă. Abia adineauri a plecat de aici. Dacă veneați ceva mai devreme ați fi avut ocazia să-l reîntâlniți.

— Nu cred că am pierdut prea mult. Şi aşa am simțit la el dorința de a se autoinvita la mine. Referitor la vizita care v-a făcut-o, mi se pare corect din partea lui să treacă pe aici. Era chiar dator să-şi anunțe prezența în sat, deşi ar fi trebuit să facă asta mai demult.

— Da, aşa este cum spuneți, numai că el n-a venit pentru asta. A venit să-l angajez ca arpentor. Or, ştiți bine că nu avem nevoie de arpentor, pentru că nu avem ce să-i dăm de lucru.

— Foarte bine că nu l-ați angajat. Nu mi-a făcut o impresie prea bună. Vorbea cu atâta detaşare şi inconştiență despre Castel şi despre domnul Conte...

— Mie nu mi-a făcut impresia unui om inconştient, mai degrabă naiv.

— Mă rog, să-i spunem naiv, dar asta nu schimbă impresia pe care mi-a făcut-o. Ați remarcat ce ochi înfigăreți are, de parcă i se cuvine totul.

— Eu am discutat cu el mai mult timp şi mi-a lăsat impresia unui om cu care te poți înțelege pe bază de argumente. Chiar m-a surprins puterea lui de înțelegere. A înțeles, sau a lăsat impresia că a înțeles, chiar şi lucruri mai complexe, cum ar fi, de exemplu, problema chemării lui, în condițiile în care nici noi nu ştim cum a ajuns aici. Şi, ca o consecință a naivității sale, este foarte credul, astfel încât a crezut tot ce i-am spus în legătură cu situația lui, fără să vadă măcar un document referitor la aceasta. Acum, fie vorba între noi, nici nu puteam să-i prezint un asemenea act, nu pentru că el n-ar exista, ci pentru că, aşa cum i-am explicat şi lui, hâr-

tiile m-au copleşit şi nu le mai pot ține piept. În afară de asta mai este şi boala care mă ţintuieşte la pat tocmai când este mai multă nevoie de mine pentru a rezolva problemele. Totodată, chiar dacă aş fi tânăr şi sănătos, tot nu aş fi putut face pentru el mai mult decât am făcut de aici din patul meu de suferind. Eu nu sunt decât un primar sătesc, şi rolul meu este să mă preocup de problemele obştii, nu să rezolv situaţia unui străin sosit aici nechemat; de fapt nu putem afirma deocamdată că este nechemat, mai degrabă am putea spune doar că este nedorit. După ce a plecat de aici fără să spună o vorbă de rămas bun, şi nu sunt supărat pe el pentru asta întrucât îl înțeleg, este foarte trist să soseşti într-un loc unde nu te doreşte nimeni, deci, cum spuneam, după ce a plecat trântind uşa, m-am gândit mult la el şi am încercat să găsesc un mod de a-l ajuta. Treabă foarte delicată, întrucât problema lui ține exclusiv de Castel şi de domnii de acolo, ori eu nu pot să decid în această privință. De aceea m-am gândit la o soluție de compromis prin care să-l ajutăm. Şi cea mai bună soluție ar fi să-i oferim un post care să-i asigure mijloacele de subzistență necesare, până când autoritățile de la Castel îi vor definitiva situația. Evident că mă refer la o slujbă modestă, care să nu greveze cine ştie ce asupra veniturilor comunale care, după cum ştiți, nu sunt prea mari.

— Să-l angajați!? se miră învățătorul, dar este un necunoscut şi nici nu ține de sat. Cred că problema ar trebui discutată în Sfatul Comunal.

— În principiu, aveți dreptate, aşa este, dar angajarea la care mă refeream, va fi temporară, aşa că nu este necesară întrunirea Sfatului Comunal. Ba chiar m-am gândit la un post unde să nu primească leafă, ci doar adăpost şi mâncare. În felul acesta cheltuielile vor fi mai mici.

— Şi consideraţi că în acest fel îl ajutăm? După câte mi-am dat seama, nu o duce prea bine cu banii de vreme ce locuieşte în camera servitoarelor de la Hanul Podului. Cred că pe el îl preocupă obţinerea unei slujbe unde să fie remunerat, că de aceea a şi venit aici, nu să se angajeze pe unde apucă, cu ziua, pe mâncare şi adăpost. Nu cred că va accepta.

— Aţi sesizat foarte exact situaţia, domnule învăţător! spuse primarul. În timpul discuţiei alunecase încet-încet sub pătură şi acum se ridică în capul oaselor, de parcă voia să-şi ia avânt pentru a putea spune un lucru dificil. Angajarea lui în acest viitor post are, pe lângă caracterul ei umanitar, care trece pe un plan secund, un pregnant caracter social. Nu este bine ca un individ ca el, tânăr, plin de vigoare şi, de ce n-am recunoaşte-o, inteligent, să lâncezească şi să piardă timpul prin sat. Pe lângă faptul că, într-o comunitate, un om care nu munceşte constituie un prost exemplu, trebuie să avem în vedere şi faptul că unui om care are prea mult timp liber îi pot trece prin cap tot felul de gânduri, mai ales dacă este un om instruit, aşa cum este cazul arpentorului. Şi asta nu e bine, nu e bine deloc. E linişte când toţi oamenii sunt preocupaţi de ceva şi au un loc de muncă. De aceea m-am gândit să-l angajăm servitor la şcoală.

— La şcoală?! Învăţătorul crezu că n-a auzit bine. Ideea i se părea de neacceptat. Privea figura bonomă şi surâzătoare a primarului şi nu-i venea a crede că acesta vorbeşte serios. Bine, dar, după cum ştiţi, şcoala este întreţinută de nevasta târcovnicului, şi este destul de bine întreţinută, nu cred că are nevoi de un servitor; şi mai ales de un servitor arpentor. Munca lui ar fi complet inutilă.

— Aveţi perfectă dreptate, dar acest lucru este mai puţin important; ba aş putea spune că este complet lipsit de impor-

tanță dacă munca lui ca servitor la şcoală este utilă sau nu. Credeți că dacă l-am fi angajat ca arpentor ar fi desfăşurat o muncă mai utilă? Uitați-vă la adresa aceasta pe care am primit-o de la Castel, şi primarul scoase de sub pernă adresele primite de la Galater. Îi întinse învățătorului ultima adresă şi spuse oftând:

— Vedeți şi dumneavoastră, domnule învățător, că cei de la Castel nu ne lasă o alternativă.

Învățătorul citi adresa cu mare atenție, apoi i-o înapoie:

— Domnule primar, după câte înțeleg din adresă, este vorba de trei oameni...

— Sunt patru, domnule învățător! spuse primarul râzând. În adresă nu se pomeneşte nimic de proaspăta cucerire a domnului arpentor, Frieda, chelnerița de la Curtea Domnească.

— Cum?! învățătorul rămase uluit. Dar când a avut timp? Într-o zi să... Extraordinar!

— Vedeți, domnule învățător, arpentorul are spirit de inițiativă. Eu apreciez această trăsătură de caracter ca fiind pozitivă.

— Domnule primar, desigur că este bine să ai spirit de inițiativă, totuşi, într-o zi să iei mințile unei femei! Extraordinar! Şi Frieda, cum a putut fi atât de uşuratică? Auzi, cu un străin pe care abia l-a cunoscut să... Învățătorul nu-şi mai revenea.

— Femeile sunt imprevizibile! spuse primarul cu înțelepciune. Dar, în cazul de față, nu este treaba noastră.

— Aveți dreptate. Să-l lăsăm pe arpentor şi pe Frieda şi să revenim la treburile noastre. Vă dați seama că urmează să angajez patru servitori la o şcoală care are doar două săli de clasă? Cum voi justifica asta în fața Sfatului Comunal?

Aduceți-vă aminte ce greu a fost să obținem şi acea jumătate de leafă pentru nevasta țârcovnicului.

— În principiu aveți dreptate, numai că noi nu vom angaja decât un singur om, pe arpentorul K. Faptul că acest arpentor este însoțit de o adevărată suită nu ne priveşte pe noi. Şi, în afară de asta, nici nu-l angajăm. Îi oferim doar posibilitatea de a fi cazat şi hrănit. Şi asta doar temporar, aşa cum rezultă şi din adresa domnului Galater. În aceste condiții, problema nici nu trebuie să ajungă în fața Sfatului Comunal. În afară de aspectele imediate şi practice, pe undeva cei de la Castel recomandă ca toți oamenii să fie prinşi într-o activitate, chiar inutilă, dacă nu se găseşte ceva mai potrivit. Evident că nicăieri nu este precizat acest lucru în mod expres, şi nicio Lege sau regulament nu o spune fățiş, dar ea răzbate din toate ordinele primite şi din toate dispozițiile. S-ar putea ca aceasta să fie doar o impresie de-a mea, care se poate dovedi greşită şi s-ar putea ca dumneavoastră să vedeți altfel lucrurile, dar deocamdată eu sunt pus aici să interpretez Legile în spiritul în care au fost emise de cei de la Castel, evident mă refer doar la cadrul limitat al problemelor care privesc satul nostru, totuşi trebuie să le interpretez. Şi, în acest spirit, v-am spus cele referitoare la arpentor şi la utilitatea muncii lui.

— Domnule primar, departe de mine gândul de a subaprecia capacitatea dumneavoastră de a interpreta corect Legile şi deciziile luate de Castel, iar dacă am ridicat anumite obiecții, ele sunt doar de natură practică şi imediată; de exemplu, gândiți-vă unde cazez eu patru oameni.

— Desigur că se pot ivi mici greutăți, dar atunci când vrei să faci un lucru, găseşti soluții, iar atunci când nu vrei, găseşti motive. Acum nu mă refer la dumneavoastră, care sun-

teți un om corect şi bine intenționat, căruia îi cer sprijinul în rezolvarea unei situații deosebite, în care sunt nevoit să mă implic, în afara voinței mele.

— Deşi îmi este destul de neplăcut să-l ştiu pe acel individ bântuind prin şcoală însoțit de numeroasa lui suită, mă supun deciziei pe care ați luat-o, întrucât consider că dumneavoastră, în calitate de primar, cunoaşteți cu siguranță ce este mai bine pentru satul nostru. De asemenea, sunt convins că datorită corespondenței intense pe care o aveți cu Castelul interpretați mult mai bine dorințele domnilor de acolo. Singurul lucru asupra căruia îmi permit să vă atrag atenția este un eventual refuz din partea lui K. Puneți-vă în situația lui; a venit aici ca arpentor şi se trezeşte angajat ca servitor la şcoală. Deşi nicio muncă nu-i umilitoare, totuşi, la pretențiile sale este cam puțin.

— Pentru un om în situația lui chiar şi puținul este infinit mai mult decât nimic. După cum rezultă din adresa trimisă de domnul Galater, Castelul ne-a lăsat nouă sarcina întreținerii lui; or, în aceste condiții, nu prea mai are de ales şi va trebui să accepte sau să plece. Dacă pleacă, se rezolvă toată această situație care ne dă atâta bătaie de cap, iar dacă acceptă postul oferit de noi, este un prim pas în direcția integrării lui în ordinea de aici. Acest lucru mi se pare a fi foarte important; nimeni nu poate trăi aici fără să se supună Legilor şi regulamentelor. După câte mi-am dat seama din discuția avută cu el, va prefera să rămână chiar şi servitor la şcoală, numai să aibă posibilitatea să ia contact cu domnii de la Castel. Mă rog, astea sunt problemele lui. Va accepta. Acum nu mai este la fel de liber ca atunci când a venit; acum va trebui să țină cont şi de Frieda, când va lua o decizie. Cert este că odată cu acceptarea, libertatea lui de acțiune se va restrânge

foarte mult. Va avea obligații profesionale, va fi legat de un program de lucru, va avea de dat socoteală unui șef, adică dumneavoastră, și o mie de alte insesizabile probleme care îi vor absorbi energia și gândurile.

Învățătorul, care în tot acest timp se foia neliniștit pe scaun căutând noi argumente pentru a scăpa de prezența arpentorului la școală, îndrăzni:

— Ar mai exista o variantă; ați putea să-l luați ajutor aici la dumneavoastră; să vă ajute la ținerea evidenței hârtiilor oficiale și a adreselor. Aici ar fi oricum mai util decât la școală, întrucât este, așa cum ați remarcat și dumneavoastră, un om instruit, obișnuit cu scriptele. Gândiți-vă și la sănătatea dumneavoastră.

— Evident că un om ca el ar putea fi de folos aici mai mult ca în altă parte, mai ales că Mizzi nu prea mai are vederea bună. Și-a stricat-o tot căutând hârtii rătăcite. Uite, chiar și acum este în șură, unde încearcă să dea de blestemata aceea de adresă primită cu ani în urmă de la Castel, care se referă la arpentor. Cred că acest om i-a stârnit compasiunea, întrucât, de când a plecat de aici nemulțumit, caută întruna cu încăpățânare orice hârtie care s-ar referi la cazul lui. Probabil că o face mai mult din dorința de a mă ajuta pe mine. Deși am încercat să-i explic că chiar dacă, prin absurd, ar găsi hârtiile cu pricina, tot nu se va rezolva problema, ea continuă să caute cu o tenacitate demnă de o cauză mai bună. Dar, cu toată dorința mea de a-l ajuta, vă dați seama că nu pot să las un străin să umble prin hârtiile oficiale. Situația devine tot mai dificilă datorită faptului că eu sunt bolnav, dumneavoastră sunteți ocupat cu problemele școlii, și veți fi și mai ocupat după angajarea arpentorului, iar Mizzi caută adrese pierdute. Și în tot acest timp domnii de la Cas-

tel, care după părerea mea nu se îmbolnăvesc şi nu obosesc niciodată, continuă să emită decizii, ordine, hotărâri şi adrese care se îngrămădesc în dulapul acela de lângă masă, fără ca cineva să se uite pe ele. N-ar fi exclus ca printre ele să se găsească şi o hotărâre mai recentă referitoare la arpentor, dar cine are puterea să o caute? Din această cauză trebuie să avem faţă de arpentor o atitudine prevenitoare.

Învăţătorul, care de când auzise că ar fi posibil ca vreo hotărâre referitoare la arpentor ar putea să zacă în dulapul cu hârtii nerezolvate, arunca priviri tot mai insistente în direcţia lui, se ridică:

— Ar trebui să căutăm prin acele hârtii. Poate că problema este deja rezolvată şi nu va mai fi nevoie să-l angajăm la şcoală.

Primarul zâmbi trist arătând spre picioare, dar învăţătorul era decis:

— Nu este nevoie să vă deranjaţi. Am să caut singur, eventual mă va ajuta şi doamna Mizzi după ce va termina de căutat în şură.

— Eu nu am nimic împotrivă ca acest caz să se rezolve cât mai curând, ba chiar v-aş rămâne îndatorat dacă m-aţi ajuta.

Învăţătorul se îndreptă hotărât spre dulapul de lângă fereastră.

— Nu în dulapul acela! îl atenţionă primarul. Acolo sunt dosarele cu hârtiile rezolvate. Acolo a mai căutat şi Mizzi împreună cu secundanţii arpentorului, în celălalt, de lângă masă.

Dulapul era din stejar masiv şi avea trei uşi, dintre care, cea din mijloc avea o oglindă mare ovală. Probabil că înainte fusese dulap pentru haine. Învăţătorul deschise uşa cu oglin-

dă şi un morman de dosare, hârtii şi scrisori se prăbuşiră peste el, clătinându-l. Învăţătorul se dezechilibră, şi s-ar fi prăbuşit dacă nu se prindea cu ambele mâini de colţul mesei. Hârtiile se scurseră pe lângă el ca un val ce se izbeşte de o stâncă. Încă ameţit de lovitura neaşteptată, învăţătorul privea perplex hârtiile care invadaseră camera, ajungând până sub patul primarului.

— Va fi greu de găsit, îngână învăţătorul încercând să-şi elibereze picioarele din mormanul de hârtii, care îi ajungea până la genunchi.

În timp ce învăţătorul încerca să se suie pe masă, intră Mizzi care ţinea strâns în mână o hârtie şi zâmbea fericită. Se apropie de primar şi, după ce îi aşeză mai bine pernele la spate, începu să-i şoptească ceva la ureche, arătându-i mereu spre hârtia din mână. Primarul îi răspunse tot în şoaptă. După ce şuşotiră un timp, tot arătându-şi unul altuia hârtia, primarul o rugă să strângă hârtiile împrăştiate pe jos, apoi se adresă învăţătorului, care se aşezase pe masă şi privea cu jale la dezastrul pe care-l provocase.

— Mizzi a găsit o hârtie care se referă la arpentor; de fapt este vorba de copia unei adrese pe care am trimis-o eu acum câţiva ani, ca răspuns al unei interpelări făcute de domnul Sordini în această problemă. În esenţă, hârtia nu aduce nimic nou, ci aminteşte doar că în sat problemele de arpentaj sunt rezolvate în mod mulţumitor şi nu se simte nevoia aducerii unui arpentor.

— Ar trebui s-o trimiteţi la Castel, sugeră învăţătorul. Poate că aşa se va urgenta rezolvarea problemei. Probabil că adresa dumneavoastră s-a rătăcit cine ştie pe unde şi, neprimind răspunsul, l-au chemat pe acest arpentor.

— Vedeţi dumneavoastră, domnule învăţător, eu nu pot s-o trimit aşa, pe nepusă masă. Cei de acolo şi-ar închipui

că n-am trimis-o la timp şi toată încurcătura vine dintr-o neglijenţă de-a mea. Lucru care nu este adevărat. După cum bine ştiţi, eu sunt foarte corect în rezolvarea hârtiilor oficiale, căci altfel nu aş mai ocupa această funcţie, şi prefer să umplu un dulap cu hârtii care îşi aşteaptă rezolvarea, decât să le rezolv în pripă, sau, ceea ce este de neconceput, să le las nerezolvate. De asemenea, aşa cum v-am mai spus, s-ar putea ca problema să fie deja soluţionată de vreuna din hârtiile din dulap, peste care nu am apucat să mă uit, iar intervenţia mea într-o problemă deja soluţionată ar arunca o umbră nefavorabilă asupra activităţii mele şi ar declanşa cu siguranţă o anchetă. Şi n-ar fi drept, pentru că eu fac tot ce e omeneşte posibil, ba chiar mai sunt ajutat şi de soţia mea care, deşi nu este plătită pentru munca aceasta, depune un mare interes.

Învăţătorul îşi ridicase picioarele şi le cuprinsese cu braţele pentru a-i permite femeii să adune actele de pe jos, dar treaba mergea încet întrucât Mizzi lucra doar cu o mână, în cealaltă ţinând strâns hârtia cu care venise din şură.

— Aţi putea să le reamintiţi că aceasta este doar o copie după o adresă trimisă cu mult timp în urmă, şi astfel orice bănuială ar dispărea, sugeră învăţătorul.

— Asta ar fi şi mai grav, replică primarul. Ar însemna că eu, care nu sunt decât un neînsemnat primar comunal, să bănuiesc că înalţii funcţionari de la Castel au încurcat hârtiile, ori au pierdut vreo adresă. Vă daţi seama de enormitatea unei asemenea presupuneri? Tot ce putem face este ca în finalul procesului-verbal pe care îl vom încheia referitor la vizita pe care mi-a făcut-o arpentorul, să arătăm că nu avem ce lucrări să-i încredinţăm şi că munca lui, care poate fi atât de utilă în alte locuri, nouă nu ne este necesară.

Învățătorul fu de acord că procesul-verbal trebuie încheiat, dar opină că eficacitatea acestuia în problema care-i frământa era foarte mică, întrucât acest act nu va trece de secretariatul comunal al lui Momus, şi nu este sigur că cineva de la Castel îl va citi.

— Să nu uităm, domnule învățător, că Momus este secretarul sătesc al domnului Klamm, ori acest lucru face destul de probabil ca acest document să ajungă sub privirile domniei sale. Mai ales că domnul Klamm presupun că urmăreşte îndeaproape problema arpentorului, întrucât i-a trimis chiar o scrisoare, pe care am văzut-o şi eu.

Învățătorul, care între timp reuşise să coboare de pe masă şi să-şi croiască drum spre scaunul de lângă pat pe o cărare creată de Mizzi între hârtii, îşi exprimă uimirea că domnul Klamm a putut să-i scrie arpentorului. Apoi opină că în acest caz situația arpentorului nu va întârzia să fie soluționată. Aşa că se oferi să scrie chiar el procesul-verbal după relatarea domnului primar.

Primarul zâmbi mulțumit şi o rugă pe Mizzi să le dea adresa aceea referitoare la arpentor, apoi să le aducă hârtie de scris şi să facă ceva mai multă lumină. Mizzi, care tocmai reuşise să termine de făcut o pârtie spre uşă, îi dădu învățătorului hârtia pe care o ținea strâns în mână şi ieşi. Acesta îşi aruncă ochii pe adresă şi ridică mirat din sprâncene. Textul se referea la statutul de calfă al cizmarului Brunswick, şi nu pomenea nimic de arpentor. Probabil că femeia reuşise să rătăcească adresa prin maldărele de hârtii care acopereau podeaua. Fără să spună nimic, i-o dădu primarului care o privi mulțumit, o bagă sub pernă şi apoi închise ochii. Învățătorul aşteptă un timp, dar primarul se pare că ațipise, întrucât respira regulat şi liniştit, iar Mizzi nu mai venea. Probabil

că uitase ce o rugase primarul şi se apucase iar de căutat prin şură. Învăţătorul îşi luă inima în dinţi şi se ridică încetişor, îndreptându-se spre uşă. Când dădu să-şi ia umbrela, îl auzi pe primar în spatele lui:

— Plecaţi deja, domnule învăţător! Nu staţi să întocmim acel proces-verbal?

Învăţătorul tresări şi se întoarse:

— Credeam că vă odihniţi.

— Să mă odihnesc!? se miră primarul şi oftă din rărunchi. Cum aş putea să mă odihnesc cu atâtea probleme pe cap? Pe unde o fi Mizzi, că parcă o rugasem să ne aducă hârtie.

— Probabil că este în şură, spuse învăţătorul trăgându-şi scaunul lângă masă. Dar nu mai este nevoie, uite că avem hârtie aici! Şi luă una dintre hârtiile de pe jos care avea mai mult spaţiu liber.

— Deci, spuse primarul, arpentorul a venit aici însoţit de cele două ajutoare Artur şi Ieremias. Iniţial, cei doi secundanţi au fost lăsaţi să stea afară în frig, dar când i-a răzbit gerul au cerut voie să intre înăuntru.

— Unde, înăuntru? întrebă învăţătorul.

— Aici, în această încăpere! preciză Mizzi care tocmai intrase pe uşă, cu un căpeţel de lumânare aprinsă în mână. Şi, cu această ocazie, ne-am făcut cinci.

— Cinci ce? întrebă învăţătorul, care scria cocoşat peste hârtia de pe masă.

— Cinci oameni!

— Şi ce s-a întâmplat după aceea?

— Nu s-a mai întâmplat nimic. Arpentorul s-a supărat şi a plecat.

— Mizzi, te rog frumos, lasă-mă să-i povestesc domnului învăţător cum a fost toată întâmplarea cu arpentorul.

— Da, doamna Mizzi, să-l lăsăm pe domnul primar! spuse şi învăţătorul conciliant.

Primarul începu să povestească pe îndelete cum a decurs întrevederea lui cu arpentorul şi cu cele două ajutoare ale sale, în timp ce Mizzi se apucase să strângă hârtiile de pe jos. Din când în când intervenea în povestire făcând adăugiri sau precizări. De exemplu, ei i se părea important să nu se omită din procesul-verbal faptul că unul dintre cei doi secundanţi, şi anume Ieremias, nu era bărbierit, şi mai mult decât atât, nici celălalt secundant nu era bărbierit. Cei doi aveau barba pieptănată sub formă de cioc. Sau, la fel de important era şi faptul că cele două ajutoare ale arpentorului au fost atât de drăguţe încât au ajutat-o să strângă hârtiile de pe jos. De fiecare dată primarul zâmbea îngăduitor şi-i lăuda memoria. Când terminară, învăţătorul se lăsă pe spătarul scaunului şi citi: „Proces-verbal încheiat în locuinţa domnului primar de către învăţătorul satului, în prezenţa domnului primar şi a soţiei acestuia, doamna Mizzi. Procesul-verbal a fost întocmit în urma vizitei pe care arpentorul K. a făcut-o astăzi la locuinţa domnului primar. De faţă au fost: domnul primar, soţia acestuia, doamna Mizzi, arpentorul K. precum şi ajutoarele acestuia, Artur şi Ieremias. În timpul discuţiei care a avut loc, arpentorul a spus că este chemat de Castel şi a pretins să i se dea un post corespunzător. În sprijinul acestei afirmaţii, a prezentat o scrisoare din partea domnului Klamm. Domnul primar a făcut o scurtă trecere în revistă a situaţiei care a dus la chemarea arpentorului, precizând că este vorba de o eroare, întrucât satul nu are nevoie de arpentor. În final arpentorul K. a plecat supărat, trântind uşa şi fără să mai salute. Întrevederea a durat aproape o oră." După ce isprăvi de citit, învăţătorul împă-

turi hârtia şi o bagă în buzunar. Mizzi opină că procesul-verbal este cam sărac în amănunte şi că cineva care l-ar citi fără să fi fost de faţă la întrevedere şi-ar putea face o impresie eronată asupra adevăratei desfăşurări a conversaţiei.

— S-ar putea să aveţi dreptate, doamnă, îi răspunse învăţătorul ridicându-se în picioare, dar trebuie să avem în vedere că acest proces-verbal, împreună cu altele întocmite la Hanul Podului, la Curtea Domnească, şi în atâtea alte locuri, vor ajunge la domnul Momus care trebuie să le citească pe toate şi în baza lor să facă un singur raport zilnic asupra situaţiei din sat. Acest raport, însoţit de toate procesele-verbale întocmite de noi, va ajunge la domnul Erlanger, iar acesta va decide ce anume îi va prezenta domnului Galater, care va decide ce anume va ajunge sub ochii domnului Klamm şi aşa mai departe. Or dacă noi am fi scris aici cinci-şase pagini explicând întâlnirea cu lux de amănunte, am fi îngreunat nejustificat munca acestor domni, care muncă, ştim şi noi, este destul de grea. Poate că ce s-a întâmplat astăzi aici să nu intereseze pe nimeni, şi atunci nu are rost să-l obosim în mod inutil pe domnul Momus. Iar dacă convorbirea domnului primar cu arpentorul ar deveni, printr-un concurs de împrejurări, importantă, atunci se va putea aprofunda problema luându-se interogatorii mai amănunţite celor care au fost de faţă.

— Acesta este un mod simplist şi schematic de a prezenta lucrurile, completă primarul. În realitate situaţia este cu mult mai complexă, iar drumul şi rostul acestor proceseverbale este necunoscut şi de neînţeles pentru oamenii obişnuiţi. Şi nici nu este treaba noastră să încercăm să discutăm sau să descurcăm aceste lucruri.

Învăţătorul se îndreptă spre uşă şi spuse:

— Desigur că nu este treaba noastră. Încercam doar să-i explic doamnei Mizzi. Dar s-a făcut deja târziu. Eu am să plec, întrucât am abuzat nepermis de mult de amabilitatea dumneavoastră.

— Treceți, vă rog, pe la arpentor şi oferiți-i postul acela de care am vorbit, îi reaminti primarul văzând că pleacă fără să pomenească nimic despre cele discutate mai înainte.

— Prea bine, domnule primar, dar să ştiți că o fac numai din respectul pe care vi-l port. Nu mă simt deloc bine ştiindu-l pe individul acela în localul şcolii.

— Ei, râse primarul împăciuitor, că doară nu o fi dracul chiar atât de negru!

Cu aceste cuvinte, se despărțiră.

☆ ☆ ☆

Klamm îşi savura în linişte berea când fu sunat de Erlanger care îl anunță că Excelența Sa doreşte ca domnul Klamm să-i facă o vizită în această seară pentru a-i prezenta raportul.

— Mulțumesc, domnule Erlanger, am să vin. Şi, să nu uit, trimiteți-i arpentorului scrisoarea aceea pe care v-am lăsat-o. I-a venit timpul.

— Am să i-o trimit, excelență, chiar acum. Doriți să i-o transmitem tot prin curierul Barnabas?

– Desigur!

Klamm se aşeză la masă şi începu să conceapă raportul către Domnul Conte. După primele fraze aşternute pe hârtie, se opri din scris. Cineva vorbea foarte tare, aproape că urla undeva într-o cameră apropiată. Enervat sună valetul:

— Cine urlă în halul acesta? întrebă el cu o voce răstită, de parcă chiar valetul ar fi urlat.

— Este domnul Vallabene, excelență. Îi ia un interogatoriu căruțaşului Gerstäcker.

— Presupun că este şi domnul Momus cu el.

— Da, excelență. Domnul Vallabene este secondat de domnul Momus. Ba de câteva zile se pare că este necesară şi prezența domnului hangiu la interogatorii. Stă tot timpul cu cei doi domni.

— Rugați-l pe domnul Momus să vină până aici.

Klamm îşi aprinse o țigară şi adnotă ceva pe marginea raportului să nu uite când îi va da forma finală. Cineva ciocăni la uşă. Probabil că era Momus. El era.

— Domnule Momus, ce sun strigătele acelea dezarticulate?

— Exclelență, domnul Vallabene îi ia un interogatoriu căruțaşului Gerstäcker. Probabil că nu ştia că doriți să vă odihniți. Să-i comunic că doriți amânarea interogatoriului?

— Nu, domnule Momus. Doresc că continue. Domnul Vallabene lucrează, şi ce contează odihna mea în raport cu munca pe care o depune? Voiam doar să fiu şi eu pus la curent cu desfăşurarea interogatoriului.

— Exclență, în prezent i se ia un angajament scris domnului Gerstäcker, prin care acesta se obligă să-l transporte pe arpentor de la Hanul Podului la domiciliul căruțaşului. În felul acesta va fi absolvit de vina de a-l fi transportat cu sania.

Klamm izbucni în râs:

— Şi dacă arpentorul refuză? Doar a dat dovadă în nenumărate rânduri cât este de încăpățânat.

— Este posibil, excelență, dar domnul Gerstäcker va trebui să găsească o metodă de a-l convinge. Altfel i se va ridica autorizația de căruțaş.

— Şi domnul Vallabene strigă din cauza faptului că domnul Gerstäcker refuză?

— Nu refuză, excelenţă, dar domnul Gerstäcker se descurcă foarte greu cu scrisul şi cu alcătuirea frazelor. Şi domnul Vallabene îi dictează.

— Foarte bine, domnule Momus. Sunt mulţumit când văd cât se munceşte! Am înţeles că şi domnul hangiu vă asistă la interogatorii. De ce este nevoie de prezenţa sa?

— Nu ştiu, excelenţă, dar asta este dorinţa domnului Vallabene. Niciun interogatoriu nu se ia decât în prezenţa domnului hangiu. Doriţi să-l întreb?

— Nu, nu doresc. Dacă domnul Vallabene a hotărât aşa, înseamnă că aşa trebuie. Vă mulţumesc că v-aţi deranjat. Mergeţi şi continuaţi-vă munca.

După plecarea lui Momus, se aplecă din nou asupra raportului. Strigătele se mai auziră un timp, dar mai voalate, apoi, încetul cu încetul se domoliră până se lăsă tăcerea. Probabil că Gerstäcker îşi terminase de scris angajamentul. Klamm era conştient de absurditatea de a-l pune pe căruţaş să-l ducă pe arpentor cu sania pe un traseu predeterminat. Dar Vallabene nu făcea decât să se conformeze unor principii nescrise ale administraţiei. Locuitorii satului trebuiau chemaţi cu tot felul de probleme la diverse interogatorii şi audieri; cererile lor trebuiau tergiversate prin toate mijloacele, şi în felul acesta sătenii aveau în permanenţă probleme, ca şi administraţia Castelului, dealtfel.

Klamm se gândea dacă să introducă în raport şi referiri la ultima scrisoare către arpentor. Scrisoarea era plină de capcane. Pentru început i se comunica arpentorului că lucrările efectuate erau bine apreciate de către Klamm, ba, mai mult, i-au produs chiar satisfacţie. Deci avusese intuiţie

când scrisese scrisoarea. În tot acest timp arpentorul n-a efectuat nicio măsurătoare, ci s-a ocupat numai de problemele lui personale: s-a logodit, s-a angajat servitor la şcoală, s-a informat asupra problemelor familiei Barnabas şi o mulţime de alte nimicuri. Numai de arpentaj nu s-a ocupat. Faptul că el îi scria că e mulţumit de munca depusă îl invita la o complicitate ascunsă. Adică, ştim amândoi că dumneata nu faci nimic, dar rămâne între noi. Ne vom preface amândoi. Dumneata că eşti plin de zel, şi eu că sunt mulţumit de munca depusă. Acesta era mesajul secret al scrisorii. Dacă la un moment dat arpentorul nu ar mai vrea să se joace de-a arpentajul, i se vor putea reproşa destule, cum ar fi înşelarea încrederii şefilor, lipsa de activitate şi multe altele făcute de arpentor sau pe care urma să le facă pe parcurs.

Tot o capcană era şi lauda adusă muncii depuse de secundanţi, pe care arpentorul se pricepea să îi pună la treabă. Acceptarea şi acestei laude îl punea pe arpentor în situaţia de a nu mai putea să dea vina pe secundanţi în momentul când va fi învinuit de inactivitate. Faptul că nu reclamase nicăieri că aceştia nu sunt secundanţii săi, că nu se pricep la arpentaj, că i-au fost trimişi fără niciun rost, va atârna greu în ziua judecăţii, dacă acea zi va trebui să vină. Rechizitoriul era ca şi făcut: de ce nu aţi anunţat autorităţile că aceşti doi oameni nu se pricep la arpentaj? Administraţia v-ar fi trimis cu siguranţă alţii, competenţi pentru acest gen de muncă. Dar dumneavoastră v-aţi complăcut în această situaţie în care în loc de doi secundanţi aveaţi doi servitori plătiţi de Castel. De ce aţi tăcut când domnul Klamm v-a felicitat pentru munca depusă? Domnia sa este extrem de ocupat şi a crezut că dumneavoastră sunteţi un om de bună-credinţă, care îşi vede cu modestie de munca lui. Dar dumneavoastră

ați tăcut inducându-l în eroare pe domnul Klamm şi, prin domnia sa, întreaga administrație.

Finalul scrisorii îi sugera arpentorului să continue tot aşa cum a şi început, adică să nu facă nimic. În cazul în care şi-ar întrerupe activitatea pe care o desfăşoară acum, de exemplu apucându-se de arpentaj, l-ar necăji pe Klamm. Tot aici se pomenea şi de problema salarizării. Această frază inutilă era menită să-l stimuleze, să-i creeze impresia că problema salarizării lui este analizată, şi în curând va fi soluționată.

Dacă arpentorul accepta compromisul, scrisoarea lui trebuia să sune cam aşa:

„Domnule Klamm,

Scrisoarea dumneavoastră mi-a produs o adâncă satisfacție. Sunt fericit să pot lucra în subordinea unui şef atât de distins ca domnia voastră, care ştie atât de bine să aprecieze munca efectuată cu spirit de răspundere şi abnegație. Permiteți-mi să vă mulțumesc pentru atenția plină de grijă pe care mi-o purtați, şi vă promit să mă străduiesc şi pe viitor să fiu la înălțimea pretențiilor dumneavoastră. Munca ce o desfăşor este grea, dar ştiind că sunteți mulțumit de mine aproape că nu o simt. Împreună cu ajutoarele mele ne angajăm să depunem noi eforturi pentru a termina lucrările de arpentaj cu mult mai devreme. În ceea ce priveşte remunerarea, am toată încrederea în generozitatea dumneavoastră.

Al dumneavoastră conştiincios supus, cu tot devotamentul etc., etc."

Dacă răspundea astfel era foarte posibil ca lucrurile să intre pe un făgaş normal, şi arpentorului să i se dea un salariu. Dacă nu, lucrurile se vor desfăşura ca şi până acum.

Dar acum trebuia să plece. Îl trimise pe Holdrin să-i spună vizitiului să tragă sania, îşi pune haina de blană, puse hâr-

tiile în dosar şi aruncă o privire pe geam să vadă dacă sania a fost trasă. Sania era pregătită de plecare, numai că alături de sanie, rezemat de zid, stătea arpentorul şi mânca dintr-un pachețel pe care îl ținea în mâna stângă. Faptul că îşi luase provizii cu el dovedea că are de gând să stea multă vreme acolo. Prezența arpentorului îl făcea să şovăie. În alte condiții poate că ar fi renunțat să mai plece şi ar mai fi rămas o noapte la Curtea Domnească, dar faptul că era aşteptat de Excelența Sa făcea acest lucru imposibil. Era o mare cinste să discuți cu domnul Conte chiar şi la telefon, iar a vorbi direct era o favoare de care nu se bucurau prea mulți şefi de cancelarii. Iar el nu mai prezentase un raport personal domnului Conte de vreo două zile.

Afară începuse să se întunece şi Klamm nu mai putea distinge mare lucru, dar i se părea că arpentorul intrase în discuție cu vizitiul. Trebuia să coboare. Nu avea de ales. Va da ochii cu arpentorul şi acesta îi va cere ceva. Ceva referitor la slujba lui, ceva referitor la cazare, la mâncare, la Frieda, la... Şi el trebuia să găsească cuvintele potrivite pentru a-l domoli. Adică să-l mintă. Deşi era destul de târziu, Klamm nu se putea decide să coboare. O întâlnire directă presupunea o discuție, căci pentru ce altceva îl aştepta arpentorul lângă sanie? Dar o asemenea discuție nu era indicată atâta timp cât situația lui K. nu era pe deplin clarificată. Cum i-ar fi stat lui Klamm să stea lângă sanie, în zăpadă încercând să-i explice arpentorului că situația este încurcată, că va trebui să mai aştepte, că el îi va da tot sprijinul şi altele la fel, şi toate astea sub privirile curioase ale funcționarilor ce pândeau pe la ferestre, asta ca să nu mai punem la socoteală personalul hanului. Or cum putea el, Klamm, să discute asemenea lucruri cu un străin, care nici măcar un statut ele-

mentar de angajat nu are. Şi chiar dacă l-ar fi avut, tot nu era posibil ca un om la nivelul lui să creadă că-l poate aborda pe Klamm, atunci când avea chef. Existau reglementări foarte precise care precizau când şi cum poţi lua legătura cu un funcţionar, iar aceste reglementări erau atât de bine întocmite încât cu Klamm nu se putea lua legătura decât atunci când el, Klamm, o dorea. Arpentorul ar trebui să înveţe regulamentele şi să nu mai stea pânditor pe lângă săniile funcţionarilor. Va trebui să se intereseze cum de a reuşit arpentorul să se strecoare în han şi apoi în curtea interioară, şi de unde ştia la ce oră urma să plece Klamm. Este posibil să-şi fi făcut ceva relaţii prin han şi acum le foloseşte. Aici numai Vallabene putea face lumină.

Klamm nu putea să poarte o discuţie cu arpentorul, întrucât ar fi trebuit să ia o atitudine referitoare la problema pusă de acesta. Nici tăcerea lui, trecând grăbit spre sanie, nu ar fi fost o soluţie, întrucât şi tăcerea este o luare de poziţie. De asemenea, reacţiile lui K. erau destul de imprevizibile, şi Klamm se putea aştepta ca acesta să-l prindă de haină pentru a-l sili să-l asculte, sau se putea agăţa de sanie, sau Dumnezeu ştie ce-i mai putea trece prin capul lui de arpentor! Se făcuse deja târziu şi Klamm avea de ales între a întârzia la întâlnirea cu Excelenţa Sa şi a-l înfrunta pe K. Ceva dinlăuntrul lui îl îndemna să coboare, să-l vadă pe arpentor mai de aproape şi să-l audă vorbind. Un moment fu ispitit să o facă, dar apoi îşi reveni. Ce putea el discuta cu arpentorul? Din rapoarte rezulta că acesta nu este atât de grăbit să-şi clarifice poziţia lui cu autorităţile, cât este de interesat să discute cu Klamm. Oare ce o vrea să discute cu mine? Doar i-am scris că şeful lui direct este primarul satului, deci cu el trebuie să-şi rezolve orice problemă legată de munca

lui, de cazare şi de toate celelalte. Probabil că doreşte să discute cu mine o problemă personală, care să ne privească doar pe noi doi, şi în acest caz ar fi de înţeles insistenţa lui de a ocoli căile stabilite prin regulamente, dar şi în acest caz era greu ca în cursul discuţiei să nu fie abordate chiar şi tangenţial probleme legate de slujba lui. Sau chiar dacă prin absurd discuţia s-ar limita doar la probleme strict personale, asta nu-i scădea câtuşi de puţin din importanţă, ba chiar o făcea şi mai greu suportabilă. Dacă într-o discuţie oficială poziţia lui Klamm nu putea fi decât una singură, şi anume aceea dictată de locul pe care îl ocupa în cadrul administraţiei, într-o discuţie particulară era extrem de expus şi de neajutorat în a-l înfrunta pe arpentor. Într-o discuţie oficială situaţia lui Klamm se simplifica, întrucât, indiferent de sentimentele personale pe care le-ar fi nutrit faţă de arpentor, el era doar un om al administraţiei, pus acolo să o reprezinte şi să aplice cu strictеţe regulamentele, nu să le răstălmăcească în funcţie de starea lui sufletească; nu era decât o minusculă rotiţă în imensul angrenaj pe care îl reprezenta administraţia Castelului. Pe când într-o discuţie particulară, lui Klamm îi lipsea tocmai acea imparţialitate a poziţiei de persoană oficială, şi în acest caz trebuia să-şi plece urechea la doleanţele celuilalt care cu siguranţă îi va cere ceva. Iar de cerut îi va cere ceva ce nu-i poţi oferi ca persoană particulară, ci numai ca persoană oficială, ceva legat de slujba lui. Dacă, de exemplu, arpentorul i-ar fi cerut bani, Klamm n-ar fi ezitat să coboare. I-ar fi dat bani şi ar fi plecat apoi liniştit. Dar arpentorul încearcă să-şi rezolve într-o discuţie particulară o problemă oficială pentru care există o filieră bine stabilită de regulamente. Or, acest lucru nu putea să se întâmple. Arpentorul trebuia să înveţe să facă distincţie între chestiunile personale şi cele oficiale.

Mai era şi posibilitatea ca arpentorul să dorească să discute problema Friedei, dar nici în acest caz discuţia nu putea avea loc. A discuta acest aspect al relaţiilor care s-au creat între ei ar fi însemnat să accepte o înţelegere omenească a greşelii în care putem cu toţii cădea. Un fel de egalitate care s-a creat între doi bărbaţi care au aceeaşi amantă, şi care vor să găsească o soluţie rezonabilă. Or asta i-ar fi ştirbit din prestigiu şi ar fi grevat asupra relaţiilor oficiale.

În curte se lăsase întunericul şi doar strălucirea zăpezii îi mai permitea lui Klamm să vadă ce se petrece. Arpentorul dispăruse, şi Klamm se gândi că drumul e liber. Dar uşa la sanie era deschisă, şi pe Klamm îl fulgeră gândul că acesta s-a urcat în sanie şi îl aşteaptă acolo. Asta era culmea! Şi vizitiul, cum de l-a lăsat? Klamm sună şi-i spuse valetul să-l aducă pe Momus. Acesta sosi îmbujorat de parcă venea din gerul de afară:

— M-aţi chemat, excelenţă?

— Domnule Momus, fiţi bun, vă rog, şi luaţi-i un interogatoriu arpentorului, întrucât dosarul lui este incomplet.

— Prea bine, excelenţă! se înclină secretarul şi ieşi.

Momus, care ştia de la hangiu tot ce se petrecea în curtea interioară, bănuia că adevăratul motiv pentru care îl chemase Klamm era de a-l îndepărta pe arpentor din preajma intrării, pentru ca domnia sa să poată pleca. Ar fi luat singur iniţiativa de a-l îndepărta pe K., dar el era un slujbaş mărunt în subordinea lui Klamm, şi iniţiativa lui, fără a primi în prealabil un ordin, putea fi rău privită. Pe când acum, când ordinul implica şi îndepărtarea arpentorului din preajma saniei, putea acţiona nestingherit.

Discuţia cu arpentorul se arătă mult mai dificilă decât îşi imaginase, celălalt refuzând să părăsească curtea, repetând

cu încăpățânare că aşteaptă o anumită persoană. Văzând că nu e nimic de făcut, Momus îi porunci vizitiului să deshame caii şi intră în han. Spera ca în acest fel să-l determine pe arpentor să abandoneze pânda lui inutilă şi, răzbit de ger, să vină în sala birtului. Era într-adevăr o problemă acest arpentor încăpățânat care venise în sat parcă având ca unic scop să tulbure desfăşurarea firească a lucrurilor.

Ajuns în sala birtului dădu cu ochii de Gardena, birtăşița de la Hanul Podului, care îl aştepta în mod vizibil pe el, întrucât se lumină la față când îl văzu intrând. Gardena stătea în picioare în mijlocul sălii şi îşi ținea mâinile la piept, strângând colțurile şalului mare cu care îşi cuprinsese umerii. Stătea dreaptă şi semeață cu spatele la Pepi pe care, probabil, nu o considera de rangul ei. O salută uşor din cap şi birtăşița îi răspunse cu demnitate. Momus îl chemă pe hangiu şi-l rugă să-i aducă o masă pentru interogatoriul ce urma să aibă loc. După ce se instală la masă îi făcu semn fetei de la bar să-i dea şi birtăşiței un scaun. Pepi se grăbi să aducă scaunul fără spătar pe care-l avea în spatele tejghelei. După ce-l puse lângă Gardena, îl mai şterse de câteva ori de praf cu mâna, dar gestul era mai mult de politețe, făcut pentru a atrage privirile birtăşiței, dar aceasta nu-i acordă nicio atenție. Nici la invitația lui Momus de a lua loc, nu se aşeză:

— Am să stau în picioare, domnule secretar. Sunt mai obişnuită cu statul în picioare.

Momus ridică imperceptibil din umeri şi-şi lăsă ochii în hârtiile de pe masă, vrând să arate în acest fel că lui îi e indiferent dacă ea se aşează sau nu, şi că el şi-a făcut datoria. După ce bău puțin din berea adusă de Pepi, îşi ridică privirile:

— Vă ascult, cucoană birtăşiță.

— Domnule secretar, începu birtăşiţa care se pare că doar asta aştepta, acum câteva zile s-a oploşit la mine la han un individ cam dubios, care spune la toată lumea că este arpentor, chemat aici din ordinul domnului Conte. Eu sunt o femeie simplă şi nu ştiu dacă acest lucru este adevărat sau nu şi, vă rog să mă credeţi, acesta a fost şi motivul pentru care l-am tolerat atâta timp sub acoperişul meu. Ba, mai mult, din cauza lui a trebuit să înghesui fetele din han, care acum dorm câte trei în pat, pentru a-i putea pune lui la dispoziţie una dintre camere, întrucât, după cum ştiţi, eu nu am camere de închiriat.

Momus dădu din cap în semn că ştie care este situaţia la Hanul Podului şi privi pe lângă birtăşiţă spre uşă, cu un aer preocupat. Nu înţelegea ce face arpentorul afară şi cât mai are de gând să stea.

— N-aş vrea să mă înţelegeţi greşit, continuă Gardena, dar prezenţa lui ne incomodează grozav; şi asta nu atât din cauza înghesuielii, care ar fi totuşi suportabilă, cât din cauza apucăturilor dumnealui, care sunt pur şi simplu incalificabile. De cum a sosit şi-a luat aere de stăpân, interzicându-mi în propria mea casă să discut cu cine îmi place. Astfel mi-a interzis să stau de vorbă cu Artur şi Ieremias pe care îi cunosc de atâţia ani. Nu m-ar mira ca mâine-poimâine să-mi interzică să discut şi cu Martin al meu. Este adevărat că până acum nu a îndrăznit, dar vă spun, nu m-ar mira.

În acest moment intră hangiul care se apropie de masa lui Momus şi spuse încet

— Domnule Momus, mai devreme a trecut domnul învăţător pe aici să vă lase nişte hârtii şi când a aflat că sunteţi ocupat n-a vrut să vă deranjeze şi mi le-a lăsat mie.

— Mulțumesc, domnule hangiu. Momus se apucă să citească cele două procese-verbale pe care i le trimisese învățătorul si spuse absent: Continuați, cucoană birtăşiță.

— Dumneavoastră mă cunoaşteți şi ştiți cât sunt de devotată, şi neplăcerile pe care mi le pricinuieşte arpentorul le-aş suporta mai uşor dacă aş avea o confirmare cât de mică a faptului că este chemat de Castel. Sau chiar dacă n-a fost chemat, mă rog, asta nu e treaba mea, dacă se hotărăşte ca el să stea la mine, nu mai am nimic de zis. Dar după apucăturile lui îmi vine greu să cred că l-a chemat cineva. Vedeți dumneavoastră, dacă mai stă la mine fără ca oficialitățile să mi-o ceară, risc să se creadă că-l țin acolo din propria mea dorință, or departe de mine un asemenea gând. După câte mi-am dat seama el face destule greutăți administrației, şi n-aş vrea să se creadă că-i împărtăşesc părerile, sau că îl sprijin în vreun fel; deşi prin faptul că-l găzduiesc şi-l hrănesc se cheamă că-l ajut şi-l încurajez în tot ceea ce face. Acum, dacă n-ar fi fost povestea cu biata Frieda, care e atât de naivă şi i-a căzut în brațe fără să se gândească cât de cât, de mult l-aş fi scos afară. Dar mi-e milă de fata asta care şi-a legat atât de prosteşte soarta de a lui. Pe lângă asta mai este şi problema materială legată de întreținerea lui, sau mai exact a lor, întrucât acum vă dați seama că sunt patru oameni: el, cele două ajutoare şi Frieda. În privința secundanților şi a Friedei, mai treacă-meargă, unde mâncăm noi mai mănâncă şi ei, mai ales că Frieda e de-a casei, iar cei doi vin de la Castel, dar acest arpentor mănâncă monstruos de mult şi bea mereu bere, coniac şi rom, iar patul din odaie l-a ocupat singur în timp ce pe sărmana Frieda o pune să doarmă pe jos, iar pe secundanți îi tot dă afară. Aşa că am fost silită să-i spun să plece din han. Bineînțeles că această hotărâre

se referă doar la el şi nu o priveşte pe Frieda sau pe cei doi secundanți. Dar dacă administrația decide să-l găzduiesc în continuare, evident că n-am să mă opun. Toate astea nu vi le spun în scopul de a pretinde ceva din partea administrației, ci doar ca să vă dați seama ce sunt eu nevoită să suport în propria mea casă. Acum eu nu am intenția de a influența cumva hotărârile care vor fi luate, şi chiar dacă aş vrea, cu siguranță că nu aş reuşi, ci vreau doar să cunoaşteți cât mai exact care este situația de fapt pentru a se putea lua o hotărâre cât mai în concordanță cu realitatea.

Birtăşița tăcu. Momus rămase gânditor, bătând cu tocul în masă. După un timp spuse:

— Cucoană birtăşiță, spiritul de sacrificiu şi devotamentul dumneavoastră ne sunt cunoscute. Eu am reținut relatarea pe care ați făcut-o şi puteți fi sigură că va fi trecută în Raportul acestei zile. Ba chiar vă pot comunica, bineînțeles că asta în mod neoficial – şi aici secretarul lăsă tonul mai jos, deşi în sala birtului erau doar ei doi şi Pepi care, văzând că Momus coboară vocea, deveni mai atentă – că arpentorul a fost angajat la şcoală, unde va şi locui, aşa că decizia dumneavoastră de a-l evacua a venit la timp. În ceea ce priveşte perioada cât a fost cazat la Hanul Podului, voi înainta cererea dumneavoastră de a fi remunerată de către administrație, însoțită de avizul meu favorabil. Nu trebuie să uităm că aici sunt implicați şi doi oameni de la Castel. În privința aceasta puteți fi liniştită.

Birtăşița răsuflă uşurată:

— Nu ştiu cum să vă mulțumesc, domnule Momus, că mă văd scăpată de omul acela. În privința plății să ştiți că am pus problema doar aşa, din principiu, nu că aş dori neapărat să umblu cu jalba pentru cele câteva zile...

— Dar este dreptul dumneavoastră, nu-i nicio problemă în acest sens, şi sunt sigur că cererea dumneavoastră va fi privită favorabil. Ei, dar văd că arpentorul nostru e rezistent la ger, nu glumă.

— Este pe aici, pe aproape? tresări birtăşiţa.

— Da, îl pândeşte pe domnul Klamm în curtea interioară!

— Ce monstru! Ce monstru! Birtăşiţa se sufoca de indignare. Ar trebui... ar trebui...

În acest moment uşa sălii se deschise şi intră arpentorul, iar birtăşiţa, parcă jignită de prezenţa lui, tăcu.

☆ ☆ ☆

De la fereastră, Klamm privea acum curtea interioară ce rămăsese aproape pustie. Plecase şi vizitiul cu sania, plecase şi Momus, rămăsese numai arpentorul. Singur şi atotstăpânitor, ca un general victorios pe un câmp de luptă unde pieriseră ambele armate într-o încleştare supremă. „Ciudat mod de a rezolva o problemă!" medită Klamm privindu-l. Îl încercă un val de milă pentru omul acela singuratic, care încerca să-şi facă un loc în viaţă într-un mod atât de neadecvat scopului propus. În loc să-şi câştige bunăvoinţa autorităţilor printr-o supunere înţeleaptă, el se ridica făţiş împotriva regulamentelor pentru a-şi apăra drepturile. Era la fel de adevărat că nici supunerea totală nu l-ar fi apropiat mai mult de realizarea scopului propus, cel mult l-ar fi aliniat în rândul celor mulţi şi tăcuţi, cu care s-ar fi confundat, pe când aşa, atrăgea atenţia asupra sa. Modul în care îşi câştigase acest statut de excepţie era în defavoarea lui, întrucât deranja şi irita. Poate că ar fi fost mai bine pentru toată lumea ca această problemă să se rezolve cât mai repede, întrucât atitudinea lui de frondă putea da un prost exemplu.

După un timp arpentorul părăsi curtea interioară şi sania fu din nou trasă la scară. Klamm se grăbi să coboare întrucât nu se putea şti cât timp drumul va mai fi liber. Sări în sanie, puse dosarul lângă el şi-i strigă vizitiului să se grăbească. Se întârziase nepermis de mult, dintr-un motiv care nici măcar nu putea fi invocat în faţa domnului Conte. Sania zvâcni şi Klamm se răsturnă pe perne. Un puternic miros de coniac îi năvăli în nări. Pipăi cu mâna prin sanie şi dădu de o sticlă goală pe care o azvârli afară. Sesiză că toată sania duhnea a coniac şi pernele erau ude. Îşi aminti că văzuse de la geam că la un moment dat uşa saniei era deschisă. Îl cuprinse un val de furie. Nu înţelegea ce-l determinase pe arpentor să verse sticla de coniac pe banchetă. Dacă l-ar fi băut, mai era de înţeles, se dovedea a fi pofticios, nestăpânit şi poate alcoolic, şi i s-ar mai fi trecut cu vederea, dar vărsarea lui pe perne denota rea intenţie şi dorinţa de a-i otrăvi atmosfera. Se pare că arpentorul este răzbunător; dacă nu reuşise să stea de vorbă cu Klamm, nici acesta să nu aibă linişte şi să-şi amintească mult timp de el. Împotriva unor astfel de indivizi ar trebui luate măsuri drastice, dar, deşi pe domenii existau jandarmi, la ei se apela extrem de rar; ordinea existentă se menţinea de la sine. Legile şi regulamentele erau acceptate de către toţi locuitorii satului şi de foarte multă vreme nu se mai semnalase un asemenea caz de nesupunere. Încercă să deschidă geamul, dar gerul de afară şi curentul rece îl determinară să-l închidă la loc. Va trebui să suporte atmosfera aceasta până la Castel, dar mirosul era aţâţător. Luă o sticlă din buzunarul portierei şi trase un gât. Cel puţin aşa nu-l mai deranja mirosul. El şi cu arpentorul ce-şi mai beau coniacul prin sănii, zâmbi în sinea lui Klamm.

Sania opri uşor la peron. Klamm îşi luă dosarul şi coborî. Pe peron îl aştepta portarul, într-o plecăciune adâncă, şi domnul Erlanger, într-o plecăciune decentă.

— Excelenţa Sa a sunat din nou!

— Mulţumesc, domnule Erlanger, mulţumesc!

Klamm intră repede în clădire şi urcă scara de marmură ce ducea la apartamentele Excelenţei Sale. Aici nu era decât secretarul particular al Domnului Conte, care se ridică în picioare la intrarea lui:

— Permiteţi să vă anunţ, domnule Klamm?

— Desigur, vă mulţumesc!

Secretarul se întoarse repede:

— Excelenţa Sa vă aşteaptă în bibliotecă.

Klamm o luă pe culoarul ce ducea la bibliotecă încercând să-şi compună mintal primele fraze de scuză.

— Dar iată-l pe domnul Klamm! se bucură Contele ieşindu-i în întâmpinare. Tocmai voiam să plec, dar văd că dumneavoastră reuşiţi întotdeauna să prindeţi ultima ocazie.

Klamm deschise gura încercând să se scuze:

— Excelenţă, am...

— Domnule Klamm, dumneavoastră nu trebuie să vă scuzaţi, întrucât convingerea mea este că tot acest timp a fost folosit cu abnegaţie în slujba administraţiei şi a cancelariei pe care o conduceţi. Vă rog să luaţi loc. Vom sta aici, aproape de şemineu. Mi se pare cam răcoare în seara aceasta. Nu simţiţi un uşor miros de coniac în încăpere?

— Vag, Excelenţă. Klamm începu să se foiască în fotoliu. Permiteţi să vă prezint raportul? Voi fi scurt!

— Desigur, desigur! Doar de aceea ne aflăm aici!

Klamm deschise dosarul. Raportul îl pusese deasupra şi îl făcuse suficient de scurt ca să nu o plictisească prea mult

pe Excelența Sa. Din cauza căldurii degajate de focul din șemineu, mirosul de coniac deveni și mai penetrant. Klamm văzu cu coada ochiului nările Contelui care fremătau ca ale unui armăsar care simte apropierea lupului. Închise dosarul și ochii. Și așa nu se putea citi nimic. Literele erau șterse de coniacul din sanie și lăbărțate, cerneala era scursă printre litere și nu mai era nimic de făcut. Klamm simți cum îl trec transpirațiile. Deschise ochii și vru să explice:

— Excelență...

— Nu este nevoie să spuneți nimic, domnule Klamm. Știu de ce aveți nevoie. Contele trase de cordonul soneriei și apăru un servitor.

— Cred că ar trebui să ni se aducă coniac. E cam răcoare.

Un servitor aduse câțiva bușteni pe care îi puse în șemineu, apoi apăru valetul cu tava pe care o depuse pe măsuța joasă dintre fotolii. După ce le umplu paharele micuțe de cristal, se retrase discret.

— Domnule Klamm, hai să lăsăm problemele comitatului în această tihnită seară de iarnă. Să ne bucurăm de acest foc din șemineu și de focul pe care ni-l strecoară în suflet acest vechi coniac. Ce mai e prin sat?

— Cum să vă spun, Excelență, la Curtea Domnească funcționarii Castelului își continuă munca. Domnul Vallabene împreună cu domnul Momus iau interogatorii...

— Cui?

— În ultima vreme căruțașului Gerstäcker, meșterului tăbăcar Lasemann, meșterului cizmar Otto Brunswick, și urmează: birtășița de la Hanul Podului, hangiul de la Curtea Domnească, Frieda, apoi...

— Extraordinar cât se muncește! se miră Contele. Nici nu mă mir că vă văd atât de surmenat în această seară. Ar trebui să vă mai protejați.

— Excelență, totdeauna am pus datoria mai presus decât...

— Ştiu, domnule Klamm. Tocmai de aceea vă rog ca în această seară să trecem peste rapoartele oficiale şi să ne vedem mâine când veți fi mai refăcut.

— Excelența Voastră este extrem de amabilă! Klamm se ridică şi se depărată spre uşă după ce făcu o plecăciune în fața Contelui.

☆ ☆ ☆

După ieşirea arpentorului, Momus rămase gânditor, privind hârtiile de pe masă. Arpentorul refuzase să se lase interogat şi Momus era puțin încurcat. Era pentru prima oară când se întâmpla aşa ceva. Procesul-verbal al interogatoriului îl va completa aşa cum s-a desfăşurat convorbirea. Mai lipsea depoziția arpentorului, deşi chiar răspunsurile lui impertinente constituiau o depoziție. O depoziție profund nefavorabilă pentru el, dar ce să-i faci? Fiecare îşi cunoaşte mai bine interesele şi nu era cazul ca Momus să-i poarte de grijă. Ceea ce-l neliniştea era refuzul în sine, refuz care putea crea un precedent. Fuseseră de față şi birtăşița şi Pepi. Veste se va răspândi cu siguranță, şi s-ar putea ca şi alții să creadă că se pot sustrage interogatoriilor. Asta i-ar îngreuna munca şi, după încă două-trei astfel de interogatorii neizbutite, s-ar putea să fie el găsit vinovat şi incompetent. Ce secretar sătesc este acela care nu poate lua un interogatoriu? Evident, în cazul de față era vorba de un străin, care nu cunoştea importanța unui interogatoriu şi consecințele neplăcute care urmau unui refuz. Dar oamenii sunt uşor de influențat, mai ales în rău. Birtăşița îl ajutase şi ea, pe cât putuse, dar nu se putea

face nimic în fața unui arpentor încăpățânat. Acum birtăşița stătea în fața lui cu privirile plecate.

Intră birtaşul.

— Domnule Momus, presupun că interogatoriul s-a terminat, întrucât l-am văzut pe arpentor plecând. Dacă vreți, haideți la mine în birou, s-o lăsăm pe domnişoara Pepi să facă ordine pe aici.

— Desigur, domnule hangiu, să mergem. Momus începu să-şi strângă hârtiile de pe masă scuturând de pe ele sarea şi chimenul rămase de la covrigi.

Birtăşița îşi ridică privirile din podea şi-l rugă pe Momus să-i îngăduie să se retragă, dacă nu mai are nimic cu dânsa, întrucât se simte obosită şi ar vrea să se odihnească.

— Bineînțeles, cucoană birtăşiță! Mergeți să vă odihniți. Eu vă mulțumesc pentru ajutorul pe care ni l-ați dat în această seară. Dacă va mai fi nevoie de ceva o să vă mai solicităm.

Dându-i asigurări că îi stă la dispoziție ori de câte ori va fi nevoie, birtăşița se înveli în şalul ei gros şi plecă.

Momus se retrase în biroul hangiului şi acceptă cu plăcere coniacul pe care acesta i-l servi. După ce termină cu procesul-verbal al interogatoriului, se apucă să alcătuiască Raportul zilnic ce cuprindea o sinteză a tot ceea ce se petrecuse în sat.

Ziua a cincea

Câteva bătăi în uşă îl treziră. Hangiul deschise ochii şi încercă să se dezmeticească. Cine putea fi la ora asta? Aprinse lumina şi se duse la uşă. În prag era omul care distribuia în fiecare dimineaţă actele la etajul întâi, rezervat domnilor. Să se fi făcut deja dimineaţă?

— S-a făcut dimineaţă? întrebă hangiul cam fără rost.

— Nu încă, abia e trecut de miezul nopţii! îl lămuri omul din faţa uşii. Mă iertaţi că vă deranjez la ora aceasta, dar domnul Vallabene doreşte să-l chemaţi pe domnul Momus pentru un interogatoriu.

— Pe domnul Momus? Desigur, pe domnul Momus! Hangiul strănută puternic. Frigul care venea pe uşă îl lua de la picioare şi se strecura pe sub cămaşa de noapte. Am să trimit negreşit pe cineva după el.

Hangiul închise uşa şi începu să se îmbrace. Abia de-şi mai ţinea ochii deschişi. Noaptea trecută îl sculaseră Artur şi Ieremias, acum omul cu actele trimis de domnul Vallabene... De ce toată lumea venea la el să-l scoale din somn? Ce aveau cu el? O luă pe culoarul înţepenit de frig şi ieşi în curtea interioară, apoi începu să urce la etajul întâi unde era biroul domnului Momus. Poate avea norocul să-l găsească aici. Culoarul era luminat de un bec aşezat undeva la mijloc şi, după gerul de afară, i se păru că e chiar bine încălzit. Poate că domnul Momus lucrează la această oră, şi nu va fi nevoie să-l trezească din... O uşă se deschise brusc în dreptul lui şi hangiul tresări puternic. Era Vallabene.

— Bună seara, domnule hangiu? Ce mai faceți?

— Eu... Bună seara, domnule Vallabene! Eu mergeam să-l anunț pe domnul Momus că doriți să-l vedeți!

— Da, da, foarte bine faceți! Mergeți. Spuneți-i că-l aştept.

Hangiul continuă să meargă pe culoar, simțind în spate privirea lui Vallabene. Ciocăni la uşa secretarului, dar nu-i răspunse nimeni. Ciocăni apoi ceva mai tare.

— Nu trebuie să treziți tot hanul! îl auzi în spatele lui pe Vallabene. Domnul Momus nu este în acea încăpere, l-am căutat şi eu. Probabil că este acasă şi se odihneşte. El a muncit ieri, nu şi-a făcut somnul de după amiază prin odăile altora ca să poată să bântuie noaptea prin han şi să bată pe la uşi, aşa cum fac alții!

— Da? Mă scuzați, n-am ştiut! Am să trimit pe cineva să-l cheme. Hangiul o luă pe culoar înapoi, încercând să nu privească spre Vallabene care zâmbea ironic.

— Ar trebui să vă grăbiți, căci am foarte mult de lucru! îl mai îmboldi Vallabene şi intră în cameră.

Hangiul coborî din nou în curte şi o luă spre grajd. În apropierea uşii se împiedică de o lopată pentru zăpadă, uitată de cineva afară, şi înjură cu năduf. Intră înăuntru şi aprinse lumina. Klaus dormea în paie sforăind vârtos. Se apropie de el şi îl scutură de umăr:

— Klaus! Ei, Klaus!

Omul sări în picioare şi începu să-şi aranjeze părul lung care-i căzuse pe față.

— Da, domnule!

— Mergi, te rog, şi anunță-l pe domnul Momus să vină până la domnul Vallabene. Să intrați pe poarta din spate, că eu mă duc să mă culc. Ai grijă să nu laşi poarta descuiată.

Klaus nu mai zise nimic şi ieşi alergând. Hangiul se întoarse în camera lui, tremurând de frig. Mai aruncă două

lemne în sobă, se dezbrăcă, stinse lumina şi se băgă în pat. Aici era cald şi adormi repede. Dar nu-i fu dat să doarmă prea mult. Din nou bătea cineva în uşă. Se ridică bombănind. Asta era culmea. Nimeni nu voia să-l lase să doarmă. În uşă era Momus.

— Bună seara, domnule hagiu. Mă iertaţi că vă trezesc la o oră atât de nepotrivită, dar domnul Vallabene vă cheamă la un interogatoriu.

— Desigur, un interogatoriu. Numai puţin, să mă îmbrac, şi vin imediat.

Începu să se îmbrace tot mai prost dispus. Nu înţelegea de ce trebuia să fie el de faţă la interogatoriile lui Vallabene. Şi ziua mai treacă meargă, dar acum ajunsese să-l scoale şi noaptea... În dreptul camerei lui Vallabene, îl găsi pe Otto Brunswick.

— Ce faceţi aici, domnule Brunswick?

— Am fost convocat pentru un interogatoriu! oftă acesta.

Hangiul dădu din cap în semn de compătimire, apoi oftă şi el din tot sufletul şi ciocăni.

— Intraţi, domnule hangiu! se auzi vocea ascuţită a lui Vallabene. Intraţi, nu vă sfiiţi!

În odaie nu erau decât Vallabene şi Momus. Probabil că voiau să li se aducă ceva, înainte de a-l interoga pe Brunswick.

— Bună seara, domnule Vallabene şi domnule Momus. Vă stau la dispoziţie. Doriţi să vă aduc ceva?

— Dacă dumneavoastră sunteţi aici, nu ne mai lipseşte nimic! zâmbi Vallabene cu o privire rece. Apoi deschise dosarul din faţa lui şi extrase dinăuntru o foaie: Aşaaa! Să ne apucăm de treabă! Deci, scrieţi, domnule Momus, preambulul obişnuit, ştiţi dumneavoastră, interogatoriul luat domnului hangiu de la Hanul Curtea Domnească, în incinta

aceluiaşi han, în camera... Ce cameră este aceasta, domnule hangiu?

— Camera numărul paisprezece, domnule Vallabene.

— Aşa, deci: în camera numărul paisprezece, la ora – se uită la ceas – unu şi cincisprezece minute, de faţă fiind etc., etc.

Hangiul pricepu cu greu că el era împricinatul, şi-l trecu un fior. Deci ajunseseră şi la el. Lucru inevitabil, dealtfel. Şi el nu făcuse nimic pentru a evita acest interogatoriu. Se scutură uşor de parcă ar fi vrut să se dezmeticească.

— Deci, domnule hangiu, se întoarse Vallabene spre el, iată că, din păcate pentru noi toţi, în loc să dormim în paturile noastre, stăm prin camere de hanuri şi ne ocupăm de greşelile noastre. Şi când spun greşelile noastre mă refer la noi toţi. Da, nu numai dumneavoastră sunteţi vinovat că ne aflăm aici, ci şi noi, care, orbiţi de încrederea ce v-am acordat-o, n-am fost suficient de vigilenţi. Şi acum tragem consecinţele. Asta să ne fie de învăţătură de minte pentru viitor. Abia acum se explică de ce pe mine mă primeaţi prin tot felul de birouri friguroase; odăile le aveaţi ocupate cu arpentori. Eu, de fapt, am spus încă de ieri că-mi ascundeţi ceva. Ţineţi minte că v-am şi avertizat! Şi iată că, din păcate pentru dumneavoastră, flerul nu m-a înşelat nici de această dată. Deci, să o luăm pe rând. În primul rând să elucidăm problema acelei misterioase chemări la Castel a domnului Vallabene. Mă refer, desigur, la informaţia pe care mi-aţi dat-o aseară în legătură cu chemarea mea la Castel. Am cercetat toate convorbirile de la Castel către Sat. Niciuna nu se referea la chemarea mea acolo, aşa că informaţia pe care mi-aţi dat-o era falsă. Cum era vocea pe care putem presupune că aţi auzit-o la telefon?

— Ce să vă spun, era o voce normală.

— Deci nu era una anormală. Asta e bine. Era o voce de bărbat sau de femeie?

— De bărbat, desigur.

— Această precizare ne ajută foarte mult. Cel puțin eliminăm jumătate din potențialii suspecți. Să nu mi-o luați în nume de rău, dar aş vrea să fiu sigur că sunteți sigur că ați auzit acea voce de bărbat.

— Da, sunt sigur.

— Vi s-a mai întâmplat şi altă dată să fiți sigur că auziți voci? Sau să fiți sigur că vorbiți singur la telefon atunci când acesta nu sună?

Hangiul se posomorî:

— Eu nu aud voci, domnule Valabene. Aud doar atunci când îmi vorbeşte cineva.

— Presupun că vă referiți la un om care vă vorbeşte!

— Desigur, la un om !

— Dar dacă latră un câine, sau altcineva, auziți?

— Desigur !

— Dar când mergeți pe stradă, nu aveți uneori tendința să o luați într-o parte? insistă Vallabene.

Hangiului i se înnegură fața. Bănuia ce vrea să insinueze Vallabene:

— Nu mi s-a întâmplat niciodată, domnule Vallabene.

— Asta e bine. Pornind de la această premisă, la care mă aşteptam dealtfel, nu putem emite decât două supoziții: ori este primul simptom al unei dereglări psihice care vă dă târcoale, ori m-ați mințit. Rămâne să vă decideți.

Hangiul începu să tremure uşor. În disperare de cauză spuse:

— S-ar putea să fi sunat cineva din sat, să facă o glumă, nu ştiu ce să spun...

— Cine ar putea să facă o asemenea glumă de prost gust? Cine s-ar expune urmărilor unei asemenea glume? Vocea lui Vallabene se ridicase uşor. Nimeni, vă asigur.

— Poate că arpentorul! căută hangiul un ultim refugiu.

— Da. Există şi această posibilitate. Vom verifica. Dar să revenim la motivul principal al discuţiei noastre. Povestiţi-ne pe îndelete cum i-aţi cazat în han pe cei trei arpentori, unde îi ţineaţi ascunşi, după ce program îi asmuţeaţi împotriva funcţionarilor de la Castel, care erau cazaţi în han, şi câţi mai trebuiau să vină. Vă ascultăm. Şi să nu uit, să ne precizaţi şi când anume urma să vină următoarea tranşă de arpentori. Deci, vă ascultăm cu atenţie.

Hangiul simţi cum îl cuprinde ameţeala. Nici nu ştia cu ce să înceapă, din şirul de enormităţi care i se puneau în cârcă. Le simţea ca pe o avalanşă care îl învăluie şi-l duce la vale. I se părea inutilă orice încercare de a se opune acestei forţe copleşitoare. Îndrăzni totuşi:

— Eu nu am...

— Domnule hangiu, se pare că dialogul nostru a luat o turnură greşită! îl întrerupse Vallabene. După cum puteţi sesiza şi dumneavoastră, prima frază pe care aţi avut amabilitatea s-o rostiţi începe cu o negaţie. Nu este un început bun pentru acest interogatoriu. Vă rog să vă concentraţi şi să răspundeţi în ordine la învinuirile care v-au fost aduse. Şi reţineţi că aceste acuzaţii nu vi le aduc eu. Eu sunt doar cel însărcinat să le elucideze. Şi vă spun acest lucru pentru a reduce din animozitatea pe care simt că o aveţi faţă de mine. Dacă vă este greu, vă rog să vă concentraţi doar asupra punctelor din rechizitoriu la care puteţi răspunde afirmativ, lăsând ca celelalte aspecte să le lămurim ulterior.

Hangiul încercă să se concentreze. Care afirmaţii erau adevărate? Evident că niciuna, poate doar că amărâtul acela

de arpentor a dormit o noapte în han, dar nu din vina lui. Trase aer în piept şi spuse:

— Este adevărat că arpentorul a petrecut o noapte în incinta hanului, dar...

— Suficient! îl întrerupse din nou Vallabene. Notaţi domnule secretar afirmaţia domnului hangiu. Deci avem o primă punte de comunicare. Pornind de la acest lucru, care mie mi se pare esenţial, toate celelalte acuzaţii decurg de la sine şi îşi pierd în mare măsură din importanţă, în sensul că, chiar dacă nu ar fi adevărate, nu vor scădea cu nimic din vină, cel mult o pot agrava prin dovedirea lor ca reale. Şi chiar dacă nu se vor dovedi reale, tot vor deveni agravante prin însuşi faptul că ele ar fi putut deveni posibile. Că vina principală le-a putut genera chiar şi ipotetic. Aşa că, din punctul meu de vedere, interogatoriul este ca şi terminat. Restul este doar o treabă de rutină. Îl vom continua doar pentru a îndeplini până la capăt formalităţile. Deci, câţi arpentori dorm în han în fiecare noapte, în ce odăi anume, şi cine mai ştie de prezenţa lor? Ca să nu vă complicaţi cu referirea la date şi la număr de arpentori, daţi un singur exemplu, cum ar fi cel din această noapte, când avem fericita ocazie de a discuta împreună: câţi arpentori ne pândesc din diverse camere? V-aş recomanda să răspundeţi cât mai scurt posibil. Dacă se poate, doar prin „da" şi „nu".

— Domnule Vallabene, este vorba de un caz nefericit, în care un singur arpentor, şi doar pentru o singură noapte, şi de fapt nici n-a dormit ci...

— Deci, notaţi domnule Momus. Unul dintre arpentorii cazaţi în han nu a reuşit să adoarmă într-una din nopţi. În care noapte anume, domnule hangiu, şi ce anume i-a produs insomnia? Ca să putem preciza în procesul-verbal.

Vallabene scoase tacticos ceasul din buzunărelul de la vestă, îi desfăcu capacul, îl privi cu atenție apoi, cu un pocnet scurt, îl închise şi îl lăsă să alunece înapoi în buzunărel. După care, adăugă: vă precizez că, fiind trecut de miezul nopții, astăzi este vineri, asta ca să vă fie mai uşor să vă orientați în timp.

— Desigur, domnule. Dacă astăzi este vineri, arpentorul a dormit aici în noaptea de marți spre miercuri, dar este vorba doar de...

— Lăsați-l pe arpentorul care a dormit. Povestiți-ne de acela care are insomnii. Parcă spuneați că printre ei este unul care n-a dormit!

— Adică, da, n-a dormit. Vorbesc de singurul arpentor care era în han la acea oră. A stat în sala birtului cu domnişoara Frieda şi, mă rog, ştiți şi dumneavoastră cum se întâmplă în asemenea situații...

— Eu nu am de unde să ştiu, domnule hangiu. Eu nu-mi petrec nopțile cu tot felul de slujnicuțe prin sălile hanurilor. Eu noaptea muncesc, iau interogatorii. Vă rog să fiți mai explicit.

— Vă rog să mă scuzați. Cum să vă spun, discutau ceva mai intim...

— Cât de intim?

— Nu ştiu cum să mă exprim... Erau pe podea şi erau foarte aproape unul de celălalt şi...

— Şi în timp ce cei doi conversau „ceva mai intim", aşa cum v-ați exprimat, ceilalți arpentori unde dormeau, în care odăi?

— Nu dormea niciun arpentor în han, domnule Vallabene. Doar în sala birtului, cei doi...

— Formidabil! Adică cei doi o „discutau intim" pe slujnicuța dumneavoastră! Şi al treilea ce făcea, dormea?

— Nu, Doamne fereşte! se apără hangiul de parcă ar fi fost vorba de el. Secundanţii doar priveau.

— Interesant. Chiar foarte interesant. Presupun că şi dumneavoastră stăteaţi acolo şi priveaţi, de vreme ce ştiţi atât de exact desfăşurarea evenimentelor. Povestiţi-ne cum v-aţi furişat din patul conjugal în toiul nopţii pentru a merge la întrunirea cu arpentorii. Obişnuiţi să organizaţi des asemenea spectacole speciale? Soţia dumneavoastră este la curent cu activităţile dumneavoastră nocturne? Presupun că este o persoană serioasă şi nu participă la aceste mici orgii.

— Dormim separat, domnule Vallabene, eu dorm în camera de lângă birou! spuse hangiul şi apoi tăcu de parcă această precizare ar fi lămurit toate lucrurile.

— Mda. Asta o scoate din cauză pe doamna hangiţă. Deci dormiţi separat, asta nu e bine. V-a dat cineva indicaţii în acest sens?

— Care sens ?

— Să dormiţi separat

— Separat de cine ?

— De doamna hangiţă, soţia dumneavoastră. Ce cancelarie v-a dat acest sfat. Să putem să verificăm.

— Nu mi-a dat nimeni niciun sfat şi nicio indicaţie.

— Deci aţi luat singur o asemenea decizie. Extraordinar! N-am mai auzit una ca asta. Îmi închipui ce disconfort pentru doamna hangiţă. Dacă aţi luat singur o asemenea hotărâre va trebui să ne daţi o explicaţie plauzibilă. Altfel ne veţi lăsa toată libertatea de a presupune noi cauza. Şi această decizie pe care aţi luat-o nu va fi în niciun caz în favoarea dumneavoastră. Putem presupune că aţi luat hotărârea de a dormi singur pentru ca doamna hangiţă să nu vă simtă când vă strecuraţi noaptea în sala hanului, pentru a parti-

cipa la inițierea slujnicuțelor dumneavoastră de către ceata de arpentori. Vă imaginați ce impact neplăcut ar avea pentru dumneavoastră să apară în acest proces-verbal presupunerea noastră?

— Domnule Vallabene, mi-e greu să vă relatez cauzele, căci sunt mai multe şi s-au adunat cu timpul. Vă rog să-i spuneți domnului Momus să nu consemneze în procesul-verbal acea presupunere, întrucât nu corespunde realității. Vă promit că o să mai meditez la acele cauze şi am să le sintetizez într-un raport pe care am să-l înmânez domnului Momus.

— Cum doriți, domnule hangiu. Aştept raportul dumneavoastră. Să ne concentrăm acum atenția asupra problemei care ne-a adunat în puterea nopții pe toți trei aici. Precizați-mi, vă rog, cine mai are cheia de la intrarea în han în afară de dumneavoastră.

— Numai eu o am, excelență!

— Atunci ne puteți explica, totuşi, cum a fost posibil ca pe uşa hanului, a cărei unică cheie o dețineți, a putut năvăli o ceată întreagă de arpentori?

— Nu era o ceată, excelență, erau doar trei...

— Asta dacă ne referim doar la prima tranşă. Erau trei pentru început, aşa este, dar tot nu ne-ați explicat cum au intrat pe uşă. Au venit în grup organizat, sau pe rând? Şi dacă au venit pe rând, vă rog să ne precizați ordinea în care au sosit şi, dacă se poate, orele la care au intrat în han.

— Domnule Vallabene, numai unul a intrat pe uşă, ceilalți doi au intrat pe fereastră.

— Pe care dintre ferestre au intrat?

— Au intrat pe fereastra de la dormitorul meu, excelență!

— Şi n-ați auzit chiar nimic. Dormiți aşa de profund încât să nu auziți când cineva forțează o fereastră de la odaia în care vă odihniți?

— Nu au forțat-o, excelență, au bătut în oblon şi eu le-am deschis.

— Au bătut după un cod special, sau dumneavoastră obişnuiți să deschideți fereastra oricărui beţiv care trece în puterea nopții pe lângă casă şi vă bate în oblon?

— Este un han, excelență! Putea fi un călător întârziat care căuta adăpost. Putea fi un domn de la Castel. Eu nu pot dormi liniştit ştiind că cineva bântuie prin gerul de afară căutând adăpost, aşa că am deschis oblonul când cei doi au bătut.

— Suntem mişcați de spiritul dumneavoastră de solicitudine şi de solidaritate cu persoanele rătăcite prin viscol, dar să revenim la cod. Cum băteau? Aşa? şi Vallabene bătu de patru ori sacadat în tăblia mesei, cu o pauză mai lungă între prima bătaie şi a doua şi între bătaia a treia şi a patra.

— Nu, nu au bătut aşa. Îmi permiteți? Hangiul se apropie de masă şi bătu de trei ori fără nici-o pauză semnificativă.

— Încercați din nou să ne induceți în eroare, domnule hangiu. Secundanții au bătut de patru ori, şi anume aşa! şi Vallabene bătu de trei ori în tăblia mesei apoi după o pauză mai lungă, izbi cu pumnul în masă. Aşa au bătut, domnule hangiu. Nu ştiu de ce tot încercați să vă ascundeți după deget, că noi ştim tot.

Momus, care tresărise puternic în momentul în care Vallabene izbise cu pumnul în masă, privi atent vârful peniței, după care se apucă să o schimbe.

— Domnule Vallabene, este posibil ca prima bătaie în oblon să n-o fi auzit din pricina faptului că dormeam, aşa că acea lovitură m-a trezit şi eu nu le-am perceput decât pe următoarele trei.

— Mda, asta ar explica oarecum situația. Notați, domnule Momus, ca această problemă să fie elucidată în intero-

gatoriul care îi va fi luat hangiului de la Curtea Domnească, mâine la orele 11. Noi să revenim la scena din sala hanului. Dumneavoastră unde stăteați în timp ce priveați la inițierea slujnicuței de către grupul de arpentori? Pe butoaiele acelea murdare, sau v-ați adus un scaun din birou?

— Nu, eu nu am fost de față, eu dormeam. V-am relatat doar cele auzite de pe la servitorii din han.

— Apropo de han. După plecarea mea din seara când i-am luat preinterogatoriul căruțașului Gerstäcker dumneavoastră ați dat ordin să se pregătească o cameră, deși nu așteptați pe nimeni. Apoi, coincidență, apare arpentorul care rămâne peste noapte în han. Nu vi se pare că această acțiune a dumneavoastră vă incriminează? Se vede de la o poștă că acea cameră era pregătită pentru arpentorul pe care îl așteptați. Când v-ați întâlnit pentru prima oară cu arpentorul? Cine v-a făcut legătura? Fata de la bar?

— Domnule Vallabene, pentru dumneavoastră am pus să se pregătească acea odaie.

— Cum pentru mine, care abia plecasem? Adică, și asta mi se pare foarte grav, cât timp stau în han mă țineți prin tot felul de birouri improvizate, apoi imediat ce plec puneți să se pregătească și odaia în care ar fi trebuit să stau. Probabil ca să mi-o puteți trece în nota de plată. Am să verific și acest aspect al activității dumneavoastră. Pentru ce vă trebuie acești bani nemunciți? Strângeți fonduri pentru asociația arpentorilor șomeri?

— Doamne ferește, cum să v-o pun în nota de plată? M-ar bate Dumnezeu!

— Pentru moment, să nu-l implicăm și pe Dumnezeu în toată această chestiune. Vom reveni într-o anchetă separată asupra aspectelor economice ale activității hanului. Acum

să ne concentrăm asupra celor spuse de dumneavoastră, care sunt atât de contradictorii încât necesită o serie de precizări. Nu este suficient de clar ce-i atrăgea pe arpentori în sala birtului. Aveau şedinţă, o iniţiau pe fata de la bar în tainele arpentajului, se ascundeau de cineva, complotau? Dumneavoastră ce credeţi?

— Ce făceau ei acolo nu am de unde să ştiu, întrucât, după cum v-am spus, eu dormeam, dar pot să vă spun cum au ajuns acolo. În cursul nopţii au venit la mine Artur şi Ieremias şi m-au sculat din somn să le dau drumul în han ca să-l caute pe arpentor.

— Cine sunt Artur şi Ieremias, şi de ce-l căutau pe arpentor în hanul dumneavoastră? Fiţi mai explicit.

— Artur şi Ieremias mi-au spus că sunt secundanţii arpentorului şi că trebuie să-şi caute stăpânul. Întrucât amândoi ţin de Castel, eu am deschis oblonul de la fereastră şi le-am dat drumul înăuntru.

— Pe fereastră?! Puteţi să ne explicaţi de ce nu aţi folosit uşa hanului? Doar cheia era la dumneavoastră? Nu ne mai explicaţi, pentru că este la mintea cocoşului că aveaţi conştiinţa ilegalităţii pe care o comiteaţi. Apoi îşi întoarse privirea spre Momus, făcând un gest larg cu braţul: Ce lume, domnule Momus, ce lume! Vi-i imaginaţi noaptea pe aceşti complotişti, intrând pe furiş prin ferestre deschise de domnul hangiu, întrunindu-se în miez de noapte în sala hanului! Şi cu slujnicuţa aceea... Incredibil! Apoi se întoarse spre hangiu: M-aţi dat gata, domnule hangiu! Abia acum îmi dau seama că v-am subestimat. Vallabene părea sincer impresionat.

În dorinţa de a nu se crea cumva vreo nouă neînţelegere, hangiul preciză:

— Arpentorul n-a intrat pe fereastră, el a intrat pe uşă şi era deja în han când au venit cei doi.

— Pe care uşă, dacă nu vă este cu supărare? Pe vreo uşă de taină pe care noi n-o ştim?

— Nu, pe uşa de la intrare. A venit împreună cu domnişoara Olga...

— Care domnişoară Olga, servitoarea dumneavoastră pe care o iniţiază arpentorii noaptea?

— Nu, excelenţă, aceea este domnişoara Frieda, fata de la tejghea. Domnişoara Olga este sora domnului Barnabas.

— Cine este domnul Barnabas?

— Domnul Barnabas este calfă de cizmar, domnule Vallabene. Este fiul fostului şef al formaţiei de pompieri din sat, şi curierul domnului Klamm...

— Interesant. Notaţi, domnule Momus. La interogatoriul de mâine să fie de faţă şi această soră a curierului Barnabas. Continuaţi, domnule hangiu.

— Şi, cum vă spuneam, arpentorul a venit însoţit de domnişoara Olga, şi eu, care eram în holul de la intrare, i-am precizat că nu are voie decât până în sala birtului.

– Cui i-aţi precizat, domnişoarei Olga?

– Nu, arpentorului!

— Şi el s-a conformat, după câte îmi dau seama. Acolo s-a dus şi acolo s-a şi cazat peste noapte. Notaţi, domnule Momus: La indicaţiile exprese ale domnului hangiu, arpentorul s-a cazat peste noapte în...

— Vă rog să mă scuzaţi că vă întrerup, excelenţă! interveni hangiul puţin panicat. Arpentorul nu a avut încuviinţarea mea. Chiar i-am precizat, atunci când a dorit să rămână peste noapte în han, că acest lucru îi este interzis.

— Poate cineva să confirme cele afirmate, sau a fost o discuţie în particular?

— Domnişoara Olga, domnule Vallabene. Era şi ea de faţă.

— Notaţi, domnule Momus, să fie convocată domnişoara Olga, fiica fostului şef al formaţiei de...

— Am notat, domnule Vallabene, pentru mâine la orele 11.

— Aţi notat foarte bine, numai că acest aspect al problemei îl vom elucida împreună cu domnişoara Olga poimâine la orele 2 şi patruzeci de minute, noaptea. Ştiţi că este lună plină, şi domnişoara Olga are insomnii. Dar să revenim la problema noastră. Apropo de domnişoara Olga. A participat şi dânsa la consfătuirea dumneavoastră nocturnă?

— Nu, domnişoara Olga şi-a petrecut noaptea în grajd împreună cu servitorii domnului Klamm.

— Ce promiscuitate inadmisibilă în acest han! se revoltă Vallabene. Unii prin grajd, alţii prin sala hanului! De ce nu puneţi un felinar roşu la intrare, domnule hangiu?

— Domnule Vallabene, să nu vă imaginaţi că...

— Eu nu-mi imaginez nimic. Nu fac decât să constat. Vom mai reveni asupra acestui aspect al problemei într-un alt interogatoriu. Acum spuneţi-ne, vă rog, s-a mai întâmplat ca şi alţi arpentori să aibă insomnii, sau acesta este primul caz?

— Primul, domnule, şi singurul.

— Notaţi, domnule Momus, că ceilalţi arpentori au somnul sănătos şi dorm bine.

— Domnule Vallabene, nu mai există alţi arpentori, de fapt nu mai există niciunul. Arpentorul acela despre care v-am spus, a plecat împreună cu domnişoara Frieda la Hanul Podului, după câte am auzit.

— Deci nu sunteţi sigur, doar aţi auzit!

— Nu, nu sunt sigur. Aşa am auzit...

— Notați, domnule secretar, că domnul hangiu nu ştie sigur dacă arpentorul care avea insomnii a părăsit hanul sau nu. Sunt curios pe unde ar fi putut să se oploşească, că doar hanul nu este chiar atât de mare.

— Vă rog să nu notați! Sunt sigur că au părăsit hanul! Nu ştiu exact dacă s-au dus la Hanul Podului sau în altă parte.

— Îmi este neplăcut că trebuie să vă contrazic din nou, domnule hangiu. Dar dacă arpentorul a părăsit hanul miercuri dimineața, aşa cum ați afirmat ceva mai devreme, cum se explică prezența lui în curtea interioară a hanului, unde a stat – Vallabene caută prin hârtii – exact o oră şi cincisprezece minute. Şi asta, rețineți, s-a întâmplat aseară. De fapt, această pândă a umplut paharul răbdării. Dacă fojgăiala arpentorilor prin han a mai fost trecută cu vederea, pânda aceea odioasă le-a întrecut pe toate. Nici nu vă puteți imagina, domnule hangiu, cât costă o oră din timpul unui funcționar al Castelului! Şi aici nu este vorba de leafa primită pe oră pentru serviciile aduse Castelului, ci de cantitatea uriaşă de muncă pe care acesta o poate efectua în acea oră, muncă care nu poate fi plătită cu niciun salariu, atât este de importantă şi de neînlocuit. Asta este valabil atunci când vorbim de un funcționar obişnuit, dar când vorbim de un şef de cancelarie, această oră valorează însutit, iar dacă este vorba de însuşi domnul Klamm, această oră pierdută nu mai poate fi cântărită în bani. Nu v-ar ajunge, domnule hangiu, toți banii pe care-i aveți, chiar dacă v-ați vinde şi hanul să răscumpărați acea oră pierdută de domnul Klamm din cauza neglijenței dumneavoastră. Asta în cazul în care este vorba de o neglijență, şi nu de o acțiune premeditată. Deşi nu mă îndoiesc că şirul neglijențelor sau al premeditărilor nu se opreşte aici. Odată pornit pe calea încălcării Regula-

mentelor, nu v-ați mai putut opri. Dar să revenim la interogatoriul nostru. Am să mă refer la cazul de aseară. Pe unde a intrat acel arpentor, cine l-a ajutat, pe unde a ieşit, cu cine s-a întreținut în tot acest timp, ce făceați dumneavoastră în timp ce el îşi făcea mendrele prin han? Sunt câteva întrebări care se nasc firesc în mintea oricărui om. Ar fi bine să vă gândiți serios înainte de a răspunde. Şi, mai ales, ar fi indicat să aveți un alibi solid.

— Arpentorul, după câte ştiu, urma să fie interogat de către domnul Momus, aşa că prezența lui în han mi s-a părut firească. De unde să fi ştiut eu că el a profitat de acest eveniment pentru a face şi alte lucruri, interzise de Regulamente?

— Aici vă înşelați, domnule hangiu, şi încercați să ne înşelați şi pe noi. În primul rând că audierea arpentorului de către domnul Momus s-a decis abia după ce a început pânda din curtea hanului. În al doilea rând, arpentorul a ajuns în curtea interioară cu sprijinul cuiva din interiorul hanului sau – şi aici Vallabene începu să râdă – l-o fi adus vreun funcționar de la Castel cu sania! Poate chiar eu!

Dar hangiul nu găsea nimic de râs în supoziția lui Vallabene. După câte îl cunoştea, putea presupune că era în stare şi de acest lucru, numai pentru a vedea oamenii aduşi la interogatorii. Totuşi îşi luă un aer de parcă supoziția i s-ar fi părut o culme a absurdului, şi spuse neconvins:

— Desigur, domnule Vallabene, că a intrat în han ca orice împricinat, pe uşa din față, dar prezența lui în curtea interioară nu mi-o explic nici eu. Şi pentru mine a rămas un mister cum de a reuşit arpentorul să pătrundă până acolo!

— Deci nu ştiați că arpentorul stă şi pândeşte în curtea interioară?

— Nu, domnule Vallabene. Eu, după cum bine ştiți, asistam la interogatorii şi deci nu aveam cum să...

— Vreți să spuneți că dumneavoastră erați domnul acela adormit care sforăia în patul meu în timp ce eu lucram? Acum îmi dau seama; dumneavoastră stăteați în preajma mea pentru a-mi adormi bănuielile şi pentru a-mi păndi toate mişcările, în vreme ce micul grup de arpentori avea câmp liber să acționeze. Frumoasă diversiune. Şi, în afară de plăcerea pe care o resimțeați asmuțindu-i împotriva funcționarilor de la Castel, în ce scop îi mai foloseați pe arpentorii din dotare, domnule hangiu? întrebă Vallabene în timp ce citea o hârtie din dosar.

— Domnule Vallabene, eu...

Vellabene îl opri cu un gest al mâinii şi i se adresă lui Momus:

— Domnule Momus, sunt oripilat! Uitați-vă şi dumneavoastră ce scrie în aceste rapoarte. Extraordinar! Până şi Hans a intrat în vorbă cu acel străin. Şi, rețineți, timp de aproape o oră! Ce au avut să-şi comunice aceşti doi oameni? Şi mai ales ce l-a împins pe Hans să intre în vorbă cu acel străin? Nu se mai poate! Chemați-l la interogatoriu pe inculpatul Hans Brunswick, fiul cizmarului Otto Brunswick din strada Madeleine...

— Excelență, dacă îmi permiteți, acum este aproape dimineață, şi Regulamentele precizează că minorii nu pot fi interogați după miezul nopții.

— Da? Este minor? Asta mă miră. Ce a avut de discutat un minor din acest sat de oameni cumsecade, cu străinul acela venit de te miri unde? Desigur, aveți dreptate, dacă este minor nu poate fi interogat, dar tot Regulamentele spun că dacă un minor nu poate fi interogat, părinții lui pot fi interogați pentru el. Aşa că faceți bine şi convocați-i la fiecare două ore pe cizmarul Otto Brunswick, domiciliat în

strada Madeleine numărul... văd că numărul nu este precizat.

— Ştiu eu unde stă, excelenţă!

— Aşa, foarte bine, şi pe soţia lui Ana Brunswick, domiciliată la aceeaşi adresă. Şi, să nu uităm, să se consemneze în dosarul minorului, cum ziceai că îl cheamă? A, da, Hans, să se menţioneze că, din cauze majore nu a putut fi interogat, urmând a fi supus unui interogatoriu temeinic când va împlini vârsta majoratului.

— Excelenţă, dacă îmi permiteţi, vă reamintesc că Ana Brunswick, soţia cizmarului, ţine de Castel, şi ca atare nu poate fi supusă interogatoriilor de primă instanţă dacă acest lucru nu este stipulat expres într-o ordonanţă de urgenţă.

— Da? Ai dreptate. Ultima oară când am văzut-o pe Ana spăla podelele prin birouri, pe la Castel. Desigur că ţine de Castel. Dar tot Regulamentele precizează că în asemenea cazuri, rudele apropiate pot fi interogate, Aşa că chemaţi-l pe inculpatul Otto Brunswick la interogatoriu, la fiecare două ore.

— Excelenţă, l-aţi convocat la acest interval de timp în legătură cu fiul său, Hans.

— Cum? Şi fiul său este implicat? Ce familie, domnule, ce familie descompusă, ce familie... Până şi Ana, care ţine de Castel... Extraordinar! Aduceţi-l încoace pe nemernic, că nu-i pot spune altfel. Auzi tu, să o corupă până şi pe Ana, care ţine de Castel... Cizmarii ăştia sunt o adevărată pacoste pentru comunitate. Dacă nu mă înşel, el l-a adus aici şi pe arpentorul acela străin. Ar trebui să ne aplecăm mai mult asupra părinţilor, bunicilor şi străbunicilor acestui cizmar care tulbură apele din sat. Să vedem de unde provine un asemenea specimen.

– Împricinatul este la uşă, excelenţă!

— Asta este bine. De fapt, acolo îi este locul. Vă rog, poftiţi-l să intre.

Un ciocănit în uşă îi întrerupse. Era omul care distribuia actele care-i dădu lui Vallabene un plic. Vallabene citi scrisoarea cu atenţie, deveni palid şi hârtia începu să-i tremure uşor între degete. Era chemat urgent în faţa Primei Instanţe de Control. Puse uşor hârtia pe masă şi îl întrebă bănuitor pe omul cu actele:

— Cine v-a dat acest plic?

— Un curier, excelenţă.

— Ce curier?

— Nu-i cunosc numele, excelenţă, dar îl ştiu din vedere. Vine des pe aici.

— Domnule hangiu, sper că nu este o nouă farsă de-a dumneavoastră!

— Vă jur, domnule Vallabene, că de data aceasta nu eu am...

— De data aceasta nu, dar data trecută aţi... Să nu mai discutăm acum. Pentru astăzi, ajunge. Trebuie să plec la Castel. Îşi strânse hârtiile de pe birou. Domnule hangiu, mergeţi, vă rog, şi spuneţi să-mi pregătească sania.

☆ ☆ ☆

Era foarte de dimineaţă când Barnabas ajunse la Castel. Nu dormise toată noaptea gândindu-se la mesajul pe care trebuia să-l transmită domnului Klamm. Şi asta nu din pricina mesajului în sine, care nu i se părea nici pe departe atât de important şi de urgent pe cât îl considera arpentorul, ci din pricina nemulţumirii acestuia referitoare la felul în care

circulă mesajele sale către domnul Klamm. Era trist că arpentorul nu înțelegea cu cât devotament își face el munca de curier. Pe deasupra, această muncă nici măcar nu este retribuită. Este mai mult un fel al lui de a răspunde cinstei ce i-a fost acordată de Castel de a fi acceptat în funcția de curier. Dar cum să-i explice toate aceste lucruri arpentorului ? Barnabas nu se temea de o eventuală plângere adresată domnului Klamm. Arpentorul n-o să ajungă niciodată în fața domnului Klamm. Cel mult ar fi putut depune o plângere la secretarul comunal, dar nici asta nu se va întâmpla. Singurul om de care se temea cu adevărat era Klamm. Și pentru asta înfrunta el nămeții și ninsoarea viscolită din această dimineață.

Castelul, cu zidurile lui umede și roase de vreme, se ivi din volbura zăpezii. Pe frontispiciul de piatră al arcadei de la intrare, era încastrată o placă de aramă sub formă de scut, pe care era reprezentat un animal a cărui formă nu se distingea prea limpede în lumina cețoasă și nesigură a becului atârnat deasupra intrării. Ceea ce se putea distinge clar era textul de dedesubt, săpat în piatră cu litere al căror contur era subliniat de zăpada depusă: „Sub acest semn vei învinge!" Textul lăsa prea mult loc de interpretări. În primul rând, nu preciza pe cine anume trebuie să învingi. Era de presupus că este vorba de un dușman cu care te afli în luptă, dar ca să-l învingi trebuia mai întâi să-l aduci aici, sub portalul de piatră, ca să fii sigur de victorie. Dar e greu de presupus că acel dușman ipotetic se va arăta cooperant. Pe lângă asta mai exista riscul ca și el să învingă sub același semn, și atunci ce te faci? Doar citatul nu făcea nicio specificație în acest sens. Dacă pe portal ar fi scris: „Barnabas, sub acest semn vei învinge!" atunci, da. L-ar aduce pe dușman aici,

şi gata. Dar, nu. Textul era atât de ambiguu că se putea aplica fără teama de a greşi oricărui om. Poate că fiecare om ar trebui să aibă un semn al lui sub care să învingă. Dar în acest caz ar învinge cu toţii, şi ce pământ ar fi acela numai cu învingători? Cine ar mai fi învinşii? Poate numai atunci vei fi şi tu un învingător, Barnabas. Prostii! Semnul acela este inutil. Are doar rolul de a-l face pe cel care l-a creat şi l-a pus acolo să se simtă învingător. Să se simtă doar, nu să fie. Pentru că învingător cu adevărat nu este nimeni, pentru că orice victorie înseamnă pierdere şi înfrângere pe alte planuri.

Va trebui să privească semnul cu mai multă atenţie, atunci când va pleca şi lumina va fi mai bună. Îşi aminti, cu surprindere, că niciodată nu-l văzuse prea limpede. Fie că era întuneric sau ceaţă, fie că ningea, fie că uita de el, fiind prea grăbit. Parcă semnul acela chiar dorea să rămână în penumbră şi poate că de aici izvora şi puterea lui. În nesiguranţa şi ambiguitatea reprezentării. Doar orice lucru inaccesibil şi incert creează teamă şi respect. Ca şi Castelul.

Ajunse în faţa intrării, unde drapelul cu însemnele contelui se zbuciuma sub presiunea viscolului. Barnabas trecu pe lângă portarul somnoros care abia îi răspunse la salutul lui respectuos. Era deja un gest de atenţie. Îl remarcase că a trecut prin faţa lui. Ce putea el cere mai mult, un biet curier, semioficial, acceptat de cei de la cancelarii să poată pătrunde în câteva încăperi, din partea unui portar angajat oficial de către Castel şi care putea rămâne peste noapte acolo unde lui nu-i era îngăduit? Urcă pe bâjbâite câteva trepte şi se îndreptă, în lumina zgârcită ce venea prin geamurile fumurii, spre scara care ducea la etaj. Urcă cu grijă să nu trosnească lemnul treptelor şi se instală lângă uşa biroului unde îl primise domnul Erlanger pentru a-i înmâna mesajul pre-

cedent. Dacă acesta era cu adevărat biroul domnului Klamm el nu avea de unde să ştie. Ştia doar că aici avea voie să stea, şi asta îi era de ajuns. De fapt, nimeni nu îi interzisese în mod direct accesul spre alte culoare sau etaje, dar Barnabas nu îndrăznea să forţeze lucrurile. Îşi cunoştea prea bine locul pe care merita să-l ocupe, şi de aceea până acum nu avusese neplăceri. Numai arpentorul se găsise acum să se arate nemulţumit de serviciile lui. Încet, încet, lumina de afară se mai întări, şi funcţionarii începură să circule pe culoar. Treceau pe lângă el somnoroşi sau veseli, preocupaţi sau posaci, fără să-i acorde nicio atenţie. Abia într-un târziu uşa în faţa căreia aştepta se deschise şi dinăuntru ieşi un secretar pe care nu-l cunoştea. Când dădu cu ochii de el, îl luă la rost:

— Dumneata eşti cel în chestiune? Acum se vine?

Barnabas rămase un moment descumpănit, apoi spuse ceva despre faptul că el este de mult timp la uşă şi că îl aşteaptă pe domnul şef de cancelarie Klamm.

— Domnul Klamm nu primeşte astăzi pe nimeni! spuse secretarul cu o voce severă. Apoi adăugă mai moale, de parcă l-ar fi invitat la continuarea discuţiei: Numele meu este Pinzgauer.

Văzând că domnul secretar îşi mai domolise tonul, Barnabas prinse curaj:

— Ştiţi, domnule Pinzgauer, eu sunt curierul domnului Klamm şi i-am adus un mesaj.

— Curierul domnului Klamm?! se miră Pinzgauer măsurându-l bănuitor cu privirea.

— Da, domnule Pinzgauer, sunt de curând în serviciul domnului Klamm! explică Barnabas. S-ar putea să nu mă cunoaşteţi. Aduc un mesaj din partea arpentorului K.! şi

Barnabas scoase din buzunarul interior al tunicii o hârtie împăturită.

Pinzgauer luă hârtia pe care o cercetă gânditor, apoi îi făcu semn să-l urmeze înăuntru. Odată ajuns în birou, Barnabas rămase un moment zăpăcit de zgomotul dinăuntru. Vreo douăzeci de funcționari, din care mai mult de jumătate stăteau în picioare, vorbeau încontinuu. Toți erau preocupați și răsfoiau dosare și hârtii pe care le scoteau din câteva dulapuri mari aflate în fundul încăperii. Vrafuri de dosare erau așezate și de-a lungul pereților în coloane care se clătinau amenințând să se prăbușească. Pinzgauer îl duse până la o masă de lângă geam unde era ceva mai multă lumină și-l puse să reproducă mesajul, în timp ce el îl urmărea după scrisoarea pe care o ținea foarte aproape de ochi. După ce termină, Pinzgauer dădu mulțumit din cap, apoi se aplecă la urechea unui funcționar așezat pe un scaun și începu să-i vorbească repede în șoaptă.

— Nu! răspunse hotărât cel de pe scaun. Am niște situații extrem de urgente de întocmit!

— Hai, domnule Bürgel, vă rog, lăsați-mă și pe mine să stau jos, întrucât am de scris un proces-verbal extrem de important pentru domnul Klamm. Am curierul aici lângă mine!

Bürgel ridică ochii și-l măsură bănuitor pe Barnabas, apoi spuse cu încăpățânare:

— Nu cred că aveți niciun mesaj, și l-ați adus aici pe omul acesta numai pentru a-mi lua locul pe scaun.

— Cât puteți fi de neîncrezător, domnule Bürgel, uitați aici scrisoarea arpentorului adresată domnului Klamm, despre asta este vorba.

Bürgel luă scrisoarea și începu s-o examineze atent. Barnabas, puțin jenat de faptul că asista la o discuție între

domni, discuție care nu-l privea pe el, își întorsese capul și privi prin încăpere. Abia acum constată că încăperea nu avea o altă ușă în afară de aceea pe care intrase el, și nu pricepea pe unde intraseră toți aceşti oameni. Doar el stătuse aproape o oră în fața ușii. Probabil că erau aici încă de aseară și lucrau încontinuu. Abia acum realiză, aproape fizic, cât de mic și de neînsemnat era el în raport cu munca uriașă care se executa acolo. De asemenea îl nedumerea faptul că acum câteva zile, când mai fusese pe aici, în această încăpere nu era decât biroul domnului Erlanger. Și mai avea o ușă care dădea spre biroul domnului acela care îi spusese să aştepte afară. Nu credea că ar fi posibil ca încăperile Castelului să se modifice de la o zi la alta. Probabil că greșise ușa. Va trebui să fie mai atent.

Se pare că până la urmă cei doi ajunseseră la un compromis: Bürgel îl lăsa pe scaun, iar Pinzgauer îl lăsa și pe el să semneze procesul-verbal. Odată instalat, Pinzgauer îl chemă mai aproape pe Barnabas și-l puse să povestească cum a intrat în posesia mesajului.

Barnabas povesti cum aseară se dusese la școală, unde arpentorul este angajat ca servitor, pentru a-i duce un mesaj din partea domnului Klamm. Aici o găsise doar pe domnișoara Frieda, logodnica domnului arpentor, și pe cei doi secundanți, Artur și Ieremias, și aflase că arpentorul se afla la hanul Curtea Domnească. Apoi a plecat împreună cu secundanții spre han. Pe drum s-a întâlnit cu arpentorul care, după ce a citit scrisoarea domnului Klamm, s-a arătat nemulțumit de cele aflate și a dat următorul răspuns:

Barnabas, uită-te ce-mi scrie domnul. Domnul e prost informat. Că doar nu execut niciun fel de măsurători, și cât despre

secundanți, vezi şi tu ce le poate capul. Iar munca pe care n-o fac, cum aş putea s-o întrerup? Nu pot să provoc nici măcar supărarea domnului Klamm, darămite să-i merit laudele! Şi să fiu fără grijă, nu voi putea niciodată.

După ce el, Barnabas, a spus că o să-i transmită domnului Klamm şi acest mesaj, domnul arpentor a avut o criză de depresie sufletească, după care şi-a scris mesajul, care de data asta suna astfel:

Arpentorul K. îl roagă pe domnul director să-i dea voie să se prezinte personal la dânsul; acceptă dinainte orice condiție de care ar depinde această permisiune. Rugămintea aceasta se vede silit s-o facă, pentru motivul că până acum toți intermediarii s-au vădit nedemni de încredere; ca dovadă, îi face cunoscut că până-n prezent n-a executat nicio lucrare de arpentaj şi, după declarațiile primarului, nici nu va executa vreodată. De aceea a citit adânc ruşinat ultima scrisoare a domnului director, şi numai o audiență personală la domnul director ar putea fi de ajutor. Arpentorul ştie cât de mult cere, dar se va strădui să-l deranjeze cât mai puțin pe domnul director, se va supune oricărei limitări în timp a convorbirii, la nevoie şi a unei fixări prealabile a numărului de cuvinte pe care este autorizat a le folosi în timpul întrevederii, crede că o poate scoate la socoteală chiar şi cu zece cuvinte numai. Aşteaptă decizia, cu profund respect şi extremă nerăbdare.

În încheiere Barnabas îi spuse lui Pinzgauer că trebuie să ducă răspunsul înapoi încă în această seară.

Pinzgauer aprobă absent din cap în timp ce recitea procesul-verbal. După ce-l semnă şi puse data, îl semnă şi Bürgel, după care fără prea multe menajamente îl înghionti pe Pinz-

gauer să părăsească scaunul. Acesta se ridică cu părere de rău, apoi îi spuse lui Barnabas să semneze şi el, dar înainte să scrie: „Prezentul mesaj a fost adus de mine, curierul Barnabas, şi declar că nu am cunoştinţă de conţinutul său". Barnabas, care luase tocul în mână şi se aplecase peste masă pentru a semna, se îndreptă de spate şi privi nedumerit spre secretar:

— Mă iertaţi, domnule Pinzgauer, dar cum să nu am cunoştinţă de conţinutul său, de vreme ce arpentorul m-a pus să-l repet în faţa lui? Abia apoi l-a scris.

— Aşa spun Regulamentele. Scrieţi şi nu mai comentaţi! se enervă Pinzgauer. De când sunteţi curier, dacă nu ştiţi nici Regulamentele?

Barnabas tăcu şi semnă. Ce putea să ştie el despre Regulamente? Secretarul luă scrisoarea şi procesul-verbal şi ieşi din birou, iar Bürgel se adânci în hârtii fără să-i mai acorde nicio atenţie. Rămas fără niciun rost în picioare lângă masă, Barnabas se gândi să meargă în Sala Cărţilor cu Legi, unde existau mai multe şanse să-l întâlnească pe domnul Klamm decât în acest birou supraaglomerat. În altă parte nu ştia unde s-ar fi putut duce, iar să se întoarcă fără răspuns la arpentor, nu-i venea deloc la îndemână. Şi mai erau şi surorile lui care făcuseră, în mod inexplicabil, o adevărată pasiune pentru K. Ieşi din birou neluat în seamă de nimeni şi porni de-a lungul culoarului.

☆ ☆ ☆

Contele se trezi bine dispus. Se ridică din aşternut şi merse la fereastră unde trase perdelele grele de pluş. Soarele orbitor, reverberat de strălucirea zăpezii, îl făcu să închidă

ochii. Se anunța o zi superbă. Începu să se îmbrace fredonând încetișor o melodie. Era o dimineață atât de frumoasă încât aveai senzația că puteai face orice ți-ai dorit altădată și, din diverse motive, nu ți-ai putut permite. Astăzi nu-și va suna valetul și se va îmbrăca singur. Era încă destul de tânăr, și prezența valetului îi crea senzația că a îmbătrânit și că are nevoie de ajutor. Erau și dimineți în care simțea acut nevoia valetului, nu atât pentru ajutorul pe care i-l dădea, cât pentru a avea alături un om cu care să îndure mai ușor ziua care venea. Asta se întâmpla mai ales toamna, în diminețile ploioase, când nici nu-i venea să se dea jos din pat.

După ce termină cu îmbrăcatul, trecu în birou unde se așeză comod la masa de lucru. În loc să aprindă lampa de birou, se ridică și trase perdelele. Mișcarea prin încăpere îi producea plăcere. Simțea că astăzi va realiza foarte multe. Vru să consulte agenda, dar renunță. Se va descurca astăzi și fără agendă, și fără secretar, și fără valet. Ba mai mult, va merge personal să-și comande cafeaua. Când dădu să iasă din birou, aproape că se lovi de Klamm, care aștepta în fața ușii înarmat cu un dosar voluminos. Contele tresări, făcu un pas înapoi, și avu un gest inconștient ca și cum ar fi vrut să închidă ușa. Klamm avu și el un gest reflex, de parcă ar fi dorit să înainteze și să proptească ușa cu piciorul. Bineînțeles că nu și-ar fi putut permite să țină de o ușă pe care Excelența Sa voia s-o închidă. La fel cum nici Contele nu ar fi închis o ușă în nasul lui Klamm.

Se stabilise între ei un sistem de relații, tacit acceptate, care îi împiedicau să se manifeste liber în a face vreun gest care i s-ar fi părut celuilalt nepotrivit. Asta se întâmpla cam din perioada în care Klamm rămăsese singurul șef de cancelarie care avea acces la Excelența Sa. Poate că și Contele

simțea că dacă ar face un gest necugetat, care ar răni sensibilitatea lui Klamm, ar rămâne singur şi ar trebui, pentru a fi cât de cât la curent cu problemele comitatului, să citească sute de procese-verbale sau să asculte lungi şi plictisitoare rapoarte telefonice. De fapt, în sinea lui, se bucura de prezența lui Klamm, om sensibil şi instruit, cu care se putea discuta într-un mod agreabil. Singurul lucru pe care i l-ar fi reproşat, dacă acest lucru putea fi reproşat cuiva, era corectitudinea acestuia, împinsă până la pedanterie, şi un deosebit de dezvoltat simț al datoriei şi al ierarhiei. Adevărul era, şi abia acum sesiza acest lucru, că ceea ce îl surprinsese în mod neplăcut în această dimineață nu era vederea lui Klamm, ci a impresionantului dosar pe care acesta îl purta asupra lui. De aceea tresărise şi avusese acea mişcare imperceptibilă de a-l evita. Imperceptibilă pentru un ochi obişnuit, dar nu şi pentru un ochi sensibil cum era al lui Klamm, căruia nu-i scăpau nici cele mai fine gesturi sau nuanțe ale vocii interlocutorului.

Cum nu mai era nimic de făcut, şi întâlnirea părea inevitabilă, Contele făcu un pas înapoi şi-l invită înăuntru. Klamm intră şi începu prin a-şi cere scuze că-şi permite să o deranjeze pe Excelența Sa la o oră atât de matinală, dar incidentul de aseară, pe care el nu l-a uitat, şi crede că mult timp de acum încolo nu-l va uita, l-a tulburat atât de tare încât n-a mai putut dormi şi s-a retras în birou, unde a întocmit un raport cuprinzând câteva considerații referitoare la caracterul arpentorului. Acum, poate că şi din pricina oboselii, întrucât nu a închis ochii toată noaptea – deşi este conştient că acest lucru nu-l poate scuza în niciun fel – a fost atât de nepoliticos şi a stat chiar în dreptul uşii pricinuind acea tresărire Excelenței Sale. În mod normal ar fi trebuit să stea mai la o

parte şi să îşi anunţe de departe prezenţa. El presupune că aici şi-a spus cuvântul şi nerăbdarea lui de a comunica mai repede concluziile la care a ajuns.

Auzind că este vorba tot de arpentor, Excelenţa Sa simţi cum o imensă slăbiciune îi cuprinde trupul, şi se lăsă moale în jilţul cu spătar înalt din spatele biroului. Cu un gest obosit şi vag politicos, îl invită pe Klamm să ia loc pe fotoliul din faţă. Klamm se aşeză pe marginea fotoliului şi îşi aranjă cu grijă dosarul pe genunchi. Cu un uşor oftat de resemnare, Excelenţa Sa îl invită să înceapă. Klamm, sesizând imediat de unde provine nemulţumirea Excelenţei Sale, se grăbi să explice că acest dosar voluminos cuprinde o serie de rapoarte, declaraţii şi procese-verbale importante pentru cazul în speţă, dar cu care el, Klamm, nu o va plictisi pe Excelenţa Sa. Ele i-au fost necesare doar pentru a întocmi un raport mult mai scurt, doar de câteva pagini, care, la o adică, ar putea fi redus la un raport doar de câteva fraze. Sau, dacă Excelenţa Sa consideră că ar fi cazul, el se va retrage. Mulţumindu-i cu o înclinare a capului, Contele îl invită să continue. Restabilindu-se oarecum atmosfera obişnuită de lucru, Klamm extrase din dosar câteva file şi începu:

— Ordinea în care voi analiza trăsăturile de caracter ale arpentorului este oarecum aleatoare, nu este ordinea dictată de importanţa pe care am putea s-o acordăm acestor trăsături. Aceasta deoarece anumite trăsături de caracter pot să pară în ochii unui străin ca fiind normale, în timp ce pentru un locuitor al satului ar fi impardonabile. Şi, ca să nu mă depărtez de subiect, am să încep cu nesinceritatea lui K. Da, Excelenţă. În baza documentelor de la dosar, ce cuprind relatările diverselor persoane care l-au cunoscut, se poate afirma că arpentorul este un mincinos.

— Iertați-mă, interveni Contele, eu încă nu mi-am servit cafeaua de dimineață, şi pot presupune că, după munca îndelungată de noaptea trecută, nici dumneavoastră nu v-ar strica una.

— Ideea dumneavoastră este excelentă, Excelență! spuse Klamm ridicându-şi privirea din dosar.

— Excelent! se bucură Contele. Vom servi cafeaua împreună în această minunată dimineață. Şi pentru a sublinia cât de minunată i se pare lui dimineața, se ridică frecându-şi mâinile şi se îndreptă spre fereastră. Ajuns aici, trase de cordonul lat de mătase, apoi, după ce aruncă o privire peisajului de afară, se întoarse la birou. Ajuns aici, îl observă pe Klamm care încerca să închidă uşor şi pe neobservate dosarul pe care îl avea pe genunchi. Contele zâmbi imperceptibil şi spuse: Dar să continuăm. Ce se mai întâmplă cu arpentorul acela?

Klamm deschise din nou dosarul. Se pare că Excelența Sa avea dispoziția necesară să asculte raportul.

— Excelență, încercam să vă aduc la cunoştință că, analizând procesele-verbale pe care le deținem până în prezent, am ajuns la concluzia că arpentorul este nesincer. Să analizăm prima situație. Este vorba de seara când arpentorul a ajuns pe domeniile senioriale, la Hanul Podului, şi a dormit în sala birtului. Atunci Schwarzer l-a trezit, cerându-i autorizația de a poposi pe domenii.

— Da, da! spuse visător Contele. Se pare că tatăl meu elibera astfel de autorizații. Ce vremuri!

— Desigur că Excelența Sa, tatăl dumneavoastră, Dumnezeu să-l odihnească în pace, dispunea eliberarea unor astfel de autorizații, dar Regulamentele, care nu s-au schimbat, impun şi acum necesitatea lor.

— Regulamentele acestea ar mai trebui revizuite, opină Contele. Cine se ocupă de...

— Cancelaria pentru Regulamente şi Demnităţi, Excelenţă. Ei se ocupă.

— Cine mai e şef pe acolo?

— Domnul Pinzgauer, Excelenţă.

— Vă rog să-i comunicaţi că am dispus ca de aceste autorizaţii să se ocupe cancelaria domniei sale până se vor modifica Regulamentele în acest sens. Din păcate, timpul nu-mi permite să mă ocup personal de aceste autorizaţii.

— Prea bine, Excelenţă. Am să-i comunic chiar astăzi.

— Dar să revenim la arpentor.

— Desigur, Excelenţă. După cum vă relatam, arpentorul, care nu dispunea de o astfel de autorizaţie, ce credeţi că a spus? Citez: „În ce sat m-am rătăcit oare? E vreun castel pe aici?" Iar peste câteva momente, când s-a pus problema expulzării lui de pe domeniile senioriale, declară că el este arpentorul chemat în urma dispoziţiilor dumneavoastră, pentru a face măsurători de terenuri. Faptul că în decurs de câteva minute face două declaraţii contradictorii, ni-l prezintă ca fiind un personaj cel puţin dubios. Dacă a minţit prima dată, lucrul este deosebit de grav. Schwarzer este fiul unui subadministrator al Castelului şi, deşi nu îndeplineşte nicio funcţie oficială în cadrul administraţiei, este într-un fel un reprezentant al Castelului, mai ales pentru un străin. Iar K., minţindu-l pe el, minte, de fapt, autorităţile Comitatului.

În birou pătrunse valetul, tăcut ca o umbră. Abia după ce închise uşa se făcu remarcat tuşind discret.

— Bine că ai venit! se bucură Contele. Cred că două cafele ne-ar fi de ajuns, deocamdată. Sau, se întoarse spre Klamm, poate că dumneavoastră doriţi şi puţin coniac?

Lui Klamm i se păru că surprinde o notă uşor ironică în întrebarea domnului Conte, şi spuse privind în jos:

— E prea de dimineaţă, Excelenţă!

Valetul se înclină şi ieşi mai tăcut decât intrase, iar Klamm continuă:

— Să analizăm acum cazul în care arpentorul minte atunci când afirmă că este chemat de Castel. Aici fac o mică paranteză pentru a vă informa că problema chemării lui nu este încă suficient elucidată, întrucât nu ne-au sosit răspunsurile de la cancelariile 58, 69, şi 104. Nici chiar domnul Sordini, care s-a ocupat în amănunţime de problema arpentorului, nu ne-a putut lămuri.

— Îl ştiu pe Sordini, interveni Contele, este domnul acela care umblă prin păduri în căutarea incendiilor.

— Desigur, Excelenţă, acela este Sortini, dar aşa cum bine aţi remarcat, Sordini este cel care-l trimite pe Sortini în locul lui pe teren. Deci, dacă arpentorul ne minte şi în acest caz, situaţia lui este mult mai gravă, întrucât, nefiind chemat de noi, se ridică întrebarea ce scopuri urmăreşte venind aici de cine ştie unde. Evident că această afirmaţie putea să o facă şi sub imperiul fricii de a nu fi izgonit în crucea nopţii din aşternutul lui cald. Dar această supoziţie nu rămâne în picioare din pricina faptului că în zilele următoare îşi menţine afirmaţia. Oricum ar sta lucrurile, domnul K. nu ne-a convins că este arpentor întrucât, până acum, în afară de vorbe nu a adus niciun argument. Deşi a mers la primarul satului pentru a discuta condiţiile angajării lui, nu a prezentat niciun act de studii şi nicio recomandare de prin locurile pe unde a mai lucrat. Iar faptul că minte cu atâta uşurinţă şi face afirmaţii contradictorii, ne determină să avem serioase îndoieli referitoare la capacităţile sale intelectuale. Sau este

slab de minte şi uită cu o repeziciune cel puţin îngrijorătoare ce a declarat cu puţin timp înainte, sau este dezinteresat de urmările declaraţiilor sale. Acest dezinteres poate proveni fie dintr-o lipsă de consideraţie faţă de persoanele cu care discută, fie dintr-o neînţelegere a importanţei declaraţiilor pe care le face. Sau poate că este o sfidare.

— Scuzaţi-mă că vă întrerup! interveni Contele în timp ce se juca cu cutia de ţigări de pe masă. Am uitat să vă servesc cu o ţigară. Nu trebuie să uităm că o ţigară fină şi o cafea bună îţi schimbă optica asupra lucrurilor. Omul devine ceva mai generos, şi mai imparţial în acelaşi timp. Nu, să nu mă înţelegeţi greşit, nu mă refer la raportul dumneavoastră, că el ar suferi din acest punct de vedere. O spun ca principiu general, valabil în orice situaţie.

— Aveţi dreptate, Excelenţă, aprobă Klamm întinzând mâna spre cutia de ţigări ce i se oferea. O ţigară bună creează o atmosferă propice de lucru!

Contele dădea aprobator din cap, dar se vedea că nu era acolo cu totul. Gândurile parcă îi erau în altă parte în timp ce-şi făcea de lucru cu cleştişorul de argint cu care tăia capătul ţigării. O privi cu atenţie în lumină să vadă dacă a fost bine tăiată, apoi şi-o puse tacticos în gură. Klamm se grăbi să-i ofere un chibrit aprins. Dosarul îi alunecă de pe genunchi şi filele se împrăştiară pe covor.

— Cred că v-a căzut ceva! spuse Contele între două rotocoale de fum. Dar era vizibil că remarca era făcută mai mult din politeţe, întrucât întreaga lui atenţie era îndreptată spre ţigara de foi pe care o savura cu plăcere.

— Nu este nimic, Excelenţă, e doar dosarul, pe care am să-l ridic imediat! se scuză Klamm. Abia după ce adună filele împrăştiate pe jos şi le îngrămădi în dosarul pe care-l

puse pe fotoliu, lângă el, se apucă să-şi taie capătul ţigării şi să o aprindă.

Contele fuma liniştit şi privirea îi fugise visătoare pe fereastră. După un timp, observând că interlocutorul lui tace, îşi întoarse privirile spre el:

— Continuaţi! Aţi rămas acolo unde arpentorul este nesincer, dacă nu mă înşel.

— Desigur, Excelenţă, imediat! Puse trabucul pe marginea scrumierei şi deschise dosarul. Foile se cam încurcaseră. Excelenţa Sa Contele era atât de puţin atent în această dimineaţă, şi el era atât de obosit... Găsi în sfârşit fila şi continuă: Dacă lucrurile s-ar fi oprit aici, poate că minciunile lui ar fi fost trecute cu vederea. Dar chiar a doua zi de dimineaţă, într-o discuţie pe care a avut-o cu Martin, birtaşul de la Hanul Podului, face afirmaţia că este căsătorit şi că are copii în locul acela de unde vine. Ca să fim mai exacţi, este vorba de un copil. Apoi, în aceeaşi seară, se încurcă cu domnişoara Frieda şi...

— Care domnişoară Frieda?

— Excelenţă, este o domnişoară care serveşte în sala birtului de la Hanul Curtea Domnească.

— Eu n-o ştiu. Dumneavoastră o cunoaşteţi?

Klamm îşi lăsă jenat ochii în jos. Mai răsfoi puţin prin dosar şi spuse cu o voce ce se dorea impersonală:

— Da, desigur, ne serveşte uneori, când avem treburi în sat.

— N-am mai coborât de multă vreme în sat! spuse Contele. Ce mai e pe acolo?

— Excelenţa Voastră, cum să vă spun, lucrurile sunt normale, sub control; ţăranii îşi văd de ale lor, doar arpentorul...

— Aveţi dreptate, să revenim la el. Ce spuneaţi că i-a făcut domnişoarei Frieda?

Lui Klamm îi veniră în minte frazele din raportul celor doi adjutanți, Artur şi Ieremias, referitoare la noaptea în care arpentorul şi Frieda..., fraze aproape indecent de exacte. Îşi făcu de lucru cu ţigara şi spuse:

— Excelență, cei doi s-au cunoscut mai îndeaproape, în sens biblic, ca să spun aşa. Şi când Gardena, birtăşiţa de la Hanul Podului, a...

— Da, da, mi-aduc aminte de Gardena. Era o femeie frumoasă. Dacă nu mă înşel, în tinerețe, şi dumneavoastră ați cunoscut-o în sens biblic, adică mai îndeaproape.

Klamm începu să caute febril prin dosar. Foile erau complet răvăşite, ca şi mintea lui dealtfel. Contele se referea la o aventură a lui din tinerețe. Chiar era surprins cum de asemenea lucruri le mai ține minte Excelența Sa. Luă o hârtie, la întâmplare din dosar şi o ridică în aer.

— Excelență, arpentorul o cere în căsătorie.

— Pe Gardena?

— Nu, pe domnişoara Frieda.

— Vă referiți la domnişoara Frieda, fata de la han? întrebă Contele, lăsând scrumul argintiu al trabucului să se prăbuşească în scrumieră şi un zâmbet subțire să-i traverseze obrazul.

Poate că scrumul nu a fost observat de Klamm, dar zâmbetul nu i-a scăpat.

— Evident, este posibil ca Excelența Voastră să fie la curent şi cu alte servicii pe care domnişoara Frieda le făcea unora dintre şefii de cancelarii, dar aceste aspecte nu pot intra în discuție având în vedere caracterul nestatornic al femeilor. Poate că vă mai aduceți aminte de reacția neaşteptată pe care a avut-o domnişoara Amalia, sora lui Barnabas, unul dintre curierii mei, față de un reprezentant al Castelului.

— Care reprezentant?

— Sortini, Excelență.

— Domnul acela care se ocupă de arpentori?

— Nu. Cel care a încercat să se ocupe de domnişoara Amalia este Sortini, cel cu incendiile din păduri. Iar cel care a încercat să se ocupe de arpentori este Sordini, un italian, Excelență.

— Excelent, lăsați-i aşa. Să-i putem găsi mai uşor. Dar, apropo, domnişoara Amalia, despre care am discutat mai devreme, este frumoasă? Ați cunoscut-o? Mă refer dacă ați văzut-o.

— Nu, Excelență, eu...

Un ciocănit discret în uşă le întrerupse dialogul. Era valetul, care aducea o tăviță pe care erau cafelele. După ce le puse pe birou, se retrase discret ca şi cum n-ar fi fost niciodată acolo. Contele se învioră brusc:

— În sfârşit, a venit cafeaua! Cred că e bună! Să revenim, deci, la arpentor.

— Desigur, Excelență, să revenim! Pe Klamm îl deranjau tot mai mult aceste dese întreruperi, pe care în alte condiții nu le-ar fi luat prea mult în seamă, dar noaptea nedormită îşi spunea cuvântul. Deci, cum vă spuneam, arpentorul se contrazice pentru a doua oară. Prima dată, face o afirmație referitoare la familia lui. Putem presupune că speră ca un om cu familie să fie mai bine primit în comunitatea în cadrul căreia urma să lucreze şi în acelaşi timp să fie mai bine văzut de către administrația care urma să-l remunereze. Făcând această afirmație, poate că nu se gândea la viitoarele lui aventuri galante sau poate nu avea de gând să aibă asemenea aventuri, şi aici ar fi singura lui notă bună. Dar de la intenție şi până la faptă este o mare distanță, pe care el nu a

putut-o străbate. În cazul în care K. este căsătorit şi mai are şi un copil, aşa cum a declarat iniţial, pare de neînţeles cum a doua sau a treia zi o cere de soţie pe domnişoara Frieda, afirmând că este un om de onoare. Problema nu are decât trei variante demne de luat în considerare.

— Dacă mai doriţi zahăr, vă rog să vă serviţi de aici! împinse Contele spre el un vas micuţ de porţelan, din care ieşea, filigranată, codiţa unei linguriţe de argint. Pentru mine o face un picuţ mai amară.

— Şi mie îmi place la fel, Excelenţă.

— Prea bine. Continuaţi, vă rog, este foarte interesant.

Klamm îşi trase ceaşca mai aproape şi continuă:

— Prima, şi cea mai puţin plauzibilă, este că acolo, în locul de unde vine el, bigamia este permisă. În acest caz, ar trebui să i se atragă atenţia că pe domeniile Comitatului acest lucru este, cel puţin în mod oficial, interzis. Klamm sesiză o tuse discretă din partea Contelui, care sugera un oarecare dezacord de opinie. Klamm tuşi şi el, uşor stânjenit, şi afirmă că aceasta nu este decât o ciornă însăilată în grabă, în noaptea nedormită, şi că raportul final va suferi, desigur, atente modificări. Şi, parcă pentru a sublinia ce va păţi această ciornă nedormită, scoase un creion din buzunar şi tăie cu două linii cuvintele „cel puţin în mod oficial". Apoi ridică privirea, de parcă şi-ar fi cerut permisiunea pentru a continua. Cum domnul Conte nu zicea nimic, îşi făcu puţin de lucru cu ceşcuţa de cafea şi cu trabucul.

— Continuaţi! făcu Excelenţa Sa un gest larg cu mâna în care ţinea ţigara de foi. Ce-mi spuneţi dumneavoastră începe să mă pasioneze.

— Ar mai fi o a doua supoziţie, şi anume aceea că arpentorul face afirmaţii mânat de starea lui de moment, de

dorințele lui imediate, or aceste manifestări îl apropie temperamental de un caracter specific feminin. Şi nu cred că este cazul. Mult mai plauzibilă este varianta că el a uitat pur şi simplu ce a spus în dimineața când a vorbit cu birtaşul Martin, căruia soția, în mod inexplicabil, îi mai spune şi Hans.

— Soția cui, îl numeşte Hans?

— Soția lui, a lui Martin, Excelență.

— Înțeleg. Dacă suntem în domeniul acesta al bigamiei, presupun că asemenea situații se întâlnesc destul de des acolo în sat.

Lui Klamm îi tremură mâna pe trabuc.

— Eu cred, Excelență, că arpentorul a uitat ce i-a declarat birtaşului, şi anume că este căsătorit, pentru că altfel nu putea, doar câteva zile mai târziu, să o ceară în căsătorie pe domnişoara Frieda! Putea să uite şi birtaşul. Norocul nostru este că memoria documentelor este infailibilă. Deci, sau este mincinos, sau este bigam. Aici trebuie să luăm o decizie. Dacă ar fi cu adevărat căsătorit, lucrurile capătă o întorsătură neplăcută pentru K. Mânat de instincte nestăpânite, arpentorul cedează ocheadelor, de altfel fireşti, pe care i le aruncă prima fată care îi iasă în cale şi se încurcă cu ea. A doua zi, când aceasta se ține scai de el, arpentorul, încolțit de Gardena, birtăşița de la Hanul Podului, o cere în căsătorie.

— Pe doamna Gardena?

— Nu, pe domnişoara Frieda, Excelență!

— Da, aveți dreptate, doamna Gardena avea deja doi, pe Hans şi pe Martin. Presupun că i-ar fi fost destul de greu cu trei.

Klamm mai bău puțină cafea, încercând să-şi dea seama ce se întâmplă. Sau el nu reuşea să fie suficient de explicit, sau Excelența Sa era extrem de neatentă.

— Voiam să sugerez că această cerere în căsătorie a fost făcută sub imperiul fricii. Se temea de reacția sătenilor la refuzul lui de a o lua de nevastă și, lucru deloc de neglijat, de reacția doamnei Gardena, care îl putea izgoni din casă.

— Din casa cui?

— Din han, Excelență. Toți locuiesc în han, iar arpentorul locuia în camera celor două servitoare ale hanului.

— Ce promiscuitate trebuie să fie acolo în vale! Domnul arpentor, doamna Gardena, domnișoara Frieda și cele două domnișoare servitoare în aceeași încăpere!

— Și cei doi adjutanți, Excelență! îl ajută Klamm. Și ei locuiau în aceeași încăpere.

— Cei doi mai aglomerează puțin spațiul, dar și echilibrează raportul dintre sexe, îl mai ajută puțin pe sărmanul arpentor, căruia presupun că îi era destul de greu cu cele patru femei.

— Cum să vă spun, Excelență, în încăpere nu locuiau decât patru persoane. Ceilalți treceau întâmplător pe acolo.

— Am înțeles că acolo locuiau cele două domnișoare servitoare împreună cu arpentorul, dar cine era a patra persoană?

Pe Klamm îl trecu un fior pe știa spinării și începu să năduşească uşor.

— Excelența Voastră a reținut perfect prezența persoanei arpentorului în acea încăpere. Cea de a patra persoană era domnișoara Frieda, logodnica lui, pe care tocmai o ceruse de soție în fața doamnei Gardena. Iar cele două domnișoare servitoare nu mai erau acolo, iar în locul lor erau cei doi adjutanți. Acum este mai puțin important pentru noi cum se cazau ei în han. Cred că ar trebui să privim puțin mai atent asupra implicațiilor pe care le poate avea acțiunea

necugetată a lui K. De pildă, îl putem lăsa să se căsătorească cu domnişoara Frieda, şi apoi, în baza declaraţiei domnului Martin...

— Vă referiţi la domnul Hans, presupun!

— A domnului Hans, Excelenţă, după cum foarte bine aţi precizat, şi în urma unor eventuale cercetări în afara Comitatului, îl putem acuza de bigamie. Această acuzaţie l-ar discredita definitiv în faţa sătenilor, şi nici chiar noi, autorităţile, nu am putea să-l mai ajutăm în vreun fel, cu toată bunăvoinţa pe care o nutrim faţă de el.

— În general sunt de părere să evităm astfel de modalităţi de a tranşa problemele. Şi aşa mi se pare destul de neplăcut pentru el că s-a încurcat cu fata aceea care, după câte sunt informat, dacă n-ar purta rochie ar fi foarte dificil să-i ghiceşti sexul.

— Desigur, Excelenţă. Problema am pus-o doar din acribie, ca nu cumva să ne scape din vedere vreun aspect al acestei situaţii. În aceeaşi idee ar fi şi varianta să i-o luăm pe domnişoara aceea uşuratică dându-i posibilitatea de a se încurca cu un băiat de la Castel.

— Arpentorului? ridică Contele mirat din sprâncene.

— Da! Adică, nu. Domnişoarei Frieda! Klamm începuse să se bâlbâie. Întinse mâna spre ceaşca de cafea care se răcise. După ce bău, încercând să-şi ascundă tulburarea, continuă fără să ridice ochii: Domnişoara Frieda nu va şovăi nicio clipă să aleagă între arpentorul acela străin şi o legătură mai sigură cu cineva care ţine de Castel. Pentru ea n-ar fi ceva nou, iar pe el îl putem scăpa de urmările neplăcute ale contractării unei asemenea căsătorii.

— Dacă nu mă înşel, domnişoara despre care discutăm tocmai a renunţat la unul dintre oamenii care ţin de Castel,

pentru a se lega sufleteşte de acel arpentor. Ce puteți presupune că are acel arpentor de ne atrage femeile.

Klamm strânse din dinți şi gândi înciudat: „Are pe dracu'! Are ideea aia trăsnită a lui Galater!"

— Excelența Voastră poate că ar fi mai liniştită dacă ar afla că tocmai ne-am gândit să-l scutim de ruşinea demascării publice a bigamiei, şi să i-o dăm pe domnişoara Frieda lui Ieremias.

— Sigur că da, să i-o dăm. Contele dădu înțelegător din cap; apoi, după ce meditä puțin, adăugă: Mai țineți minte iapa aceea sură cu care mai ieşeam uneori la vânătoare...

— O ştiu, Excelență! O iapă frumoasă!

— Da, da! E o iapă bună, dar după ce artileriştii au tras cu tunul, vă aduceți aminte, anul trecut de ziua mea, a devenit sperioasă.

— Desigur, Excelență, s-a tras cu tunul de cincizeci şi şase de ori în onoarea Excelenței Voastre! Klamm îşi aducea aminte foarte bine. Fusese ideea lui, pentru a-i face o surpriză domnului Conte. Ce harababură a ieşit atunci. Funcționarii şi-au răsturnat călimările peste documente şi au ieşit în fugă din birouri, Până şi celor din fumoar le-au căzut țigările din mână, câinii au început să urle, şi iapa domnului Conte...

— Da, a fost frumos, numai că iapa s-a smuls din mâna rândaşului şi a fugit în pădure. Au găsit-o vânătorii şi gonacii după trei zile. De atunci e foarte nervoasă şi tresare la cel mai mic zgomot. Nu mai e bună pentru vânătoare, aşa că m-am decis să i-o dau omului acela care se ocupă cu incendiile în pădure, că el n-are cal. Parcă Sordini îl cheamă.

— Sortini, Excelență.

— Da, da, Sortini. M-a sunat într-o dimineață, zilele acestea.

— Să vă ceară iapa, Excelență?

— Nu-mi mai aduc aminte exact ce voia. Cred că-mi spunea ceva despre un arpentor.

Se lăsă tăcerea. Contele privea pe fereastră gândindu-se la vânătoarea ratată, şi Klamm se gândea la nevasta hangiului de la Curtea Domnească. Poate că ar trebui să plece din nou în sat. Contele îşi reveni primul:

— Domnule Klamm, dacă mai doriți un trabuc, vă rog să vă serviți.

— Excelența Voastră este extrem de amabilă. Am să-l mai iau şi pe acesta, întrucât mai am puțin din raport.

— Vă rog, domnule Klamm, raportul dumneavoastră este o încântare.

— După ce am vorbit de imoralitate, uşurință, nestăpânire şi impulsivitate, am să trec la altă trăsătură de caracter a lui K., şi anume la viclenie. Când a venit în sat a spus că urmează să sosească o trăsură în care erau cele două ajutoare împreună cu aparatele pentru arpentaj. Eu stau şi mă întreb: ce aparate, ce arpentaj făcut iarna prin nămeți?

— Iarna, pe zăpadă, este bine de dat la lup! spuse Contele privind atent pe fereastră.

Klamm privi şi el în aceeaşi direcție, dar nu văzu nimic, aşa că reluă: Până acum nu a sosit nicio trăsură care să aducă vreun aparat sau vreun secundant şi nici nu cred că o să vină vreodată. Aşa că am fost nevoiți să-i trimitem doi oameni de aici, de la Castel, care se pricep la arpentaj tot atâta cât se pricepe şi el.

— Ați alcătuit o echipă, după câte înțeleg! tresări Contele.

Klamm rămase cu trabucul în aer. Nu se gândise că cei patru ar putea forma o echipă. N-ar fi arătat rău, proiectați pe spațiul alb al zăpezii, în mână cu nişte aparate de mă-

surat terenul, vopsite în galben... Klamm păstră ideea pentru mai târziu, când va avea mai mult timp să mediteze asupra ei.

— Îi putem spune şi echipă, Excelenţă. Mai ales dacă ne gândim că în prima seară când i-a întâlnit, domnii Artur şi Ieremias au afirmat că sunt vechii lui secundanţi. Cei care urmau să vină cu trăsura.

— Şi domnul arpentor cu ce a venit? Tot cu trăsura?

Klamm rămase gânditor. Domnul Conte avea dreptate. Cu ce venise arpentorul? Trebuia neapărat să cerceteze.

— Nu ştim, Excelenţă. La Hanul Podului a ajuns pe jos.

— Şi adjutanţii lui tot pe jos au ajuns la Hanul Podului?

— Desigur, Excelenţă, pe jos. Nu ştiu de ce nu li s-a dat o sanie.

— Se merge greu pe jos prin nămeţi. Probabil că au sărbătorit îndelung întâlnirea de la Hanul Podului.

— Iniţial, arpentorul a fost împotriva lor şi nu a vrut să-i recunoască.

— Nici eu nu i-aş fi recunoscut dacă veneau cu o trăsură prin nămeţii aceştia, în loc să vină cu o sanie.

Klamm trase aer în piept şi spuse, stăpânindu-şi vocea:

— Excelenţă, în faţa arpentorului au apărut doi dintre oamenii noştri de la Castel şi s-au prezentat ca fiind secundaţii lui. Şi el i-a acceptat.

— N-ar fi trebuit să-i accepte?

— Nu, dacă ar fi fost adevărată povestea că aşteaptă două ajutoare şi aparatele, care trebuia să-i sosească a doua zi cu o trăsură.

— Parcă renunţasem la ideea de trăsură, având în vedere zăpada de afară.

— Desigur. Dar nu a sosit niciun ajutor de arpentor, şi niciun aparat, nici în sanie nici în trăsură şi nici pe jos. Şi nu

au sosit pentru că nu există. Şi asta ne face să ne îndoim de faptul că el ar fi arpentor. Aşa că aceste două ajutoare pe care i le-am trimis i-au căzut foarte bine. Îi dau o oarecare greutate în ochii sătenilor. Ce arpentor este acela care umblă de unul singur pe câmp, fără cele două ajutoare?

— Probabil că îţi poate veni în minte o asemenea întrebare dacă vezi un arpentor singur bântuind pe coclauri!

— Desigur, Excelenţă.

— Şi el acum cu ce lucrează, dacă ziceţi că trăsura cu aparate a rămas împotmolită în zăpadă? Sau se plimbă doar pe câmp în uniforma lui de arpentor şi nu face nimic?

Klamm rămase blocat. Uniformă de arpentor?

— Desigur că se plimbă, Excelenţă! Dar nu pe câmp, aşa cum ar trebui, ci prin sat, unde umblă de colo-colo şi spune minciuni oricărui om care are timp să-l asculte. Şi am să vă aduc un nou argument în această privinţă. K. telefonează de la Hanul Podului la Castel şi se prezintă sub numele de Josep, unul dintre vechii lui secundanţi. Discuţia o are cu domnul Oswald, care era de serviciu la telefoane.

— Care domn Oswald? întrebă Contele.

— Domnul Oswald este sub-sub-administrator în cancelaria 21.

— Nu-l cunosc pe acest domn.

— Domnul Oswald este acel domn care trăieşte cu menajera şi...

— Da, da! Acum îmi aduc aminte de el. Dar n-o cunosc pe menajeră. Dumneavoastră o ştiţi? Cum arată?

— N-o cunosc, Excelenţă, dar am să mă interesez.

— Să vă interesaţi. Spuneţi mai departe.

— Desigur, Excelenţă. Discuţia în sine nu este importantă, ea rezumându-se, ca dealtfel toate discuţiile arpento-

rului, la dorința sa irepresibilă de a veni la Castel. Se pare că această dorință a devenit o obsesie pentru el. La fel de bine s-ar putea ca arpentorul, vorbindu-le tuturor de dorința lui de a ajunge la Castel, să nu urmărească de fapt decât să le abată cu viclenie atenția de la adevăratele lui scopuri meschine care nu vizează nici pe departe Castelul.

— S-ar putea ca scopurile sale meschine să urmărească executarea muncii de arpentaj! presupuse Contele privind spre vârful țigării.

— Desigur, Excelență. La asta nu m-am gândit. Am să meditez mai profund la această idee. Dar indiferent de scopul urmărit, gestul lui din acea seară, când s-a dat drept Josep, în termeni juridici se numeşte substituire de persoană. Actul în sine intră sub incidența legii chiar dacă nu urmăreşte niciun scop; să nu mai vorbim de situația în care cel ce face uz de un asemenea procedeu o face în vederea obținerii unor avantaje, aşa cum pare a fi cazul arpentorului. Gestul lui denotă laşitate şi frică de răspundere față de autorități. Normal era să spună cine este şi ce doreşte, asumându-şi în acest fel toate riscurile şi avantajele.

— Dar ce v-a venit să-i trimiteți pe cei doi oameni de la Castel la el? se interesă Contele, care nu ascultase prea atent speculațiile lui Klamm.

Klamm îşi înăbuşi un oftat. De abia adineauri îi explicase despre cei doi.

— Trimiterea celor doi secundanți a fost dictată de dispoziția Excelenței Voastre de a nu se mai permite accesul niciunui ajutor de arpentor pe domeniile senioriale. Or, în aceste condiții, arpentorul îşi putea motiva inactivitatea în care se complace, tocmai prin lipsa ajutoarelor indispensabile în munca de arpentaj. Trimițându-i pe cei doi, ne-am gândit

că vor mai învăța şi ei ceva arpentaj, şi atunci când domnul K. va pleca, întrucât bănuiesc că nu a venit să se oploşească pe la noi, să aibă cine să execute aceste activități. Astfel nu vom mai fi nevoiți să apelăm la un specialist din afară. Acest lucru ar reprezenta o serioasă economie pentru viitor. Acum, dacă tot facem nişte cheltuieli neprevăzute cu aducerea lui aici, să tragem cât mai multe foloase. Pe viitor, când Artur şi Ieremias vor stăpâni bine arta arpentajului, îi vom da fiecăruia dintre ei câte două ajutoare. Şi astfel, în scurt timp, vom avea un grup autohton de arpentori care să acopere toate necesitățile noastre şi, de ce nu, să-i trimitem şi în alte comitate care, neavând arpentori, vor apela la noi.

— Domnule Klamm, nu pot decât să admir simțul practic de care dați dovadă. Contele se ridică şi se îndreptă spre fereastră. Spuneți-mi, vă rog, unde i s-a instalat biroul de lucru acestui arpentor, adus cu atâtea sacrificii materiale? Parcă la şcoală, dacă nu mă înşel.

Pe Klamm îl trecură transpirațiile. Ce-i putea răspunde Excelenței Sale? Că arpentorul care, după propriile-i afirmații, costase administrația atâția bani, lucra ca servitor la şcoală? Dacă domnul Conte cunoaşte care este situația exactă a arpentorului? Sunt destui binevoitori care-l informează peste capul lui Klmm, şi încă nu reuşise să-i depisteze pe toți. Îşi începu fraza printr-un „da" evaziv, apoi se lansă în lungi digresiuni; deocamdată, întrucât venirea arpentorului îi surprinsese pe toți nepregătiți, nu se putea vorbi tocmai de un birou pentru arpentor, ci mai exact spus era vorba mai mult de un provizorat menit să dăinuie doar până ce i se vor crea toate condițiile necesare desfăşurării muncii lui. Desigur că în momentul acesta se întocmesc rapoartele pentru deblocarea fondurilor necesare construirii unui birou de arpentaj care să întrunească toate condițiile...

Contele, care părea să fie obosit de acest subiect, îşi exprimă părerea că domnul Klamm, cu destoinicia care-l caracterizează, va reuşi să pună şi această problemă pe făgaşul ei normal. Apoi spuse că nu mai poate să-l reţină întrucât, probabil, problemele cancelariei, ce cu onoare o conduce, îl solicită din plin. Klamm îşi strânse foile în dosar şi se ridică cerându-şi scuze că o reţinuse atât de mult pe Excelenţa Sa, promiţând că în cel mai scurt timp cu putinţă această problemă va fi soluţionată.

— Da, da, problema cu menajera domnului Oswald. Sunt sigur că o s-o soluţionaţi în cel mai scurt timp! mai spuse Contele în timp ce-i strângea mâna la plecare. Şi, să nu uit, să-mi arătaţi şi mie uniforma arpentorului, să-l pot deosebi prin pădure când merg la vânătoarea de lupi.

☆ ☆ ☆

Klamm se întoarse la birou plin de gânduri: arpentor, vânătoare de lupi, uniformă, birou de arpentaj... Nu pricepea ce se întâmplase în această dimineaţă. Fie că Excelenţa Sa nu-l urmărise în cursul expunerii, reţinând doar din loc în loc fragmente din raport, fie că ţinea în mod inexplicabil la arpentor, şi oricât s-a străduit el, Klamm, nu a reuşit să-i schimbe această părere. Nu înţelesese nimic din discuţia cu Excelenţa Sa. Nu îi era prea limpede care era atitudinea domnului Conte în raport cu arpentorul. Şi asta îl deranja. Nu prea ştia ce trebuie să facă el referitor la problema angajării arpentorului în serviciile senioriale. Nu să facă, doar nu era de datoria lui să facă ceva în acest domeniu, ci ce atitudine să ia. Adică, mâine seară, când va sta iarăşi alături de Excelenţa Sa, şi se va ivi din nou în discuţie, cu totul întâmplător, situ-

ația arpentorului, lui să-i cadă iarăşi hârtiile pe jos? Acum el trebuia să găsească o soluție rezonabilă pentru angajarea lui K. Era evident că angajarea urma să aibă loc. Domnul Conte acorda deja o atenție specială acestui caz. Poate că o parte din vină o purta şi el, pentru acest interes deosebit. Dar cum putea el, Klamm, un umil şef de cancelarie, să influențeze în vreun fel deciziile Excelenței Sale?

Klamm era destul de experimentat pentru a ieşi din situații şi mai dificile. Dovadă era faptul că se menținea ca şef al cancelariei numărul 10 de câțiva ani buni. Iar asta reprezenta o adevărată performanță într-o administrație aşa cum era cea a Castelului, unde şefii de cancelarii se schimbau cu o repeziciune care nu le dădea măcar răgazul să-şi cunoască toți secretarii din subordine. Aceste schimbări îşi aveau desigur logica lor, întrucât era de dorit ca fiecare şef de cancelarie să aibă un orizont cât mai vast de cunoştințe, şi se dorea ca prin aceste dese schimbări, fiecare şef să cunoască cel puțin la fel de bine şi problemele care se ridicau în celelalte cancelarii.

Ordinea după care aveau loc aceste schimbări nu era prea limpede, dar acesta nu era un subiect asupra căruia să te opreşti cu înțelegerea, întrucât ordinele veneau din partea Excelenței Sale Domnul Conte, şi acest fapt le scotea de sub judecata omenească. Faptul că lui, ca simplu şef de cancelarie, îi scăpa logica acestor schimbări, nu trebuie să mire pe nimeni, întrucât a pretinde că înțelegi hotărârile Excelenței Sale implica indirect şi judecarea lor, chiar dacă nu era exprimată. Pentru că în momentul în care înțelegi un lucru, fără să vrei iei o atitudine față de el; de acceptare, de negare sau de indiferență.

Secretul prin care Klamm reuşise să se mențină atâta timp în cancelaria numărul 10 era simplu. Atunci când

Excelența Sa îi dădea o dispoziție, chiar dacă aceasta era deosebit de clară, refuza categoric să o înțeleagă. Şi aşa, neînțelegând-o, o dădea secretarilor săi, care o transmiteau mai departe subsecretarilor. Şi astfel, transmisă din neînțelegere în neînțelegere, din treaptă în treaptă, pe cale ierarhică, decizia ajungea, atunci când mai rămânea ceva inteligibil din ea, la cel mai mic subordonat al administrației, care era pus să o execute şi să-i dea un răspuns. Acesta, nefiind de regulă un om subtil şi necunoscând secretul ascensiunii pe scara ierarhică – dovadă fiind poziția inferioară pe care o ocupa – încerca să înțeleagă decizia şi, plin de zel, se apuca să îndeplinească ceea ce i se cerea sau ceea ce i se părea lui că i se cere. Răspunsul dat de el lua apoi calea inversă, reunit cu răspunsul dat la aceeaşi problemă de alți subordonați de acelaşi nivel cu el. Toate aceste răspunsuri se adunau pe masa şefului direct care le reunea într-un raport ce era trimis mai sus. Acesta, împreună cu alte rapoarte asemănătoare, erau sintetizate într-un raport comun de un alt şef, mai mare. Şi astfel, din treaptă în treaptă, din raport în raport, răspunsul la problema inițială ajungea la Excelența Sa, atât de deformat încât niciodată nu era adecvat la decizia dată, dar putea fi un răspuns foarte bun la o altă decizie dată sau la una care urma a fi dată. Poate din această cauză se crea uneori senzația că administrația Castelului ar fi greoaie, când era de fapt perfect organizată şi extrem de operativă.

Datorită deselor schimbări ale şefilor de cancelarii, aceştia aveau rareori ocazia să transmită o dispoziție subalternilor şi să primească şi răspunsul. De obicei erau puşi în situația de a rezolva o serie de probleme urgente despre care cunoşteau extrem de puține lucruri, şi de a raporta mai sus răspunsurile la nişte dispoziții despre care nu aveau

cunoştinţă. Ba s-a întâmplat chiar ca un şef de cancelarie să transmită subalternilor o decizie în timp ce era şef la cancelaria numărul cincizeci şi patru şi să aibă fericita ocazie de a reveni în cancelaria respectivă după optsprezece luni – timp în care mai trecuse prin şase cancelarii – şi a primit răspunsul la acea decizie.

Klamm îl chemă pe Galater la el. Trebuia să se ocupe mai întâi problemele care puteau fi rezolvate imediat, lăsând pentru mai târziu angajarea arpentorului, care părea mai greu de soluţionat. Galater intră şi salută respectuos.

— Luaţi loc, domnule Galater, luaţi loc.

— Mulţumesc, excelenţă.

— Ei, domnule Galater, iată-ne acum din nou împreună. Klamm se lăsase pe spătarul înalt al scaunului şi-l privea pe Galater printr-un norişor de fum de la ţigara pe care o ţinea în mână.

— Vă stau la dispoziţie, excelenţă.

— Domnule Galater, începu Klamm cu un aer serios, accentuat şi de noaptea nedormită, vin de la Excelenţa Sa Domnul Conte.

— Cu se simte astăzi Excelenţa Sa? întrebă Galater încercând să mai abată gândurile lui Klamm pe care îl simţea nemulţumit de ceva. Şi acel ceva se putea referi şi la el.

— Excelenţa Sa se simte bine, dar este uşor nemulţumită de munca noastră. Şi când spun acest lucru mă refer la ideea aceea a dumneavoastră.

— Care dintre ele, excelenţă?

— Aceea cu domnişoara Frieda şi arpentorul. Domnul Conte nu a agreat ideea. Evident că acum trebuie să o rezolvăm altfel.

— Vedeţi, dumneavoastră, excelenţă, eu nu mi-am închipuit că lucrurile au să ia o asemenea întorsătură. Eu am spus

ca domnişoara Frieda să-i îndulcească puţin şederea în sat, nu să se atârne de gâtul lui şi să nu-l mai lase. Situaţia este într-adevăr puţin cam jenantă. Cred că, în această situaţie, trebuie să i se atragă atenţia lui K.

— Arpentorul este mai încăpăţânat decât poporul evreu. Nu ascultă de sfaturile nimănui. Aici trebuie să-i forţăm mâna. Trebuie să-i despărţim pe cei doi. Va trebui să-i găsim domnişoarei Frieda un alt partener de distracţie. Ar trebui să ne gândim la cineva de aici, de la Castel...

— Cred că domnişoara Frieda nu a mai aşteptat să-i găsim noi pe cineva, şi l-a găsit singură.

— Nu se poate! Pe cine?

— Pe Ieremias, unul dintre secundanţi.

— Care dintre ei este Ieremias?

— Acela puţin mai în vârstă. Nu este însurat, şi ar fi cazul să se aşeze şi el la casa lui.

— Ce femeiuşcă uşuratică! Când s-a întâmplat?

— Noaptea trecută, când s-au culcat toţi patru într-una din cele două săli de clasă de la şcoală.

— Fascinant! Povestiţi-mi!

— După ce au mâncat, n-au putut să se odihnească din cauza frigului, aşa că arpentorul a spart magazia cu lemne a şcolii şi au făcut focul. După aceea s-au culcat. Arpentorul şi domnişoara Frieda pe salteaua de sport, iar cei doi secundanţi pe jos, având amândoi doar o pătură. În timpul nopţii, arpentorul s-a trezit şi, pe saltea lângă el, în loc s-o găsească pe domnişoara Frieda l-a găsit pe Artur.

— Şi domnişoara Frieda îmi închipui că era în locul lui Artur, lângă Ieremias?

— Exact. Făcuseră rocada.

— Şi arpentorul ce-a zis când s-a pomenit cu Artur lângă el?

— N-a zis nimic. L-a luat la bătaie.

— Formidabil! Îmi închipui că i-a luat la rând şi i-a bătut pe toţi!

— Nu. Ceilalţi au scăpat. Probabil că şi-a vărsat nervii doar pe Artur.

— Păi nu înţeleg. Doar nu Artur dormea cu domnişoara Frieda! Normal ar fi fost să-l bată mai întâi pe Ieremias, apoi pe domnişoara Frieda pentru infidelitate, şi abia mai apoi pe Artur pentru complicitate.

— Era întuneric. I-ar fi fost greu să-i găsească pe toţi şi să se ocupe mai sistematic de problemă. Apoi domnişoara Frieda i-a spus că ea a plecat să caute pisica învăţătoarei prin clasă ca s-o scoată afară deoarece sărise pe ea. Iar Artur s-a băgat lângă arpentor, întrucât aşternutul acestuia era mai confortabil.

— Şi arpentorul a crezut-o?

— Pentru moment s-a făcut că a crezut-o, şi incidentul a rămas închis. Dar arpentorul nu l-a uitat. Dimineaţa, s-a răzbunat pe ei scoţându-i în gerul de afară.

— Pe toţi trei?

— Nu, doar pe secundanţi.

— Şi mie de ce nu mi-aţi spus? Ar fi fost corect să-l informez şi pe Domnul Conte.

— Nu am aflat nici eu decât astăzi de dimineaţă, în timp ce dumneavoastră vă aflaţi la raport la Excelenţa Sa. Toate acestea mi le-a relatat Artur, care este la mine în birou. Acum scrie raportul.

— A venit şi Ieremias?

— Nu, el mai dă târcoale pe acolo. Se pare că n-a renunţat la ideea de a o cuceri pe domnişoara Frieda.

— Minunat! Ieremias trebuie să rămână în sat să-şi continue opera de seducţie.

— Poate că ar fi bine să-i găsim lui Ieremias un post în sat. Eventual chiar la Curtea Domnească. Domnişoara Frieda să revină la tejghea, şi să fie tot timpul împreună.

— Mi se pare o idee bună. Am să-l trimit pe Erlanger în sat să rezolve această problemă. Cu dumneavoastră aş dori să rezolvăm problema uniformei.

— Desigur, excelenţă, pentru curierul Barnabas. M-am interesat de această problemă. Urmează ca domnul Momus să-i ia măsurile şi să ni le transmită.

— Foarte bine, dar acum este vorba de arpentor. Domnul Conte doreşte să vadă uniforma pe care o va purta.

— Uniformă de arpentor?! se miră Galater. N-am văzut niciodată cum arată o astfel de uniformă.

— Nici eu. Dat trebuie să ştie cei de la cancelaria domnului Friedrich. Parcă ei se ocupă de uniforme.

— Ei se ocupă. Au acolo şi un specialist foarte bun, pe secretarul de legătură Bürgel. Se spune că poate lua măsurile unui om doar privindu-l de la distanţă. În cazul arpentorului, un astfel de specialist ne va fi, cu siguranţă, de un real folos. N-mi închipui că arpentorul se va lăsa măsurat de un croitor.

— Vă rog să vă ocupaţi dumneavoastră de problema uniformei. Rugaţi-l pe domnul Friedrich să-l trimită pe domnul Bürgel în sat, să-l măsoare din priviri pe arpentor.

— După câte ştiu, domnul Bürgel stă mai mult în sat.

— Atunci este cu atât mai bine. Şi să nu uit, o ştiţi cumva pe menajera domnului Oswald?

— Secretarul de la telefoane?

— Da. O cunoaşteţi?

— Am văzut-o de vreo câteva ori; e cam plinuţă, dar se spune că e destul de vioaie când e vorba de...

— Da, da, înțeleg. Spuneți-i, vă rog, domnului Erlanger să vină până la mine.

— Desigur, excelență.

Erlanger intră în birou cu mersul său uşor şchiopătat.

— M-ați chemat, excelență?

— Da, domnule Erlanger. Vă rog să mergeți în sat şi să stați de vorbă cu arpentorul. Domnul Conte doreşte ca legătura creată între arpentor şi domnişoara Frieda să înceteze. Discutați şi cu domnul hangiu şi spuneți-i s-o primească pe domnişoara Frieda înapoi la tejghea şi să-l angajeze pe Ieremias fecior la han sau orice altceva. Şi când vorbiți cu domnul hangiu, nu uitați să-i amintiți că suntem foarte mulțumiți de serviciile pe care acel han le face Castelului. Şi, ca semn de prețuire, le vom trimite în dar o rochie nouă pentru han. Vă orientați dumneavoastră la o rochie drăguță.

— Desigur, excelență, o rochie nouă. Ne-a venit o adresă de la cancelaria numărul douăzeci şi patru în legătură cu arpentorul. Dacă vreți s-o vedeți.

— Mulțumesc, domnule Erlanger!

În adresă, şeful cancelariei îl informa că secretarul cancelariei lui, care era însărcinat cu evidența semnelor puse în Cărțile cu Legi, găsise în Registrul Semnelor codul unui semn ce fusese pus în dreptul unei Legi care se referea la statutul arpentorilor care părăsesc domeniile senioriale. Deci, în mod logic, trebuie să existe şi o Lege care se referă la statutul arpentorilor care intră pe domenii. Apoi îl informa că cercetările continuă.

Pe Klamm îl prinse neliniştea gândindu-se la îndelungatul drum al semnelor din Cărțile cu Legi. Înainte de reglementarea introducerii semnelor exista obiceiul ca funcționarii să îndoaie fila respectivă sau să rupă o pagină din cartea res-

pectivă şi s-o pună ca semn. Acest lucru era tolerat întrucât filele pe care le rupeau erau albe. După ce s-au terminat filele albe, funcţionarii au început să rupă şi din filele scrise pentru a le pune ca semn. Apoi funcţionarii mai comozi rupeau filele care îi interesau şi le luau cu ei la birou pentru a le studia în linişte. Când s-a pus problema retipăririi Cărţilor cu file lipsă, cheltuiala tipăriturii a fost recuperată din salariile tuturor şefilor de cancelarii. Astfel aceştia au început să fie mai vigilenţi şi se pândeau între ei ca nu cumva vreunul să mai rupă vreo filă. Ca atare s-a renunţat la acest obicei, şi fiecare şef de cancelarie avea asupra sa hârtiuţe pe care le punea ca semn.

Dacă unul dintre ei era nevoit să-şi întrerupă munca dintr-o pricină oarecare şi să părăsească Biblioteca, punea un semn. Dacă trebuia să meargă la altă carte pentru anumite cercetări, până revenea, punea un semn. Din pricina faptului că aceste semne s-au înmulţit pese măsură, sistemul semnelor a devenit greoi şi ineficient. Când revenea la prima carte cercetată, şeful de cancelarie o găsea înţesată de semne puse de alţi colegi ai săi şi îi lua foarte mult timp până ce şi-l găsea pe al său. Atunci când şi-l mai găsea, întrucât alţi şefi de cancelarii, care nu aveau un semn la îndemână, lua la întâmplare alt semn pus de un coleg şi-l punea acolo unde avea el nevoie. Degeaba erau peste tot plăcuţe moralizatoare de genul: „Nu lua semnul aproapelui tău că poate mâine şi el ţi-l va lua pe al tău!" Funcţionarii deveniseră imuni la aceste tăbliţe, pe care nici măcar nu le mai observau.

Pentru a se stopa acest procedeu dăunător, fiecare cancelarie îşi făcuse semnele sale personalizate, pe care era tipărit un desen ce reprezenta cancelaria respectivă şi numărul cancelariei. Fiecare semn era numerotat şi trecut în Registrul

Semnelor de carte al cancelariei respective. În registru se trecea numărul semnului, numele Cărții cu Legi, şi la ce se referea problema ce a necesitat punerea acelui semn. Pe lângă acest registru al cancelariei, mai era şi un Registru Unic al Semnelor, care era ținut de un secretar aşezat în capătul mesei din Bibliotecă. Pe la el treceau toți şefii de cancelarie ce puseseră un semn, şi îi dădeau toate datele necesare: numele cancelariei, numărul semnului din cadrul cancelariei şi subiectul pe scurt al fragmentului de Lege cercetat. Aici semnul primea un număr de ordine în Registrul Unic al Semnelor şi totul era în regulă.

Unii şefi de cancelarii, pentru a evita acest procedeu care era, orice s-ar spune, foarte logic, preferau să îndoaie fila din carte în aşa fel că un colț al filei ieşea în afara cărții. Dezavantajul acestui procedeu era că alți colegi dea-i lui, fie din răutate, fie din plictiseală, fie că voiau să citească acea filă, o îndreptau, şi munca de cercetare a cărții trebuia reluată. Fiecare şef de cancelarie, înainte de a merge în Sala Cărților cu Legi, studia Registrul Semnelor cancelariei să vadă dacă nu cumva problema a mai fost studiată şi în trecut, şi astfel să-i uşureze munca. Dacă nu era trecută aici, se înarma cu câteva semne şi pleca la treabă. Sistemul s-a dovedit bun, dar a devenit greoi în timp, întrucât fiecare şef de cancelarie nou venit decidea să se retragă toate semnele predecesorului său şi să se deschidă un nou Registru al Semnelor, care să înceapă cu numărul pe care îl hotăra el. De obicei îşi alegea ziua de naştere sau vârsta pe care o avea în acel moment. Cu ocazia retragerii semnelor, se încheia un proces-verbal de retragere. Astfel s-a ajuns în situația în care o cancelarie avea mai multe Registre ale Semnelor, decât semne folosite. Din aceste multiple cauze, sistemul semnelor aproape că nu mai era funcțional şi se descurca fiecare cum putea.

Klamm oftă adânc. Trebuia să meargă în Sala Cărților cu Legi. Nu exista altă soluție. Acolo nu aveau acces decât șefii de cancelarii, și nu putea trimite pe nimeni în locul său. Această sală mai era denumită și Biblioteca, deși numai a bibliotecă nu arăta. Era o încăpere lungă, împărțită în două părți inegale de un pupitru care se întindea dintr-un perete în altul pe toată latura din fund a sălii. Aici era spațiul destinat celor care aveau acces la Cărțile cu Legi. Între pupitru și peretele din spate era loc suficient ca doi oameni să se poată strecura unul pe lângă celălalt. Funcționarii aveau acces printr-o ușă practicată în zidul din spatele pupitrului, la capătul unde era instalat și Registrul Unic al Semnelor. În fața pupitrului, care era destul de înalt, cam de statura unui om, stăteau copiști la măsuțele lor joase. Spațiu de sub măsuțele copiștilor era înțesat de dosare și bibliorafturi, lăsând doar un mic spațiu în care aceștia își țineau picioarele.

În Bibliotecă era un zgomot continuu provocat de șefii de cancelarii care citeau, unii cu voce tare, se foiau, rupeau file, se mutau de la o carte la alta, notau, discutau între ei, mergeau la secretar să se înregistreze, și aici trebuia să ridice tonul pentru a fi auziți de către acesta în rumoarea din sală, dictau copiștilor și, în general, făceau tot posibilul ca să amplifice zgomotul general. Atunci când un șef de cancelarie găsea soluția la vreo problemă – sau mai exact atunci când avea senzația că a găsit soluția, căci cine putea pretinde că a găsit cu adevărat tocmai soluția cea mai bună? – bătea satisfăcut cu palma în carte și apoi se apleca peste pupitru și începea să le dicteze copiștilor. Faptul că în aceeași încăpere se găseau și curierii, prin care se putea transmite imediat decizia luată, dădea întregii organizări un caracter

extrem de operativ. Şi toată această activitate febrilă se desfăşura sub ochii uimiţi ai curierilor.

Ajuns în Bibliotecă, Klamm se aşează în picioare în faţa pupitrului înalt, cu pieptul lipit de rama lată din lemn pe care se sprijineau Cărţile cu Legi. Pupitrul era uşor înclinat spre lector, astfel încât cititul nu era obositor. Masivitatea şi lăţimea pupitrului erau cerute de masivitatea cărţilor. Pentru a nu fi mişcate de la locul lor, lucru care nici nu era posibil, cărţile erau prinse cu un lanţ gros, de un inel de fier fixat în pupitru. În lungul pupitrului pe care erau instalate Cărţile cu Legi, se găsea un podium care se întindea de la un perete la altul. Trebuia să urci pe acel podium, dacă voiai să ajungi să răsfoieşti cărţile

Pentru ca distanţa dintre ochi şi filele cărţii să poată fi reglată după dorinţă, existau sub pupitru nişte scăunele din lemn, de diferite înălţimi, pe care le puteai pune sub picioare. Şi trebuia să fii deosebit de înalt, ca să nu ai nevoie de scăunel. De la acea înălţime vedeai toată sala curierilor şi te puteai apleca peste pupitru să dictezi copiştilor, ce aşteptau la măsuţele lor scunde. Această înălţime neobişnuită a pupitrului, ca şi faptul că era înclinat spre lector, se impunea datorită faptului că accesul la Cărţile cu Legi era permis doar funcţionarilor superiori, de la şefii de cancelarii în sus. Copiştii, care stăteau de cealaltă parte a pupitrului, aşezaţi la mesele lor, nu puteau, oricât şi-ar fi întins gâturile, să zărească nici măcar cotoarele cărţilor.

Din cauza inaccesibilităţii lor, Cărţile cu Legi erau venerate de unii şi bârfite de alţii. Astfel circula zvonul că aceste cărţi au filele albe, iar şefii de cancelarii luau hotărâri după cum îi tăia capul. Este adevărat că în fiecare carte erau nenumărate file albe. Klamm nu ştia dacă acestea se datorau unei

greşeli tipografice sau fuseseră lăsat intenționat, pentru a fi completate ulterior cu noi precizări la Legea respectivă. Oricare ar fi fost cauza, funcționarii le rupeau să-şi facă notițe pe ele sau să le pună semn. Dacă aceste file se datorau unei greşeli de tipărire, acest lucru nu a fost sesizat niciodată şi nu deranja pe nimeni. În miile de pagini tipărite, aceste file erau ca o picătură într-un ocean de vorbe. Unii spuneau că ar exista chiar şi o carte cu toate filele albe, dar Klamm nu o văzuse niciodată. Acum, chiar dacă deciziile unor funcționari erau luate arbitrar, nu putea fi nimeni învinuit, întrucât mintea unui singur om nu putea cuprinde totalitatea Legilor cuprinse în cărți. Aşa că, uneori, un şef de cancelarie, după ce răsfoia ore întregi, uneori zile de-a rândul, prin Legi, paragrafe, precizări şi instrucțiuni de aplicare, fără a găsi ceea ce îl interesa, lua o decizie arbitrară dictată doar de bunul său simț. În felul acesta putea fi convins că nu greşeşte sau, dacă greşea, această greşeală era încadrată într-o categorie inferioară de către instanțele de control.

Cum toate lucrurile îşi aveau logica lor, şi această aparent inutilă căutare îşi avea rostul ei. În primul rând le reamintea şefilor de cancelarii că există nişte Legi în virtutea cărora se desfăşura întreaga activitate pe domeniile senioriale. În al doilea rând, şi nu cel mai puțin important, căutarea era necesară pentru ca funcționarii inferiori, precum şi curierii din sală să aibă senzația că deciziile luate au la bază o Lege, fapt care le dădea legitimitate. Iar dacă curierii aveau această certitudine, atunci o aveau şi sătenii.

Orice om care s-ar gândi la întinderea comitatului ar fi înclinat să creadă că numărul Legilor este mic, dar lucrurile nu stăteau aşa. În realitate numărul lor este acelaşi, indiferent dacă este vorba de un imperiu sau de un minuscul

regat, întrucât oamenii ale căror relații trebuie reglementate sunt peste tot la fel. Este adevărat că în perioada de început numărul Legilor era mic, referindu-se doar la câteva probleme esențiale care se iveau între oameni, dar pe măsură ce aceste probleme s-au înmulțit, şi numărul Legilor a început să crească. Odată cu proliferarea Legilor, sferele lor de acțiune au început să se întrepătrundă. Unele, nou apărute, le anulau pe altele mai vechi, în totalitate sau doar parțial, articole şi paragrafe veneau cu precizări şi înlocuiri, încât s-a ajuns în situația că nu se mai ştia exact care mai sunt în vigoare şi care nu. În aceste condiții s-a trecut la o operațiune de restrângere a celor valabile în nişte opisuri, dar, din cauza numărului mare de hotărâri, reveniri, precizări, adăugiri şi anulări care apăreau zilnic chiar în perioada când se redactau aceste opisuri, în momentul când acestea au fost gata, erau de mult depăşite. Atunci a luat ființă o nouă cancelarie, care se ocupa cu ținerea opisurilor la zi. Lucrul la această cancelarie înainta anevoie, căci nu era uşor lucru să reactualizezi hotărâri şi decrete ca apăreau zilnic. Pe lângă acestea mai erau hotărârile emise de şefii de cancelarii. Desigur că acestea se refereau la cazuri individuale, dar ele tindeau să fie astfel concepute încât să poată fi aplicate unei game cât mai largi de cazuri asemănătoare. Lucru destul de greu de realizat întrucât fiecare caz în parte îşi are specificul său. Şi ca şi cum toate acestea nu erau de ajuns, s-a constatat că unele decizii intrau în contradicție cu altele sau, în cel mai bun caz, pentru acelaşi gen de problemă se dădeau uneori soluții diferite. Or acest lucru nu putea fi admis într-o administrație perfectă, aşa cum era cea a Castelului. Atunci s-a decis ca toate Legile şi hotărârile să fie emise de o singură cancelarie. Şi astfel a luat naştere cancelaria lui Burdwinski, un om deosebit de pedant şi de meticulos.

Prima Lege pe care a emis-o Burdwinski, care purta numărul 1, a fost aceea prin care anula toate Legile emise până la el. Burdwinski nu putea începe munca de creația a unui sistem de Legi unitar, în hățișul legislativ deja existent. Legea emisă de el şi-a urmat calea firească: a apărut în cărțile cu Legi, a fost trecută în opisuri, i s-a creat un semn şi a fost trecută în Registrul Unic al Semnelor. Datorită acestui lucru, nimeni în afară de Burdwinski nu a avut cunoştință de existența noii Legi. Văzând calea pe care a alunecat prima Lege emisă de el, Burdwinski a fost atât de afectat încât şi-a dat demisia şi s-a baricadat în cancelarie, de unde a refuzat să mai iasă timp de aproape un an de zile. În tot acest timp, secretarul lui cu probleme săteşti îi aducea zilnic mâncare caldă de la hanul Curtea Domnească şi i-o dădea printr-o ferstruică. Deşi Burdwinski şi-a dat demisia, Legea emisă de el a rămas în vigoare, fiind emisă de un şef de cancelarie numit în acest post de Excelența Sa. Şi astfel s-a ajuns la situația paradoxală în care Castelul şi satul au trăit aproape un an de zile fără a mai fi conduşi de nicio Lege. Situația a fost atât de neobişnuită încât chiar Excelența Sa l-a rugat pe Burdwinski să-şi reia activitatea. Burdwinski a renunțat la claustrare şi s-a apucat să-şi desfăşoare planul grandios de reformare a sistemului legislativ, la care lucrase în tot acest an în linişte şi singurătate. În acest scop emitea zilnic Lege după Lege. Întrucât şefii de cancelarii nu aveau timpul fizic necesar pentru a cunoaşte noile Legi, dădeau hotărâri după vechile Legi pe care le ştiau. S-a ajuns astfel în situația în care existau două sisteme legislative care nu funcționau în paralel ci împreună. Din această cauză cancelaria lui Burdwinski, în loc să limpezească lucrurile le-a complicat şi mai mult.

Dacă un funcționar ar fi trecut prin spatele lui Klamm, acesta ar fi fost nevoit să se lipească de pupitru pentru a-i

permite celuilalt să treacă. Era o poziție de lucru extrem de incomodă. De fiecare dată când lua contact cu Biblioteca, Klamm simțea nevoia să propună mutarea acesteia într-un alt sediu, mai generos, sau să se modifice cumva poziția pupitrului, dacă alt sediu nu era disponibil. Dar, conform principiilor care-l călăuzeau pe Klamm în viață, nu a făcut nicio propunere. Atunci când cineva vine cu o idee nouă, întâmpină întotdeauna o rezistență. Inerția oamenilor este destul de mare, ca şi comoditatea, dealtfel. Astfel încât prima reacție în fața noului este de respingere. Orice schimbare, chiar în bine, are, şi este exclus să nu aibă, şi părțile ei rele. Uneori foarte bine ascunse şi greu de depistat de la început. Şi cu cât părțile negative sunt mai ascunse şi mai greu de depistat, cu atât mai dăunătoare şi mai greu de îndepărtat vor fi mai târziu. Iar pentru remedierea lor va trebui să se apeleze din nou la o schimbare. Din această cauză orice schimbare odată făcută, atrage după sine o serie întreagă de alte schimbări, care trebuie din nou susținute şi impuse conservatorismului oamenilor. Astfel se ajunge la situația în care schimbarea, odată declanşată, nu mai poate fi oprită şi devine o stare firească de existență.

Klamm nu intenționa să caute semnul cu pricina. I-ar fi luat ore întregi de căutări, cu siguranță inutile. Aşa că deschise o carte la întâmplare şi o răsfoi distrat. Din când în când îşi mai arunca privirile prin sală, dar nici aici nu era mare lucru de văzut. Dintre curieri nu era decât Barnabas, care stătea şi moțăia pe o băncuță lângă uşă.

☆ ☆ ☆

Astăzi parcă nu era niciun ordin de transmis, niciun mesaj urgent, niciun domn nu răsfoia Cărțile cu Legi. Ori

era prea de dimineață, ori toate mesajele fuseseră transmise şi el sosise, spre ruşinea lui, ultimul. Dar acest lucru era scuzabil, doar adusese un mesaj important pentru domnul Klamm, pe care îl predase domnului Pinzgauer, şi acum îşi permitea şi el un mic răgaz până i se va înmâna răspunsul. Barnabas s-ar fi putut considera singur dacă nu ar fi fost prezența celor doi secretari care moțăiau la mesele lor, cu ochelarii atârnându-le pe vârful nasului. Ar fi putut să-i întrebe pe ei unde sunt ceilalți curieri, dar nu îndrăznea. Cum să-şi permită el, un biet curier – care nici nu fusese numit oficial în acest post, de vreme ce nu i se dăduse nici măcar o uniformă, de fusese nevoită Amalia să-i confecționeze una din perdeaua de la fereastră – să-i deranjeze de la munca lor? Un neavizat ar fi putut pretinde că cei doi secretari nu munceau, ci moțăiau pur şi simplu, aşa că Barnabas ar fi putut să-i întrebe ce dorea. Aceştia, surprinşi că moțăie în timpul serviciului, nu numai că nu s-ar fi supărat, ba chiar ar fi fost extrem de amabili cu Barnabas. Dar el, Barnabas, ştia că domnii din Castel nu dorm niciodată cu adevărat; ei doar se odihnesc după vreo lucrare epuizantă, în aşteptarea unor munci foarte grele. Un funcționar deranjat în timpul odihnei lui de la birou nu s-ar fi simțit stânjenit ci s-ar fi supărat de-a binelea. Sigur, nu se punea aşa problema dacă era deranjat de un şef. Un şef nu te trezeşte decât dacă are treabă cu tine, treabă care nu suportă niciodată amânare.

Barnabas se aşează pe băncuța de lângă uşă încercând să facă cât mai puțin zgomot. Ştia că prezența sa acolo depindea de bunăvoința funcționarilor din cancelarie, chiar şi de bunăvoința acestor doi scribi adormiți. Față de gălăgia care domnea de obicei în încăpere, liniştea de acum era nefirească şi te trăgea la somn. Barnabas se ridică în picioare şi

făcu cu grijă câțiva paşi prin încăpere. Se gândea că poate totuşi se trezeşte vreun secretar-copist, cu care să mai schimbe câteva vorbe. Dar aceştia păreau că dorm adânc. Se apropie de pupitrul pe care cărțile se lăfăiau masive şi inaccesibile. Ar fi vrut să arunce măcar pentru o clipă ochii pe acele cărți, dar îi era teamă. Se apropie de pupitru undeva mai în marginea sălii şi, profitând de faptul că cei doi copişti erau cu spatele la el, se ridică pe vârfurile picioarelor şi încercă să privească peste marginea acestuia.

— Vă osteniți degeaba, domnule curier. Cărțile din colțul acela au filele albe! spuse alene un copist fără să se întoarcă spre el. Toți sunt curioşi să afle ce cuprind cărțile acelea, şi nu e om care să nu fi încercat să privească în ele. Este drept că nici eu nu le-am văzut, dar se spune că un secretar-copist ar fi reuşit odată se privească o astfel de carte şi a spus, în cunoştință de cauză, că acea carte avea filele albe. În acele cărți cu file albe nu pot citi decât şefii de cancelarii.

— Vă rog să mă iertați, domnule secretar! îngână Barnabas, roşu de ruşine. Am vrut doar să văd cum arată Legea.

Dar secretarul nu-i răspunse şi începu să sforăie uşor de parcă ar fi dormit tot timpul şi cele spuse de el erau spuse în somn. Barnabas se întoarse pe băncuța de lângă uşă. Nu se aşezase bine când îl auzi pe celălalt secretar:

— Privind spre acele cărți interzise trebuie să meditäm la semnificația pe care o au, nu să încercăm, în mod primitiv, să aruncăm o privire între filele lor. Tentația de a privi în ele este generată tocmai de interdicția de a o face. Dacă acele cărți ar fi aşezate pe toate mesele şi băncile de pe holuri, nimeni nu s-ar uita în ele. Atunci de ce această interdicție? vă veți întreba. Dintr-un singur motiv: Legea nu trebuie privită, ea trebuie doar respectată. Desigur, aici puteți aduce ca argu-

ment faptul că pentru a o respecta trebuie mai întâi să o cunoşti.

Răspunsul este că oamenii cunosc legea, şi încă foarte bine. Au învăţat-o din experienţă pe propria lor piele, şi astfel n-o mai uită niciodată. Degeaba s-ar uita ei în cărţi, că tot n-ar pricepe nimic, pe când atunci când simt asprimea legii, aceasta li se relevă ca o condiţionare a firii, căreia nu te poţi opune.

Omul trebuie să cunoască Legea doar atunci când o încalcă şi este pedepsit. El va ţine minte pentru ce a fost pedepsit şi va înţelege că a încălcat Legea. Ca şi la animalele dresate, le intră în reflex. Pe acel minuscul segment de Lege el nu va mai greşi. Va greşi, probabil, în altă parte, şi din nou va fi pedepsit. Şi astfel, puţin câte puţin, din pedeapsă în pedeapsă, în cursul vieţii va învăţa segmentul de Lege care se referă la insignifianta lui existenţă. Căci ce-i trebuie unui ţăran care ară câmpul să cunoască Legea care se referă la cizmari, de exemplu?

V-aţi întrebat vreodată cum funcţionează sistemul legislativ într-un comitat în care oamenii de rând nu au acces la Cărţile cu Legi? Este ca şi cum acele cărţi nici nu ar exista. Sau, ceea ce este acelaşi lucru, ca şi cum ar avea filele albe. Pentru omul de rând ar fi acelaşi lucru. Dar aceasta ar însemna că deciziile care sa iau sunt arbitrare, însă lucrurile nu stau aşa. Şi am să vă explic.

De fapt nu este interzis să priveşti în Cărţile cu Legi, mai corectă ar fi exprimarea „nu este recomandat". Gândiţi-vă că există anumiţi oameni care doresc să cunoască în amănunt legea nu pentru a o respecta ci pentru a găsi mijloacele de a i se sustrage, de a o eluda pentru folos personal. Spre a se evita astfel de situaţii, au fost numiţi aceşti oameni, şefii

de cancelarii, care studiază acele cărți pentru folosul nostru, al tuturor. Practic ei ne slujesc pe noi, scutindu-ne de efortul de a căuta în acele cărți. Vă slujesc şi pe dumneavoastră, aşa tânăr şi curios cum sunteți.

Scribul îşi schimbă poziția. Îşi întinse picioarele sub măsuță şi-şi rezemă capul în palmă. Tot cu ochii închişi, de parcă lumina din încăpere îi era necesară doar atunci când scria, continuă:

— Vă înțeleg, domnule Barnabas. Vă înțeleg chiar foarte bine. Şi eu, când eram mai tânăr, aşa, cam de vârsta dumneavoastră, am încercat să privesc Legea. Norocul meu a fost că un scrib mai în vârstă, care între timp a şi murit, mi-a explicat de ce nu are rost. Din respect pentru acel scrib, care era foarte înțelept, mă simt dator să vă spun câteva fragmente din istoria Legii. Întrucât astăzi este mai multă linişte, sper să am timp să vă povestesc câte ceva din această fascinantă istorie. Asta în cazul în care şi timpul dumneavoastră vă permite.

— Eu, spuse Barnabas parcă scuzându-se, aşteptam răspunsul la un mesaj pe care l-am adus pentru domnul Klamm, şi cred că...

— Ooo! Sunteți curierul domnului Klamm? De ce nu ați spus aşa de la început? Atunci, cu atât mai mult îmi face plăcere să vă spun câteva vorbe despre istoria Legii. Îmi cer scuze de la început pentru sărăcia de informații pe care le dețin. Eventual, dacă greşesc, mă va ajuta colegul meu din fața mea, care, dacă nu greşesc, a dat şi un examen referitor la Lege.

— Greşiți, domnule coleg! spuse celălalt scrib fără să-şi ridice capul din piept şi fără să deschidă ochii. Eu am fost chestionat în legătură cu Legea, nu am fost examinat!

– Corect. Stimabilul meu coleg a fost chestionat în legătură cu Legea, şi rezultatul chestionării a fost remarcat chiar de şeful de cancelarie, pe atunci era domnul Glück. Nu ştiu dacă ați avut ocazia să-l cunoaşteți. Este un domn corpolent, cu păr abundent în urechi şi în nas. Părul din urechi, de un roşu mai deschis, se împleteşte cu cel din favoriți, căci are nişte perciuni lungi, iar cel din nas, de un roşu mai închis, se uneşte cu mustața pe care o face mult mai stufoasă. Este adevărat că are păr şi pe nas, dar în comparație cu cel din nas, putem spune că pe nas nu are păr deloc. Este un domn remarcabil. Tot timpul roşu în obraji şi zâmbitor. Dar să revenim.

La începuturile începuturilor, când a apărut Legea – şi aici scribul strânse mai tare pleoapele şi-şi încreți fruntea, de parcă pomenirea acestor începuturi ale Legii îi solicitau o concentrare peste măsură de mare – nu era nimic. Apoi făcu o scurtă pauză, de parcă acest adevăr fundamental trebuia să se întipărească adânc în mintea lui Barnabas. Pentru a înțelege mai bine, am să vă dau citatul exact din Cartea Legii. De fapt acesta este şi primul verset din Carte. El sună astfel:

La început a fost Legea şi nimic nu exista iar Legea sălăşluia în Trupul Legii. Nimic nu era şi tot Nimicul şi tot Infinitul sălăşluiau în Trupul Legii. Cu mână tare ținea Legea întregul Univers şi tot Nimicul sălăşluia în Trupul Legii.

După aceea, conform Legii, a apărut Universul care s-a populat cu galaxii, sori, planete şi toate celelalte. Ele au început să funcționeze după Legi desprinse din Trupul Legii, Legi care au fost denumite ulterior de către oameni: meca-

nica cerească, legea atracției universale şi multe altele la fel. Tot din Trupul Legii s-au desprins şi Legile ce guvernează tot ce se naşte şi moare în Univers. Acelaşi set de Legi guvernează naşterea şi moartea întregului spectru de regnuri de pe o planetă, cum ar fi planeta noastră, de exemplu. Din punct de vedere al Legii, pe planetă sun patru regnuri: mineral, vegetal, animal şi om. După cum observați, Legea a scos omul din regnul animal şi i-a creat un regn aparte, numai pentru el. Şi asta din pricina faptului că omul, deşi se supune legilor imuabile ce coordonează celelalte regnuri, nu poate supraviețui dacă nu-şi creează propriile lui Legi. Evident că aceste Legi create de om sunt o palidă reflectare a Legilor desprinse din Trupul Legii. Ele sunt mult mai complexe, mai numeroase, şi se bazează pe noțiuni de morală, căpătând un caracter subiectiv întrucât morala este creată tot de către oameni. Aceste Legi pot fi eludate, nerespectate sau răstălmăcite, spre deosebire de adevăratele Legi desprinse din Trupul Legii, cărora nu te poți sustrage. Cum morala se schimbă în timp şi în spațiu, şi legile acestea se schimbă, având deci un caracter istoric.

Legile obiective nu simt nevoia să fie cunoscute de oameni. Ele nu-şi risipesc energia pentru a se face cunoscute, ele doar acționează. De frica lor şi de consecințele ce decurg din acțiunea lor, oamenii vor să le cunoască. Pentru asta îşi consumă energia şi timpul.

Conducătorii grupurilor de oameni încearcă să aplice acest principiu al Legilor obiective şi în cadrul Legilor date de ei. Ei nu doresc ca poporul să cunoască Legea. Poporul trebuie doar să ştie că aceste Legi există, şi conducătorii lui o păzesc şi o aplică cu străşnicie. Ascunderea Legii a început încă de pe vremea lui Moise.

Presupun, domnule Barnabas, că mergeți la biserică, ca noi toți, dealtfel, şi că citiți Biblia. În această carte se găsesc informații despre primele încercări ale conducătorilor oamenilor de a crea Legi. Mai țineți minte că Dumnezeu i-a vorbit lui Moise timp de patruzeci de zile despre Legi, şi văzând că acesta nu are ținere de minte i le-a scris pe cele două table cu degetul Său. Pe o parte şi pe cealaltă. Dumnezeu i-a dat primele Legi, dintr-un întuneric gros, doar lui. Nu le-a dat în fața poporului, citindu-le ca să le audă cu toții. I le-a dat unui om cu vorbirea greoaie şi care nu avea o memorie prea bună. Cine ştie cât de complexe erau acele Legi pe care i le-a comunicat în patruzeci de zile! Dar de scris, a scris doar zece. Măcar pe acestea să le transmită acest om cu vorbirea greoaie poporului lui Israel. Dar şi aceste zece Legi au fost scrise cam în grabă. Amintiți-vă că una dintre ele spune să nu râvneşti la femeia altuia. Dar nu spune dacă femeia poate râvni la bărbatul alteia. Aici i se lasă deplină libertate. Şi poate că era o compensare pentru rolul subordonat al femeii în cadrul comunității.

Sigur, te poți întreba cum s-au descurcat oamenii atâta amar de vreme fără Legi. Este o întrebare cutremurătoare căreia nimeni nu a reuşit până acum să-i dea un răspuns. Şi deodată evreii s-au pomenit că cineva le dă Legi. Reacția a fost de frustrare şi de revoltă, materializată în abandonarea lui Dumnezeu, care le dădea Legi, şi închinarea la un idol care nu făcea acest lucru. Când a văzut Moise cât de nerecunoscător era poporul lui Israel față de Dumnezeul lor care i-a scos cu mână tare din Țara Egiptului şi le-a dat să mănânce timp de patruzeci de ani, de supărare a zdrobit cele două table de piciorul muntelui şi le-a ordonat Leviților să se pună cu sabia pe ei. Trei mii de evrei au fost trecuți prin

ascuțișul sabiei. Apoi Domnul i-a mai scris două table de Legi tot cu degetul Său. De această dată poporul, amintindu-și de recentul masacru, l-a ascultat atent pe Aaron în timp ce le citea legile. Este adevărat că la frica de sabie se adăuga și frica de cuvântul Domnului care zguduia muntele și scotea flăcări și nori negri de fum. Chiar poporul l-a rugat pe Moise să le spună el Legile, și nu Domnul. Moise, care avea vorbirea greoaie, l-a pus pe fratele său Aaron să le transmită poporului. Această trecere a Legii dintr-un întuneric gros către un om cu vorbirea greoaie, și de la acesta la Aaron cel cu vorbirea ușoară este imposibil să nu fi deturnat puțin sensul Legii. Putem spune că Aaron a fost primul interpret al Legii. Așa cum se întâmplă și în sălile de judecată unde avocații, vorbind de aceeași Lege, ai senzația că se referă la două sisteme juridice diferite.

Amintiți-vă de Codul de Legi al lui Hammurabi, deși Legile erau destinate oamenilor, ele au fost săpate pe vârful unei stânci inaccesibile, la peste o sută de metri înălțime. Nu conta că oamenii nu le puteau vedea; ele erau acolo și acționau prin intermediul celor care îi conduceau.

Barnabas îl ascultase cu atenție. Dar spre sfârșitul discursului simți cum îl ia somnul. Drumul lung prin zăpadă și ger îl ținuse treaz până când dăduse de căldura din Bibliotecă. Ochii i se închiseră și ultimele cuvinte ale secretarului nu le mai auzi. Probabil că ațipise puțin, întrucât tresări atunci când capul îi alunecă într-o parte. Trebuia să-și revină! Ce Dumnezeu! Doar nu venise atâția kilometri prin zăpadă pentru a dormi în această sală! Dacă moțăiala unui secretar mai era de înțeles, a unui curier era inadmisibilă. Faptul că aseară întârziase mai mult în micuța lui cizmărie din fundul camerei, nu era o scuză. Munca pe care o făcea el acasă nu-i

interesa pe domnii de aici. Ei aveau nevoie de un curier ager şi mereu odihnit, nu de un cizmar obosit.

Dacă ar fi fost plătit pentru munca de curier... Dar cum să fie plătit pentru o muncă pe care abia dacă i se îngăduia cu multă amabilitate să o execute? Şi aşa, cinstea care i se făcea prin permisiunea de a fi lăsat să intre în Castel, era prea mare. Cerând să fie plătit, i-ar fi supărat pe domni, care cu siguranţă că l-ar fi dat afară. Şi pe bună dreptate. Doar nu-l chemase nimeni la Castel, şi nimeni nu-l solicitase pentru postul de curier. Cum ajunsese curier era un mister pe care nici măcar nu încerca să şi-l explice. Se pare că pentru el lucraseră nişte forţe obscure. Sau un fericit concurs de împrejurări. Poate aceleaşi forţe care, fără a fi vizibile, sau fără a putea stabili cine le dirija, duseseră la decăderea familiei sale. Poate că angajarea sa era o răsplată pentru tot răul suferit. În subconştient Barnabas spera ca tuturor celor din familia sa li se va face într-un fel sau altul dreptate. Chiar şi Amaliei. Bineînţeles că nu li se putea găsi fiecăruia câte un post la Castel, asta ar fi fost deja prea mult, dar ceva care să-i răsplătească pentru cele suferite se putea găsi. Deşi, dacă stătea să se gândească bine, nu prea vedea cu ce ar mai putea fi răsplătit tatăl său. Eventual cu o pensie pentru munca depusă ca pompier în slujba satului.

Poate că între timp adormise, întrucât i se păru că la pupitrul înalt din fundul sălii stătea domnul Klamm şi răsfoia Cărţile. Prezenţa domnului Klamm în Sala Cărţilor cu Legi îi crea o teamă hipnotică. Nu îndrăznea să se ridice de pe băncuţă, nu îndrăznea nici să se mişte. Domnul Klamm era acolo şi dacă şi-ar fi ridicat privirile spre el, Barnabas s-ar fi pierdut cu totul. Nu prea ştia ce ar fi trebuit să facă. Oare se cuvenea să stea jos în timp ce excelenţa sa stătea în picioare?

Dar şi secretarii-copişti stăteau jos. Bine, bine, ei stăteau jos pentru că trebuiau să scrie, ori este foarte greu să scrii atunci când stai în picioare. Doar astăzi de dimineaţă ascultase fără să vrea o discuţie în acest sens. Iar aceşti secretari erau în timpul serviciului, şi menirea lor era să stea jos şi să scrie. Pe când el, în calitate de curier al domnului Klamm, trebuia să fie veşnic în picioare, gata să preia un mesaj şi să fugă cu el... Încercă să se ridice şi să se apropie de pupitru pentru a atrage atenţia domnului Klamm asupra sa, să-l vadă cât este de plin de abnegaţie, dar picioarele nu voiau să-l asculte. Şi în general, nu-şi putea stăpâni corpul. Parcă avea vată în încheieturi. Numai capul i se mai bălăngăni un timp până ce-i căzu într-o parte.

Barnabas deschise ochii şi se ridică în picioare. Visase, desigur. În încăpere nu se afla niciun Klamm şi niciun alt domn. Doar secretarii-copişti stăteau şi dormeau la birourile lor joase de sub pupitrul Cărţilor cu Legi. Barnabas părăsi sala şi constată cu uimire că prin geamurile de pe culoar se strecura înserarea.

☆ ☆ ☆

După ce ieşi de la Klamm, Erlanger trimise un referent să cumpere rochia pentru han, aşa cum se exprimase domnul Klamm. Rochia ajunse mai pe seară. Referentul se scuză spunând că trebuise să treacă pe la croitoreasă, pentru a o ajusta pentru doamna hangiţă, întrucât nu găsise o rochie frumoasă pe măsura ei. Erlanger comandă sania, apoi sună la Curtea Domnească şi-i spuse hangiului să-i pregătească o cameră. Luă pachetul şi se îndreptă spre ieşire. Pe culoar îl zări pe Barnabas care parcă îl aştepta. Se apropie de el şi-l întrebă:

— Nu cumva dumneavoastră sunteți Barnabas? Îl cunoașteți pe arpentor, nu-i așa? Bine că v-am întâlnit. Plec acum spre Curtea Domnească. Să vină arpentorul acolo să-mi facă o vizită. Locuiesc în camera numărul cincisprezece. Dar ar trebui să vină acum, îndată. Am doar câteva consfătuiri, și la ora cinci dimineața o pornesc înapoi. Spune-i că țin mult să stau de vorbă cu dânsul.

Barnabas dădu din cap în sensul că a înțeles, făcu o plecăciune și se depărtă repede spre ieșire.

☆ ☆ ☆

Ajuns la Curtea Domnească, Erlanger îl chemă la el pe Momus:

— Domnule Momus, vă rog să-i chemați la mine pe împricinați, în legătură cu construcția anexei la acest han.

— Sunt în fața hanului, domnule Erlanger. Așteaptă să fie primiți.

— O să-i primesc, dar mai întâi vreau să discut cu arpentorul.

— Să trimit pe cineva să-l cheme?

— Nu este nevoie, l-am trimis pe Barnabas.

— Numai să vină! spuse Momus cu îndoială în glas. Când am vrut eu să-i iau un interogatoriu, a refuzat.

— Să sperăm că va veni.

— Domnule Erlanger, hangiul vă roagă mult să-l primiți!

— Care hangiu?

— Hangiul de aici, de la Curtea Domnească, domnule Erlanger.

— În ce problemă?

— Spune că este o problemă personală și că pentru el este foarte urgentă.

— Dacă este atât de urgentă, spuneți-i să vină.

— Prea bine, domnule Erlanger.

Când sosi hangiul, Erlanger stătea întins pe pat îmbrăcat, cu ochii închişi, părând că se odihneşte. Hangiul dădu să se retragă încet, dar Erlanger, rămânând cu ochii închişi, îi spuse:

— Intrați, domnule hangiu! Intrați!

Hangiul intră şi rămase în picioare lângă uşă.

— Spuneți, domnule hangiu, ce vă frământă?

— Excelență, poate n-ar trebui să îndrăznesc, dar de câteva nopți nu mai am somn şi nu ştiu dacă se cuvine să vă deranjez cu o problemă, probabil, atât de neînsemnată...

— Dacă nu vă lasă să dormiți înseamnă că nu este chiar atât de neînsemnată. Spuneți-mi despre ce este vorba.

— Excelență, de când cu arpentorul acela, s-a dus liniştea mea. Domnul Galater mi-a ordonat să-i sugerez domnişoarei Frieda să fie puțin mai atentă cu arpentorul.

— Şi i-ați sugerat?

— Da, numai că ea a luat lucrurile prea în serios şi l-a cazat, fără ştirea mea, în sala pentru muşterii, încălcând Regulamentele. Astfel încât a doua zi, când am aflat, a trebuit să o concediez.

— Şi de aceea nu mai puteți dormi, pentru că ați concediat-o? Chiar atât de mult vă lipseşte? De ce n-o aduceți înapoi?

— N-am cum s-o aduc înapoi, excelență, pentru că acum este cu domnul arpentor şi nu vrea să se despartă de el. Am pus-o pe domnişoara Pepi în locul ei la tejghea şi se descurcă destul de bine. Totul ar merge bine, dar domnul Vallabene mă supune ziua şi noaptea la interogatorii care-mi distrug nervii.

— Domnul Vallabene nu-şi face decât datoria, domnule hangiu!

— Ştiu, excelenţă! Eu nu mă plâng de interogatorii. Ele sunt necesare, sunt cerute de Regulamente, dar mă frământă faptul că pătimesc pentru o vină care nu este a mea!

— Înţeleg, domnule hangiu, înţeleg. Tăcu un timp, apoi reluă: Cred că există o soluţie la problema dumneavoastră. Trimiteţi pe cineva la şcoală să-i spună domnişoarei Frieda că domnul Klamm doreşte ca ea să revină la tejghea. Şi angajaţi-l pe domnul Ieremias fecior la han.

— Domnul Ieremias? Desigur. Dar credeţi că au să vină, excelenţă?

— Au să vină, domnule hangiu, au să vină!

— Şi domnul Vallabene...

— Domnul Vallabene are foarte mult de lucru la Castel. N-o să mai vină un timp aici în sat. Şi dacă lucrurile intră pe făgaşul lor normal, nu are să vă mai supună la interogatorii.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc, excelenţă! Eu...

— Nu trebuie să-mi mulţumiţi mie, mai degrabă domnului Klamm, care vă transmite că este foarte mulţumit de serviciile pe care acest han le aduce Castelului. Şi în semn de preţuire vă trimite o rochie. Vedeţi că este pe masă.

— Vă mulţumim din tot sufletul! Transmiteţi-i domnului Klamm întreaga noastră recunoştinţă.

— Am să-i transmit, domnule hangiu. Acum mergeţi şi faceţi ce v-am spus. Să nu uitaţi rochia.

Ziua a şasea

Erlanger se trezi înţepenit; adormise îmbrăcat, de-a latul patului. Se ridică şi făcu câteva mişcări pentru a-şi alunga amorţeala. Arpentorul nu venise în această noapte la discuţii. Se pare că Momus avusese dreptate. Arpentorul nu se lăsa atât de uşor interogat. Îşi puse haina de blană, pe care o încheie până sus. Se va întoarce la Castel să-i raporteze domnului Klamm activitatea din sat. Poate că din câteva fraze iscusite va reuşi să-şi motiveze insuccesul. Din camera vecină se auzea vocea lui Bürgel:

— Dar dacă le-ai făcut pe toate astea, domnule arpentor, atunci strictul necesar e împlinit, trebuie să te mulţumeşti şi să aştepţi.

Erlanger bătu cu pumnul în perete şi strigă:

— Nu e cumva acolo arpentorul?

— Ba, da, îi răspunse Bürgel.

— Atunci să treacă, în sfârşit, dincoace.

În uşă se auziră câteva bătăi.

— Intraţi, domnule arpentor!

Dar nu era arpentorul, era un servitor care venise să-l întrebe dacă mai primeşte împricinaţii.

— Astăzi nu mai primesc pe nimeni! spuse Erlanger ieşind în pragul uşii.

În acest moment ieşi din camera lui Bürgel, arpentorul. Erlanger îi făcu un gest scurt cu degetul arătător să vină la el.

— *Trebuia să veniţi demult!*

K. voia să se scuze. Erlanger îi arătă că renunță la scuze închizând ochii, cu o expresie de oboseală.

— Iată despre ce e vorba, urmă el. La birt era angajată mai demult o anumită Frieda...

15 octombrie 1977 – 22 septembrie 2012

Praf

de Florin Purluca

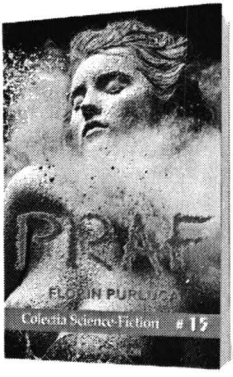

"O poveste postapocaliptică scrisă cu o măiestrie desăvârșită!"

"Un personaj de care te îndrăgostești din primele pagini și o atmosferă creată atât de veridic încât simți că ești acolo, în lumea în care praful este atoatestăpânitor!"

"...s-a întâmplat într-un început de decembrie, într-o vreme în care copiii tânjeau a zăpezi și aroma Crăciunului, iar oamenii mari a gust de concedii și șuncă fiartă. A început să cadă agale, nestingherit de nimeni și nimic, praful cenușiu, moale și sfărâmicios, greu deloc și grațios ca puful de gâscă. La început au râs, au chicotit că nu știu care sfânt s-a pus pe grătărit fripturi grase și unsuroase. Dar gluma n-a ținut decât o vreme, pentru că praful cădea – și tot cădea, de nu se mai oprea – inexorabil, învelind lumea într-o plapumă de funingine."

Titlu: *Praf*
Autor: *Florin Purluca*
Nr. pag.: *144*
Colecția Science-Fiction: *#15*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Prograda

de Florin Purluca

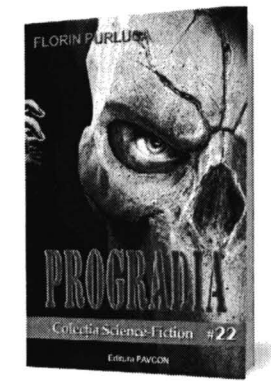

"O incursiune pe tărâmul fricii,
unde nu știi când și nici de unde
va răsări pericolul.
Știi, însă, cu siguranță,
că va răsări! Și asta te
înspăimântă cel mai tare!"

"În spate, pe macadamul spălat de lumina amorțită a felinarelor și de ploaia proaspăt mântuită, se desena o siluetă. Creștea, pe măsură ce tălpile bocancilor cu fier în bot pocneau pietrele.

Şi avea un cuțit. Nu puteai pricepe în ce fel se scurgea lama. Dar acolo unde nu erau pete mari de rugină, zăboveau încă bucăți din lumina stelelor. Nu știai dacă era lung, lat sau ascuțit ca un brici. Dar puteai ști prea bine că n-arăta deloc prietenos.

Bărbatul în negru, cu pumnul încordat peste plăselele cuțitului, înainta și mârâia. Un sunet ca al unui animal feroce, concentrat să-și descopere prada..."

Titlu: *Prograda*
Autor: *Florin Purluca*
Nr. pag.: *144*
Colecția Science-Fiction: *#22*
Comandați-o la: *www.pavcon.ro*

Cuprins

Prima zi 7

Ziua a doua 10

Ziua a treia 97

Ziua a patra 134

Ziua a cincea 168

Ziua a şasea 244

La început a fost Legea și nimic nu exista, iar Legea sălășluia în Trupul Legii. Nimic nu era și tot Nimicul și tot Infinitul sălășluiau în Trupul Legii. Legea ţinea întregul Univers și tot Nimicul sălășluia în Trupul Legii. După aceea a apărut Universul, care s-a populat cu galaxii, sori, planete. Ele au început să funcţioneze după Legi desprinse din Trupul Legii, denumite ulterior: mecanica cerească, legea atracţiei universale și altele. Tot din Trupul Legii s-au desprins și Legile ce guvernează tot ce se naște și moare în Univers. Pe planetă sun patru regnuri: mineral, vegetal, animal și om. Legea a scos omul din regnul animal și i-a creat un regn aparte, numai pentru el. Și asta pentru că omul, deși se supune legilor ce coordonează celelalte regnuri, nu poate supraviețui dacă nu-și creează propriile Legi.

ISBN 978-606-9057-11-7